

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A
MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA PENTRU PERIOADA DE
PROGRAMARE 2014 – 2020**
„ORAȘUL-MUZEU”

Sighișoara
2014
AVENSA

PREAMBUL.....	5
I. PROFILUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA (ANALIZA-DIAGNOSTIC).....	7
CAPITOLUL 1. DEZVOLTAREA URBANĂ	7
1.1. Date geografice și încadrarea în teritoriu	7
1.2. Poziția în cadrul rețelei de așezări.....	12
1.3. Modul de utilizare al terenurilor și structura urbană	14
CAPITOLUL 2. PROFILUL DEMOGRAFIC	15
CAPITOLUL 3. FONDUL LOCATIV	26
CAPITOLUL 4. ECONOMIA ȘI FORȚA DE MUNCĂ	30
4.1. Scurt istoric. Resurse.....	30
4.2. Agenții economici. Antreprenoriatul	31
4.3. Analiza sectorială	37
4.4. Forța de muncă.....	56
4.5. Activitatea de cercetare – dezvoltare și inovare	58
4.6. Activitatea de inovare	59
4.7. Structuri de sprijinire a afacerilor	59
CAPITOLUL 5. INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT.....	61
5.1. Infrastructura rutieră.....	65
5.2. Infrastructura feroviară.....	77
5.3. Transportul aerian.....	80
CAPITOLUL 6. INFRASTRUCTURA TEHNICO-EDILITARĂ	80
6.1. Rețeaua de alimentare cu apă	80
6.2. Rețeaua de canalizare	83
6.3. Rețeaua de alimentare cu gaze naturale	84
6.4. Rețeaua de alimentare cu energie termică	86
6.5. Rețeaua de alimentare cu energie electrică.....	87
6.6. Rețeaua de telecomunicații.....	91
6.7. Eficiența energetică.....	92
CAPITOLUL 7. PROTECȚIA MEDIULUI.....	95
7.1. Calitatea apelor.....	95
7.2. Calitatea aerului	96
7.3. Calitatea solului. Managementul riscurilor.	98
7.4. Biodiversitatea.....	100

7.5. Managementul deșeurilor	104
7.6. Spațiile verzi.....	107
CAPITOLUL 8. SERVICII SOCIALE.....	109
8.1. Dezvoltarea socială	109
8.2. Numărul de beneficiari de prestații sociale	110
8.3. Infrastructura de servicii sociale.....	111
CAPITOLUL 9. EDUCAȚIE.....	115
9.1. Infrastructura educațională	115
9.2. Populația școlară.....	118
9.3. Personalul didactic	121
9.4. Oferta educațională	122
CAPITOLUL 10. SĂNĂTATE.....	125
10.1. Infrastructură sanitară.....	125
10.2. Personalul medical	128
10.3. Morbiditatea	130
CAPITOLUL 11. TURISMUL.....	132
11.1. Resurse turistice naturale.....	132
11.2. Resursele turistice antropice	133
11.3. Infrastructura turistică	145
11.4. Circulația turistică	150
11.5. Promovarea turistică și evenimente organizate.....	153
CAPITOLUL 12. CULTURĂ ȘI SPORT.....	161
12.1. Infrastructura și viața culturală:.....	161
12.2. Infrastructura și activitatea sportivă.....	165
CAPITOLUL 13. CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ ȘI GUVERNANȚĂ LOCALĂ	167
13.1. Administrația publică locală.....	167
12.2. Structuri asociative ale administrației publice locale	169
12.3. Bugetul local.....	170
II. ANALIZA SWOT.....	178
III. STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA PENTRU PERIOADA DE PROGRAMARE 2014-2020.....	190
3.1. CONTEXTUL STRATEGIC.....	190
3.1.1. Contextul strategic european	190
3.1.2. Contextul strategic național:.....	192
3.1.3. Contextul strategic regional și județean.....	196
3.2. ANALIZA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA PENTRU PERIOADA 2008-2013:.....	197

3.3. VIZIUNEA DE DEZVOLTARE (ORIZONT 2020):.....	200
3.4. ȚINTE SPECIFICE PENTRU ANUL 2020:.....	200
3.5. OBIECTIVE STRATEGICE. OBIECTIVE OPERAȚIONALE. MĂSURI.	205
CARACTERUL INTEGRAT AL STRATEGIEI. CORELAREA DINTRE ȚINTELE SPECIFICE, OBIECTIVELE STRATEGICE, OPERAȚIONALE, MĂSURI ȘI PROIECTE PRIORITARE	209
IV PORTOFOLIUL DE PROIECTE PRIORITARE STRATEGICE PENTRU PERIOADA 2014-2020.....	211
V. PLANUL DE ACȚIUNE PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI	212
VI. SISTEMUL DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE AL STRATEGIEI	215
6.1. PROCESUL DE INFORMARE ȘI DISEMINARE.....	215
6.2. SISTEMUL DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE AL STRATEGIEI.....	216
ANEXE.....	219
ANEXA 1. LISTA MONUMENTELOR ISTORICE DIN MUNICIPIUL SIGHIȘOARA (2010)	219
ANEXA 2. LISTA PROIECTELOR PRIORITARE STRATEGICE.....	245

PREAMBUL

Inițiativa elaborării Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Sighișoara aparține administrației publice locale și vine în contextul în care, la nivelul Uniunii Europene, dezvoltarea urbană durabilă integrată a devenit o prioritate asumată politic.

Astfel, perioada de programare 2014-2020 aduce în prim plan o serie de instrumente financiare noi, adresate exclusiv dezvoltării urbane integrate, precum:

1. alocarea a 5% din resursele Fondului European pentru Dezvoltare Regională (F.E.D.R.) alocate fiecărui Stat Membru pentru investiții în acțiuni integrate în favoarea dezvoltării urbane durabile integrate;
2. realizarea unei platforme de dezvoltare urbană, alcătuită din 300 de orașe din Uniunea Europeană, care vor menține un dialog permanent cu Comisia Europeană și vor contribui la formularea de politici publice în domeniul dezvoltării urbane;
3. acțiuni inovatoare în zonele urbane – cărora le vor fi alocate 0,2% din fondurile F.E.D.R. și care vor sprijini proiecte urbane pilot, demonstrative și studii de interes european;
4. un accent mai puternic pus pe dezvoltarea urbană la un nivel strategic – presupun o abordare integrată a utilizării fondurilor Cadrelor Strategice Comune (C.S.C.) pentru dezvoltarea durabilă a zonelor urbane. Astfel, Programele Operaționale ale fiecărui Stat Membru vor stabili contribuția la abordarea integrată a dezvoltării urbane, o abordare integrată a dezvoltării zonelor urbane și vor lua în considerare nevoile specifice ale zonelor geografice cele mai afectate de sărăcie sau ale grupurilor țintă cele mai expuse riscului de discriminare sau excludere;
5. instrumente îmbunătățite pentru realizarea de acțiuni strategice – Investițiile Teritoriale Integrate (I.T.I.) – oferă un pachet de finanțare provenind de la mai multe axe prioritare ale unui sau mai multor programe de intervenții multidimensionale și intersectoriale. Este un instrument ideal pentru susținerea acțiunilor integrate în zonele urbane, prin combinarea finanțărilor din Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune. Acest instrument permite finanțarea la scara adecvată, așa cum e aceasta definită de către Statele Membre: de la nivel de cartier sau sector, până la zone funcționale, cum ar fi regiunile urbane sau zonele metropolitane, inclusiv zonele rurale învecinate;

6. oportunități sporite privind abordarea provocărilor urbane vizate de prioritățile de investiții – patru dintre obiectivele tematice din Strategia Europa 2020 conțin priorități de investiții specifice zonelor urbane. Este recomandat ca orașele să combine acțiunile specifice subscrise acestor priorități și să promoveze strategii pentru emisii scăzute de dioxid de carbon în mediul urban, să îmbunătățească mediul urban, să promoveze mobilitatea urbană durabilă, precum și incluziunea socială prin sprijinirea regenerării fizice și economice a zonelor urbane defavorizate;
7. crearea de rețele – în cadrul obiectivului de cooperare teritorială europeană (C.T.E.), va fi sprijinită crearea de rețele în vederea partajării și dezvoltării de bune practici în materie de dezvoltare urbană;
8. instrumente financiare – Statele Membre sunt încurajate să utilizeze în mod extensiv instrumentele financiare adresate dezvoltării urbane, a căror sferă este foarte extinsă, include toate tipurile de obiective tematice, de priorități de investiții și de beneficiari.

În pofida acestui context european favorabil dezvoltării urbane integrate, trebuie să menționăm faptul că, asemenea perioadei 2007-2013, nu toate orașele vor avea acces egal la aceste finanțări, ci doar acelea care demonstrează capacitatea de a concepe și implementa strategii de dezvoltare urbană integrată durabilă, care să reunească de o manieră coerentă investițiile prioritate din domeniul dezvoltării urbane, al infrastructurii de transport, al celei economice și sociale, astfel încât să genereze efecte sinergice și un impact cât mai ridicat la nivelul unui teritoriu problematic, clar delimitat și asupra cărora există un consens al tuturor actorilor relevanți de la nivel local.

Strategia de Dezvoltare Locală a Municipiului Sighișoara pentru perioada de programare 2014-2020 este, prin urmare, un astfel de document de planificare strategică, care stabilește nevoile de dezvoltare și investițiile prioritare de la nivelul comunității pentru perioada 2014-2020, de o manieră complementară la cele deja realizate prin strategia aferentă perioadei 2008-2013, inclusiv prin învățarea lecțiilor legate de implementarea acesteia.

I. PROFILUL MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA (ANALIZA-DIAGNOSTIC)

Capitolul 1. Dezvoltarea urbană

1.1. Date geografice și încadrarea în teritoriu

Conform datelor de la Recensământul General al Populației din 2011, municipiul Sighișoara este al treilea centru urban din punct de vedere demografic din județul Mureș, fiind depășit de municipiul reședință de județ, Târgu Mureș, și de municipiul Reghin, și depășind, ca număr de locuitori, municipiul Târnăveni. Municipiul Sighișoara, cunoscut în întreaga lume pentru cetatea sa medievală și pentru istoria sa complexă, este amplasat pe valea Târnavei Mari și polarizează o arie vastă din partea de sud a județului Mureș, dar și din județele învecinate (Sibiu, Brașov, Harghita), din perimetrul Dealurilor Târnavei Mari, a Culoarului Târnavei Mari, dar și a Podișului Hârtibaciului.

Municipiul Sighișoara este format din orașul propriu-zis și 6 localități componente subordonate, parte integrantă a orașului - Angofa, Aurel Vlaicu, Rora, Soromiclea, Venchi și Viilor, la care se adaugă un sat aparținător – Hetiur, care are un caracter preponderent rural și căruia i se aplică reglementările legale în vigoare specifice mediului rural, în conformitate cu OUG nr. 53/2002 privind Statutul-cadru al UAT, cu modificările și completările ulterioare. Populația stabilă conform rezultatelor definitive ale Recensământului Populației și Locuințelor din 2011 era de 28.102 locuitori, din care 25.605 locuitori în localitatea Sighișoara, 781 locuitori în satul Hetiur și 1715 locuitori în celelalte localități componente (Viilor 848 locuitori, Rora 496 locuitori, Venchi 195 locuitori, Aurel Vlaicu 117 locuitori, Soromiclea 59 locuitori și Angofa 1 locuitor). Localitățile componente ale municipiului Viilor și Rora mai sunt cunoscute la nivel local ca și „cătune”, deși această denumire oficială nu apare în Legea nr. 2/1968.

Construcția orașului este legată de colonizarea sașilor pe valea Târnavei Mari, care a fost mai târzie decât cea din cele șapte scaune săsești inițiale. Ca și în alte cazuri, colonizarea teritoriului cu populație germană nu a coincis cu menționarea documentară a scaunului respectiv. Astfel, așezarea sașilor în aceste părți datează din secolul al XIII-lea, ea făcându-se de la sud-est (dinspre scaunul Rupea) spre nord-vest. Cetatea Sighișoara este menționată încă din 1280, dar scaunul Sighișoarei, cu centrul în cetatea omonimă, doar în 1337. Importanța sa în perioada medievală și mai târziu, în epoca modernă, se reflectă în statutul privilegiat de oraș liber regesc, iar apoi cel de municipiu, pe care îl deține și în prezent. A fost totodată și reședința județului Târnava Mare. Centrul istoric al orașului este înscris pe lista Patrimoniului Mondial UNESCO din anul 1999.

Municipiul Sighișoara este situat la 53 km de municipiul reședință de județ, Târgu Mureș, la 93 km de municipiul Sibiu, la 117 km de municipiul Brașov și la 156 km de Cluj-Napoca. Pe Culoarul Târnavei Mari, distanța până la municipiul Mediaș este de 38 km.

1.1.1. Relieful

Municipiul Sighișoara este situat pe Culoarul Târnavei Mari, într-o zonă de îngustare a acesteia. În dreptul orașului, Târnava Mare străpunge un important obstacol litologic, o culme deluroasă formată din gresii pontiene, în care și-a tăiat epigenetic o vale îngustă și sinuoasă, cu meandre încâtușate. Dispunerea teraselor preponderent pe stânga Târnavei Mari imprimă profilului transversal al văii o pronunțată asimetrie. Cea mai largă desfășurare o are terasa de 30 de metri,

AVENSA

conservată destul de bine, și ocupată parțial de vatra municipiului Sighișoara, îndeosebi nucleul medieval al acestuia (cetatea sau "orașul de sus"). Spre nord, pe dreapta sa, Culoarul Târnavei Mari este însoțit de o cuestă destul de abruptă, care face dificilă amplasarea vetrelor de așezări sau a căilor de comunicație. Altitudinea atinge 560 m în Dealul Bisericii.

În jumătatea nordică a municipiului Sighișoara, în perimetrul satului aparținător Hetiur și a localității componente Soromiclea, se distinge unitatea Dealurilor Jacodului (sau Dealurilor Nadeșului), subdiviziune a Dealurilor Târnavei Mari. Predomină nisipurile și marnele pontiene, pe care se înscrie un relief cu interfluvii înguste și sinuoase, cu martori structurali, separați de largi curmături. Nota caracteristică o dau văile de deraziune, ai căror versanți deseori abrupti sunt dominați de cuverturi deluviale, rezultate prin procese de alunecare. Altitudinea atinge 643 m în Dealul Pădurea Dumbrăvii, în apropiere de Hetiur.

La sud de Târnavă Mare sunt localizate dealurile aparținând Podișului Hârtibaciului. Acesta este alcătuit, pe teritoriul municipiului Sighișoara, din depozite de nisipuri și marne pliocene, cu intercalații de gresii, atât stratificate, cât și concreționare, de formă sferoidală sau discoidală, bine cimentate și folosite în construcții. Caracterul de tinerețe al reliefului este dat de nivelul de bază mai coborât al Târnavei Mari comparativ cu cel al Hârtibaciului. Astfel, afluenții Târnavei Mari (Șaeș, Aurel Vlaicu) au un plus de energie și, prin eroziune regresivă, au străpuns vechea cumpănă de ape dintre Târnavă Mare și Hârtibaciu. Rezultă că linia marilor înălțimi a rămas în bazinul Târnavei Mari; altitudinea maximă, 698 m, se înregistrează în Dealul Icoanei, în apropiere de Aurel Vlaicu.

Întreg teritoriul municipiului Sighișoara se încadrează în Podișul Târnavelor, parte constitutivă a Podișului Transilvaniei.

În anul 2010, ca urmare a precipitațiilor abundente, s-au produs alunecări de teren în mai multe zone din municipiul Sighișoara, respectiv: zona Dealul Strâmb – Strada Vasile Lucaci (Valea Șaeș), Dealul Gării – Strada Tudor Vladimirescu și Dealul Galben – Strada Caraiman și strada Ceahlăului.

1.1.2. Clima

Relieful deluros imprimă nuanțări regionale și locale ale tipului climatic dominant: climă temperat-continentală cu influențe oceanice, ținutul de podișuri și dealuri înalte. Temperatura medie anuală variază între 7 și 8°C. În Culoarul Târnavei Mari sunt specifice amplitudinile termice pronunțate: verile sunt deosebit de calde (temperatura medie a lunii iulie depășește 18°C, media maximelor termice în iulie depășește 26°C, temperatura maximă absolută a fost de 38,1°C la Sighișoara) iar iernile excesiv de reci (temperatura medie a lunii ianuarie este sub - 4°C, media minimelor absolute în ianuarie este sub - 8°C, minima absolută este în jur de - 32°C). Cantitatea medie anuală de precipitații este între 600 și 700 mm, mai ridicată pe culmile deluroase. Anotimpul cel mai bogat în precipitații este vara. Regimul eolian se caracterizează prin predominarea vânturilor de vest. În condițiile reliefului deluros, puternic fragmentat, o importanță mare o au diferențierile locale topoclimatice, legate de expoziția diferită a versanților.

1.1.3. Apele

Stratele permeabile de nisipuri și gresii din orizontul superior al depozitelor ponțiene de pe teritoriul municipiului Sighișoara au favorizat constituirea unor pânze freatice destul de abundente și, în legătură cu acestea, organizarea unei rețele hidrografice destul de dense (0,7 – 0,9 km/km²). Rețeaua hidrografică de suprafață este dominată de Târnavă Mare, care străbate teritoriul municipiului Sighișoara aproximativ de la est spre vest, având un curs meandrat. Debitul mediu multianual al Târnavei Mari este de aproximativ 10 m³/s (9,49 m³/s la Vânători, mai în amonte) iar debitul maxim a fost de circa 700 m³/s în timpul inundațiilor catastrofale din 1970. Debitul minim este de doar aproximativ 1 m³/s, după perioade îndelungate de secetă.

Târnavă Mare are mai mulți afluenți, mai importanți (și ca lungime, și ca debit) fiind cei de pe partea stângă, dinspre Podișul Hârțibaciului: Valea Cânelui și Șaeș. Din dreapta, tributarii mai importanți sunt Hetiurul (Valea Morii) și valea Cetății (Orașului).

Pe un fost braț al Târnavei Mari, în apropiere de Depoul de Locomotive CFR Sighișoara, există și un lac, Șercheș, cu o suprafață de 3,56 ha, aflat, împreună cu terenul limitrof, în proprietate privată.

1.1.4. Vegetația, fauna și solurile

Vegetația se înscrie în subetajul pădurilor de gorun (*Quercus petraea*) și de amestec de gorun. Pe fondul general al acestor păduri, în condițiile unei declivități mai pronunțate și a unei expoziții mai umbrite, se interferează pădurile de fag. Este caracteristică alternanța gorunetelor, localizate, de regulă, pe terenuri mai înșorite și mai uscate, cu făgetele, instalate în locuri cu topoclimat mai răcoros și umed. În condiții ecologice intermediare se întâlnesc păduri de amestec (gorun și fag), dar și goruneto-cărpinete și făgeto-cărpinete. Stratul arbustiv, bine dezvoltat mai ales în pădurile luminoase de gorun, este alcătuit din corn, sânger, alun, lemn câinesc, păducel.

În legătură cu fitocenozele pădurilor de foioase, se află o faună de mamifere, reprezentată printr-un număr relativ mare de specii de interes cinegetic – căprior, cerb, mistreț, jder, vulpe, viezure, iepure, veveriță.

În decursul timpului, pădurile au fost parțial înlocuite cu terenuri arabile și pajiști secundare, folosite ca pășuni și fânețe naturale. Calitativ și cantitativ, dețin întâietate pajiștile mezofile de pe locul pădurilor de gorun.

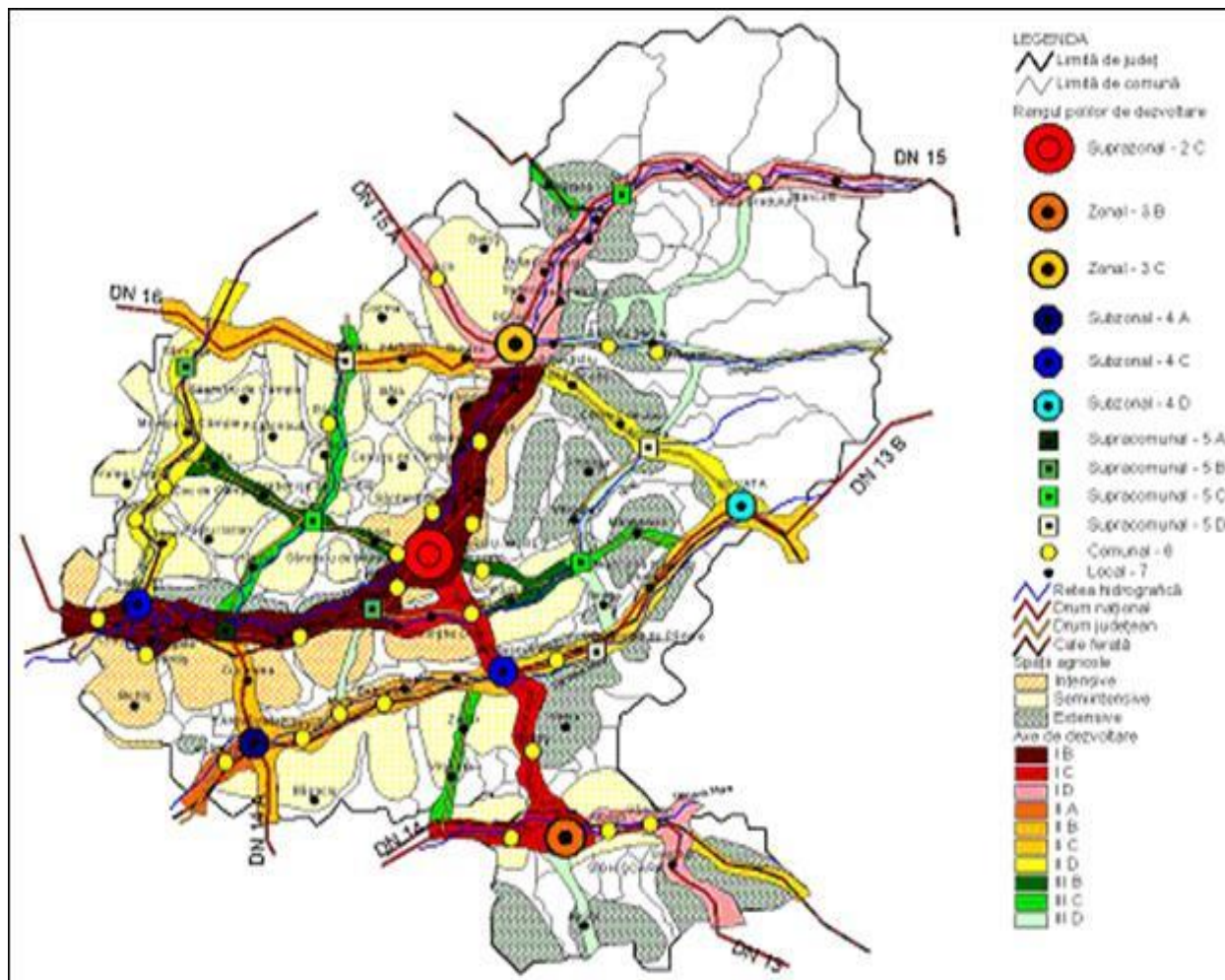

Ca urmare a neuniformității condițiilor pedogenetice, podișul are o fizionomie edafică mozaicată, rezultată din alternanța mai multor tipuri de soluri. Predomină argiluvisolurile și luvisolurile, iar pe alocuri apar și regosolurile și erodisolurile, iar în lunci, solurile aluviale.

1.2. Poziția în cadrul rețelei de așezări

În conformitate cu Planul de Amenajare a Teritoriului Național (P.A.T.N.) – Secțiunea a IV-a - "Rețeaua de localități", municipiul Sighișoara intră în categoria **localităților urbane de rangul II**, care include toate municipiile, cu excepția celor 11 municipii de rangul 1 și a municipiului București (rangul 0). Conform propunerii Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice cu privire la polii metropolitani și urbani pentru creșterea competitivității și coeziunii la nivel național prin intermediul proiectelor finanțate prin politica de coeziune, municipiul Sighișoara ar intra în categoria polilor urbani (centrelor urbane) subregionali cu potențial de zone urbane funcționale, cel mai înalt nivel în afara reședințelor de județ (care sunt incluse în categoria

polilor metropolitani). Municipiul Sighișoara a fost inclus în categoria centrelor urbane care pot accesa fonduri pentru dezvoltarea infrastructurii de transport, a celei economice și sociale din Fondul European pentru Dezvoltare Regională, prin Programul Operațional Regional 2007-2013, pre-condiția pentru accesare fiind elaborarea unui Plan Integrat de Dezvoltare Urbană (P.I.D.U.).

Datorită funcțiilor urbane complexe, municipiul Sighișoara este și un important **centru polarizator**, a cărui arie de influență se extinde în partea de sud a județului Mureș, incluzând 9 comune: Albești, Vânători, Saschiz, Daneș, Apold, Nadeș, Vețca, Fântânele și Bălăușeri. La acestea se adaugă 4 comune din județul Sibiu: Brădeni, Iacoveni, Hoghilig și Laslea, o comună din județul Brașov: Bunești, și două comune din județul Harghita: Săcel și Secuieni. La nivel superior, municipiul Sighișoara își exercită atracția și asupra unor centre urbane mici din județul Mureș și din județele învecinate: Sângeorgiu de Pădure, Sovata, Dumbrăveni, Agnita, Rupea și Cristuru

Secuiesc. Cu acestea, populația deservită de municipiul Sighișoara depășește 100.000 de locuitori (incluzând aici și populația municipiului).

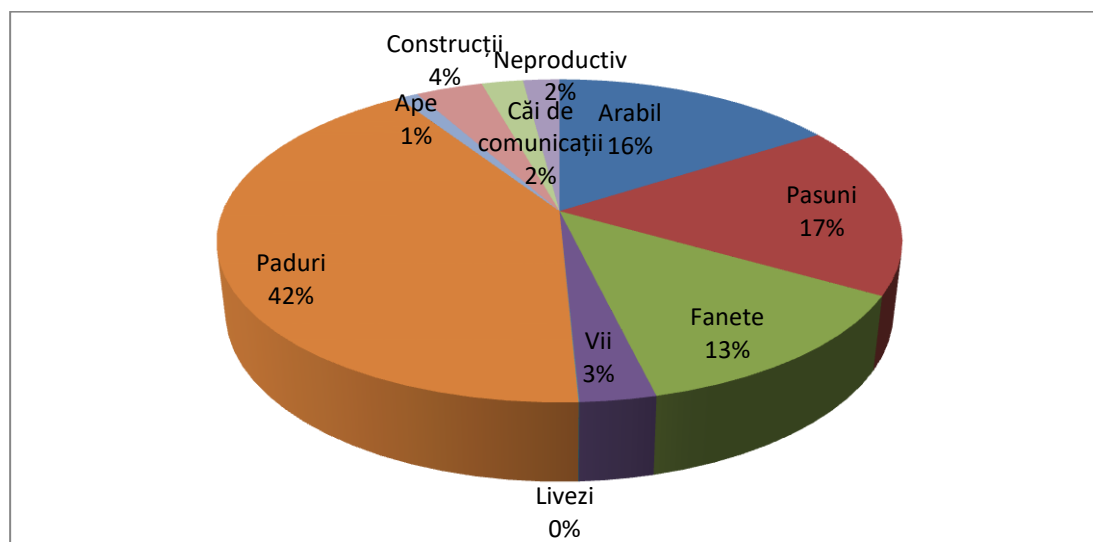
1.3. Modul de utilizare al terenurilor și structura urbană

În prezent, teritoriul administrativ al municipiului Sighișoara are o suprafață de 9.602,25 ha, din care 7.095 ha (73,9%) sunt în proprietate privată. Din totalul suprafeței administrative, 1.169,06 ha reprezintă intravilanul, iar 8.433,19 extravilanul. Suprafața totală a municipiului Sighișoara reprezintă 1,4% din suprafața totală a județului Mureș iar procentul proprietății private este apropiat de cel de la nivel județean, unde aceasta reprezintă 74,2%.

Aproape jumătate din suprafață (49,3%) este acoperită de terenuri agricole, în ciuda reliefului predominant deluros. În cadrul terenurilor agricole, terenurile arabile reprezintă doar 32,4%, fiind prezente în special în lunca și pe terasele Târnavei Mari și ale afluenților acestora. O pondere mai ridicată o prezintă pășunile (35%) și fânețele (26,4%), aflate aproape în totalitate în proprietate privată. Ele sunt localizate pe versanți, pe interfluviile mai netede și în luncile cu exces de umiditate. Suprafețe restrânse sunt reprezentate de vii (6,1%), pe versanții însoriți aflați sub influența foehnală, și livezi (3 ha, sub 0,1%).

Dintre terenurile neagricole, o pondere mai însemnată e dată de păduri, care reprezintă 41,5% din totalul fondului funciar al municipiului Sighișoara, fiind localizate pe aproape toate culmile și versanții deluroși de pe teritoriul municipiului. Mai sunt prezente, pe suprafețe mai restrânse, curți și construcții (3,8%), căi de comunicație și căi ferate (2,3%), terenuri degradate și neproductive (2,1%), ape și bălți (1,1 %).

Fig. 1. Suprafața fondului funciar din municipiul Sighișoara, după modul de folosință (% din total), în anul 2012

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date TEMPO Online (2014).

Capitolul 2. Profilul demografic

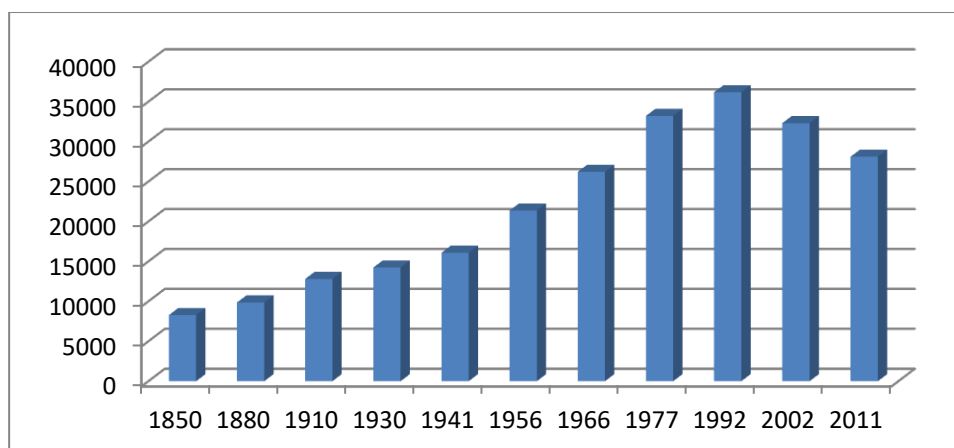
Rezultatele finale ale Recensământului General al Populației din anul 2011 indică o **populație stabilă** a municipiului Sighișoara de 28.102 locuitori, respectiv 5,1% din populația județului Mureș. Municipiul Sighișoara este, din punct de vedere demografic, al treilea centru urban din județ, fiind depășit de municipiul Târgu Mureș, reședință de județ, dar și de municipiul Reghin, și depășind cu puțin municipiul Târnăveni. La nivel național ocupă o poziție medie în rândul municipiilor care nu au funcție de reședință de județ, cu o populație aproape de 30.000 de locuitori, ceea ce ar încadra municipiul Sighișoara în rândul orașelor mijlocii-mici.

Din punct de vedere al **structurii pe sexe**, 13.492 locuitori erau de sex masculin (48%) iar 14.610 locuitori erau de sex feminin (52%). Ponderea populației feminine este mai ridicată decât cea de la nivel județean, regional sau nivel național, și indică un proces accelerat de feminizare, asociat cu îmbătrânirea demografică a populației dar și cu migrația externă, preponderent masculină.

În perioada 1850-2011, de la primul recensământ organizat în vechiul Imperiu Habsburgic și până în prezent, populația municipiului Sighișoara a avut o **evoluție** constant pozitivă până în anul

1992, urmată de un declin mai pronunțat după anul 1992. O creștere mai accentuată a avut loc în perioada comunistă, în special după 1966, când s-au amenajat noi cartiere cu blocuri de locuințe în apropierea zonei industriale. Populația practic s-a triplat între 1930 și 1992. Astfel, industrializarea și crearea de noi locuri de muncă pentru tineri au determinat un spor migratoriu pozitiv, la care s-a adăugat și sporul natural ridicat, care au făcut ca numărul de locuitori să crească treptat până în anul 1992, deși probabil că momentul de maxim a fost puțin mai devreme, în 1989, când însă nu s-a efectuat un recensământ.

Fig. 2. Dinamica populației municipiului Sighișoara în perioada 1850-2011

Sursa: Institutul Național de Statistică; www.kia.hu/konyvtar/erdely/erd2002.htm

Factorii de creștere a populației în perioada 1966-1992 au fost parțial compensați de factorii de declin ulteriori. Emigrația populației (în special cea de etnie germană), în număr mare imediat după 1989, reducerea substanțială a locurilor de muncă în industrie, falimentul sau restructurarea anumitor unități industriale, criza economică generalizată din perioada de tranziție, au determinat în perioada de după 1990 o scădere semnificativă a numărului de locuitori. Emigrația s-a făcut și spre alte regiuni ale țării, dar și spre exterior, principalele destinații fiind într-o primă fază Germania și Austria, iar mai târziu Spania, Italia, Marea Britanie, Franța, SUA. A plecat în special populația tânără, ceea ce a afectat și rata natalității și a determinat un declin accentuat, care continuă să se manifeste nu doar la nivelul municipiului, ci și al județului, al regiunii și al țării.

Scăderea demografică a municipiului Sighișoara între ultimele două recensăminte, cel din 2002 și cel din 2011, a fost de 13%, mult mai accentuată decât cea de la nivelul județului Mureș (5,2%) sau de la nivelul întregii țări (7,2%). Acest fapt este întâlnit și în cazul altor localități urbane, scăderea mai accentuată a populației din mediul urban fiind parțial explicabilă prin migrația mai

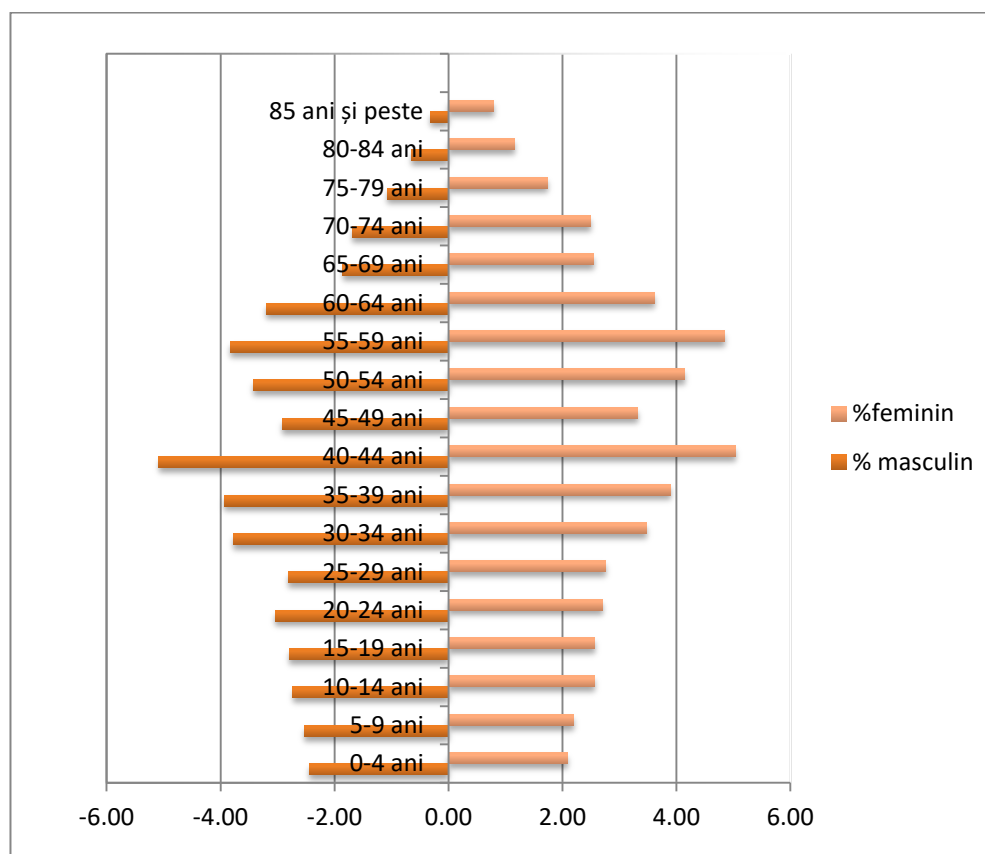
intensă, atât spre alte țări (ca urmare a unei mai bune informări, dar și a unei mai bune pregătiri profesionale), în special spre Germania, cât și spre alte părți ale României, spre orașele mai importante (Târgu Mureș, Brașov, Sibiu, Cluj-Napoca, București) și chiar spre mediul rural, fiind bine pus în evidență fenomenul remigrației urban-rural, în special spre comunele limitrofe orașelor, cu standarde mai ridicate de viață (datorită conexiunii la infrastructurile tehnice urbane), dar cu costuri mai scăzute de întreținere. Pe de altă parte, ritmul declinului demografic s-a ameliorat în raport cu scăderea și mai accentuată din prima parte a perioadei de tranziție.

Structura pe grupe de vârstă de la Recensământul General al Populației din 2011 indică o pondere tot mai scăzută a populației tinere (0-14 ani), care la nivelul municipiului Sighișoara reprezenta doar 14,5%. Această pondere, în scădere față de recensămintele anterioare, este chiar mai scăzută decât cea a populației tinere de la nivelul județului Mureș (16,8%), a Regiunii Centru (16,4%) sau de la nivelul întregii țări (15,9%). Acest fapt este explicabil prin natalitatea tot mai scăzută și prin prezența unei populații adulte mai numeroase, ca urmare a generațiilor născute în perioada comunistă.

Astfel se constată ponderea foarte ridicată (64,3%) a populației adulte (15-59 ani), ceea ce indică prezența unei importante forțe de muncă la nivelul municipiului Sighișoara. Valoarea este chiar mai ridicată decât cea de la nivelul județului Mureș (60,8%), a Regiunii Centru (62,1%) și de la nivelul României (61,8%).

Pe de altă parte, populația vârstnică (de 60 ani și peste) reprezintă 21,1%, o valoare în creștere constantă de la un recensământ la altul, reflectând accelerarea procesului de îmbătrânire demografică. Valoarea este comparabilă, chiar dacă ușor mai scăzută, cu cea de la nivel județean (22,4%), regional (21,5%) sau național (22,3%). Tendința de creștere se va menține cu siguranță și în viitor, pe măsură ce generațiile numeroase născute în perioada comunistă vor intra în această categorie de vârstă.

Fig. 3. Piramida vârstelor în municipiul Sighișoara (2011)

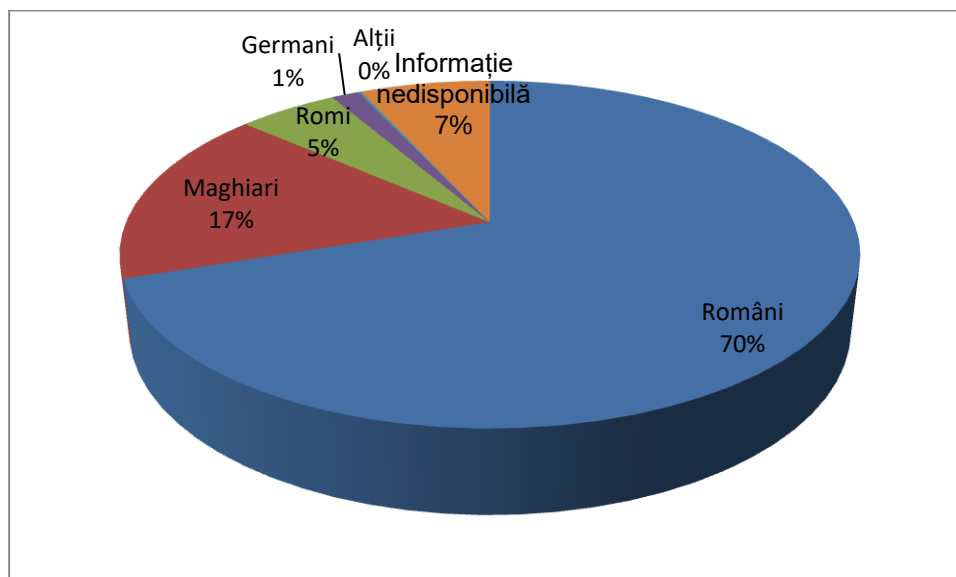
Sursa: Institutul Național de Statistică, RPL 2011.

Dincolo de aceste cifre, indicele de îmbătrânire demografică indică prezența acestui fenomen demografic și la nivelul municipiului Sighișoara, populația vârstnică depășind semnificativ populația tânără. Valoarea indicelui este de 145,2, semnificativ mai ridicată decât cea de la nivelul județului Mureș (132,9), Regiunii Centru (131,1), și chiar decât cea de la nivel național (140,8).

Recensământul General al Populației și Locuințelor din 2011 a adus o noutate din punct de vedere al statisticilor demografice cu privire la **structura etnică și confesională**, și anume numărul foarte mare (peste 6% la nivel național) de persoane pentru care această informație nu este disponibilă.

La nivelul municipiului Sighișoara, ponderea persoanelor pentru care informația nu este disponibilă în cazul etniei este chiar mai mare, respectiv 6,8%. În aceste condiții, ponderea tuturor grupurilor etnice a scăzut față de recensămintele anterioare. Astfel, procentul populației de etnie română a scăzut la 69,9%, deși este evident că cea mai mare parte a celor pentru care informația nu este disponibilă sunt tot români, și în acest caz ponderea reală a românilor ar fi în jur de 75%. Al doilea grup etnic, cu o prezență constantă de-a lungul istoriei ca urmare a apropierei de arealul secuiesc, este cel al maghiarilor, care reprezintă 16,5%. În creștere față de recensămintele anterioare, dar probabil tot subevaluat din punct de vedere statistic, este și grupul romilor (5,2%). Germanii (sașii), majoritari în perioada antebelică, au avut un declin numeric și procentual constant, fiind acum abia al patrulea grup etnic, cu o pondere de numai 1,4% din populația totală la recensământul din 2011. Celelalte grupuri etnice totalizează, împreună, doar 45 persoane (italieni, bulgari, ucraineni, ceangăi etc.), respectiv puțin peste 0,1% din populația totală.

Fig. 4. Structura etnică a populației municipiului Sighișoara la RPL 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, RPL 2011.

Din punct de vedere al limbii materne, populația pentru care informația nu este disponibilă este aproximativ aceeași, respectiv 1892 persoane (6,7%). Populația cu limba maternă română este mai ridicată, și anume 74,3%, decât populația de etnie română, deoarece o parte a populației de altă etnie (în special romi) vorbesc limba română ca limba maternă. Mai mult, întrucât se poate considera că majoritatea celor pentru care informația nu este disponibilă au limba maternă română, ponderea reală a acestora ar fi în jur de 80%. Și în cazul maghiarilor se observă același

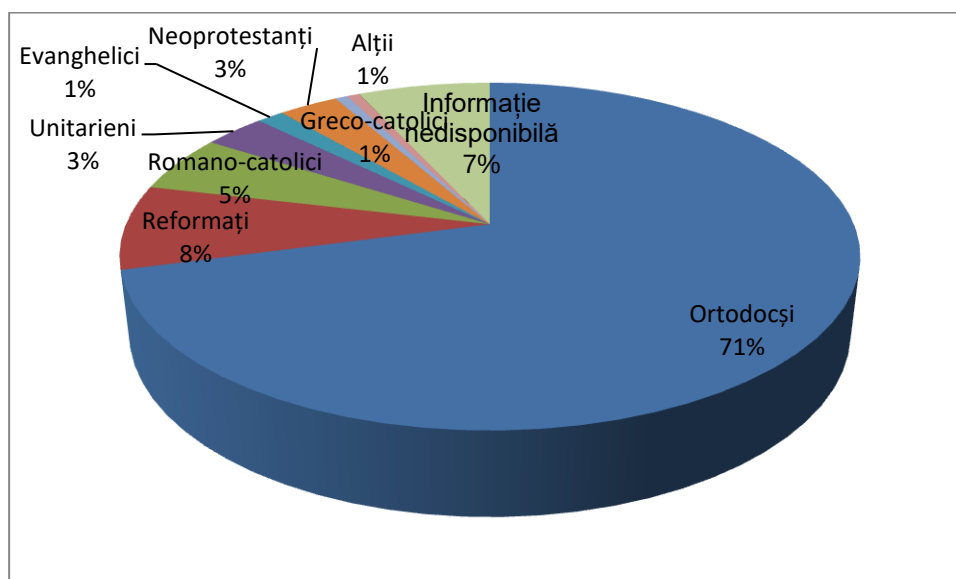
fenomen, la o scară mai redusă, ponderea persoanelor cu limba maternă maghiară fiind de 17%, mai ridicată decât cea a persoanelor de etnie maghiară, din aceleași motive. În schimb, sub 0,5% din populație are romani ca limbă maternă, comparativ cu procentul de 10 ori mai mare al populației de romi. Chiar și în grupul etnic german nu toți au germana ca limbă maternă, aceasta fiind declarată doar în cazul a 1,3% din populație, ceea ce indică un posibil fenomen de asimilare treptată prin căsătorii mixte. 52 de persoane au o altă limbă maternă decât cele menționate deja, respectiv aproape 0,2% din populația totală.

Structura confesională este mai diversificată, dar și în acest caz datele sunt doar parțiale, întrucât pentru 6,9% din populație, apartenența confesională este nedisponibilă. Chiar și așa, populația de confesiune ortodoxă este evident majoritară, cu 70,8% (și probabil, în realitate, peste 75%), fapt ușor de explicat prin preponderența populației de etnie română.

Următoarele trei confesiuni, cea reformată (7,9%), cea romano-catolică (5,3%) și cea unitariană (3,2%) sunt reprezentative pentru minoritatea maghiară. Însumate, ele totalizează o pondere aproximativ egală cu cea a populației de etnie maghiară, deși este posibil ca, în număr foarte mic, să includă și persoane de altă etnie (de exemplu, italienii sunt aproape sigur romano-catolici).

Fig. 5. Structura confesională a populației municipiului Sighișoara la RPL 2011

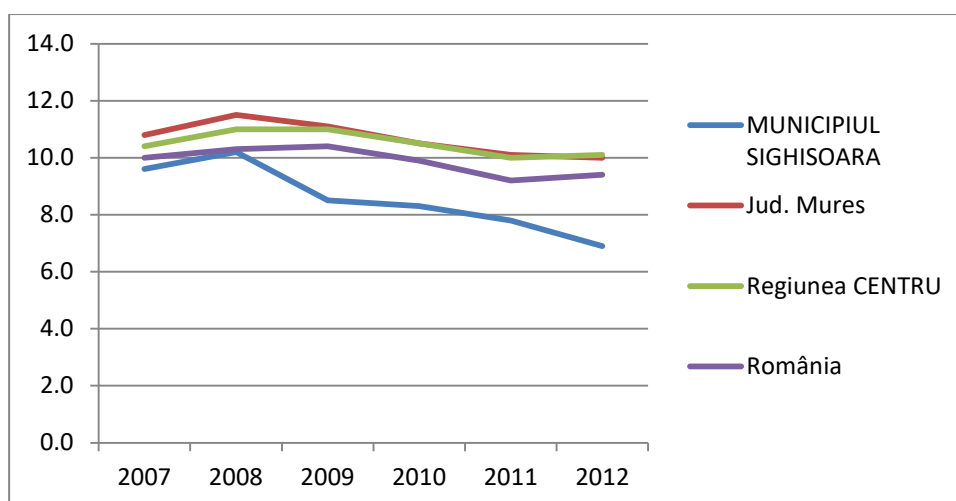
Sursa: Institutul Național de Statistică, RPL 2011.

Celelalte confesiuni sunt mai slab reprezentate. Iese în evidență grupul evanghelic luteran (1,4%), reprezentativ pentru minoritatea germană, în ciuda faptului că în recensământ apar trei grupuri distincte (evanghelic, evanghelic luteran și evanghelic de confesiune augustină), ale căror valori au fost însumate. E posibil chiar ca unii cetățeni care s-au declarat creștini după evanghelie (0,5%) să aparțină, de fapt, tot acestui grup. Celelalte confesiuni neoprotestante au de asemenea ponderi mici. Dintre aceștia, mai numeroși sunt penticostalii (1,1%), apoi, cu procentaje reduse, sub 1%, sunt baptiștii, martorii lui Iehova, adventiștii de ziua a șaptea etc. Tot cu cifre reduse (0,6% din total) se înscriu și greco-catolicii, grup reprezentativ pentru o parte mică a populației românești. Celelalte grupuri confesionale, precum și cei fără religie și ateii, totalizează aproape 1%.

În ceea ce privește **mișcarea naturală a populației**, se constată că natalitatea la nivelul municipiului Sighișoara se menține la cote scăzute în perioada 2007-2011, și chiar cunoaște un declin accentuat după anul 2008, când s-a înregistrat valoarea maximă (10,2‰). În anii următori, rata natalității a scăzut chiar și sub 8‰ (7,8‰ în 2011), iar în anul 2012 s-a atins minimul istoric, doar 6,9‰. Trebuie menționat faptul că la Maternitatea Sighișoara se nasc anual circa 500-600 de copii, însă mai puțin de jumătate dintre mame au domiciliul în oraș, cele mai multe provenind din comunele învecinate. De asemenea, un număr mare de gravide din municipiu preferă să nască la maternitățile din alte orașe (de ex. Târgu Mureș).

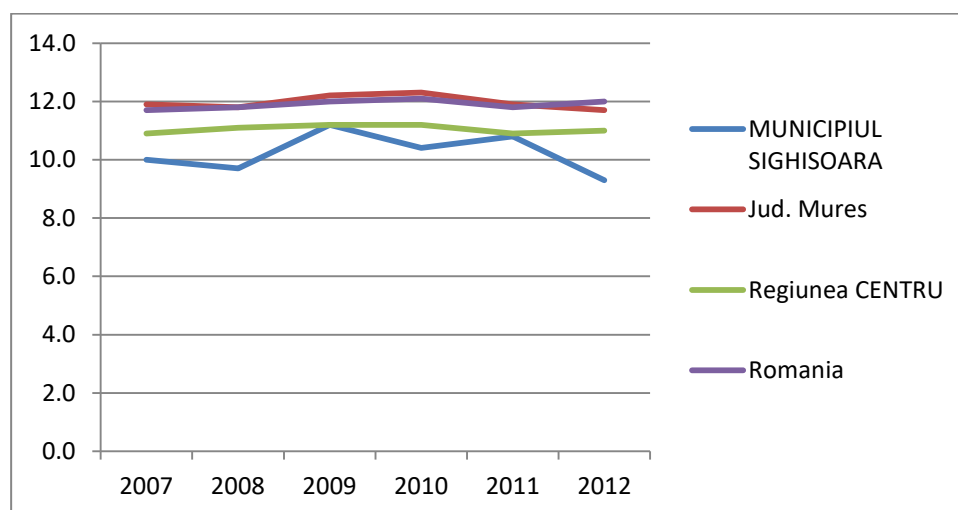
În aceste condiții, este evident că **rata natalității** la nivelul municipiului Sighișoara este inferioară celei de la nivelul județului Mureș (cu valori între 10 și 12‰), a Regiunii Centru (între 10 și 11‰) și chiar valorii de la nivel național (chiar dacă aceasta a scăzut sub 10‰). Valorile foarte mici ale ratei natalității sunt deosebit de îngrijorătoare, având în vedere și ponderea oricum scăzută a populației tinere din municipiu și îmbătrânirea demografică accelerată. Mai ales după 2008, o explicație ar fi criza economică prelungită, care afectează și bugetele familiilor tinere.

Fig. 6. Rata natalității în municipiul Sighișoara, în județul Mureș, Regiunea Centru și România (2007-2012)

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date TEMPO Online (2014).

Fig. 7. Rata mortalității în municipiul Sighișoara, în județul Mureș, Regiunea Centru și România (2007-2012)

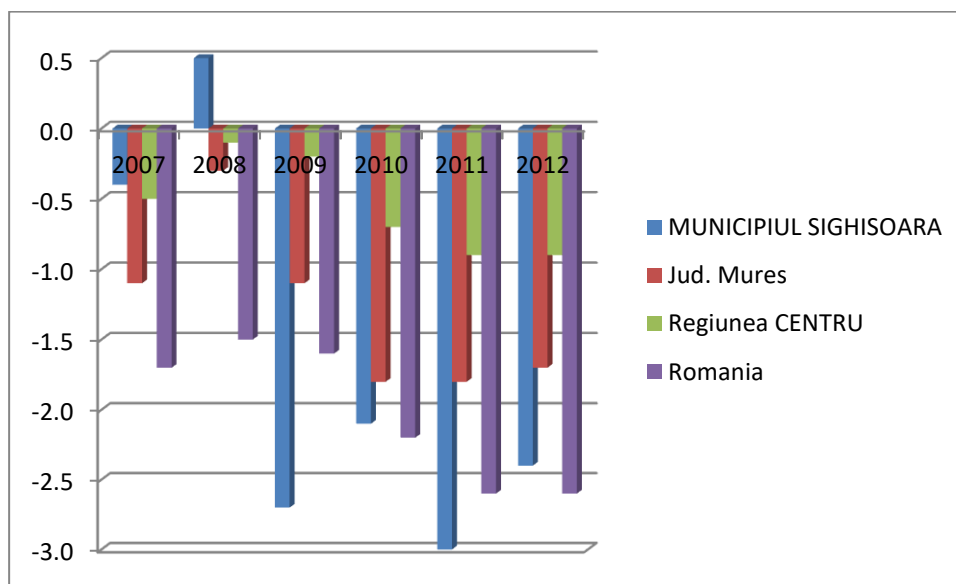
Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date TEMPO Online (2014).

În contrast, valorile **ratei mortalității** sunt mai mici în municipiul Sighișoara decât cele de la nivelul județean, regional și național, în anii 2007-2011. Astfel, valoarea ratei mortalității din municipiul Sighișoara s-a menținut în jurul valorii de 10%, atingând un maxim în anul 2009 (11,2‰) și un minim în anul 2012 (9,3‰). Aceste valori mai scăzute din municipiul Sighișoara sunt explicabile, în condițiile în care ponderea persoanelor vârstnice este mai scăzută decât în județul Mureș, în Regiunea Centru sau în ansamblul României, unde valorile ratei mortalității sunt în jur de 11-12‰. Pe de altă parte, fiind vorba de o populație totală relativ scăzută (sub 30.000 de locuitori), variațiile ratei mortalității de la un an la altul pot fi foarte mari, iar tendințele pot fi mai greu de decelat.

În această situație, nu putem aprecia dacă tendința de scădere a ratei mortalității se va menține și în viitor, fiind mai probabile situațiile în care valorile vor varia de la un an la altul.

Sporul natural, în aceste condiții, de natalitate scăzută și mortalitate ridicată, înregistrează valori negative și la nivelul municipiului Sighișoara. În intervalul 2007-2011, a existat un singur an, 2008, când s-a înregistrat o valoare pozitivă a ratei sporului natural, 0,5‰. În ceilalți ani, valorile ratei sporului natural au fluctuat între -0,4‰ în 2007 și -3‰ în 2011, tendința de scădere fiind evidentă, chiar dacă în anul 2012 s-a înregistrat o "revigorare", cu o valoare de "doar" -2,4‰.

Fig. 8. Rata sporului natural în municipiul Sighișoara, în județul Mureș, Regiunea Centru și România (2007-2012)

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date TEMPO Online (2014).

Comparativ cu valorile din județul Mureș, regiunea Centru sau România, situația este contrastantă, mai ales datorită constanței mai mari a valorilor în cazul acestora și fluctuațiilor mai accentuate la nivelul municipiului Sighișoara, pe fondul unei populații relativ reduse. Se evidențiază faptul că valorile sunt negative peste tot, dar mai ridicate în regiunea Centru, intermediare în județul Mureș, în vreme ce la nivel național se înregistrează valorile cele mai scăzute. La nivelul municipiului Sighișoara, valorile ratei sporului natural sunt mai mari decât toate celelalte în anii 2007 și 2008 și mai mici decât toate celelalte în 2009 și 2011, fiind asemănătoare cu cele de la nivelul județului Mureș și de la nivel național în 2010.

Bilanțul demografic general, rezultat din însumarea sporului natural cu cel migratoriu, este evident unul negativ la nivelul municipiului Sighișoara, cu valori foarte coborâte, între -4‰ și -8‰ în perioada 2007-2009. Chiar dacă tabloul este incomplet, este aproape sigur că și după 2009 s-au consemnat valori negative ale bilanțului demografic total iar aceste valori negative au caracterizat întreaga perioadă de tranziție, anterioară anului 2007, și explică declinul demografic semnificativ al municipiului Sighișoara după anul 1990, când emigrația externă devine semnificativă.

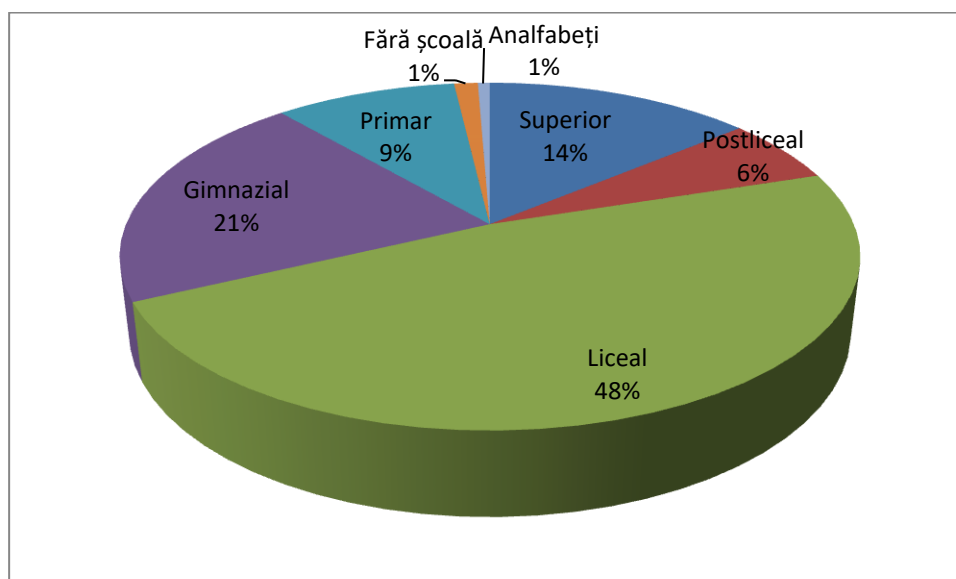
Rezultatele preliminare ale Recensământului General al Populației din 2011 indică faptul că 2376 persoane erau absente, respectiv 8,5% din populația municipiului Sighișoara, fapt care reflectă

intensitatea emigrației din ultima perioadă. Dintre acestea, majoritatea (1541 persoane, respectiv 64,9% din totalul populației absente) erau plecate pentru o perioadă îndelungată, iar dintre acestea, 1122 persoane (4% din populația municipiului) erau plecate în afara granițelor țării.

Emigrația a fost mai intensă la nivelul municipiului Sighișoara decât la nivelul județului Mureș, în ansamblu, unde s-a consemnat o pondere de doar 5,8% a persoanelor absente, din care mai puțin de jumătate (2,5%) erau plecate pe o perioadă îndelungată. Un rol important în valoarea mai ridicată a ratei migratorii externe l-a jucat și populația săsească, care a emigrat cu precădere la debutul decadei anilor 1990 și a servit de exemplu (și în unele cazuri chiar la propriu, în sensul de model de reușită) și pentru restul populației, indiferent de etnie.

Structura populației după ultima școală absolvită indică **nivelul de instruire al populației**. Acestea relevă faptul că nivelul de instruire al populației din municipiul Sighișoara este superior mediei județene și regionale, deoarece în acest centru urban (ca și în majoritatea orașelor mijlocii și mari) se concentrează populația cu studii superioare și locurile de muncă pentru aceasta. Astfel, conform datelor de la Recensământul General al Populației și Locuințelor din 2011, aproape 14% din populația municipiului Sighișoara avea studii superioare, comparativ cu o pondere de sub 12% la nivelul județului Mureș. Și la nivelurile următoare, cel postliceal (6% față de 4%) și cel liceal și profesional (48% față de 40%), ponderea este mai ridicată în cazul municipiului Sighișoara, și pe considerentul existenței în localitate a acestor niveluri de instruire și educație.

Fig. 11. Structura populației municipiului Sighișoara, după nivelul de instruire, în 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, RPL 2011.

Populația cu studii gimnaziale reprezintă 20,7% din total, iar cea cu studii primare, 9,5%, valori mai mici decât cele de la nivel județean sau regional. Persoanele fără școală absolvită și analfabeții însumează un procent de aproape 2%, dintre care doar o treime sunt efectiv analfabeți. Acest procent este scăzut comparativ cu cel județean (peste 3%). Totuși, prezența acestor grupuri ridică problema abandonului școlar timpuriu în rândul comunităților și grupurilor marginalizate din municipiu.

Capitolul 3. Fondul locativ

Conform rezultatelor preliminare ale Recensământului General al Populației și Locuințelor din anul 2011, la nivelul municipiului Sighișoara existau 4.834 de clădiri cu locuințe, care găzduiau 10.428 de gospodării ale populației. Numărul mediu al persoanelor dintr-o gospodărie era de 2,52, mai scăzut decât media județului Mureș, de 2,71. În afara clădirilor cu locuințe, mai existau 74 clădiri cu altă destinație, rezultând un total de 4.908 clădiri.

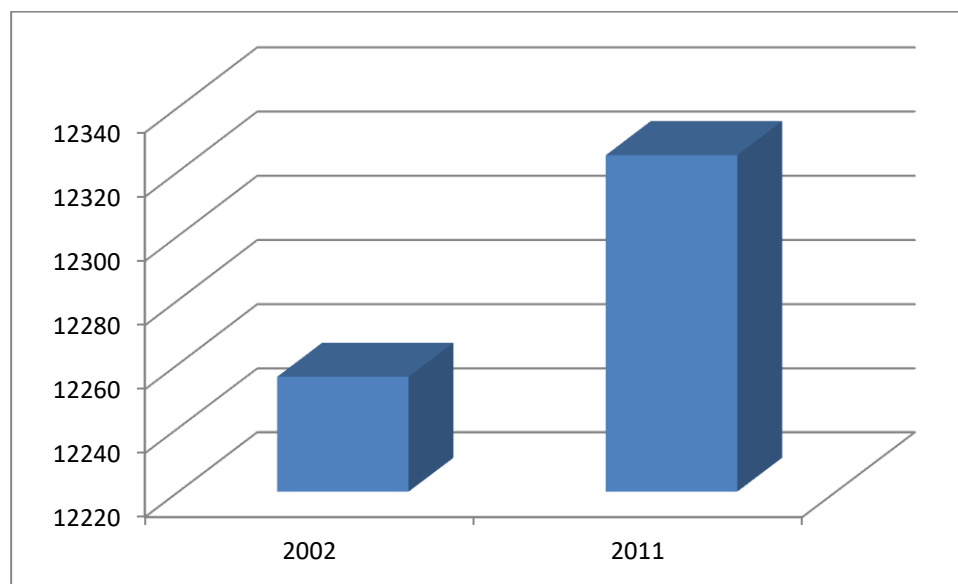
AVENSA

Numărul locuințelor convenționale era, conform Recensământului din 2011, de 12.325, din care 11.809 locuințe (95,8%) erau în proprietate privată, 473 (3,8%) erau proprietate de stat, 9 (0,1%) erau în proprietate privată de grup, 4 (sub 0,1%) erau în proprietate asociativă, iar 30 de locuințe (0,2%) aparțineau cultelor religioase. Ponderea locuințelor proprietate de stat era mult mai ridicată decât la nivelul județului Mureș, unde aceasta era de doar 1,4%.

Comparativ cu Recensământul din 2002, numărul clădirilor cu locuințe a crescut cu 6,8%, de la 4.528 la 4.834. În același interval, numărul locuințelor convenționale a crescut cu doar 0,6%, de la 12.256 la 12.325.

Fig. 12. Evoluția numărului de locuințe din municipiul Sighișoara, la recensămintele din 2002 și 2011

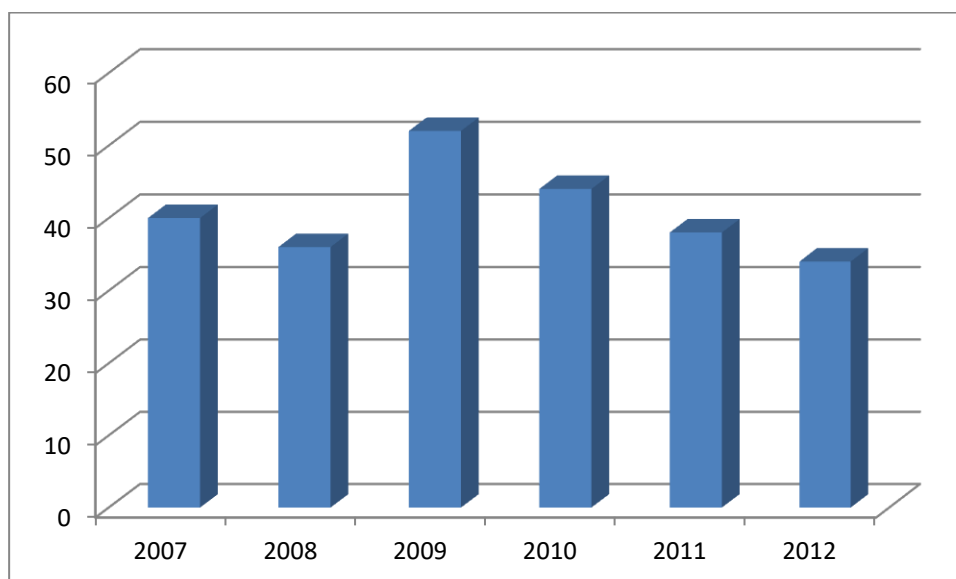
Sursa: Institutul Național de Statistică, RPL 2002 și 2011.

Spre deosebire de rezultatele recensământului, datele Primăriei Municipiului Sighișoara indicau, pentru anul 2013, următoarea situație cu privire la fondul locativ de la nivel local:

- 4.919 clădiri cu destinația de locuit;
- 12.410 locuințe, dintre care 270 făceau parte din fondul locativ de stat (204 în apartamente ANL) și 12.140 locuințe private;
- 450.274,76 mp de suprafață locuibilă totală.

Analiza numărului de locuințe terminate în municipiul Sighișoara indică faptul că anual s-au construit noi locuințe, cu un ușor trend ascendent până în anul 2009, dar și cu o tendință evidentă de scădere după anul 2010. Toate locuințele noi din municipiul Sighișoara s-au construit din fonduri private, mai exact din fondurile populației. O parte dintre locuințele noi construite în municipiu au fost finanțate din remiterile de valută ale localnicilor care lucrează în străinătate.

Fig. 13. Numărul de locuințe finalizate în municipiul Sighișoara, în perioada 2007-2012

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date TEMPO Online (2014).

De asemenea, numărul de autorizații de construcție eliberate de municipalitatea sighișoreană pentru clădiri de locuințe a fost de 49 în 2012, respectiv de 36 în 2013, ceea ce indică o continuare a trendului descrescător a ridicării de noi unități locative la nivel local.

Rezultatele preliminare ale Recensământului General al Populației și Locuințelor din 2011 indică faptul că 94,3% dintre locuințele din municipiu dispun de alimentare cu apă, tot 94,3% de canalizare, 99,2% de instalație electrică, și doar 67% de încălzire centrală. Pe de altă parte, la nivelul întregului municipiu, 89,9% dintre locuințe sunt dotate cu baie (în locuință), iar 96,6% cu bucătărie în locuință. Nivelul de dotare al locuințelor cu instalații și dependențe a crescut în ultima perioadă, fiind cu mult peste media județeană, regională și națională. De menționat aici este și faptul că aceste cifre cuprind atât locuințele racordate la sistemele centralizate de alimentare cu apă, canalizare sau energie, cât și pe cele care dispun de instalații proprii de acest tip (fose septice, bazine vidanjabile, centrale termice individuale, foraje proprii, etc.).

De adăugat este și faptul că, deși un număr important de locuințe din municipiu sunt neocupate și prețul acestora a scăzut substanțial după 2008, la nivelul municipalității există peste 500 de cereri pentru locuințe sociale și pentru tineri.

Capitolul 4. Economia și forța de muncă

4.1. Scurt istoric. Resurse

Sighișoara a fost înființată de sași, care au fost invitați să se așeze în Transilvania de către regele Ungariei Geza al II-lea pentru a apăra granițele de est. Astfel, prima atestare documentară a municipiului a fost făcută în 1280 sub numele de *Castrum Sex*, iar în 1298 este menționată denumirea germană *Schäßburg* (*Schäsbrich*, *Šesburx* în dialectul săsesc). Mai târziu, în 1937 este denumită „civitas” (oraș), iar numele românesc al orașului este atestat în scris în 1435.

Cetatea Sighișoara este centrul istoric al municipiului și în 1999 a fost înscrisă în patrimoniul UNESCO. Cetatea este amplasată pe malul sudic al râului Târnava Mare. Cetatea este înconjurată de un zid, construit în secolele XIV – XVII ca protecție împotriva atacurilor turcești. Zidul avea 14 turnuri, din care s-au păstrat 9 și erau sedii pentru diferitele bresle meșteșugărești. Pe parcursul timpului, meșteșugarii au devenit tot mai înstăriți și au ajuns să aibă reprezentanți în sfatul cetății. După 1884 breslele au fost desființate deoarece își pierduseră semnificația. Perioada următoare a favorizat dezvoltarea economico-socială și culturală a orașului.

La sfârșitul anilor 1980, municipiul Sighișoara avea un profil industrial complex reprezentat în principal de industria textilă, constructoare de mașini și prelucrarea metalelor, sticlă, faianță,

articole pentru menaj, pielărie, blănărie, încălțăminte etc. Liberalizarea prețurilor la materiile prime și energie, procesul lent de re tehnologizare și modernizare a fabricației, incapacitatea de a face față presiunilor concurenților au avut ca efect diminuarea drastică a unor unități reprezentative pentru industria sighișoreană, cu precădere a celor de țesături de bumbac, mătase, stofe, sticlărie, piese turnate și forjate, etc. În acest context, suprafața ocupată de spații industriale a scăzut cu 61 ha, după 1990, astfel încât actualmente există un deficit de terenuri pentru instalarea de noi investitori.

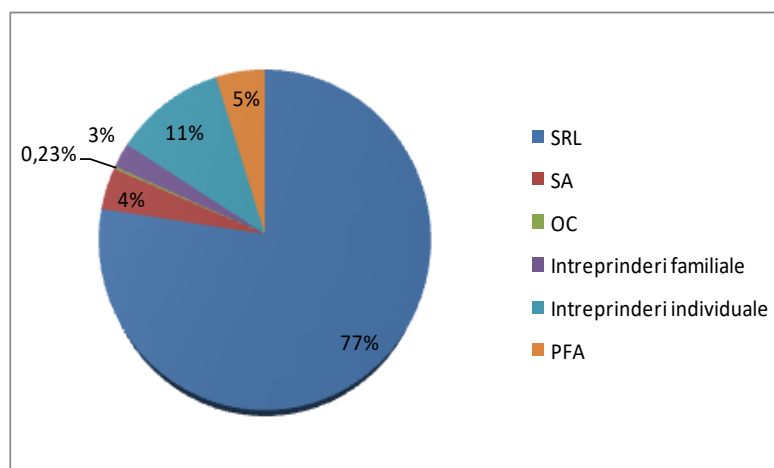
În prezent principalele activități economice de la nivel local sunt industria textilă, industria ceramică, construcțiile, industria alimentară, a prelucrării metalelor, comerțul și turismul.

Societățile comerciale sighișorene sunt toate cu capital privat, iar investitorii străini sunt reprezentați, în principal, de germani și italieni.

4.2. Agenții economici. Antreprenoriatul

La 31.12.2012, în municipiul Sighișoara funcționau 882 de societăți (6,2% din totalul entităților active din județul Mureș). În perioada 2007 – 2012, deși contextul economic nu a fost unul favorabil, numărul unităților active din municipiu a crescut cu 81% (de la 487 în 2008 la 882 în 2012).

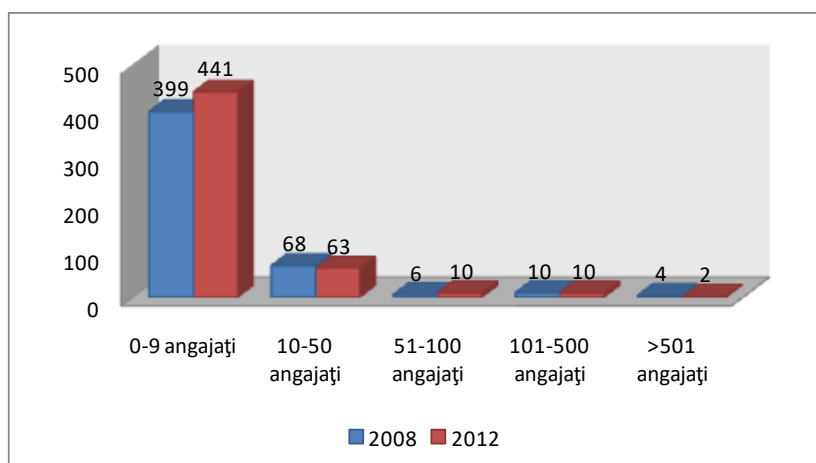
Dacă se are în vedere clasificarea după forma juridică, în anul 2012, din cele 882 de societăți SRL-urile reprezentau 77%, societățile pe acțiuni 4%, organizațiile cooperatiste 0,23%, întreprinderile familiale 3%, cele individuale 11% și 5% persoanele fizice autorizate.

Sursa: Raportul anual al primarului municipiului Sighișoara, anul 2012

În anul 2008, din totalul unităților active din municipiu 399 erau microîntreprinderi (0 – 9 angajați), 68 erau întreprinderi mici (10 – 49 angajați), 6 întreprinderi aveau între 50 și 100 de angajați, 10 aveau între 101-500 angajați și numai 4 întreprinderi aveau peste 500 de angajați. Astfel, ponderea sectorului IMM la nivelul municipiului era de 81,93%, peste media județeană și națională.

În anul 2012, din totalul unităților active, 441 erau microîntreprinderi (0 – 9 angajați), 63 erau întreprinderi mici (10 – 49 angajați), 10 întreprinderi aveau între 50 și 100 de angajați, 10 aveau între 101-500 angajați și numai 2 întreprinderi aveau peste 500 de angajați. Astfel se observă o creștere a numărului de microîntreprinderi (+10,52%) și a întreprinderilor mijlocii (+66,6%), dar și o scădere a numărului de întreprinderi mari (>501 angajați) cu 50% și a celor mici cu 7,4%. Prin urmare, ponderea sectorului IMM la nivelul municipiului este de 83,8%, în condițiile în care în municipiu își desfășoară activitatea 12 societăți cu peste 100 de angajați.

Sursa: Baza de date BorgDesign

Dacă se are în vedere cifra de afaceri raportată în 2012, cei mai importanți agenți economici din municipiul Sighișoara sunt redați în tabelul de mai jos:

Denumirea	Domeniu de activitate	Cifra de afaceri (lei)	Profit brut (lei)	Nr. angajați
HOCHLAND ROMÂNIA SRL	industria alimentară (fabricarea produselor lactate)	197444332	6011326	369
CESIRO SA	fabricarea articolelor ceramice	96006186	-1593132	1533
SICERAM SA	fabricarea cărămizilor, țiglelor și alte produse pentru construcții	58493605	5673932	260
MONOTEX SRL	industria textilă	49861308	8494535	67

Denumirea	Domeniu de activitate	Cifra de afaceri (lei)	Profit brut (lei)	Nr. angajați
SEFAR SRL	industria textilă	46971289	7338	145
COM ADRANDI SRL	comerț cu ridicata al produselor alimentare turism	32667372	568709	50
GST AUTOMOTIVE SAFETY RO SRL	industria textilă	31486692	-9411125	784
VES SA	fabricarea articolelor din metal	28011518	539670	299
KRAFT LOGISTIC SRL*	transporturi rutiere de mărfuri	26891263	50787	140
CORALIA COM SRL**	comerț cu amănuntul și ridicata transporturi rutiere de mărfuri	22443389	41563	99
FERMIS SRL	comerț cu ridicata al materialului lemnos	13508544	123489	28
CARNICOMP SRL	fabricarea produselor din carne	10971346	238609	43
LACROIX AMBALAJE SRL	fabricarea hârtiei și cartonului	10811206	340867	16
NOVAMECANICA SRL	operațiuni de mecanică generală	10125808	28551	131
CESIRO HOUSE SRL	comerț cu ridicata al produselor din ceramică	9262225	26605	30
TÂRNAVA SA	industria textilă	8379781	-503335	301
SCHUSTER ECOSAL SRL	colectarea deșeurilor nepericuloase	7555547	1003816	136
GAL OCTA INVEST SRL	comerț cu ridicata al fructelor și legumelor	7326045	18684	25
TWINSERV SRL	activități ale bazelor sportive	6416709	182706	5
GMT CONFORT CONSULTING SRL	comerț cu amănuntul al echipamentului pentru telecomunicații	6032789	13131	18
WINDELCON SRL	activități de inginerie și consultanță tehnică	5084705	2476797	5
TRANSTEX SRL	industria textilă	4998723	502130	178
TBS AVIATION SRL***	operațiuni de mecanică generală	4974454	304346	76
APA TERMIC TRANSPORT SA	alte transporturi terestre de călători	4904648	7903	126
PARAT RO SRL	industria textilă	4804997	371356	107
TUTTO ABC SRL	comerț cu amănuntul	4499550	422618	12

Denumirea	Domeniu de activitate	Cifra de afaceri (lei)	Profit brut (lei)	Nr. angajați
FARMACIA GENȚIANA SRL	comerț cu amănuntul	4117323	301231	14
EUROPA ITL SRL	transporturi rutiere de mărfuri	4042436	-301266	21
DIMOND SRL	comerț cu amănuntul	3591331	91016	14
FARMACIA ALOE SRL	comerț cu amănuntul	3540433	491344	7
MULTY PRODUCTS ROM SRL	fabricarea altor articole din metal	3198355	33274	16

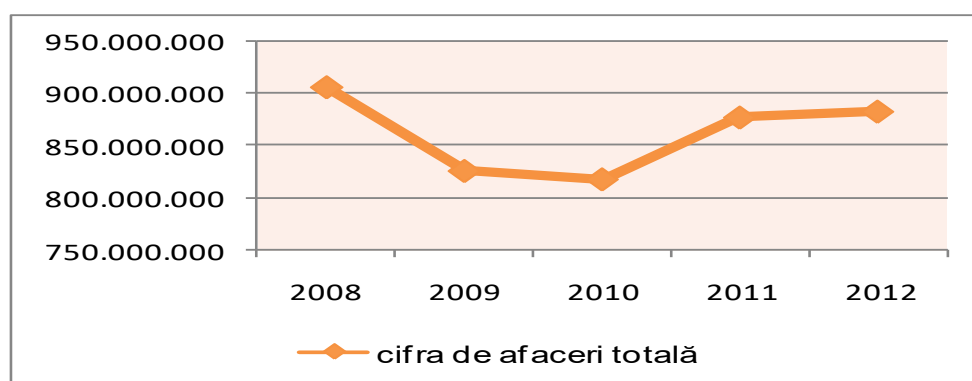
Sursa: Baza de date BorgDesign

**societatea desfășoară activități de transport internațional, precum și de comerț cu hrană pentru animale la punctul de lucru din municipiul Alba Iulia*

***societate derulează activități de comerț cu amănuntul și cu ridicata, dar și de transport mărfuri*

*** fosta S.C. KMWE SZOKE TECHNOLOGIE S.R.L.*

În ceea ce privește evoluția cifrei de afaceri totală a societăților din municipiul Sighișoara se observă o scădere a acesteia cu 2,6% (de la aproximativ 906 milioane lei în 2008, la aproximativ 883 milioane lei în 2012). Această evoluție se datorează restrângerii activității unor întreprinderi ca urmare a crizei economice.

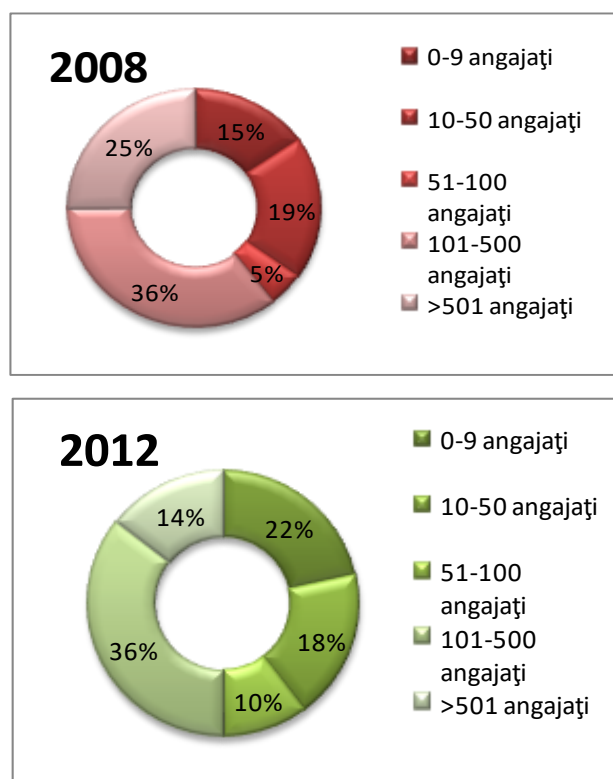
Sursa: Baza de date BorgDesign

Referitor la contribuția la cifra de afaceri totală se observă că în anul 2008 cea mai mare contribuție de 35,46% era realizată de societățile care aveau între 101-500 angajați. Această proporție s-a menținut și în anul 2012, fapt care indică stabilitatea acestor societăți.

O creștere a contribuției la cifra de afaceri totală de la 15,43% la 21,47% a fost înregistrată de microîntreprinderi. Această evoluție poate fi pusă pe seama creșterii numărului de

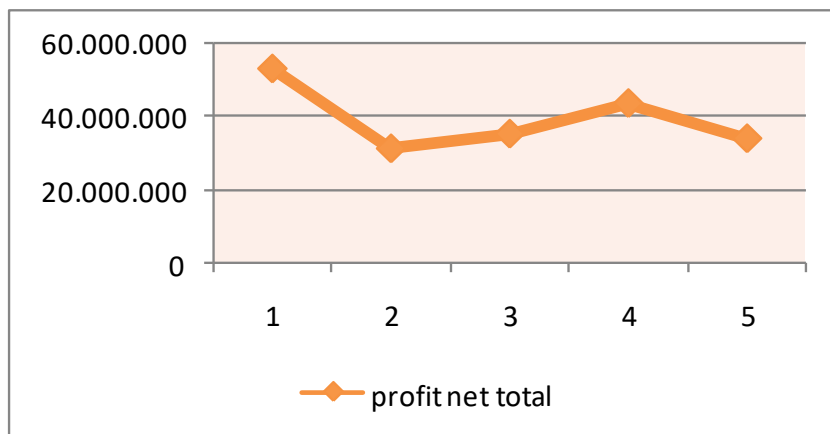
microîntreprinderi în această perioadă. Aceeași evoluție a fost înregistrată și de entitățile care aveau între 51-100 angajați. Creșterea în acest caz a fost de la 4,8% în 2008 la 10,26% în 2012.

În cazul societăților cu 10-50 angajați se evidențiază o ușoară scădere a contribuției la realizarea cifrei de afaceri totală cu 1 punct procentual. Tot o scădere, dar mai accentuată a fost înregistrată și în cazul societăților mari (>501 angajați) cu aproximativ 11 puncte procentuale (de la 25,06% la 14,45%).

Sursa: Baza de date BorgDesign

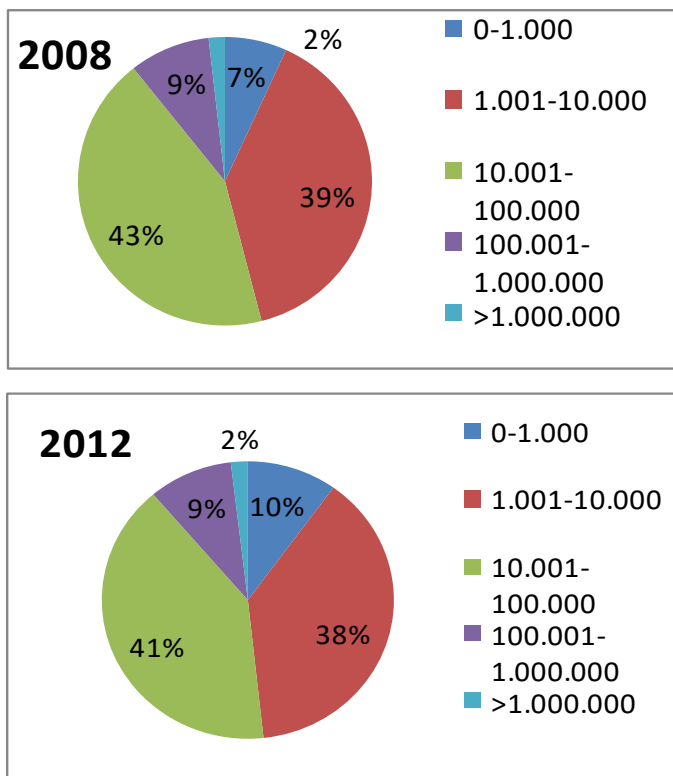
Referitor la evoluția profitului net total înregistrat de entitățile active din municipiul Sighișoara în perioada 2008 – 2012 se poate observa tendința descendentă a acestuia. Față de anul 2008, în anul 2012 scăderea a fost de 36,4%. De asemenea, un număr mare de societăți au înregistrat pierderi în perioada analizată.

Sursa: Baza de date BorgDesign

Dacă se au în vedere intervalele de profit se poate observa că în anul 2012 comparativ cu 2008 numărul societăților cu profit mai mic de 1.000 lei a crescut de la 6,82% la 9,97%, al celor cu profit între 100.001-1.000.000 lei a crescut de la 8,9% la 9,35%, iar al întreprinderilor cu profit mai mare de 1.000.000 lei de la 1,78% la 1,87%.

Numărul firmelor cu profit între 1.001-10.000 lei a scăzut de la 39,17% la 38,32%, iar al celor cu profit între 10.001-100.000 lei de la 43,3 la 40,5%.

Sursa: Baza de date BorgDesign

4.3. Analiza sectorială

După obiectul de activitate, la 31.12.2012, structura agenților economici din municipiul Sighișoara era următoarea:

Obiect de activitate	Nr. de firme	Cifra de afaceri totală (lei)	Nr. total de salariați
Agricultură și silvicultură	13	4.801.700	47
Industria prelucrătoare	72	545.461.056	5315
Producția și furnizarea de energie electrică, termică, gaze, distribuția apei, salubritate, gestiunea deșeurilor	5	9.672.925	228
Construcții	37	14.856.231	191

Obiect de activitate	Nr. de firme	Cifra de afaceri totală (lei)	Nr. total de salariați
Comerț cu amănuntul și ridicata	170	201.369.067	807
Transport și depozitare	57	77.004.305	593
Hoteluri și restaurante	61	19.891.995	414
Informații și comunicații	9	5.096.896	51
Alte servicii	102	32.387.610	367

Sursa: Baza de date BorgDesign

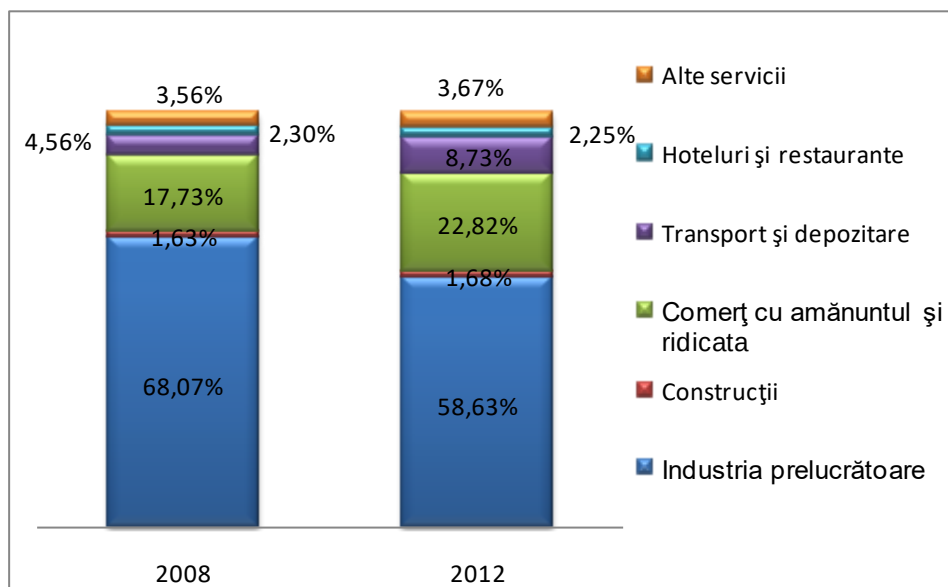
După cum se poate observa cele mai multe entități din municipiul Sighișoara își desfășoară activitatea în sectorul comerț, industrie prelucrătoare, construcții, transport și depozitare, hoteluri și restaurante etc.

De asemenea, menționăm faptul că în subcategoria “Alte servicii” sunt cuprinse: intermedierea financiară și asigurările, tranzacțiile imobiliare, activitățile profesionale și științifice, activități de servicii administrative și de suport, administrație publică, sănătate și asistență socială, învățământ, activități de spectacole culturale și recreative.

Unele din societățile comerciale amintite deși au sediul social în municipiul Sighișoara au puncte de lucru și în alte orașe, astfel indicatorii economici raportați cuprind și activitatea acestora. Potrivit reglementărilor contabile în vigoare în situațiile financiar-contabile indicatorii nu se prezintă defalcat, iar din acest motiv, este imposibil de determinat procentul din activitatea lor care este realizat în municipiu.

De asemenea trebuie avut în vedere și faptul că societățile prezentate sunt înregistrate după obiectul principal de activitate, declarat la Oficiul Național Registrului Comerțului dar acestea derulează și alte activități secundare. În lipsa contabilității analitice, este imposibil de determinat ponderea fiecărei activități în parte în totalul performanțelor economice ale operatorilor.

Sursa: Baza de date BorgDesign

În ceea ce privește structura cifrei de afaceri totale se poate observa că în perioada 2008 – 2012, deși este în scădere de la 68% la 58,6%, cea mai mare contribuție la realizarea acestora o are industria prelucrătoare, urmată de sectorul comerț, transport și depozitare, hoteluri și restaurante, construcții și altele (agricultură și silvicultură, producția și furnizarea energiei termice și electrice, informații și comunicații etc.).

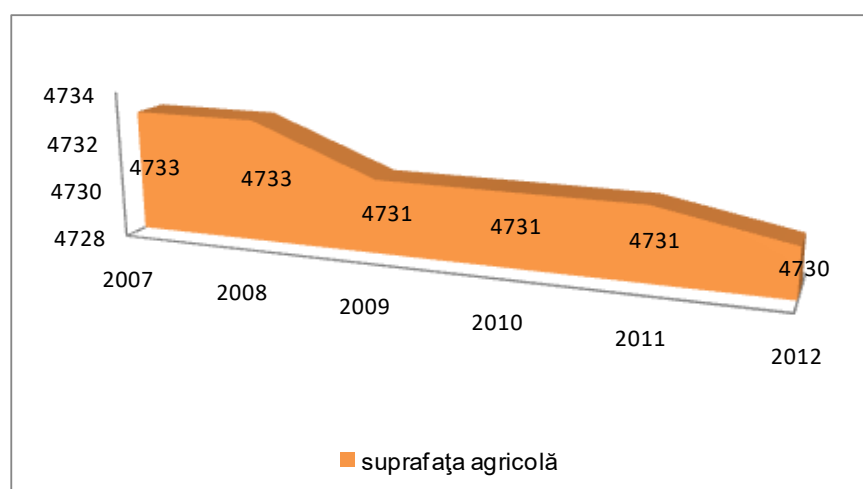
Ponderea contribuției sectorului comerț în cifra de afaceri totală a municipiului a crescut de la 17,73% în 2008 la 22,82% în 2012, a sectorului transporturi și depozitare de la 4,56% la 8,73%, a sectorului construcții de la 1,63% la 1,68%. În cazul contribuției ramurii hoteluri și restaurante se observă o scădere ușoară a ponderii în cifra de afaceri totală de la 2,3% în 2008 la 2,25% în 2012.

Sectorul agricultură și silvicultură contribuia în 2012 cu 0,54% la realizarea cifrei de afaceri totală (față de 0,45% în 2008), ramura producției și furnizării de energie electrică și termică realiza în 2012 1,1% din cifra de afaceri totală a municipiului (față de 0,83% în 2008), iar sectorul informații și comunicații realiza 0,58% din cifra de afaceri totală a anului 2012 (mai puțin decât în 2008 – 0,88%).

Celelalte servicii (intermedierile financiare și asigurările, tranzacțiile imobiliare, activitățile profesionale și științifice, activități de servicii administrative și de suport, administrație publică, sănătate și asistență socială, învățământ, activități de spectacole culturale și recreative) realizau în 2012, 3,67% din cifra de afaceri totală a municipiului Sighișoara (față de 3,56% în 2008).

4.3.1. Sectorul agricol

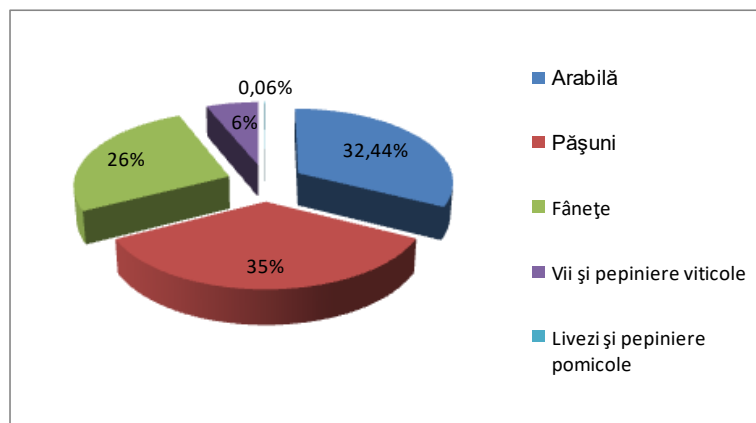
Suprafața fondului funciar al municipiului Sighișoara este de 9.602,25 ha. Din această, în anul 2012, suprafața agricolă reprezenta 49,2% (4.730,90 ha), iar suprafața neagricolă 50,8% (dintre care 3.702,29 ha păduri). Evoluția suprafeței agricole în perioada 2007 – 2012 este una descendentă ca urmare a scoaterii terenurilor agricole din circuit și folosirea lor pentru construcții.

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online.

Din totalul suprafeței agricole, în anul 2012 terenurile arabile reprezentau 1.535,31 ha (32,44%), pășunile 1.655,95 ha (35%), fânețele 1.246,95 ha (26%), viile și livezii 292,69 ha (6%), etc. Cea mai mare parte a terenurilor arabile e ocupată de culturile de porumb, grâu, legume și cartofi.

Față de anul 2007 în ultimul an al analizei efectuate suprafața terenurilor arabile a scăzut cu 4 ha, suprafața pășunilor, a fânețelor și viilor și pepinierelor viticole a fost constantă iar suprafața livezilor și pepinierelor pomicole a crescut cu 1 ha.

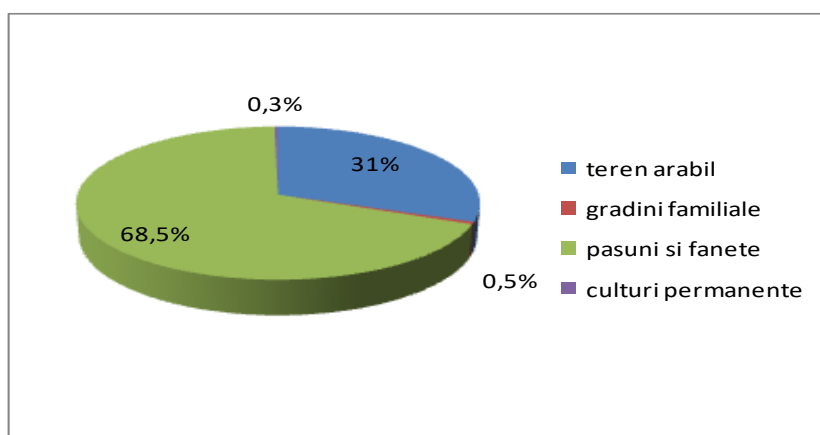

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online.

Conform rezultatelor Recensământului General Agricol din 2010, în municipiul Sighișoara existau 649 exploatații agricole, care au o suprafață agricolă utilizabilă de 3457,59 ha. Dintre acestea 370 sunt mixte (axate pe cultura plantelor și pe creșterea animalelor), 208 exploatații agricole (axate exclusiv pe cultura plantelor) și 70 axate exclusiv pe creșterea animalelor. Astfel, se observă că mărimea medie a unei exploatații agricole din municipiul Sighișoara este 5,33 ha, peste media națională.

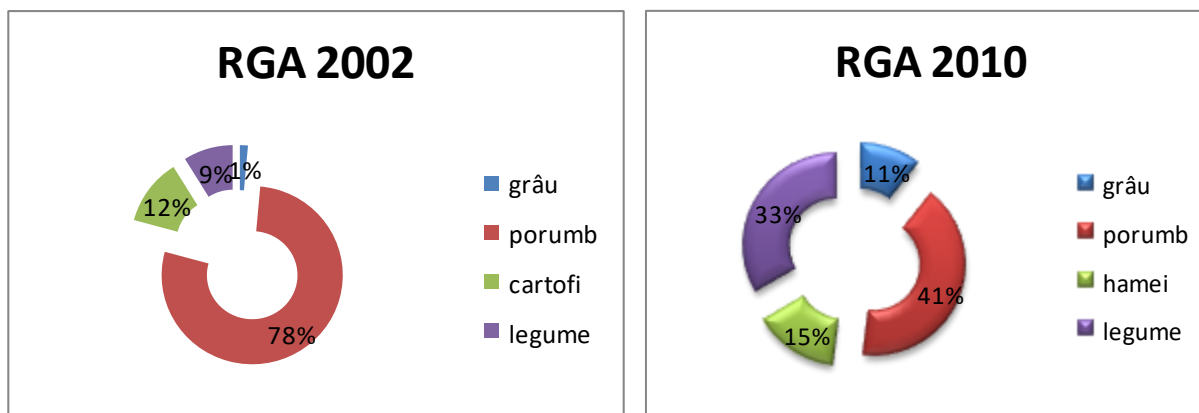

Conform datelor de la RGA 2010, din totalul celor 3457,59 ha utilizate de exploatațiile agricole din municipiul Sighișoara se observă că 1058,81 (30,6%) reprezintă teren arabil, 17,6 ha (0,51%) grădini familiale, 2370,67 (68,56%) pășuni și fânețe, iar 10,51 ha (0,3%) culturi permanente.

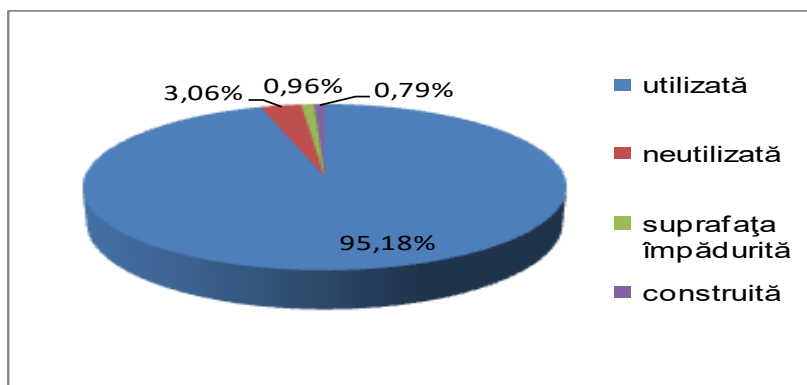
Sursa: Institutul Național de Statistică. Rezultate finale ale RGA 2010

Conform datelor de la RGA 2002, preponderent erau cultivate următoarele: porumb (650 ha), grâu (12 ha), cartofi (100 ha), legume (74 ha). La RGA 2010, deși suprafața cultivată s-a înjumătățit, se observă că preponderent este plantat porumb (342,74 ha), suprafața cultivată cu legume și leguminoase (lucernă) a crescut de aproximativ 4 ori (277,18 ha), hamei (121,52 ha), grâu (88,24 ha), plantații pomicole (6,37 ha) și plantații viticole (8,28 ha).

Sursa: Sursa: Recensământul General Agricol 2002 și 2010.

Din totalul fondului funciar al municipiului Sighișoara, suprafața utilizată reprezintă 95,18%, suprafața neutilizată 3,06%, suprafața împădurită 0,96% iar cea construită 0,79%.

Sursa: Institutul Național de Statistică. Rezultate finale ale RGA 2010

Agricultura din municipiu se bazează pe exploatații individuale și se realizează cu echipamente și mașini agricole precum: tractoare, pluguri pentru tractoare, cultivatoare mecanice, semănători cu tracțiune mecanică ș.a. Conform rezultatelor obținute, nicio exploatație agricolă din municipiul Sighișoara nu a folosit echipamente pentru producerea energiei regenerabile. Această stare de fapt este influențată și de topografia zonei, care nu permite practicarea agriculturii pe parcele mari de terenuri agricole, ci orientarea preponderentă către zootehnie și pomicultură. Pe de altă parte, condițiile pedo-climatice din zonă nu au impus dezvoltarea unui sistem de irigații, nefiind înregistrate perioade lungi de secetă.

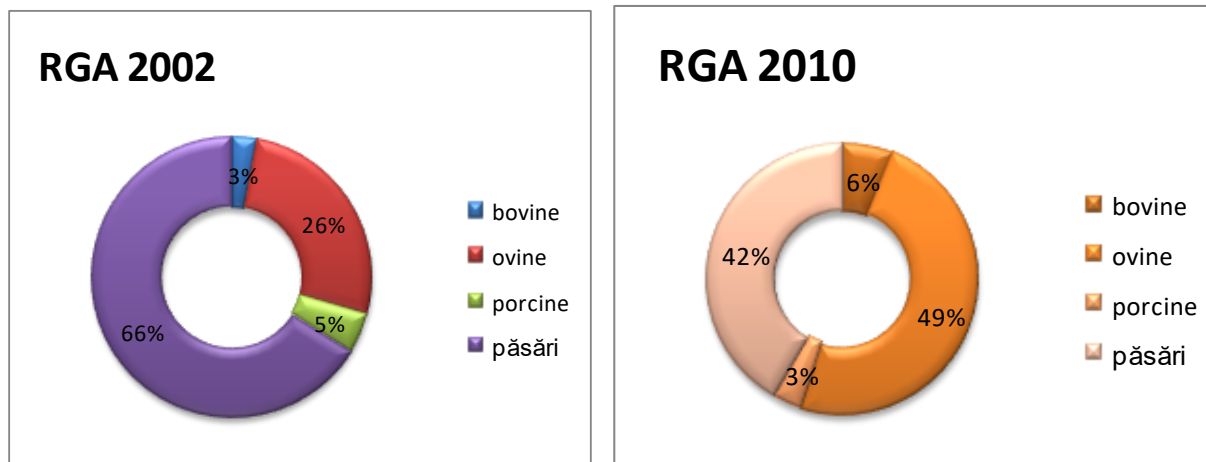
În anul 2013, pe lista spațiilor autorizate pentru depozitarea produselor agricole elaborată de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale în municipiul Sighișoara nu se regăsește niciun astfel de depozit.

În ceea ce privește ramura creșterii animalelor, conform datelor de la RGA 2010, în municipiul Sighișoara efectivele de animale (capete) erau următoarele:

Efective de animale	2010
Bovine	783
Ovine	6.334
Caprine	806
Porcine	453
Păsări	5.383
Cabaline	111
Familii de albine	1.446
Iepuri de casă	120
Total	15.436

Sursa: Institutul Național de Statistică. Rezultate finale ale RGA 2010

Dacă se au în vedere rezultatele celor două Recensăminte Agricole se observă că, în 2010 față de 2002, efectivul total (capete) de animale s-a redus cu 46,1%, astfel numărul bovinelor crescute a scăzut cu 4,4%, al ovinelor cu 14,6%, al porcinelor cu 64,6%, iar al păsărilor cu 72,1%.

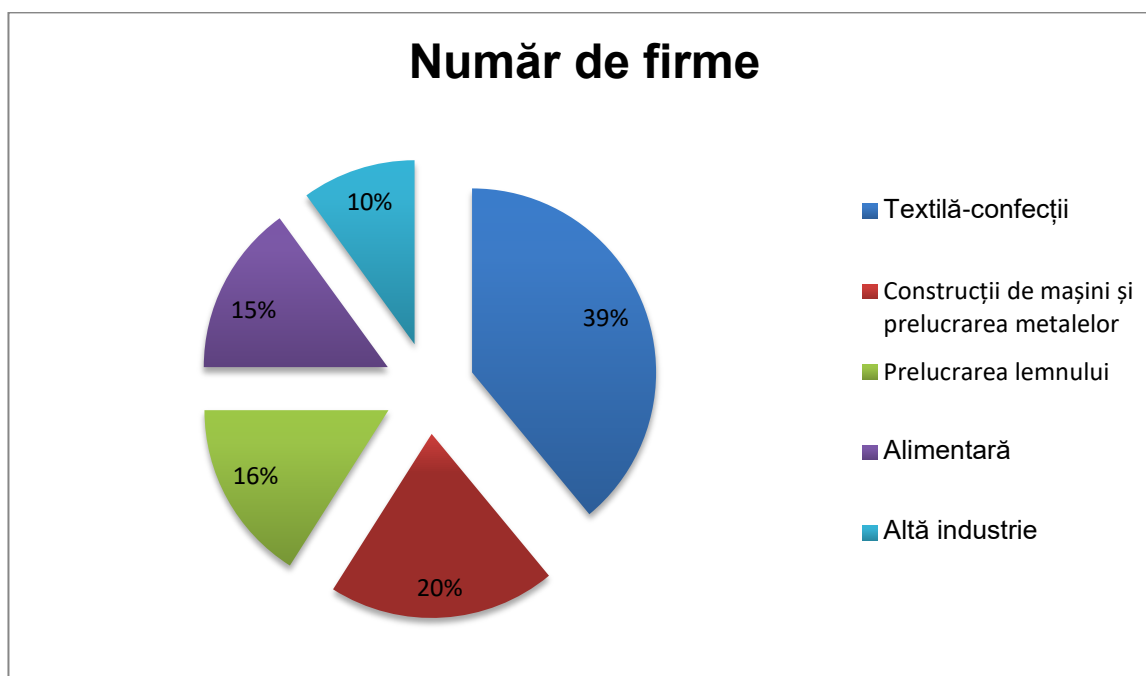

Sursa: Recensământul General Agricol 2002 și 2010.

Conform datelor, niciunul din efectivele de animale, din municipiul Sighișoara nu sunt crescute ecologic și nu există ferme zootehnice mari, acestea fiind regăsite în gospodăriile populației. Astfel, în municipiu activitățile agro-zootehnice sunt slab dezvoltate, funcționând un număr restrâns de societăți agricole și ferme zootehnice.

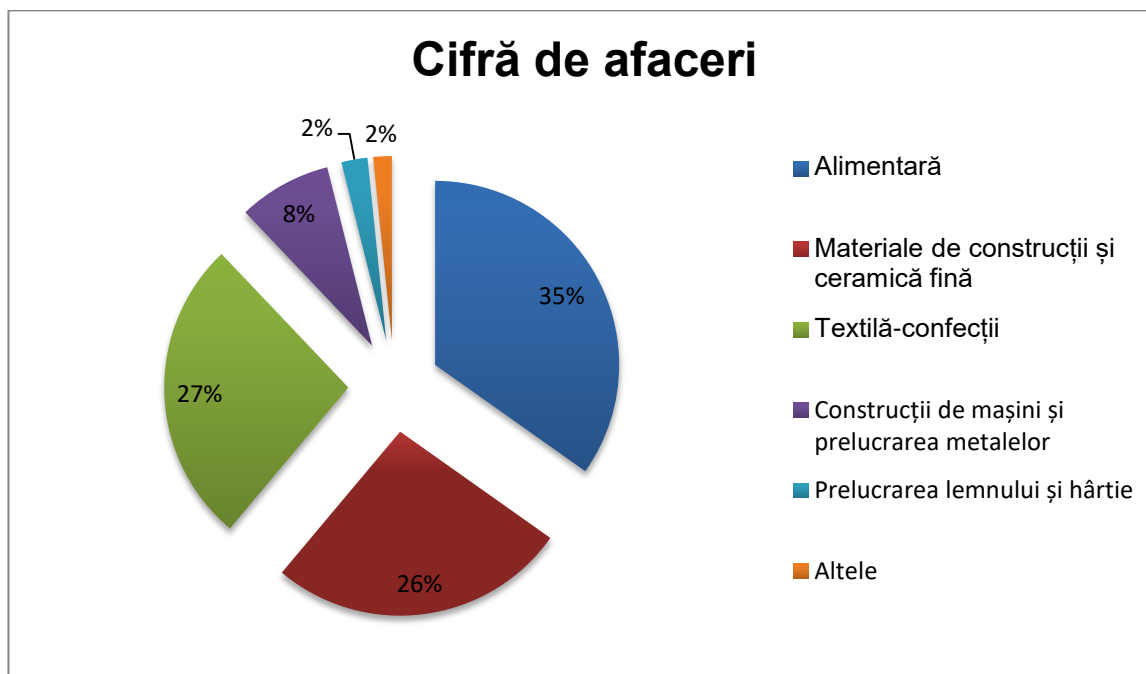
4.3.2. Sectorul industriei

După cum a fost observat, sectorul industriei prelucrătoare contribuie în cea mai mare parte la realizarea cifrei de afaceri totală a municipiului Sighișoara. În anul 2012, în acest sector își desfășurau activitatea 72 de societăți, care aveau 5.315 salariați. Astfel, putem afirma că municipiul Sighișoara are un profil industrial, care prezintă o importanță deosebită. Cele mai dezvoltate sub-sectoare ale industriei prelucrătoare sunt: industria textilă și a confecțiilor (39% din firme își desfășoară activitatea în această ramură), industria constructoare de mașini și a prelucrării metalelor (20%), industria prelucrării lemnului și a hârtiei (16%) și industria alimentară (15%).

Sursa: Baza de date BorgDesign

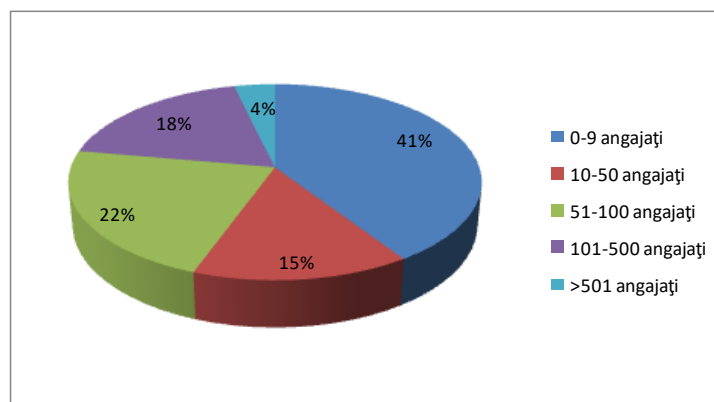
Dacă avem în vedere cifra de afaceri totală a sectorului industrie se observă că aceasta este realizată în proporție de 35% de societățile care activează în industria alimentară (brânzeturi, preparate din carne, panificație), 27% de cele din industria textilă și a confecțiilor (monofilamente, țesături filtrante, airbag-uri auto, genți, accesorii auto, articole de îmbrăcăminte, etc.), 26% de cele din industria materialelor de construcție și a ceramicii fine (cărămizi, țigle, teracotă, vase ceramice pentru grădină, ceramică fină pentru menaj, etc.), 8% de cele din industria constructoare de mașini și a prelucrării metalelor (vase emailate, sobe, șeminee, grill-uri, piese și componente prelucrate mecanic, confecții metalice, etc.), 2% de cele din industria celulozei și hârtiei și a prelucrării lemnului (ambalaje din carton, mobilă), iar restul de circa 2% din alte domenii (tipografie, tâmplărie PVC, pielărie, etc.).

Sursa: Baza de date BorgDesign

În anul 2012, în industria textilă își desfășurau activitatea 27 de societăți (cu 17,4% mai multe ca în 2008) și aveau un număr de 2226 salariați (29,9% din totalul salariaților din municipiu). Față de anul 2008 numărul salariaților din această ramură în anul 2012 este cu 7,9% mai mic, iar contribuția la realizarea cifrei de afaceri a sectorului industrie era de 27%.

Se poate observa că din cele 27 de firme, 11 sunt microîntreprinderi, 4 au între 11-50 salariați, 6 au între 51-100 salariați, 5 au între 101-500 salariați și numai o societate are peste 500 de angajați.

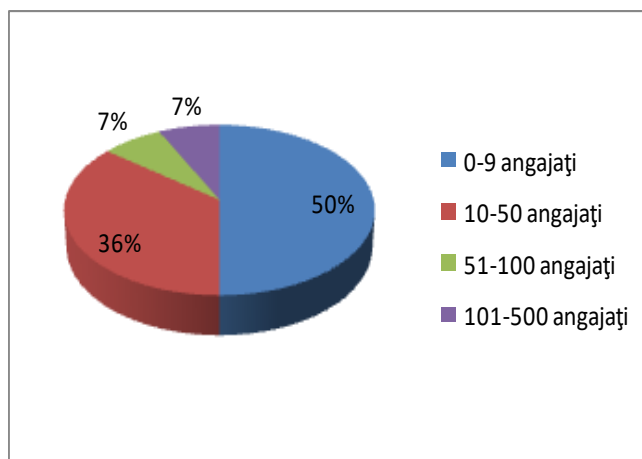

Sursa: Baza de date BorgDesign

În acest domeniu se remarcă societăți precum: GST Automotive Safety SRL (784 angajați), Târnavă SA (301 angajați), Transtex SRL (178 angajați), Sefar SRL (145 angajați), Parat Ro SRL (107 angajați), Silvaniatex SRL (103 angajați) etc.

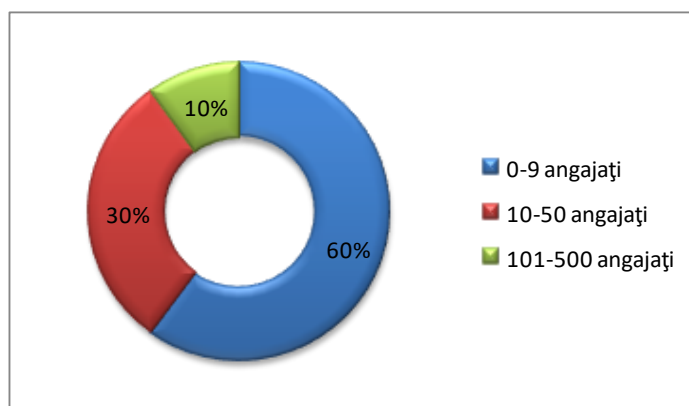

În ramura industriei constructoare de mașini își desfășoară activitatea 15 societăți (numărul lor a rămas constant în perioada 2008 - 2012) care aveau 650 de salariați (de peste două ori mai puțini ca în anul 2008). Contribuția acestei ramuri la cifra de afaceri totală a sectorului industrie a fost de 8% în 2012. Dacă se are în vedere criteriul mărimii, în municipiu, din cele 14 societăți 7 societăți sunt microîntreprinderi, 5 sunt întreprinderi mici, 2 au peste 51 de angajați, iar una are peste 250 de salariați. Aici se remarcă societăți precum: VES (299 de angajați), Novamecanica SRL (131 angajați), TBS Aviation SRL (78 angajați), Rumaco SRL (49 angajați), Kermet SRL (21 angajați) etc. La acestea se adaugă compania Cableteam S.R.L., care produce cablaje pentru industria auto cu un efectiv de 320 de salariați, care, deși are sediul social în comuna Albești, angajează personal preponderent de la nivelul municipiului.

Sursa: Baza de date BorgDesign

În industria alimentară, în anul 2012 își desfășurau activitatea 10 societăți (față de 11 în 2008), care asigurau 468 de locuri de muncă (față de 469 în 2008). În același an, cifra de afaceri realizată de societățile din această ramură reprezenta 35% din totalul cifrei de afaceri a sectorului industrie. Din cele 10 societăți 6 erau microîntreprinderi, 3 întreprinderi mici și una mare. Cele mai importante din această ramură sunt: Hochland România SRL (369 angajați), Carnicomp SRL (43 angajați), Pansig Prod SRL (15 angajați), Brutăria Cetatea (13 angajați) etc.

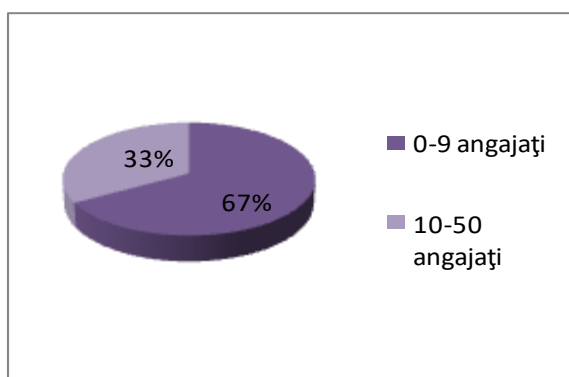

Sursa: Baza de date BorgDesign

În industria ceramicii și a materialelor de construcții, în anul 2012 activau 7 societăți (cu una mai puțin ca în anul 2008) și asigurau un număr de 1864 de locuri de muncă (cu 2% mai puține ca în anul 2008). În același an, această ramură realiza 26% din cifra de afaceri totală a sectorului industrie. Dintre acestea 3 sunt microîntreprinderi, 3 sunt întreprinderi mici și o întreprindere este mare (peste 500 de angajați). În acest sector se remarcă activitatea societăților precum

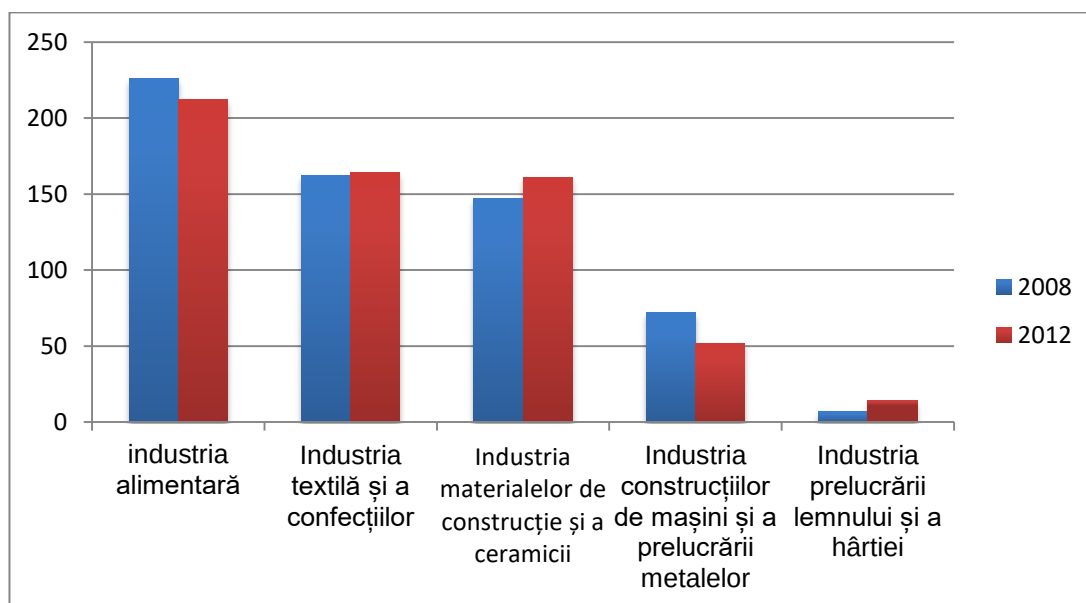
Cesiro SA (1533 angajați), Siceram SA (260 angajați), Garden Service Anticomestiere SRL (24 angajați), Terecote SRL (19 angajați) etc.

În industria prelucrării lemnului și a hârtiei, în anul 2012 activau 9 societăți (cu una mai puțin ca în anul 2008), care asigurau un număr de 93 locuri de muncă (față de 82 în 2008). În același an, sub-sectorul realiza circa 2% din cifra de afaceri a sectorului industrie. Dacă se are în vedere criteriul de mărime, se observă faptul că 6 sunt microîntreprinderi și 3 întreprinderi mici. În această ramură își desfășoară activitatea societăți precum: Xilomob SRL (23 angajați), Sicastel SRL (18 angajați), Lacroix Ambalaje SRL (16 angajați) etc.

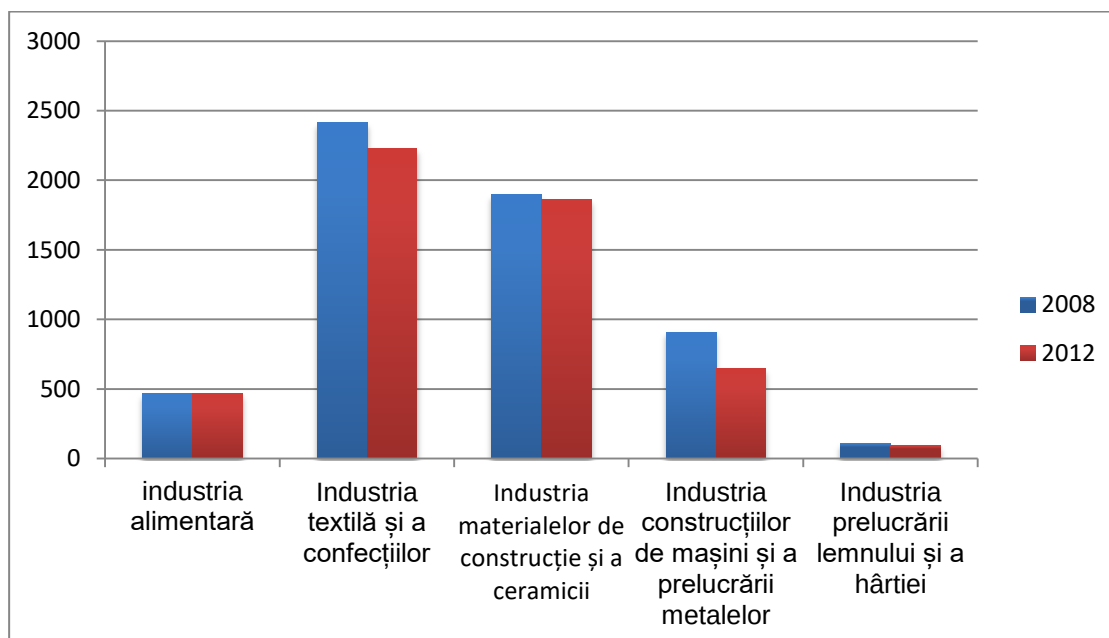
Sursa: Baza de date BorgDesign

În graficele următoare este prezentată evoluția cifrei de afaceri (în milioane lei) pe principalele sub-ramuri ale industriei prelucrătoare în perioada 2008 – 2012 și evoluția numărului de salariați în aceeași perioadă.

Dinamica cifrei de afaceri pe ramuri industriale

Sursa: Baza de date Borg Design

Dinamica numărului de salariați pe ramuri industriale

Sursa: Baza de date BorgDesign

Peste 80% din producția de ceramică fină pentru menaj și din cea de textile și confecții ia calea exportului, procentele fiind mult mai mici în cazul vaselor emailate (34%), a brânzeturilor (7%), sau a ceramicii pentru construcții (0,5%), acestea fiind comercializate preponderent pe piața internă.

Datele financiare preliminare aferente anului 2013 indică o creștere semnificativă a cifrei de afaceri și a numărului de afaceri în domeniul ceramicii fine și pentru construcții, cu precădere la nivelul CESIRO S.A., unul dintre principalii furnizori ai grupului IKEA, care a creat peste 250 de noi locuri de muncă și și-a extins capacitatea de producție.

4.3.3. Sectorul construcțiilor

Activitatea din sectorul construcții se diversifică atât în zona construcțiilor civile și edilitare, cât și a construcțiilor industriale.

În anul 2012, în municipiul Sighișoara activau 37 de firme în domeniul construcțiilor (cu 2 mai multe ca în 2008) care asigurau 191 de locuri de muncă (cu 15 mai puține ca în 2008). Cifra de afaceri a sectorului a înregistrat o creștere ușoară, de la 14,7 milioane lei în 2008 la 14,8 milioane lei în 2012. Contribuția sectorului la cifra de afaceri totală a societăților din municipiu a crescut de la 1,63% la 1,68%.

După mărime, societățile care activează în acest domeniu sunt microîntreprinderi 91,9% și întreprinderi mici 8,1%. Astfel, după cifra de afaceri înregistrată în 2012 și numărul de salariați cei mai importanți agenți din municipiu sunt:

Societatea	Salariați	Cifra de afaceri (lei)
CONPAZO SRL	22	2.733.604
DIMPEX COM SRL	3	2.520.362
ANDRA IMPEX SRL	33	1.825.679
ARMILLARIA COM SRL	10	1.730.000
ADOXI SRL	5	567.333
DOLEV GROUP SRL	20	486.385

Sursa: Baza de date BorgDesign

4.3.4. Sectorul serviciilor

Sectorul terțiar din municipiul Sighișoara este dezvoltat, cea mai importantă ramură a acestuia fiind cea a comerțului. În anul 2012, în această ramură activau 170 de entități (față de 168 în 2008) care aveau 807 salariați (cu 3,92% mai puțini ca în anul 2008), iar cifra de afaceri totală realizată era de 201,3 milioane lei (cu 25,4% mai mare decât cea din anul 2008) și reprezenta 22,82% din cifra de afaceri totală a unităților active din municipiu.

Dacă se clasifică după mărime societățile care activează în acest domeniu se observă că 91,2% sunt microîntreprinderi și 8,8% sunt întreprinderi mici. Astfel, cele mai importante unități din

AVENSA

acest sub-sector sunt: COM ADRANDI SRL, FERMIS SRL, CESIRO HOUSE SRL, GAL OCTA INVEST SRL, TAVIMEX SRL, CMT CONFORT CONSULTING SRL, TUTTO ABC SRL, DIMOND SRL etc.

De asemenea au fost deschise puncte de lucru ale unor rețele naționale și internaționale precum Penny Market sau Kaufland.

În domeniul transporturilor și depozitării, în anul 2012 își desfășurau activitatea 57 de societăți (cu 23,9% mai multe ca în 2008), care asigurau 593 locuri de muncă. Cifra de afaceri realizată era de 77 milioane lei (cu 86,6% mai mare ca în 2008) și reprezenta 8,7% din cifra de afaceri totală a entităților din municipiul Sighișoara.

Dacă se clasifică după mărime, entitățile care își desfășoară activitatea în această ramură a serviciilor se încadrează la microîntreprinderi (87,7%), întreprinderi mici (7%), 1 întreprindere mijlocie și 2 cu peste 100 de angajați.

După cifra de afaceri raportată în 2012, cei mai importanți agenți din acest sector sunt redați în tabelul următor:

Societatea	Salariați	Cifra de afaceri (lei)
KRAFT LOGISTIC SRL*	140	26.891.263
CORALIA COM SRL**	99	22.443.389
APA TERMIC TRANSPORT SA	126	4.904.648
EUROPA ITL SRL	21	4.042.436
EXPRESKURIER INTERNATIONALA IMPEX SRL	10	2.537.968
CESIRO TRANS SRL	9	2.054.726
OLIMPIC TOURS SRL	21	1.283.127
BOSS COMPANY SRL	15	1.017.117

Sursa: Baza de date BorgDesign

* societatea desfășoară și alte activități economice în afara municipiului, numărul de salariați cu domiciliul în Sighișoara fiind mult mai redus

** în pofida faptului că are ca obiect principal de activitate transporturile de marfă, societatea realizează o parte a cifrei de afaceri din activități comerciale cu ridicata și amănuntul.

În domeniul hotelurilor și restaurantelor, în anul 2012 activau 61 de societăți, care asigurau 414 locuri de muncă (cu 6 mai multe decât în 2008). Cifra de afaceri înregistrată a fost de 19,9 milioane lei (cu 0,5% mai mică decât în 2008) și reprezenta 2,25% din cifra de afaceri totală a unităților active din municipiu. Observăm că 77% dintre entități sunt microîntreprinderi iar 33% sunt întreprinderi mici.

Dintre operatorii care se fac remarcați în acest domeniu amintim: Delason SRL, Geo Trans SRL, Medieval Tour SRL, Frono d'oro SRL, Restauro Messerschmitt SRL, Cyro Tip SRL, Aco SRL, Ankryst SRL, Akrona SRL etc.

În domeniul telecomunicațiilor și informațiilor, în anul 2012 își desfășurau activitatea 6 societăți (față de 5 în 2008), care asigurau 28 de locuri de muncă (constant în perioada analizată). Cifra de afaceri a acestei ramuri a fost de 3,2 milioane lei (cu 50% mai mică decât cea din 2008) și reprezenta 0,36% din cifra de afaceri totală a unităților active din municipiul Sighișoara.

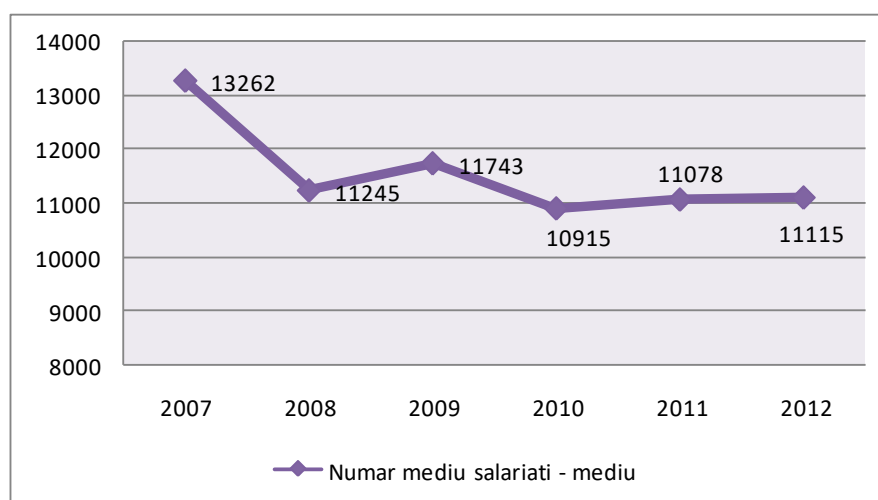
În domeniul financiar activau 46 de societăți (față de 40 în 2008) și asigurau 124 de locuri de muncă (constant pe întreaga perioadă analizată). Cifra de afaceri a crescut cu 4,7% de la 16,2 milioane lei în 2008 la 16,9 milioane lei în 2012. În ultimul an al analizei, acest sector realiza 1,92% din cifra de afaceri totală a agenților economici din municipiul Sighișoara. În municipiu sunt prezente sucursale ale băncilor și ale principalilor asigurători: Banca Carpatica, Banca Transilvania, Bancpost, Intesa SanPaolo, Raiffeisen Bank, BCR, BRD, CEC Bank, Piraeus Bank,

UniCredit Țiriac Bank, Volksbank, Omniasig, Astra Asigurări, Allianz Țiriac, BT Asigurări, Groupama Asigurări etc.

În celelalte domenii își desfășoară activitatea un număr mic de societăți, cu puțini salariați și cu o contribuție la cifra de afaceri totală nesemnificativă (sub 1%).

4.4. Forța de muncă

În ceea ce privește numărul mediu de salariați din municipiul Sighișoara în perioada 2007 – 2012 se poate observa o evoluție fluctuantă a acestuia, dar tendința generală este una de scădere. Astfel în anul 2012 față de 2007, numărul mediu al salariaților a scăzut cu 16,2%, fapt explicat prin restrângerea activității societăților din municipiu.

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online

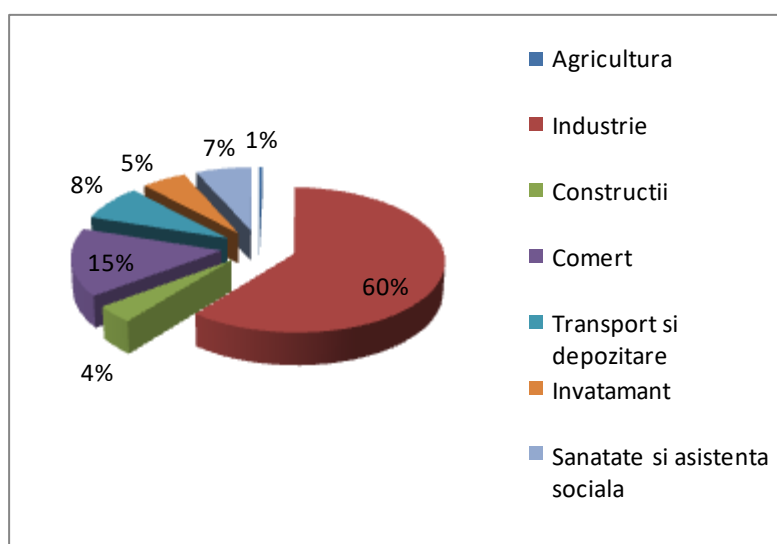
În perioada 2007 – 2012 numărul mediu al salariaților din fiecare ramură a variat, înregistrându-se scăderi în agricultură (-4,5%), industrie (-17,4%), construcții (-34,3%), transport și depozitare (-22,8%), activități financiare (-1,8%), învățământ (-23,5%), sănătate și asistență socială (-3,4%) dar și creșteri în cazul numărului mediu de salariați din comerț (+15,43%).

Structura	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Salariați - nr total mediu, din care:	13.262	11.245	11.743	10.915	11.078	11.115
Agricultură	44	59	43	37	37	42
Industrie – total, din care:	7370	5658	5992	5733	5980	6086
Industria extractivă	14	6	5	5	6	6
Industria prelucrătoare	7187	5334	5668	5424	5669	5770

Structura	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Construcții	602	387	408	341	334	395
Comerț	1335	1751	1683	1398	1581	1541
Transport și depozitare	1042	830	983	947	860	804
Activități financiare, bancare și de asigurări	156	172	165	123	120	110
Hoteluri și restaurante	-	335	342	320	328	329
Învățământ	710	707	603	580	550	543
Sănătate și asistență socială	691	706	862	786	695	668

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Mureș. Fișa localității Sighișoara

În anul 2012, numărul mediu al salariaților din municipiul Sighișoara era reprezentat în proporție de 54,75% de salariații din industrie, 13,86% de cei din domeniul comerț, 7,23% de cei din ramura transporturilor și depozitării, 6,01% cei din domeniul sănătății și asistenței sociale, 4,89% de cei din ramura învățământ și 3,55% de salariații din construcții. Pentru celelalte ramuri ponderile sunt reduse (agricultură - 0,38%, activități financiare – 0,99% etc.).

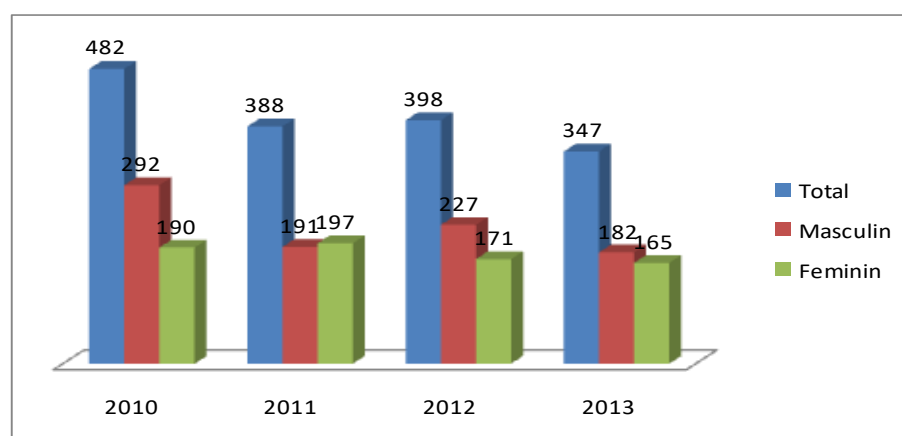

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Mureș. Fișa localității Sighișoara

În luna decembrie 2013, ultima pentru care se găsesc date oficiale, în municipiul Sighișoara erau înregistrați 347 șomeri (2,57% din totalul șomerilor înregistrați în județul Mureș), din care 182 de sex masculin și 165 de sex feminin.

La nivelul municipiului Sighișoara, rata șomajului este de 1,8% (raportată la populația în vârstă de muncă) sub media județeană (6%), regională (6,2%) și națională (5,4%).

Referitor la numărul total de șomeri înregistrați în luna decembrie a anilor 2010 – 2013 se poate observa tendința de scădere a acestuia. Astfel, în luna decembrie a anului 2013 au fost înregistrați cu 28% mai puțini șomeri ca în aceeași lună a anului 2010, cu 10,6% mai puțini ca în aceeași lună a anului 2011, cu 12,8% mai puțini ca în aceeași lună a anului 2012. Trebuie avut în vedere și faptul că nu toate persoanele fără loc de muncă sunt înregistrate în evidențele Agenției Locale pentru ocuparea Forței de Muncă.

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online

În anul 2012, cu privire la nivelul câștigului salarial nominal mediu net lunar din municipiul Sighișoara nu dispunem de date pentru a realiza o analiză, dar dacă se are în vedere ponderea redusă a activităților cu valoare adăugată din municipiu acesta se plasează în jurul mediei județene (1315 lei), sub valoarea mediei regionale (1330 lei) și naționale (1507 lei). În domeniul industriei, nivelul de salarizare este și mai scăzut, fiind, în general, egal cu salariul minim pe economie, la care se adaugă, eventual, bonuri de masă și alte beneficii (transport gratuit, etc.).

Un fenomen tipic pentru municipiul Sighișoara este migrația temporară (pentru câteva luni) a salariaților din întreprinderile locale în străinătate pentru completarea veniturilor.

4.5. Activitatea de cercetare – dezvoltare și inovare

Unitățile de cercetare-dezvoltare și inovare (CDI) pot fi clasificate după obiectul principal de activitate, sau după clasificarea ANCS a sistemului național de CD, astfel:

- Cercetare-dezvoltare în biotehnologie – 7211
- Cercetare-dezvoltare în științe naturale și inginerie – 7219
- Cercetare-dezvoltare în științe sociale și umaniste – 7220

La acestea, se adaugă și subiecții care desfășoară activități de CDI, având drept cod CAEN unul din următoarele:

- 8542 Învățământ superior universitar (universități publice și private)
- 8610 Alte activități de asistență spitalicească.

Conform ANCS, sistemul de cercetare-dezvoltare de interes național cuprinde următoarele categorii de unități de drept public, cu personalitate juridică:

- a) institute naționale de cercetare-dezvoltare (aflate în subordinea ANCS sau a ministerelor de resort);
- b) institute, centre sau stațiuni de cercetare ale Academiei Române și de cercetare-dezvoltare ale academiilor de ramură;
- c) institute de învățământ superior acreditate sau structuri ale acestora;
- d) institute sau centre de cercetare-dezvoltare organizate în cadrul societăților naționale, companiilor naționale și regiilor autonome de interes național.

În municipiul Sighișoara nu există niciun institut de cercetare-dezvoltare din subordinea ANCS ori al Academiei Române sau a unui minister. Nu au fost identificate societăți care să desfășoare activități în domeniile amintite, dar în municipiu se regăsesc extensii ale Universității “Vasile Goldiș” din Arad și ale Universității de Artă și Design din Cluj-Napoca, Universitatea București. Având în vedere acestea, putem afirma că în municipiu lipsesc investițiile relevante din domeniul cercetării-dezvoltării.

4.6. Activitatea de inovare

Infrastructura de inovare și transfer tehnologic cuprinde următoarele tipuri de entități:

- Centre de transfer tehnologic;
- Incubatoare tehnologice și de afaceri;
- Centre de informare tehnologică;
- Oficii de legătură cu industria;
- Parcuri științifice și tehnologice.

Conform datelor RO INNO, în țară există 43 de entități acreditate pentru activități de inovare și transfer tehnologic, niciuna dintre ele însă nu se găsește în zona de interes studiată.

4.7. Structuri de sprijinire a afacerilor

Conform definiției folosite în POR 2007-2013, structurile de sprijinire a afacerilor reprezintă structuri clar delimitate, care asigură o serie de facilități și/sau spații pentru desfășurarea activităților economice de producție și de prestare servicii. Ele au ca scop atragerea Investițiilor

Străine Directe (ISD) pentru valorificarea potențialului resurselor zonei și pot fi: parcuri industriale, logistice, zone de afaceri sau industriale etc.

Din cauza faptului că, la nivel regional (în special în mediul rural) aceste structuri nu sunt foarte dezvoltate, IMM-urile care sunt localizate în cadrul structurilor sunt relativ puține. Astfel, în municipiul Sighișoara se identifică doar o zonă industrială.

Cea mai simplă definiție a clusterelor este cea oferită de Profesorul Michael Porter care susține că acestea reprezintă "o concentrare geografică (regiune, țară) de companii interconectate (în special IMM-uri), furnizori specializați, furnizori de servicii, firme din industrii înrudite, universități, institute de cercetare și asociații de comerț, administrații publice locale din domenii specifice, care se concurează, dar și cooperează". Nicio întreprindere din municipiul Sighișoara nu face parte dintr-o structură asociativă de tip cluster.

Capitolul 5. Infrastructura de transport

Municipiul Sighișoara este localizat pe mai multe axe de transport, având o poziționare avantajoasă din punct de vedere al transporturilor feroviare și rutiere, respectiv pe coridorul IV de transport feroviar pan-european (ramura nordică), pe cel mai important drum european din regiune (E 60) și în apropierea viitoarei autostrăzi A3 (Autostrada Transilvania).

Fig. 14. Coridoarele pan-europene de transport

Sursa: en.wikipedia.org

Municipiul Sighișoara se află la relativ mică distanță de coridorul IV pan-european de transport rutier, care urmează traseul Nürnberg (Dresda) – Praga – Bratislava – Budapesta – Arad – Lugoj –

Deva – Sibiu – București – Constanța. În schimb, Sighișoara se află pe traseul coridorului IV paneuropean de transport feroviar, care, în România, urmează ruta: Curtici – Arad – Deva – Vințu de Jos – Coșlariu – Blaj – Sighișoara – Brașov – Ploiești – București Nord – Constanța și care are prioritate din punct de vedere al finanțării infrastructurii feroviare de transport feroviar. Acest coridor are o importanță deosebită deoarece face legătura între țările din Europa Centrală cu cele din Europa de Est și țările balcanice.

Fig. 15. Rețeaua europeană de transport rutier TEN-T

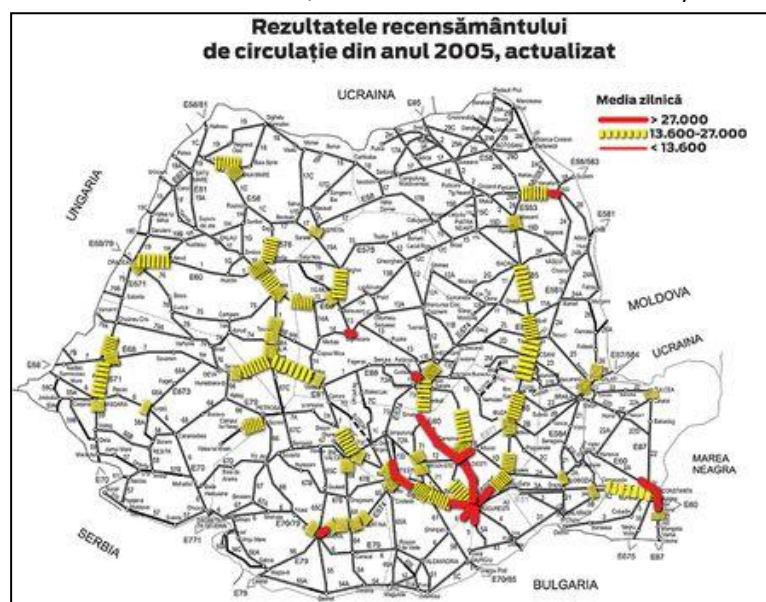

Sursa: MDRAP

Din punct de vedere al infrastructurii rutiere, municipiul Sighișoara se află pe traseul Brașov – Târgu Mureș, inclus în rețeaua europeană de transport rutier TEN-T în categoria ”comprehensive”. Pe acest traseu urmează să fie construită o autostradă, parte din A3 (Autostrada Transilvania), care însă nu va coincide cu traseul actualului drum european E 60, cel puțin pe sectorul Sighișoara – Brașov. Actualul drum național (DN 13) și european (E 60) urmează traseul prin Rupea, în vreme ce viitoarea autostradă va traversa Podișul Hârtibaciului la sud de Sighișoara pentru a ajunge la Făgăraș și de acolo spre Brașov, pe lângă Codlea.

Din nefericire, acest tronson (Târgu Mureș - Brașov) este cel mai puțin discutat de către autorități, având mari șanse să fie ultimul realizat din viitoarea Autostradă Transilvania (A 3). Mai mult, deschiderea unor autostrăzi de legătură cu A 1, care sunt momentan într-un stadiu de proiect, precum Turda – Sebeș sau Sibiu – Brașov, ar putea chiar pune sub semnul întrebării deschiderea unui tronson de autostradă între Târgu Mureș și Brașov, având în vedere relieful accidentat și costurile ridicate.

Fig. 16. Traficul rutier zilnic, la recensământul de circulație din 2005

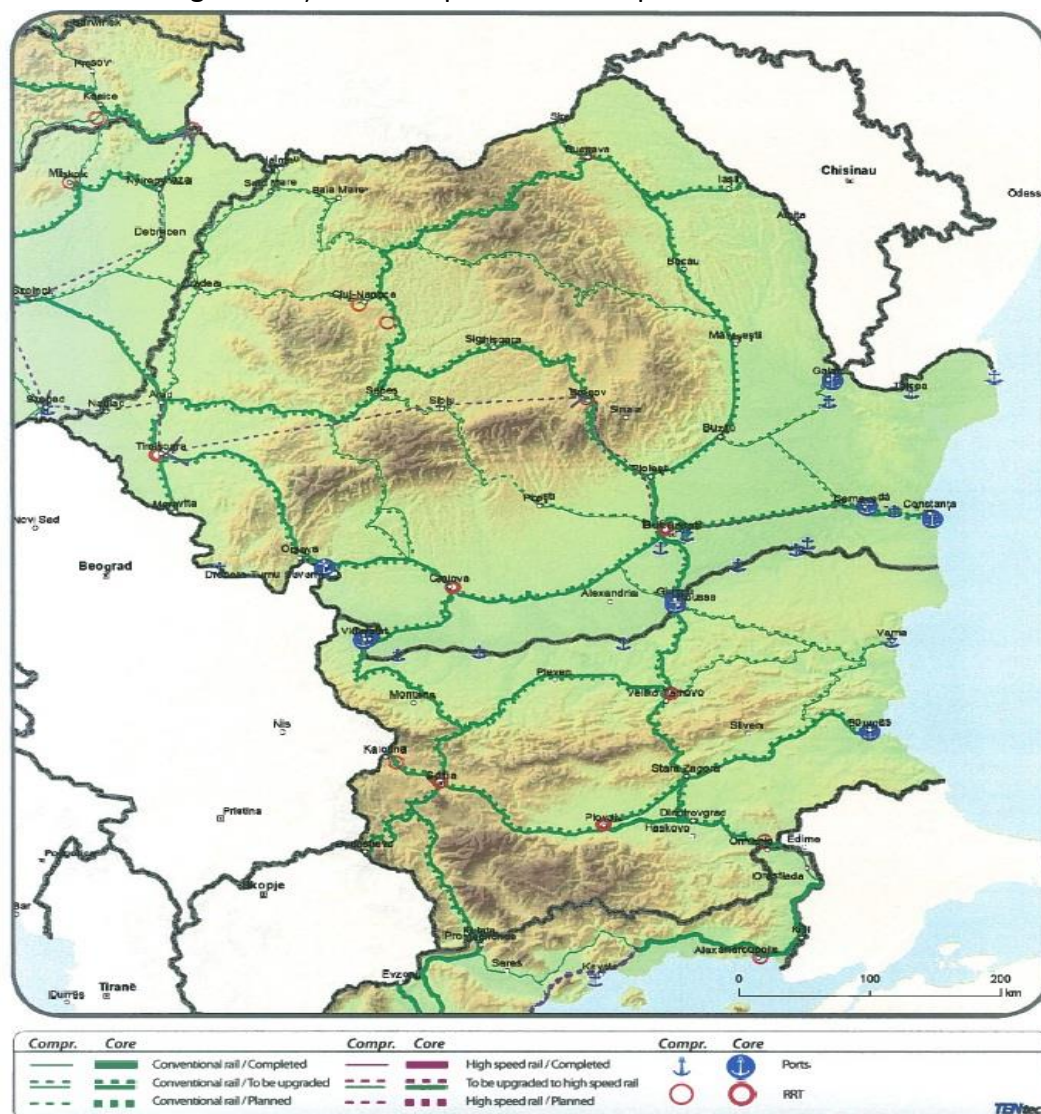
Sursa: CNADNR.

Recensămintele de circulație indică totuși un trafic deosebit de intens în zona municipiului Sighișoara, în special pe ruta de ieșire spre Albești, unde și densitatea populației este mai ridicată, la traficul de tranzit adăugându-se și traficul local și cel regional (spre comunele din apropiere sau spre Odorheiu Secuiesc). În 2005, media zilnică depășea 27.000 de vehicule pe acest drum, între timp valoarea fiind și mai ridicată. Valorile ridicate pe întreg sectorul Târgu Mureș - Brașov, cu deosebire în apropierea municipiilor Târgu Mureș, Sighișoara și Brașov, sugerează din plin

necesitatea construcției Autostrăzii Transilvania, așa cum a fost ea proiectată inițial, pe traseul Târgu Mureș - Sighișoara – Făgăraș - Brașov.

Din punct de vedere al transportului feroviar, municipiul Sighișoara este situat pe coridorul IV pan-european de transport feroviar (ramura nordică), respectiv pe magistrala națională 3 (sau 300), pe traseul București – Brașov – Sighișoara – Teiuș, de unde magistrala 300 continuă spre Cluj-Napoca – Oradea – Episcopia Bihor, în vreme ce coridorul IV pe traseul Alba Iulia – Vințu de Jos – Simeria – Deva – Arad – Curtici. Acest sector, București – Brașov – Sighișoara – Arad – Curtici, se află și în rețeaua europeană de transport feroviar TEN-T, în categoria "core", urmând a fi reabilitat.

Fig. 17. Rețeaua europeană de transport feroviar TEN-T

Sursa: MDRAP.

În prezent, lucrările de reabilitare a traseului feroviar pe linia Simeria – Teiuș - Sighișoara sunt în derulare, fiind finanțate în principal din fonduri europene. Soluția proiectată impune asigurarea unei viteze de circulație maxime de 160 km/h pentru trenurile de călători, respectiv 120 km/h pentru cele de marfă. Totodată va fi implementat un nou sistem de control și monitorizare a trenurilor, noi sisteme de centralizare electronică urmând a fi amplasate în principalele stații (inclusiv la Sighișoara). Totodată, sunt prevăzute și lucrări de modificare a actualului traseu. De exemplu, modificări mai ample ale traseului sunt prevăzute între Daneș și Sighișoara, unde au început deja lucrările la cele două viitoare tuneluri feroviare. Stâlpii pentru susținerea rețelei de contact vor fi înlocuiți cu stâlpi metalici zincăți iar în stații toate macazurile vor fi proiectate cu sisteme de încălzire. Constructorul desemnat pentru tronsonul Ațel – Sighișoara este FCC Construccion – Alpine Bau – Azvi – Straco, termenul de finalizare al lucrărilor fiind anul 2015. Acordul pentru modernizarea tronsonului Ațel – Sighișoara are o valoare de 208 milioane euro, fără TVA. Lucrările de reabilitare vor continua și în anii următori, fiind vizat și traseul Sighișoara – Brașov.

5.1. Infrastructura rutieră

Municipiul Sighișoara se află pe Culoarul Târnavei Mari, la o importantă intersecție de drumuri, având legături pe drumuri naționale și județene cu localitățile învecinate și cu principalele orașe ale Transilvaniei și ale țării.

Principalele magistrale de circulație care tranzitează orașul și care formează trama stradală majoră sunt două drumuri naționale și un drum județean:

- DN 13 (E 60) Târgu Mureș - Sighișoara – Brașov. Este principalul drum național, care traversează municipiul Sighișoara de la vest la est, aproximativ paralel cu valea Târnavei Mari și care reprezintă principala axă urbană, în special după construcția cartierelor de blocuri și a zonei industriale și comerciale în partea de est a municipiului, la ieșirea spre Albești. Corespunde cu următoarele străzi din municipiul Sighișoara, de la vest spre est: strada Cornești, strada Zaharia Boiu, strada Morii, strada Consiliului Europei, strada Mihai Viteazu. În direcția Târgu Mureș, drumul părăsește Culoarul Târnavei Mari în apropiere de localitatea componentă Venchi și traversează interfluviul dintre Târnavă Mare și Târnavă Mică, trecând la mică distanță de localitatea componentă Soromiclea și pe la marginea satului Hetiur. Drumul face legătura cu reședința de județ Târgu Mureș și cu celelalte comunități urbane din județul Mureș, iar mai departe cu municipiul Cluj-Napoca. În direcția opusă, acest drum reprezintă calea de acces spre municipiul Brașov și spre capitala țării, București. În intravilanul municipiului, drumul are o lungime de aproximativ 7 km. Traficul deosebit de intens de pe acest drum a determinat CNADNR să aloce încă din anul 2011 bani pentru un studiu de fezabilitate privind centura ocolitoare a municipiului Sighișoara. Compania contractantă, Halcrow, a prezentat soluția privind centura

ocolitoare, care va avea o lungime de 13 km, între Albești și Hetiur, cu traversări peste Târnava Mare, actualul drum național și calea ferată magistrală. Proiectul prevede un drum cu două benzi, cu o lățime de 10 metri. Valoarea totală a lucrărilor ce vor fi realizate până la darea în folosință a variantei de ocolire se ridică la 40 milioane de euro, în această valoare fiind însă incluse și sumele necesare exproprierilor. Din suma totală, 75% va reprezenta finanțare nerambursabilă de la Comisia Europeană din Fondul European de Dezvoltare Regională, diferența de 25% urmând a fi asigurată de la bugetul de stat. Firma Halcrow a realizat chiar și un scenariu al necesității acestei variante de ocolire a Sighișoarei, în condițiile existenței sau a lipsei autostrăzii în zonă. În ambele situații, cel puțin până în 2034 varianta de ocolire este mai mult decât utilă, este chiar necesară. Din păcate, lucrările la această centură ocolitoare întârzie, finalizarea la sfârșitul anului 2014, așa cum s-a propus inițial, fiind imposibilă.

- DN 14 Sibiu – Mediaș - Sighișoara. Drumul se termină la capătul vestic al municipiului Sighișoara, practic la intrarea în oraș (în apropierea localității componente Rora), unde există un sens giratoriu în locul unde se realizează joncțiunea cu DN 13 Târgu Mureș - Sighișoara. Are o lungime de 0,42 km în municipiul Sighișoara. Această axă rutieră face legătura cu localitățile situate în aval pe Târnava Mare (inclusiv municipiul Mediaș) și cu municipiul Sibiu. De câțiva ani se execută lucrări de reabilitare a acestui drum, de către compania Strabag AG, termenul de finalizare inițial, din anul 2013, fiind depășit. Lucrările sunt în derulare.
- DJ 106 Sibiu – Agnita – Apold - Șaeș - Sighișoara (DN 13). Reprezintă principalul drum de acces pe valea Șaeșului, spre Apold, și mai departe, cu bazinul văii Hârțibaciului. Totodată, este un drum alternativ de acces spre municipiul Sibiu. Tronsonul Sibiu – Agnita a fost reabilitat în cadrul POR în perioada de programare 2007-2013, iar în anul 2013 consiliile județene Mureș și Sibiu au aprobat asocierea dintre cele două județe în vederea realizării în comun a documentației tehnico-economice necesare elaborării și depunerii spre finanțare a proiectului "Reabilitare DJ 106 Agnita – Sighișoara" pentru perioada de programare 2014-2020, această investiție fiind inclusă în portofoliul regional de proiecte. Sectorul administrat de Județul Mureș are o lungime de 15,36 km iar cel administrat de municipiul Sighișoara (în interiorul orașului: străzile Ana Ipătescu, Ilarie Chendi, Mihai Eminescu), de 3,03 km. Momentan, starea de viabilitate a drumului este una acceptabilă, reabilitarea fiind însă necesară.

La acestea se adaugă următoarele drumuri comunale:

- DC 50: DN 13 (Hetiur) – Hetiur. Este drumul de acces în satul aparținător Hetiur, din drumul național Târgu Mureș - Sighișoara. Are o lungime de aproximativ 800 de metri, exclusiv în satul Hetiur.
- DC 54: Sighișoara (DN 13) – Aurel Vlaicu – Vulcan. Drumul iese din municipiul Sighișoara prin partea de sud-est, pe străzile Horea Teculescu și Cănepii și face legătura cu localitatea

componentă Aurel Vlaicu și, mai spre sud, cu satul Vulcan, unde întâlnește drumul comunal DC 56A. Are o lungime de 7 km în intravilanul municipiului Sighișoara, inclusiv localitatea componentă Aurel Vlaicu.

- DC 57: Sighișoara (DN 14) – Stejărenii – Criș (DJ 143). Drumul se desprinde din drumul național DN 14 între Sighișoara și Daneș (în apropiere de localitatea componentă Rora) și urmărește valea Stejărenilor până în satul omonim, de unde traversează culmea deluroasă pentru a ajunge la nord de satul Criș, pe DJ 143 Daneș - Criș.
- DC 59: Sighișoara (DN 13) – Venchi – Seleuș (DC 58). Drumul se desprinde din DN 13 imediat după ce acest drum național traversează Târnava Mare, la ieșirea din Sighișoara spre Târgu Mureș. Face legătura cu localitatea componentă Venchi și cu satul Seleuș.

Drumurile comunale au o stare de viabilitate mediocră, fiind în general nemodernizate, cu excepția tronsoanelor urbane.

În ceea ce privește lungimea străzilor orășenești, aceasta a rămas aceeași în municipiul Sighișoara, respectiv 76,348 km, în toată perioada 2007-2012, aferenți celor 120 de străzi existente. De menționat e faptul că acestea includ și 7,46 km de drum național (DE 60 și DN 14), 3,10 km de drum județean (DJ 106) și 7,80 km de drumuri comunale (DC 50 și DC 54).

În funcție de tipul îmbrăcămînții rutiere a carosabilului, rețeaua de străzi din municipiul Sighișoara se împarte astfel:

Nr. crt.	Îmbrăcăminte carosabil	Lungime (km)
1.	Asfaltate	25,751
2.	Betionate	12,652
3.	Împietruite (calupuri sau piatră de râu)	29,633
4.	Macadam	26,354
5.	Macadam-pământ	7,709

Sursa: Primăria Municipiului Sighișoara.

După cum se poate observa, procentul străzilor asfaltate este de doar 33,7%, cele mai multe străzi fiind pietruite, majoritatea fiind amplasate în zona Cetății. În pofida faptului că în perioada 2007-2013 s-au realizat lucrări de reabilitare și modernizare a rețelei de străzi, un procent semnificativ dintre acestea au îmbrăcămînți rutiere necorespunzătoare, cu precădere cel din localitățile componente și din cartiere periferice, așa cum reiese și din tabelul de mai jos.

Tabelul 1. Situația străzilor - carosabil și trotuar (lungime, lățime și suprafață) - din municipiul Sighișoara

Nr. crt.	STRADA	Carosabil				Trotuar			Observații
		L/ml	I/ml	S/mp	Îmbrăcăm.	L/ml	I/ml	S/mp	
1	Avram Iancu	200,0	5,0	1445,0	Împietruit	105,0	1,0	105,0	
2	Alexandru Cel Bun	330,0	5,0	1280,0	Împietruit	370,0	1,0	370,0	
3	Abatorului	180,0	5,0	900,0	Asfalt	180,0	1,0	180,0	Executat 2008
4	Aron Pumnul	260,0	6,0	1560,0	Asfalt	260,0	1,0	260,0	
5	Anton Pann	950,0	6,0	5910,0	1550 asfalt 4410calup				
6	Axente Sever	570,0	5,0	2850,0	Împietruit	570,0	1,0	570,0	
7	Ana Ipătescu	2470,0	6,0	14820,0	Asfalt/împ.				
8	Andrei Șaguna	425,0	7,0	2975,0	Asfalt	150,0	1,5x2	525,0	Executat parțial 2008-2012
9	Andrei Mureșanu	600,0	7,0	4200,0	Asfalt				Executat 2007
10	Aleea Teilor	690,0	7,0	4830,0	Asfalt	690,0	1,5		Executat 2008
11	Aleea Garoafelor	500,0	6,0	3000,0	Asfalt	500,0	2x2		
12	Aleea Panseluțelor	486,0	6,0	2916,0	Asfalt	214,0	2,0		
13	Aleea Margaretelor	448,0	6,0	2688,0	Asfalt	220,0	2x2		
14	Aleea Daliilor	545,0	7,0	3815,0	Asfalt	500,0	2x2		
15	Brădet	130,0	7,0	910,0	Asfalt				
16	Bastionului	125,0	4,0	500,0	Bolovani				Executat 2010
17	Barbu Șt. Delavrancea	700,0	5,0	3500,0	Pavaj beton /împietruire	700,0	1,0		
18	Crinului	131,0	7,0	917,0	Calupuri	131,0	1,5x2		
19	Caisului	275,0	5,0	1375,0	Împietruit	275,0	1,0		
20	Crângului	170,0	5,0	850,0	Împietruit	170,0	1,0		
21	Clujului	780,0	5,0	3900,0	Împietruit	780,0	1,0		
22	Cornești	1435,0	7,0	10045,0	Asfalt	390,0	1,5x2		Executat
23	Crișan	185,0	5,0	925,0	Piatră cubică	185,0	1,0		Executat
24	Cloșca	520,0	6,0	3120,0	Asfalt	520,0	1,0		Executat
25	Cojocarilor	75,0	5,0	375,0	Bolovani	75,0	1,0		Executat 2010
26	Cânepii	1097,0	45		Asfalt	950,0	1,0		
27	Ceahlăului	210,0	4,0	840,0	Împietruit	210,0	1,0		

Nr. crt.	STRADA	Carosabil				Trotuar			Observații
28	Caraiman	590,0	4,0	2360,0	Împietruit	590,0	1,0		
29	Codrului	1020,0	5,0	5100,0	Împietruit	1,020,0	1,0		
30	Consiliul Europei	1050,0	14,0	14700,0	Asfalt	353,0	3x2		
31	Cositorarilor	185,0	4,0	740,0	Bolovani	185,0	1,5		Executat 2010
32	Costache Negruzzi	295,0	5,0	1475,0	Piatră cubică	290,0	1,0	290,0	
33	Câmpului	300,0	5,0	1500,0	Împietruit	300,0	1,0	300,0	
34	Crizantemelor	1370,0	4,0	5480,0	Asfalt	1,240,0	1,5x4		
35	Dumbravei	1095,0	4,0	4380,0	2300 calup	900,0	1,5	285,0	
					2080 asfalt				
36	Dealul Gării	520,0	5,0	2600,0	Asfalt				
37	1. Decembrie 1918.	610,0	7,0	4270,0	Asfalt	210,0	2x2	840,0	
38	Decebal	155,0	6,0	930,0	Asfalt	155,0	1,5	233,0	
39	Dimitrie Cantemir	565,0	5,0	2825,0	Împietruit	565,0	1,0	565,0	
40	Dragoș Vodă	415,0	5,0	2075,0	Împietruit	415,0	1,0	415,0	
41	Ecaterina Varga	870,0	8,0	6960,0	Asfalt	870,0	1,5x2		
42	Ecaterina Teodorescu	221,0	7,0	1547,0	Calupuri	221,0	1,5x2	774,0	
43	Florilor	198,0	7,0	1386,0	Asfalt	198,0	1,5x2	693,0	
44	Făgărașului	130,0	5,0	650,0	Asfalt	130,0	1,0	130,0	Executat 2009
45	Garoafelor			6301,0	Asfalt			2,045,0	
46	Gheorghe Lazăr	572,0	6,0	3432,0	P.cubică, asfalt	580,0	2x2		
47	Griviței	230,0	5,0	1150,0	Asfalt	230,0	1,5	345,0	
48	Gării	316,0	7,0	2212,0	Asfalt	310,0	2,0	620,0	
49	George Coșbuc	681,0	6,0	4086,0	Asf/împietr	681,0	1,0	681,0	
50	Gen. Nicolae Grigorescu	103,0	6,0	618,0	Asfalt	50,0	1,5	75,0	
51	Horia Teculescu	876,0	6,0	5256,0	Asfalt	876,0	1,5x2		Executat 2008
52	Horia	480,0	6,0	2880,0	Asfalt	400,0	1,5	600,0	
53	Ilarie Chendi	800,0	6,0	4800,0	Asfalt	800,0	3,0		Executat 2008
54	Inului	480,0	6,0	2880,0	Asfalt	460,0	1,0	460,0	
55	Ion Neculce	260,0	6,0	1560,0	Asfalt	260,0	1,0	260,0	
56	Izvorului	400,0	5,0	2000,0	Împietruit	253,0	1,0	253,0	
57	Lunca Poștei	1075,0	5,0	5375,0	Împietruit	1,000,0	1,0		
58	Libertății	605,0	7,0	4235,0	Asfalt	605,0	2x1,5		
59	Liliacului	150,0	5,0	750,0	Împietruit	150,0	1,5	300,0	
60	Livezilor	400,0	5,0	2000,0	Împietruit	150,0	1,0	150,0	

Nr. crt.	STRADA	Carosabil				Trotuar			Observații
61	Lalelelor	264,0	7,0	1848,0	Asfalt	200,0	2X2	800,0	Executat 2008
62	Mihai Viteazu	2610,0	14,0	36540,0	Asfalt	2,610,0	2x2		Executat
63	Matei Basarab	400,0	5,0	2000,0	Asfalt				Executat
64	Mihail Kogălniceanu	125,0	4,0	500,0	Împietruit	310,0	1,0	310,0	Executat 2009
65	Muzeului	150,0	6,0	900,0	Calupuri bazalt	150,0	1,0	150,0	executat 2010
66	Mărășești	640,0	6,0	3840,0	Asfalt	640,0	1,0	640,0	
67	Morii	475,0	6,0	2850,0	Asfalt	475,0	1,5	713,0	
68	Mănăstirii	150,0	4,0	600,0	Calup bazalt	150,0	1,0	150,0	executat 2010
69	Moșilor	455,0	5,0	2275,0	Împietruit	455,0	1,0	455,0	
70	1.Mai.	200,0	7,0	1400,0	Asfalt	200,0	1,5x2	700,0	
71	Mihai Eminescu	560,0	7,0	3920,0	Asfalt	560,0	1,5x2		
72	Mircea Vodă	460,0	5,0	2300,0	Asfalt	450,0	1,0	450,0	Executat 2008
73	Miron Neagu	301,8	5,0	1509,0	Asfalt 203	318,6	1,5	477,9	
					Împ. 98,64				
74	Nicolae Bălcescu	214,0	6,0	1284,0	Bolovani de râu	1,120,0	3,0		
75	Nicovalei	300,0	5,0	1500,0	Asfalt	300,0	1,0	300,0	
76	N. D. Cocea	310,0	4,0	1240,0	Împietruit	310,0	1,0	310,0	
77	Nicolae Titulescu	560,0	6,0	3360,0	Calupuri bazalt	500,0	1,5x2		Executat 2009
78	Nicolae Filipescu	765,0	5,0	3825,0	Asfalt	761,0	1,5		
79	Nouă	315,0	6,0	1890,0	Asfalt	315,0	1,5	473,0	
80	Negoiului	420,0	4,0	1680,0	Împietruit	420,0	1,0	420,0	în execuție
81	Nicolae Iorga	317,0	6,0	1902,0	Bolovani + asfalt	317,0	1,0	317,0	
82	Oltului	90,0	5,0	450,0	Împietruit	90,0	1,5	135,0	
83	Octavian Goga	430,0	6,0	2580,0	Calupuri	200,0	1,5	300,0	
84	Plopilor	555,0	5,0	2775,0	Asfalt	550,0	1,5x2		
85	Panseluțelor	560,0	7,0	3920,0	Asfalt	560,0	1,5		
86	Parângului	545,0	5,0	2725,0	Împietruit	545,0	1,5x2		
87	Păstorilor	780,0	6,0	4680,0	Asfalt	498,0	1,0	680,0	Executat 2008
88	Primăverii	680,0	5,0	3400,0	Asfalt	500,0	1,5	750,0	Executat 2008
89	Podei	320,0	5,0	1600,0	Asfalt	320,0	1,5	480,0	executat 2010
90	Piața Cetății	35,0	35,0	1225,0	Calupuri bazalt	85,0	1,0	85,0	

Nr. crt.	STRADA	Carosabil				Trotuar			Observații
91	Piața Hermann Oberth	320,0	6,0	1920,0	500 asfalt	320,0	2x2		
					796 calup bazalt				
92	Română	1190,0	5,0	5950,0	Împietruit	1,000,0	1,5		
93	Rozelor	265,0	7,0	1855,0	Asfalt	250,0	2x2		
94	Stadionului	135,0	4,0	540,0	Asfalt + împietruire	400,0	1,0	400,0	
95	Stejarului	305,0	4,0	1220,0	Împietruit + dale beton	300,0	1,0	300,0	Executat 2008
96	Ștefan Cel Mare	600,0	5,0	3000,0	Asfalt	600,0	1,0	600,0	executat 2010
97	Samuil Micu	300,0	5,0	1500,0	Calupuri bazalt	300,0	1,5	450,0	
98	Simion Bărnuțiu	90,0	6,0	540,0	Piatră cub.	90,0	1,0	90,0	executat 2010
99	Școlii	130,0	7,0	910,0	Bolovani râu	180,0	1,0	180,0	executat 2010
100	Scării	390,0	4,0	840/1260	Bolovani râu				executat 2010
101	Stradela Cetății	212,0	4,0	848,0	Bolovani râu				
102	Ștefan O. Iosif	405,0	6,0	2430,0	Asfalt	300,0	1,5x2		Executat 2008
103	Sibiului	165,0	5,0	825,0	Asfalt	160,0	1,0	160,0	
104	Tudor Vladimirescu	315,0	5,0	1575,0	Împietruit	315,0	1,0	315,0	executat 2010
105	Tăbăcarilor	195,0	6,0	1170,0	Calupuri bazalt	195,0	1,0	195,0	Executat 2008
106	Târgului	215,0	6,0	1290,0	Asfalt	215,0	1,0	215,0	Executat 2008
107	Târnavei	761,0	6,0	4566,0	Asfalt	700,0	1,5		executat 2010
108	Tâmplarilor	315,0	6,0	1890,0	Bolovani de râu	315,0	1,0	315,0	executat 2010
109	Turnului	300,0	4,0	1200,0	Calupuri bazalt	300,0	1,5	450,0	Executat 2008
110	Tache Ionescu	220,0	5,0	1100,0	Asfalt	200,0	1,5	300,0	
111	Traian	250,0	4,0	1000,0	Asfalt	270,0	1,5	405,0	
112	Trandafirilor	582,0	7,0	4074,0	Asfalt	500,0	2x2		
113	Vasile Lupu	250,0	5,0	1250,0	Asfalt	250,0	1,0	250,0	
114	Vlad Țepeș	375,0	7,0	2625,0	Asfalt	375,0	1,5x2		
115	Visarion Roman	245,0	5,0	1225,0	Împietruit	250,0	2x2		

Nr. crt.	STRADA	Carosabil				Trotuar			Observații
116	Viilor	700,0	7,0	4900,0	Asfalt				Executat 2008
		1480,0	7,0	10360,0	Asfalt				
		58,7	8,0	469,6	Asfalt				
117	Vasile Lucaciu	700,0	4,0	2800,0	Împietruit	700,0	1,0	700,0	Executat 2008
118	Vasile Alecsandri	105,0	4,0	420,0	Asfalt	105,0	1,0	105,0	executat 2010
119	Zidul Cetății	270,0	5,0	1350,0	Bolovani de râu	200,0	1,0	200,0	executat 2010
		245,0	6,0	1470,0	Calupuri				
120	Zugravor	400,0	5,0	2000,0	Împietruit	400,0	1,0	400,0	
121	Zaharia Boiu	715,0	7,0	5005,0	Asfalt	715,0			
122	Vârtej	260,0	6,0	1560,0	Calupuri bazalt				parțial asfalt
123	La Leu								
	Sate arondate:								
	Sat Hetiur							DC50	
	Localități componente:								
	Cătun Angofa								
	Cătun Aurel Vlaicu							DC 54	
	Cătun Rora								
	Cătunul Soromiclea								
	Cătun Venchi							DC59	
	Cătun Viilor	1200,0	6,0	7200,0		2,000,0	1,5x2		

Sursa: Primăria Municipiului Sighișoara (2014).

În municipiul Sighișoara, principalele probleme ale traficului rutier sunt legate de lipsa unei variante ocolitoare, ceea ce face ca tot traficul de tranzit (inclusiv traficul greu) să traverseze longitudinal orașul. Mai mult, unele cartiere (Gării, Viilor, Târnava II) sunt situate la nord de calea ferată magistrală și de valea Târnavii Mari, ceea ce face ca accesul dintre aceste cartiere și restul orașului să fie îngreunat de existența unui număr redus de poduri, respectiv de treceri la nivel cu calea ferată (pe străzile Trandafirilor, Stadionului și Ștefan cel Mare). Accesul spre cartierul Târnava II se face și printr-un pasaj subteran pe sub calea ferată, subdimensionat pentru vehiculele cu gabarit mare. Accesul pietonilor este și mai dificil, la cele două treceri la nivel cu calea ferată din cartierul Târnava II circulația rutieră nefiind delimitată de cea pietonală, ceea ce

AVENSA

implică riscuri de accidente, în special pe timp de noapte sau vizibilitate redusă. De asemenea, se remarcă lipsa unui drum direct de legătură dintre cartierele Târnava II și Viilor.

O altă problemă de actualitate este cea a parcărilor. În anul 2008 existau 320 de locuri de parcare, din care 51 în Cetate. În toate cartierele, pe rețeaua secundară de străzi, lipsa parcărilor a condus la aglomerarea trotuarelor cu mașini parcate, ceea ce a obligat pietonii să circule preponderent pe carosabil, fiind mai expuși riscului de accidente rutiere.

În perioada de programare 2007-2013, a fost elaborat de către autoritățile publice locale proiectul "Reabilitare și modernizare străzi și poduri în municipiul Sighișoara". Acest proiect a fost depus în cadrul Programului Operațional Regional 2007-2013, Axa Prioritară 2, având o valoare de 2.030.000 EUR. Proiectul a trecut toate fazele evaluării, fiind însă înscris pe lista de rezervă, din cauza epuizării fondurilor pentru acest domeniu.

Municipiul Sighișoara beneficiază de sistemul de transport public încă din anul 1957, fiind printre primele din țară care au introdus acest serviciu. Numărul de trasee deservite a crescut de la 1 (în 1957) la 12 (la sfârșitul perioadei comuniste) și apoi a scăzut la 7 iar în prezent, deși sunt teoretic

șapte linii deservite, în realitate sunt doar 5 trasee, la care se adaugă transportul elevilor. Acestea deservesc cartierele Viilor, Gării, Cornești, Ana Ipătescu, Dimitrie Cantemir / Aurel Vlaicu și satul Hetiur, facilitând totodată accesul spre localitățile componente Venchi, Rora și Soromiclea.

Traseele pornesc din direcția estică a municipiului cunoscută sub numele de *Ramificație* (intersecția străzilor Baraților și DN13/E60 cu strada Lungă, care leagă comuna Albești de DN13/E60), au o porțiune comună până la intersecția străzilor Mihai Viteazu (segment din DN13/E60), 1 Decembrie 1918 și Gheorghe Lazăr, după care se ramifică către NV (Hetiur), NE (cartierul Viilor), SV (cartierul Ana Ipătescu) și SE (zona Dimitrie Cantemir/Aurel Vlaicu).

Numărul de autovehicule (autobuze și microbuze) care deservesc transportul public local a scăzut de la 15 în perioada 2007-2009 la 11 în 2013, respectiv:

- 7 autobuze MAN articulate;
- 2 autobuze MAN nearticulate;
- 2 microbuze MERCEDES;
- 3 autobuze MERCEDES-BENZ Cito nearticulate.

Vechimea parcului lasă de dorit, autobuzele MAN au o vechime de peste 22 de ani și circa 1,5 mil. de km parcurși, cele CITO – 10 de ani și 500.000 km, iar microbuzele 12 ani și 800.000 km, ceea ce reflectă în costuri ridicate cu întreținerea și reparațiile. Mijloacele de transport în comun dispun de sistem de monitorizare prin GPS, cât și de validatoare de bilete cu imprimante laser.

Bilete și abonamente sunt puse la dispoziția călătorilor prin 16 puncte de vânzare – 5 chioșcuri și 11 remizieri. Biletele și abonamentele sunt de mai multe tipuri: cu valabilitate de o zi, 15 zile, o săptămână și o lună. În 2013, s-au vândut 10.880 de abonamente, cele mai multe cu o valabilitate de 15 zile în oraș (29%), pentru elevi cu o valabilitate de o lună (19,2%), pentru elevi cu o valabilitate de 15 zile (17,6%) și abonamente de 15 zile pentru Hetiur (11,6%).

În anul 2013, numărul călătoriilor convenționale a fost de 2.524.824, au fost parcurși 488.360 km, înregistrându-se 5,17 călători/km. Față de anul 2007, s-a înregistrat o creștere cu 62,2% a numărului de călători, concomitent cu o reducere cu 5,5% a numărului de kilometri parcurși, ceea ce a condus la dublarea numărului de călători/km.

Transportul public local de călători prin curse regulate este asigurat de către S.C. Apă Termic Transport (ATT) Sighișoara S.A, care s-a constituit și funcționează din 1997 pe baza legii privind reorganizarea regiilor autonome, având drept acționar unic Consiliul Local al municipiului Sighișoara.

Fig. 18. Rețeaua de transport în comun în municipiul Sighișoara

Sursa: <http://www.sighisoara.org.ro/portal/portal.nsf/AllByUNID/000033B2?OpenDocument>

Conform ATT Sighișoara, traseele de transport public local operate sunt următoarele:

- Traseul 1: Ramificație – Kaufland – Pod Beton – Poșta Veche – Târnava – Ana Ipătescu. Frecvența de circulație este la fiecare jumătate de oră în zilele lucrătoare (mai des la ore de vârf) și aproximativ odată pe oră sâmbăta, duminica și sărbătorile legale.
- Traseul 2: Ramificație – Kaufland – Pod Beton – Cornești. Frecvența de circulație este la fiecare jumătate de oră în zilele lucrătoare (mai des la ore de vârf) și aproximativ odată pe oră sâmbăta, duminica și sărbătorile legale.
- Traseul 3 (fostul traseu 7): Ramificație – Kaufland – Pod Beton – Dimitrie Cantemir. Sunt două curse dimineața și una seara târziu, în zilele lucrătoare. Duminica se adaugă două curse până la mănăstire.

- Traseul 4 (fostul traseu 6): Ramificație – Kaufland – Pod Beton – Viilor. Sunt șapte curse dimineața din jumătate în jumătate de oră, cinci curse după-amiază din jumătate în jumătate de oră și două seara, la o oră, în zilele lucrătoare, respectiv șapte curse / zi sâmbăta, duminica și sărbătorile legale.

De asemenea, există curse de la Ramificație spre Hetiur (10/zi în timpul săptămânii), spre Venchi (1/zi) și care fac legătura între Ana Ipătescu și Viilor (1/zi), respectiv între Târnavă și Dimitrie Cantemir (2 curse/zi).

Transportul rutier de călători pe distanțe medii și lungi se face cu plecare din autogara Sighișoara. Compania Minibus Tour asigură legătura cu municipiul reședință de județ Târgu Mureș prin intermediul a 16 curse în fiecare zi. Fany are o cursă zilnic spre Târgu Mureș - Luduș - Turda – Cluj-Napoca și Baia Mare și o altă cursă în fiecare zi (noaptea) spre Brașov – Ploiești – București – Constanța – Mangalia. SC Balint Trans are o cursă zilnic spre Târgu Mureș și Vidrasău, iar compania Test spre Târnăveni, respectiv spre Ormeniș. Tot câte o cursă pe zi este și spre Făgăraș, asigurată de Viomob Impex. Pentru majoritatea acestor destinații se pleacă din autogara Cambus, din apropierea gării.

O frecvență de circulație mai intensă o au cursele care au ca destinație localitățile rurale din apropiere. Astfel, compania Sigvio asigură 11 curse/zi spre Boiu și una spre Nou Săsesc. Compania Olimpic Trans are 6 curse/zi spre Apold, Seleuș și Șoard și 4 curse/zi spre Criș. Prin intermediul companiei Kokell Sthal Impex, există 5 curse/zi spre Daneș. Compania Denebola asigură 4 curse zilnic spre Feleag. Alte destinații includ localitățile Mihai Viteazu (1/zi, compania Telimar Trans) și Mălâncrav (2/zi, compania Schmitt International). Toate aceste curse pleacă din autogara Sigvio.

La acestea se adaugă autocarele care tranzitează Sighișoara în drum spre alte țări, în principal Germania, Franța, Italia, și care opresc fie la OMV, fie lângă gară.

5.2. Infrastructura feroviară

Municipiul Sighișoara este localizat pe principala linie de cale ferată din Transilvania, magistrala 3 (300), aflată în curs de reabilitare pentru a permite un trafic intern și internațional de mare viteză de călători și mărfuri, ținând cont de faptul că sectorul Brașov – Sighișoara – Teiuș face parte din coridorul IV feroviar pan-european (ramura nordică) și asigură cea mai mare parte a traficului feroviar dinspre România spre țările Europei Centrale și Vestice. Toate trenurile, indiferent de rang, opresc în stația CFR Sighișoara.

Municipiul Sighișoara dispune de stație CFR încă din anul 1872. În data de 6 mai 1872 a fost inaugurat tronsonul de cale ferată dintre Mediaș și Sighișoara, iar în anul următor s-a deschis și tronsonul Sighișoara – Brașov, astfel că în a doua jumătate a anului 1873 se putea deja circula pe relația Arad – Deva – Alba Iulia – Teiuș - Mediaș - Sighișoara – Brașov. Calea ferată a suferit

numeroase modificări și modernizări în cursul secolului XX, fiind dublată și electrificată. După inundațiile catastrofale ale Târnavei Mari din anul 1970, traseul căii ferate a fost modificat în apropiere de Sighișoara, construindu-se un nou tunel feroviar. Reabilitarea care este în prezent în derulare va schimba din nou traseul căii ferate între Daneș și Sighișoara, două noi tunele feroviare fiind în construcție.

O altă cale ferată care a existat la Sighișoara a fost cea începută în anul 1895 de Societatea Căilor Ferate Locale Sighișoara – Sibiu, și care a fost inaugurată pe tronsonul Sighișoara – Agnita din anul 1898, ea fiind ulterior prelungită până la Sibiu în 1910. Era o cale ferată cu ecartament îngust. În anul 1965, ca urmare a ineficienței în exploatare, tronsonul Sighișoara – Agnita a fost închis, aceeași soartă având-o și restul traseului în anul 2001.

Din Vânători, la est de Sighișoara, se desprinde din magistrala 3 (300) calea ferată spre Odorheiu Secuiesc (linia 308), care este simplă și neelectrificată. Pe aceasta circulă în prezent trenuri de tip automotor ale companiei private REGIOTRANS.

În discuție se află de multă vreme, încă din perioada comunistă, realizarea unei legături feroviare directe între Târgu Mureș și Sighișoara. Această cale ferată nouă este inclusă și în PATN – secțiunea I "Rețele de transport" dar este puțin probabil ca ea să mai fie executată vreodată, ținând cont de declinul generalizat al transporturilor feroviare și de închiderea a numeroase linii.

AVENSA

Pe magistrala 3 (300), circulă în fiecare zi, în direcția București Nord, trei trenuri Inter-City (IC), dintre care două sunt internaționale, și trei trenuri Inter-Regio (IR), din care unul merge mai departe, la Constanța. În aceeași direcție, însă numai până la Brașov, mai circulă un tren IR și 5 trenuri Regio (R).

În direcția opusă, cele două trenuri internaționale IC au ca destinație Viena, respectiv Budapesta, iar al treilea Inter-City circulă la Oradea. Două trenuri IR au ca destinație Cluj-Napoca, unul merge până la Oradea iar altul până la Satu Mare. Dintre trenurile Regio, se evidențiază cel operat de REGIOTRANS cu destinație Timișoara Nord (circulă doar trei zile pe săptămână). Trei trenuri Regio circulă zilnic spre Sibiu, iar alte trei spre Teiuș.

Pe linia Sighișoara – Vânători – Odorhei circulă zilnic patru perechi de trenuri Regio, de tip automotor.

Gara din Sighișoara este inclusă în proiectul de modernizare a 14 stații CFR din România, numite "euro-gări". În prima fază a lucrărilor a fost modernizată doar clădirea propriu-zisă a gării, urmând ca în viitor să fie modernizate și peroanele și construcțiile anexe.

5.3. Transportul aerian

Municipiul Sighișoara se află la distanțe relativ mici față de principalele aeroporturi regionale: 60 km de Aeroportul Internațional Transilvania din Târgu Mureș, 96 km de Aeroportul Internațional Sibiu și 163 km de Aeroportul Internațional "Avram Iancu" din Cluj-Napoca. Totodată, se află și la 269 km de principala poartă aeriană a României, Aeroportul Internațional "Henri Coandă", Otopeni.

Mulți dintre locuitorii din Sighișoara stabiliți în străinătate se deplasează spre și dinspre țările de destinație prin aceste aeroporturi, folosind cu precădere serviciile companiilor de transport Wizz Air, Blue Air, Carpatair, TAROM și Lufthansa.

Capitolul 6. Infrastructura tehnico-edilitară

6.1. Rețeaua de alimentare cu apă

Principala sursă de apă a orașului Sighișoara este râul Târnava Mare. În prezent, infrastructura de gestionare a apelor este asigurată de: o uzină de apă în Albești, în cadrul căreia se află și stația de tratare a apei, o stație de epurare a apei și patru rezervoare de alimentare cu apă, cu o capacitate de 16.000 mc, suficiente pentru necesarul municipiului. De la uzina de apă, prin intermediul pompării, apa tratată este livrată în rețeaua de distribuție a orașului. Modernizarea stațiilor de pompare a condus la scăderea cu 30% a consumului de energie electrică. Sistemul de alimentare cu apă și canalizare de la nivelul municipiului Sighișoara asigură și deservirea comunei Albești.

Rețeaua de distribuție a apei din municipiul Sighișoara are o lungime de 98 km (dintre care 70,4 km rețea de distribuție și circa 28 km de rețea de aducțiune), pe aproape întreg intervalul analizat (2008-2012), fără variații, în creștere față de anul 2007, când lungimea rețelei de apă era de doar 88 km. Actualmente, la sistemul centralizat de alimentare cu apă sunt conectate 6.291 de apartamente, 6.139 de case, 704 agenți economici și 139 de instituții publice. Ponderele populației conectate la rețeaua de alimentare cu apă este, în prezent, de 92,3% (25.937 de locuitori).

Starea tehnică actuală a rețelei este următoarea: din totalul de 98 km conducte de apă rece 39,55 km sunt în stare bună de exploatare, 12 km au fost remediați în ultimii ani (8 km prin programul SAMTID și 6 km din bugetul propriu), iar restul prezintă un grad ridicat de uzură și necesită reabilitare urgentă. Pentru alimentarea cu apă a cetății este prevăzută funcționarea rezervoarelor de presiune. Pierdere estimată pe rețeaua de apă potabilă este estimată la 30-35%.

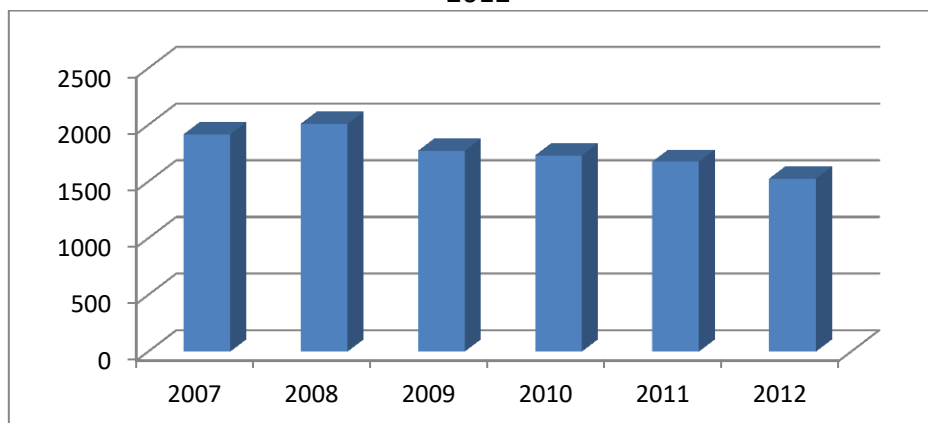
Lucrările de reabilitare a stației de tratare apă potabilă din Sighișoara sunt incluse în proiectului privind *“Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Mureș”*, cofinanțat din Fondul de Coeziune, iar în urma finalizării acestora, consumatorii se vor bucura de apă potabilă mai bună la robinet. În urma finalizării procedurii de achiziție publică, în data de **19.06.2013**, a avut loc la sediul **S.C. Compania AQUASERV S.A.** din Târgu Mureș, semnarea contractului de lucrări, având ca obiect *„Sighișoara și Cristuru Secuiesc - Reabilitarea stațiilor de tratare a apei”* cu **S.C. AEG TEHNOLOGY S.R.L.** Autoritatea Contractantă este **S.C. Compania AQUASERV S.A.** Târgu Mureș. Acesta este cel de-al 8-lea contract de lucrări semnat în cadrul proiectului și are o durată pentru execuție de 24 de luni de la data începerii, la care se adaugă 12 luni perioada de notificare defecte. Valoarea maximă plătită este de **26.086.206 lei** la care se adaugă TVA, conform legislației în vigoare.

În ceea ce privește cantitatea de apă consumată în municipiul Sighișoara, aceasta a înregistrat o tendință de scădere după anul 2008, când s-a înregistrat un maxim de 2.010.000 de metri cubi de apă consumați la nivelul municipiului Sighișoara.

Criza economică, declanșată și la nivelul micilor întreprinderi din municipiul Sighișoara, dar și în rândul consumatorilor casnici, a făcut ca această cantitate anuală să scadă în anii următori cu aproximativ 25% (1.527.000 metri cubi în anul 2012). O altă explicație a scăderii consumului de apă o reprezintă eliminarea treptată a pierderilor din rețea.

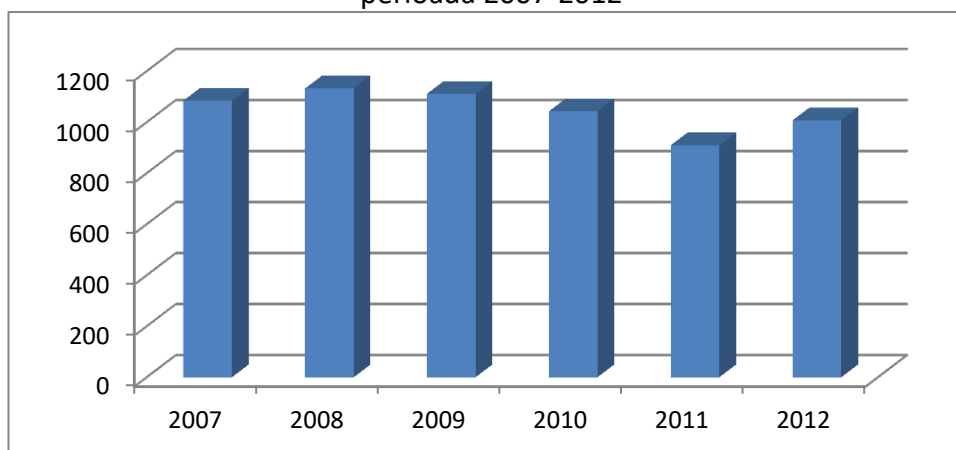
Fig. 19. Cantitatea totală de apă consumată (mii mc) în municipiul Sighișoara în perioada 2007-2012

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date TEMPO ONLINE (2014).

În ceea ce privește cantitatea de apă consumată pentru uz casnic, aceasta reprezintă 50-75% din totalul cantității de ape consumate la nivelul municipiului, ponderea crescând în ultimii ani, pe fondul recesiunii în rândul agenților economici. Se observă același maxim al consumului în anii 2008, când s-au consumat 1.132.000 de metri cubi de apă. Declinul ulterior, deși evident, este ceva mai estompat decât în cazul cantității totale de apă consumată. În anul 2012 s-a înregistrat chiar și o ușoară revenire, cantitatea de apă consumată de utilizatorii casnici fiind de 1.007.000 metri cubi de apă, cu aproape 100.000 în plus față de cantitatea consumată în anul 2011.

Fig. 20. Cantitatea totală de apă consumată pentru uz casnic (mii mc) în municipiul Sighișoara în perioada 2007-2012

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date TEMPO ONLINE (2014).

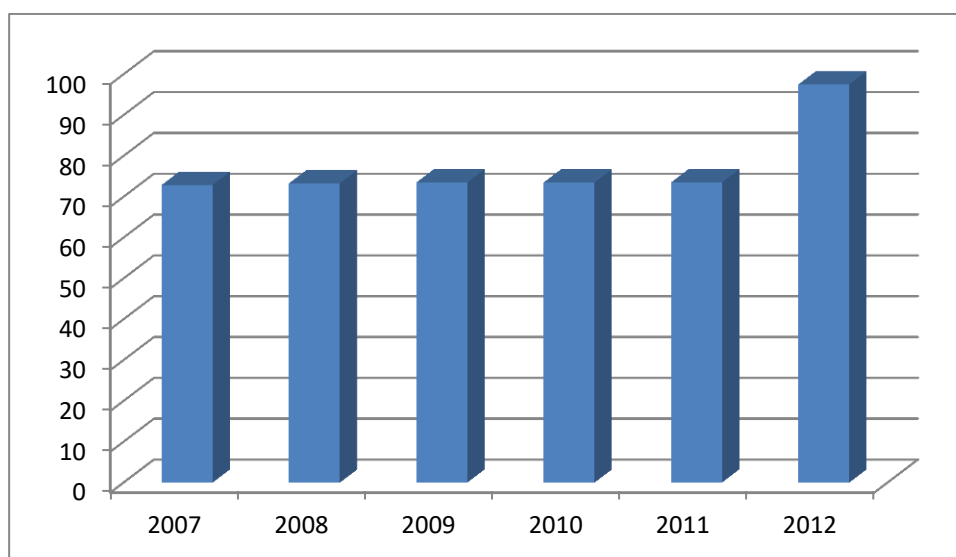
În ceea ce privește capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile de la nivelul municipiului Sighișoara, aceasta a rămas nealterată în perioada 2007-2012, și anume 31.104 metri cubi/zi.

6.2. Rețeaua de canalizare

Rețeaua de canalizare a orașului este realizată în sistem mixt, pe ambele maluri ale Târnavei Mari, iar centrul orașului este canalizat în sistem unitar. Rețeaua de canalizare este echipată cu două deversoare, unul amplasat pe malul stâng în aval de subtraversare, iar al doilea la intrarea în stația de epurare.

Lungimea rețelei de canalizare a cunoscut o evoluție pozitivă în municipiul Sighișoara în ultimii ani, de la 72,9 km în anul 2007 la 73,3 km în anul 2008 și 73,5 km în anii 2009, 2010 și 2011. Cea mai spectaculoasă creștere s-a înregistrat în anul 2012, când rețeaua de canalizare s-a extins cu 24 km pentru a ajunge la o lungime totală de 97,75 km. Astfel, sistemul de canalizare centralizat deservește 85,9% din populația stabilă a municipiului (24.148 de locuitori), în timp ce în restul gospodăriilor, evacuarea apelor uzate se realizează în sistem propriu: fosă septică, bazin vidanjabil. Unele străzi ale municipiului, deși prevăzute cu rețea de distribuție a apei potabile, nu au rețele de canal menajer. Acest fapt conduce la evacuarea apelor uzate în sol sau prin rigole de suprafață, cu impact negativ asupra mediului și chiar a sănătății populației

Fig. 21. Evoluția lungimii conductelor de canalizare în municipiul Sighișoara în perioada 2007-2012

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date TEMPO ONLINE (2014).

Sistemul de canalizare pluvială are lungimea de 17,8 km și deservește, împreună cu canalizarea unitară, aproximativ 70% din populația orașului.

Din totalul conductelor de canalizare a apelor menajere, 12 km prezintă probleme, necesitând o remediere totală.

Cantitatea de apă reziduală preluată de stația de epurare a orașului este de 8640 mc/zi. Cantitatea de apă preluată de stația de epurare în anul 2013 a fost de 1.949.915 mc. Gradul de epurare este de 95,83% - pentru materii în suspensie, 92,92% - pentru substanțele organice și 43,74 % - pentru compușii cu azot.

Compania Națională de Investiții a decis în iulie 2013 introducerea proiectului pentru realizarea stației de epurare a apei potabile din municipiul Sighișoara pe lista proiectelor care vor beneficia de finanțare în 2013. Valoarea proiectului se cifrează la circa 6 milioane de euro, din care 15% va fi asigurat de autoritatea locală. O parte din lucrările de infrastructură legate de apă și canalizare sunt finanțate prin POS Mediu. Excepție face stația de epurare din Sighișoara care va fi cofinanțată dintr-un împrumut extern obținut de Guvernul României de la Banca Consiliului Europei.

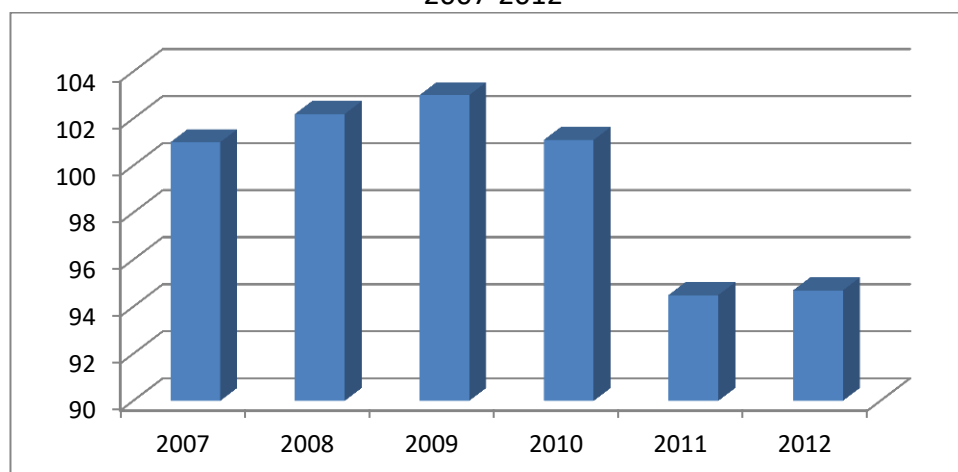
6.3. Rețeaua de alimentare cu gaze naturale

Aflat în apropierea resurselor de gaz metan din Podișul Transilvaniei, municipiul Sighișoara are furnizarea de gaze asigurată de societatea E-ON GAZ DISTRIBUȚIA.

Lungimea conductelor de distribuție a gazelor naturale în municipiul Sighișoara a crescut constant până în anul 2009, când rețeaua a avut lungimea maximă, de 103 km. În anii următori, lungimea rețelei a scăzut până la 94,5 km în anul 2011, pe fondul debranșării unor consumatori industriali. Extinderea rețelei s-a reluat însă apoi, cu valori scăzute. Ultimele date disponibile, din anul 2012, indică o lungime a rețelei de distribuție a gazelor de 94,7 km.

Rețeaua de gaz din municipiul Sighișoara este împărțită în trei trepte de presiune: înaltă, medie și joasă, la care sunt conectați 11.690 de abonați casnici și 238 de agenți economici. Operatorul a înlocuit recent conductele de distribuție a gazelor din cupru și fontă din municipiu cu unele din polietilenă. Ca și valori procentuale, peste 90% din locuitorii municipiului sunt deserviți de rețeaua de gaz.

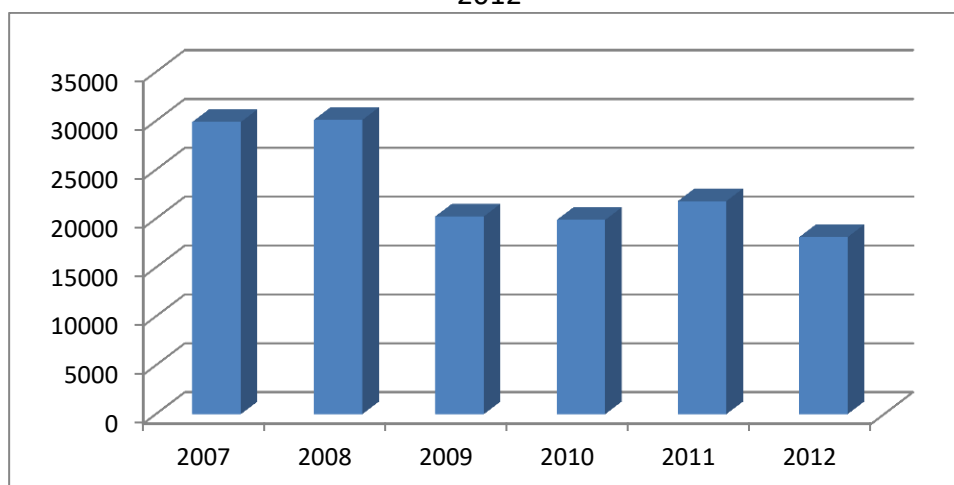
Fig. 22. Evoluția lungimii conductelor de distribuție a gazului în municipiul Sighișoara în perioada 2007-2012

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date TEMPO ONLINE (2014).

În acord cu dinamica lungimii rețelei de gaz, cantitatea de gaze naturale distribuite cunoaște aceeași tendință de creștere până în anul 2008, când s-au consumat 30.107 mii mc de gaze. În anii următori, cantitatea de gaze distribuite a scăzut semnificativ, ajungând aproape la jumătate în anul 2012, respectiv 18.114 mii mc, la aceasta contribuind în mod deosebit declinul și/sau re tehnologizarea anumitor ramuri industriale, mari consumatori

Fig. 23. Evoluția cantității de gaze naturale distribuite în municipiul Sighișoara în perioada 2007-2012

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date TEMPO ONLINE (2014).

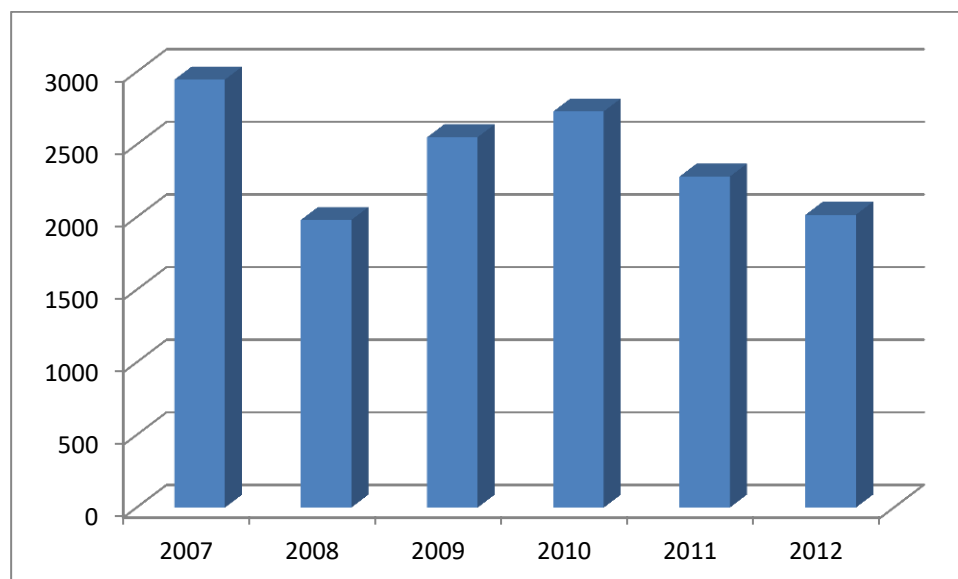
Se constată și în acest caz că situația este mult mai stabilă în cazul gazelor naturale distribuite în rândul consumatorilor casnici, unde valorile au variat între 10.654 mii mc în anul 2010 și 13.749 mii mc în anul 2011. În anul 2012, cantitatea de gaze naturale distribuite în rândul consumatorilor casnici a scăzut din nou, la 10.717 mii mc. Pe fondul crizei economice, cantitatea distribuită pentru uz casnic a ajuns să reprezinte peste 50% din totalul cantității distribuite la nivelul municipiului Sighișoara.

6.4. Rețeaua de alimentare cu energie termică

Municipiul Sighișoara a beneficiat de un sistem centralizat de alimentare cu energie termică, la care erau racordate peste 6.000 de apartamente, până în anul 2005, când acesta a fost desființat ca urmare a numărului mare de apartamente care s-au debransat de la rețea pentru a-și monta centrale termice individuale pe bază de gaze naturale.

Conform datelor ANRSC, la 30.04.2014, operatorul local ATT S.A., aflat în subordinea Consiliului Local Sighișoara mai furniza energie termică pentru un număr de 204 apartamente ANL, printr-un număr de 44 de branșamente în funcțiune, precum și pentru un număr restrâns de unități de învățământ. Prețul de facturare la populație a fost, în luna aprilie 2014, de 379,11 lei/Gcal.

Fig. 24. Energia termică distribuită (gigacalorii) în municipiul Sighișoara în perioada 2007-2012

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date TEMPO ONLINE (2014).

Centralele de cartier și cele de scară de la blocurile ANL utilizează drept combustibil gazul metan, având un randament de ardere de cca.75%. Contorizarea apei calde se realizează cu contoare tip debitmetre în procent de 100%, iar încălzirea cu contoare de energie în proporție de 90% din totalul bransamentelor în funcțiune.

Conform raportului de activitate al ATT S.A. pe anul 2013, societatea a produs 1.904,6 Gcal, facturând 1.888,7 dintre acestea – 1.252,5 către locatarii din blocurile ANL, iar 652,1 către instituțiile bugetare.

În consecință, cantitatea de energie termică distribuită (exprimată în gigacalorii) de companie a scăzut constant în ultimii ani, de la 2948 gigacalorii în anul 2007, la 2017 gigacalorii în anul 2012, cu un minim absolut în anul 2013, de doar 1905 gigacalorii.

În ceea ce privește activele fostului sistem centralizat de distribuție, actualmente dezafectate, acestea au fost fie vândute (CT „Stadion”, „Faianța”), fie închiriate, centrala „Florilor” fiind încă funcțională și închiriată Spitalului Municipal.

6.5. Rețeaua de alimentare cu energie electrică

Pe teritoriul municipiului energia electrică este distribuită de S.C. ELECTRICA S.A., societate care asigură distribuția la nivel național. Aproape toate locuințele din municipiu (peste 98%) dețin instalație electrică conform datelor de la Recensământul Populației și Locuințelor din 2011.

Municipiul Sighișoara este prevăzut cu rețea electrică de iluminat public, care este de joasă tensiune - 0,4 KV, fiind pozată subteran și aerian, atât pe principalele artere de circulație, cât și pe celelalte străzi ale orașului. Actualul sistem de iluminat public din municipiul Sighișoara este

dezvoltat în jurul a 33 posturi de transformare. În decursul perioadei 2004-2008, au fost înlocuite corpurile de iluminat și consolele aferente în arealul a 23 de posturi de transformare.

Centralizatorul pentru stâlpii de iluminat amplasați pe străzile municipiului Sighișoara

Nr. total stâlpi	SE 4T	SE 10T	SCP 10001	SCP 10002	SCP 10005	Lampadar	Ornamentali fibră sticlă	MT	Lemn
2.333	583	316	560	476	178	63	67	50	40

Centralizatorul pentru corpurile de iluminat instalate pe străzile municipiului Sighișoara

Nr. total corpuri iluminat	Corpuri de iluminat Timlux, instalate în perioada 2004-2008 (cu lămpi tubulare cu vapori de sodiu la înaltă presiune)							Felinare ST 100	Lampadare		Malaga	PVB	Noris
	S/31 ST 70	ST 70	S/31 ST 100	ST 100	S/31 ST 150	S/21 ST 250	S/22 ST 400		ST 70	ST 100			
2.206	621	67	525	67	70	126	108	41	36	33	124	291	97

Se observă faptul că există un deficit de corpuri de iluminat de 127 buc. la nivelul municipiului.

Obiectivele principale ale Municipiului Sighișoara cu privire la sistemul de iluminat public sunt:

- menținerea în stare de funcționare a sistemului de iluminat public, ce va fi asigurată la minimum 70% din capacitatea sa;
- studierea oportunității satisfacerii cererilor de extindere punctuală, cu noi locuri de lampă în subsistemele ce nu au fost încă reabilitate-modernizate;
- realizarea împodobirii și despodobirii orașului cu componente ale iluminatului ornamental-festiv,
- corectarea valorii factorului de putere, în rețelele de iluminat public aferente a 3 posturi de transformare. În urma corectării factorului de putere, se va micșora puterea activă absorbită cu până la 10 %, scăzând cu același procentaj și energia activă consumată.

Începând cu anul 2016, se dorește:

- a) Reabilitarea iluminatului public pe următoarele străzi, în baza unor proiecte luminotehnice întocmite de concesionar, urmărindu-se eficientizarea energetică a acestuia: str. Ana Ipătescu; str. Aurel Vlaicu; str. Câmpului; Cătunul Viilor; str. Clujului; str. Dealul Gării; str. Lunca Poște; str. Ștefan cel Mare; cartier Venchi; cartier Hetiur.
- b) Completarea cu componente ale sistemului de iluminat public în cartierul Târnava II, în special str. Trandafirilor (8 corpuri de iluminat și extindere rețea aferentă), str. Mihai Viteazu (1 lampadar și întărirea infrastructurii de iluminat în zona pasajului de cale ferată) și str. Dumbravei (3 lampadare);
- c) Completarea cu componente ale sistemului de iluminat public pe str. Miron Neagu;
- d) Introducerea iluminatului public pe str. Bucegi;
- e) Introducerea iluminatului public pe breteaua Vârtej-str. Anton Pann-str. Cloșca;
- f) Reabilitarea iluminatului public pe Scara acoperită;
- g) Eficientizarea energetică a întregului sistem de iluminat arhitectural: (în luna decembrie a anului 2010, a fost pus în funcțiune *Sistemul de iluminat arhitectural în Cetatea Sighișoara*. Sursele de lumină energofage și cele ce au avut o durată redusă a timpului mediu de bună funcționare, din sistemul de iluminat arhitectural Cetatea Sighișoara, sunt constituite din lămpi cu halogenuri metalice având puterea absorbită de 70, 150, 250, și 400 W, respectiv din același tip de lămpi cu puterea absorbită de 35 W. Sunt obiective istorice ale acestui sistem, ce sunt iluminate de câte 34 de proiectoare de 150 W);
- h) Scoaterea firidelor de iluminat public (inclusiv a grupurilor de măsură) din clădirile posturilor de transformare, existente în următoarele locații: str. Octavian Goga nr. 6, str. Axente Sever; str. Ecaterina Teodorescu; str. Ilarie Chendi; str. George Coșbuc; str. Horia Teculescu; str. Mihai Viteazu nr. 10; str. Mihai Viteazu nr. 89; str. Dumbravei; Aleea Daliilor; Aleea Garoafelor; str. Târnaviei nr. 17;
- i) Studierea posibilității extinderii facilității de micșorare a fluxului luminos emis de lămpi, având în vedere asigurarea condițiilor de securitate pe căile de circulație din oraș; teoretic, prin aplicarea unei astfel de măsuri, ar scădea consumul de energie electrică cu până la 24 % în orele de noapte;
- j) Trecerea treptată în canalizație de tip *city net*, a rețelelor de iluminat public;
- k) Realizarea rețelei electrice separate pentru comanda unică de aprindere a iluminatului arhitectural, respectiv al celui festiv-ornamental;
- l) Înlocuirea tuturor contoarelor de energie electrică din sistemele de iluminat public cu contoare inteligente;

- m) Gestionarea în timp real a consumurilor de energie electrică consumată cu iluminatul public.

Proiectul **“FOS. Lighting designers for historic urban landscape”** a făcut parte din programul **„Cultura 2007 – 2013”**, Componenta 1.2.1 Proiecte de cooperare. Proiectul și-a propus să evidențieze caracterul artistic al iluminatului arhitectural în zonele istorice, pornind de la premisa, că acesta nu e doar o realizare tehnică, ci în primul rând artistică.

Orașele partenere în proiect au fost Corfu (Grecia), partenerul lider al proiectului, Graz (Austria), Sevilla (Spania) și Sighișoara. În proiect au fost implicați și colaboratori, și anume orașele: Londra (Anglia), Florența (Italia), Lyon (Franța) și Frankfurt (Germania), precum și Asociația Internațională a Proiectanților în Iluminat Arhitectural și ICOMOS (Consiliul Internațional al Monumentelor și Siturilor). Proiectul a avut un buget total de 400.000 EUR, din care 50% contribuția Uniunii Europene, iar pentru Sighișoara au fost alocați 50.000 EUR. Proiectul a avut în vedere iluminatul arhitectural al zonelor și monumentelor istorice, îmbunătățirea acestuia în sensul unei realizări artistice care să pună în valoare zona și al unor tehnologii care să asigure o economie de energie. Experiența acumulată în timp de unele din orașele partenere și ideile proiectanților în iluminat, au fost discutate în cadrul celor nouă ateliere de lucru organizate. Ideile importante precum și sugestiile grupurilor de lucru au fost concretizate în cadrul unei expoziții, a unei broșuri și a unui pliant, realizate în cadrul proiectului. **Proiectul s-a încheiat în aprilie 2011.**

6.6. Rețeaua de telecomunicații

Operatorul de telefonie ROMTELECOM acoperă întreaga zonă a municipiului Sighișoara. În afară de ROMTELECOM, servicii de telefonie fixă mai furnizează RCS-RDS (care a preluat firma locală Teleson), S.C. Vodafone România S.A. și Orange România S.A.

Furnizorii de servicii de telefonie mobilă existenți în prezent pe piața locală și care au acoperire la nivelul municipiului Sighișoara sunt S.C. Vodafone România S.A., Orange România S.A. și Cosmote România.

Sighișoara beneficiază de servicii de televiziune analogică, digitală și transmisie prin satelit. Aceste servicii sunt furnizate de RCS-RDS și ROMTELECOM.

Principalii furnizori de servicii de internet și televiziune prin cablu pe raza municipiului Sighișoara sunt, în afară de ROMTELECOM și RCS-RDS.

În municipiul Sighișoara emit patru posturi de radio:

- Radio Son, post local de radio care emite pe frecvența de 89,5 MHz și 107,9 MHz;
- Radio KISS FM, post național de radio care emite pe frecvența 107,3 MHz;
- Radio ZU, post național de radio care emite pe frecvența 105,9 MHz;
- Radio GUERILLA, post național de radio care emite pe frecvența 105,4 MHz.

Oferta locală din domeniul mass-media cuprinde următoarele publicații:

- *Glasul Cetății*: publicație lunară cu un tiraj de 7.000 exemplare/ediție;
- *Jurnalul Sighișoara Reporter*: săptămânal local cu un tiraj de 1.500 exemplare/ediție;
- *Punctul*: săptămânal județean distribuit în Sighișoara cu un tiraj de 3.000 exemplare/ediție;
- *Zi de Zi*: cotidian județean distribuit în Sighișoara cu un tiraj de 6.000 exemplare/ediție;
- *Cuvântul Liber*: cotidian județean distribuit în Sighișoara cu un tiraj de 8.099 exemplare/ediție;

În domeniul virtual, regăsim următoarele sit-uri WEB:

- Presa online: Sighișoara Freelancer, Sighișoara Samizdat etc.
- Pagini de internet: www.sighisoara.org.ro – pagina oficială a Municipiului Sighișoara și www.muzeusighisoara.com – pagina oficială a Muzeului de Istorie.

Pe lângă acestea, există o serie de site-uri comerciale administrate de firme locale, din țară sau străinătate, care prezintă mai mult sau mai puțin exhaustiv informații despre Sighișoara: www.sighisoara.com, www.sighisoara.ro, www.infosighisoara.ro, www.sighisoaraonline.com, www.sighisoaraturism.com, www.sighisoara-transilvania.ro etc.

6.7. Eficiența energetică

Municipiul Sighișoara se numără printre semnatarii Convenției Primarilor care susține și sprijină eforturile depuse de autoritățile locale pentru punerea în aplicare a politicilor privind energia durabilă. În 2012, în luna februarie Municipiul Sighișoara a aderat la Convenția Primarilor (The Covenant of Mayors) prin adoptarea HCL nr. 19/23.02.2012. Principalele obligații asumate prin această hotărâre sunt:

- să stabilească un nivel de referință pentru consumul de energie și emisiile de CO₂ corespunzătoare, în teritoriul administrat;
- să definească țintele globale și sectoriale de reducere a emisiilor de CO₂, în termeni măsurabili;
- să întocmească un Plan de Acțiuni pentru Energie Durabilă axat pe termen lung, în colaborare cu cetățenii și organismele direct interesate, în termen de un an de la semnarea convenției;
- să prezinte un raport de implementare aprobat de Consiliul Local, cel puțin o dată la doi ani de la data aprobării Planului de Acțiune pentru Energie Durabilă în scopul evaluării, monitorizării și verificării;

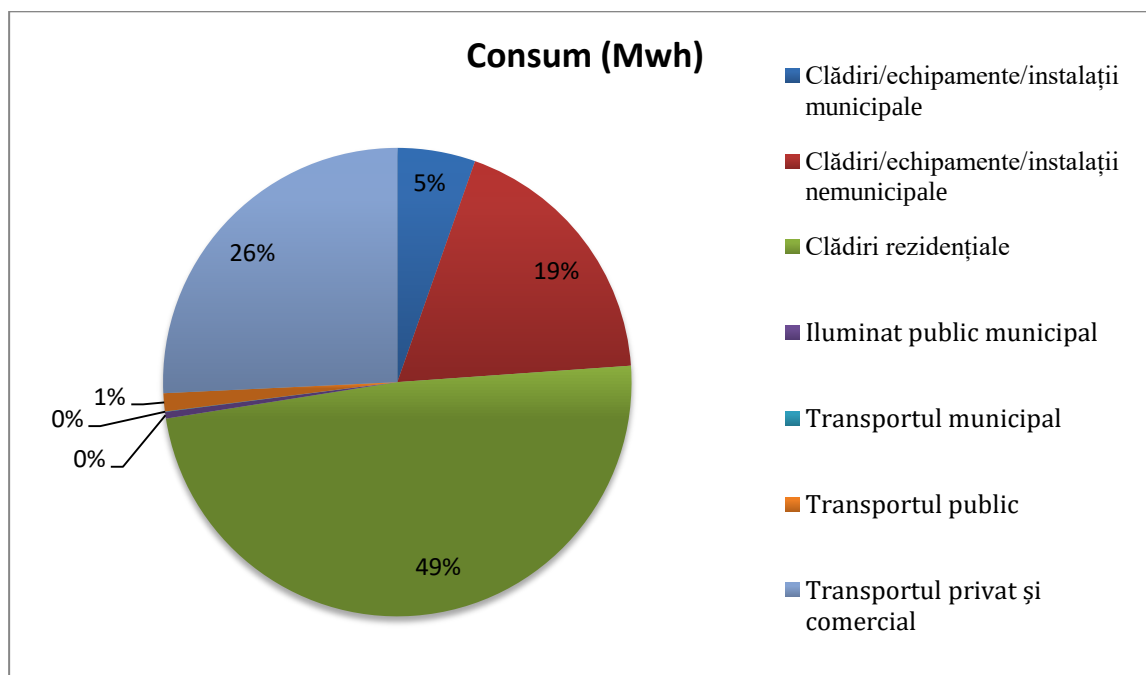
Ca semnatar al Convenției Primarilor, Municipiul Sighișoara a fost inclus în proiectul "BEAM 21 - Consolidarea capacității privind măsurile de energie durabilă și planurile de acțiune pentru municipalități europene". Acest proiect s-a adresat personalului municipalității implicat în unul dintre următoarele domenii: protecția climei, aprovizionarea cu energie, buget, achizițiile publice, de cerere de ofertă, sectorul municipal de construcții, educație, transport public, amenajarea teritoriului. Proiectul a inclus un program de instruire a personalului cu privire la schimbările climatice și efectele locale, aprovizionarea locală cu energie durabilă, zonare inteligentă și planuri de dezvoltare, planuri de acțiune a energiei locale și multe alte domenii de acțiune pentru protecția climei locale și gestionarea inteligentă a energiei. Al doilea program s-a adresat consilierilor locali și s-a intitulat „*Doisprezece pași către un plan de acțiune de energie al municipiului Sighișoara*”. Prin cele două programe s-a urmărit crearea unui grup de lucru în pentru elaborarea Planului Local de Acțiune pentru Energie Durabilă cu participarea nemijlocită a consilierilor locali.

Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă al Municipiului Sighișoara a fost adoptat în anul 2013 și are ca țintă reducerea emisiilor de CO₂ de la nivel local cu 21% până în 2020, în raport cu anul de referință 2008. Planul are în vedere următoarele domenii de intervenție:

- Clădiri, echipamente/instalații și industrii (clădiri municipale, din sectorul terțiar, rezidențiale, iluminat public);
- Transport (flotă municipală, transport public local, transport privat și comercial);
- Planificarea teritoriului (planificare urbană strategică, planificarea transporturilor/mobilității, standarde pentru renovări și noi construcții);
- Achiziții publice de produse și servicii (reglementări locale de eficiență energetică și de utilizare a resurselor de energie regenerabilă);
- Lucrul cu cetățenii și părțile interesate (servicii de asistență tehnică și de consultare, sprijin financiar și subvenții, campanii de sensibilizare și de consultare).

Datele de analiză aferente anului 2008 (ultimul pentru care există date statistice) au relevat faptul că sectorul construcțiilor și echipamentelor/instalațiilor este responsabil pentru 73% din consumul total de energie de la nivel local, în timp ce restul de 27% este generat de sectorul transporturilor. Din sectorul construcțiilor se detașează cel generat de sectorul rezidențial privat (49% din total consum municipal), iar din cel al transporturilor cele private și comerciale (26% din total).

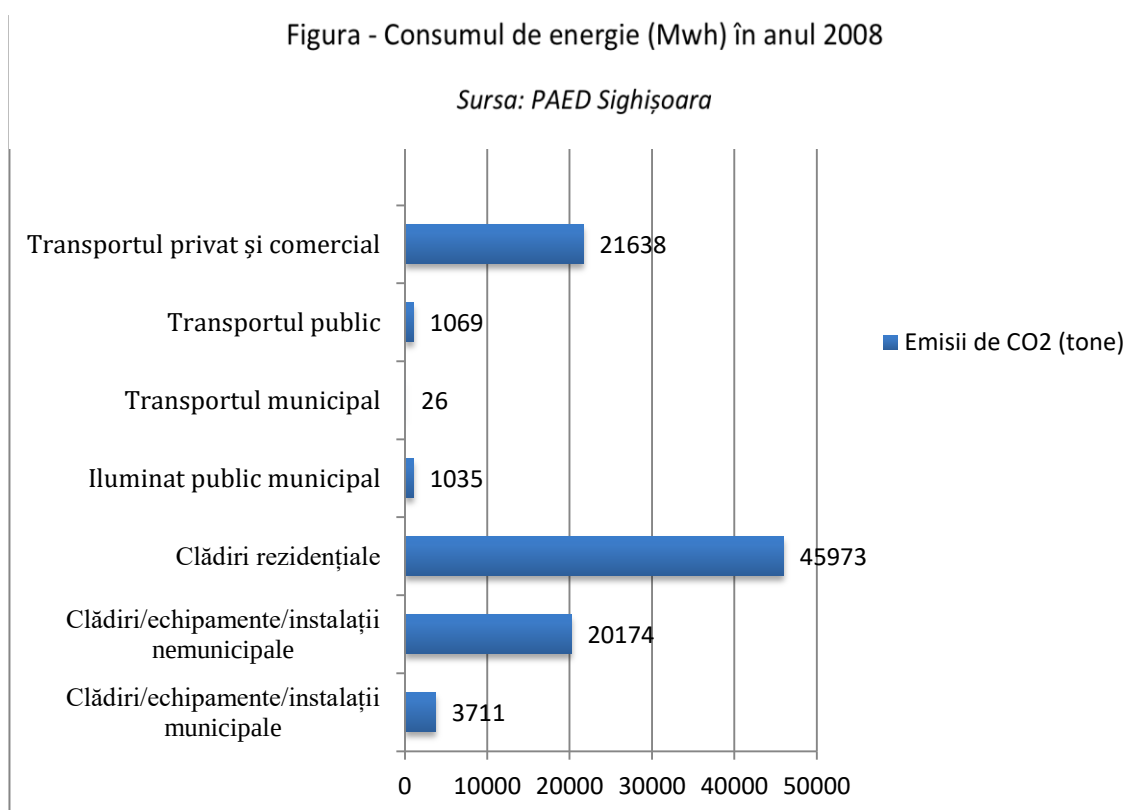
Figura - Consumul de energie (Mwh) în anul 2008

Sursa: PAED Sighișoara

În ceea ce privește tipul de combustibil folosit, 58,4% din consumul de energie de la nivel local se asigură din gaze naturale, 18% din motorină, 14,5% din energie electrică, iar 9,1% din benzină.

În ceea ce privește emisiile de CO₂ de la nivelul municipiului Sighișoara, acestea au fost estimate la 93.626 de tone în 2008, având o structură similară cu cea a consumului de energie.

Sintetizând, măsurile de reducere a emisiilor de CO₂ de la nivel local cu 21% până în 2020 pot viza:

- în sectorul clădirilor rezidențiale și publice se propun măsuri de reducere a consumurilor energetice prin îmbunătățirea izolației termice (reabilitare termică), prin modernizarea sistemelor de producere a căldurii, dar și prin producerea de energie din surse regenerabile: sisteme solare termice și fotovoltaice sau sisteme pe biomasă; automatizări ale sistemelor de producere a energiei termice și a echipamentelor electrice; proiecte-model de producere a energiei electrice din surse regenerabile pentru clădirile publice;
- iluminatul public – modernizarea iluminatului public; măsuri de eficientizare a consumurilor de energie; montarea, racordarea și punerea în funcțiune a dispozitivelor economizatoare la circuitele de iluminat public; realizarea unui iluminat perimetral cu

- energie electrică produsă cu panouri fotovoltaice în incinta unităților de învățământ;
- în sectorul terțiar – în clădirile unde există potențial de reducere a consumurilor specifice de energie, se pot promova tehnologiile de automatizare a iluminatului interior;
- transport local – măsuri de descurajare a transportului privat în perimetrul orașului, în paralel cu continua modernizare a transportului public și promovarea sistemelor curate de transport: biciclete, mersul pe jos; modernizarea arhitecturii stradale pentru fluidizarea traficului; realizarea unei șosele de centură; implementarea unui sistem de taxare diferențiată a parcărilor din zona centrală;
- în domeniul producției de energie: montarea de panouri fotovoltaice pe acoperișul clădirilor publice și a terenurilor municipale;
- în domeniul planificării urbane: conservarea și extinderea spațiilor verzi; reglementări urbanistice de protecție a mediului și de sustenabilitate energetică; dezvoltarea unor planuri de mobilitate urbană adecvate.
- Investițiile preconizate pentru implementarea PAED Sighișoara sunt de 5 mil. de Euro pentru perioada 2014-2020, cele mai multe fiind dirijate către clădirile rezidențiale (peste 2 mil. Euro).

Capitolul 7. Protecția mediului

7.1. Calitatea apelor

În perioada 2007 – 2013, Agenția de Protecție a Mediului Mureș, a monitorizat calitatea apelor de suprafață din bazinul hidrografic al râului Mureș, care este principalul colector. Cele mai importante cursuri de apă sunt: Târnavă Mare, Târnavă Mică, Mureș, Gurghiu, Niraj, Lechința etc.

Pentru municipiul Sighișoara a fost monitorizată calitatea apelor râului Târnavă Mare și ale pâraurilor Saeș și Câinelui, care s-au încadrat global în limitele clasei a III-a de calitate, încadrare determinată de indicatorul reziduu filtrabil. În zona adiacentă municipiului, au fost monitorizate pâraiele Dracului, Șapartocului.

Apele subterane freatice sunt slab reprezentate pe teritoriul județului, acestea având o mineralizare foarte puternică, cu conținut ridicat de Ca^{2+} , Mg^{2+} , Na^+ , SO_4^{2-} , Cl^- , Br^- , I^- care este specifică zonelor cu domuri gazeifere.

În municipiul Sighișoara, aprovizionarea cu apă potabilă se face în regim continuu, de către compania Aquaserv SA, din sursa de apă Târnavă, care are un debit mediu de 7224 m³/zi. Pe lângă această sursă principală de apă se regăsesc și pâraiele Dracului, Șaeșului și Șapartocului.

Calitatea apei furnizate se încadrează în parametrii de potabilitate impuși de Legea 458/2002. La debite mici însă apar depășiri la unii indicatori (amoniu, fosfați, azotați).

În ceea ce privește calitatea apelor din priza de apă pentru secțiunile de potabilizare monitorizate în municipiul Sighișoara s-a constatat o depășire a indicatorilor MTS și Mn. În luna decembrie 2013, calitatea apei potabile din priza Sighișoara se încadra în clasa A2, determinată de indicatorii CCO-Cr și amoniu.

Pe teritoriul municipiului au fost identificate 10 izvoare permanente și fântâni situate pe domeniul public. Din cele 10 izvoare doar două corespund din punct de vedere bacteriologic și chimic (izvorul din strada Plopilor și cel din strada Izvorului). Pentru îmbunătățirea calității apei la aceste izvoare s-au efectuat lucrări de protecție sanitară și periodic se efectuează tratarea apei cu dezinfectante.

Cele mai importante surse de poluare ale râului Târnava Mare în amonte de Sighișoara sunt deversările de ape reziduale din localitățile Cristurul-Secuiesc, Odorheiul Secuiesc și Vânători. Cu toate acestea, implementarea proiectelor de reabilitare a stațiilor de epurare cofinanțate din POS MEDIU 2007-2013 a condus la scăderea semnificativă a cantității de ape uzate insuficient epurate.

În perioada analizată nu au fost semnalate poluări accidentale sau accidente majore de mediu pe factorul apă.

În perioada 2007 – 2012 au fost realizate investiții pentru extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată, finanțate prin POS Mediu. Valoarea totală a proiectului a fost de 110.875.965 euro, din care finanțare nerambursabilă din Fondul de Coeziune în valoare de 84.518.530 euro. Obiectivul proiectului constă în reabilitarea și extinderea sistemului de alimentare și tratare a apei în scopul conformării cu obligațiile privind calitatea apei. În principal, acesta constă în măsuri de reabilitare a captării de suprafață, extindere și reabilitare a conductelor de aducțiune, a rețelei de distribuție, inclusiv a stațiilor de pompare, rezervoarelor și a stațiilor de tratare a apei, precum și reabilitarea și extinderea rețelelor de canalizare. La finalul perioadei de implementare, rata de conectare la sistemul de canalizare va atinge o medie de 100% în Sighișoara și alte aglomerări urbane.

7.2. Calitatea aerului

La nivelul județului, principalele surse de poluare a aerului sunt: încălzirea spațiilor de locuit, traficul rutier, servicii (spălătorii, service-uri auto etc.), depozitarea și incinerarea deșeurilor solide.

În perioada 2007 – 2013 nu au fost semnalate probleme de poluare a aerului care să impună instituirea de măsuri speciale de gestionare a calității aerului. La nivelul județului, calitatea aerului se monitorizează prin intermediul a 4 stații automate, astfel: două la Târgu-Mureș, una la Luduș și una la Târnăveni. Metodele de măsurare folosite sunt continue în aceste puncte și sunt conforme cu Legea 104/2011. Din rezultatele activității de supraveghere a calității aerului, în județul Mureș au fost constatate episoade de depășire a valorilor limită admise la pulberile în suspensie și amoniac.

În municipiul Sighișoara, principalele surse de poluare a aerului sunt activitățile industriale (societăți precum: Cesiro, Siceram, VES etc., care însă au realizat investiții de mediu semnificative, fiind aliniate la standardele europene și naționale din domeniu), traficul auto, traficul feroviar, producerea agentului termic și a apei calde, culturile agricole. Astfel, au fost identificați poluanți comuni precum: SO₂, NO_x, CO, N₂O, particule solide, compuși organici, CO₂.

De asemenea, datorită traficului auto (E60) și feroviar (calea ferată Brașov – Teiuș) care se desfășoară în municipiul Sighișoara se poate vorbi și de poluare fonică. Astfel, în urma studiului realizat de CNADNR s-a constatat că nivelul zgomotului pe DN13/E60 se situează între 75-80 db ziua și peste 70 db noaptea, în condițiile în care limitele maxime admise sunt de 70 db ziua și 60 db noaptea. Datorită acestui fapt aproximativ 10% din populația municipiului este afectată. În acest sens, au fost propuse măsuri cu efecte benefice precum: montarea de panouri fono izolante.

În perioada analizată nu au fost semnalate accidente sau surse majore de poluare pe factorul aer.

În prezent, municipiul nu beneficiază de o variantă ocolitoare pentru preluarea traficului greu și a celui de tranzit, dar a fost elaborat un proiect pentru realizarea acesteia. Valoarea aproximativă a proiectului este de 48.100.040 euro. Până acum, a fost realizat doar studiul de fezabilitate, lucrările urmând a fi executate pe parcursul a 14 luni.

7.3. Calitatea solului. Managementul riscurilor.

În perioada 2007 – 2012 au fost efectuate presiuni asupra calității solurilor prin utilizarea îngrășămintelor chimice. În județul Mureș, principalele îngrășăminte folosite sunt: îngrășămintele cu azot, cele cu fosfor și potasiu. Utilizarea nerațională a acestora conduce la eroziune hidrică și la acidifierea solului.

Utilizarea pesticidelor (erbicide, insecticide și fungicide) pentru combaterea dăunătorilor din agricultură pot afecta sănătatea umană. Astfel apare un exces de azotați și fosfați care au efect asupra microflorei din subsol. Municipiul Sighișoara nu se regăsește pe lista localităților unde există posibile surse de poluare cu nitrați din agricultură, aprobată prin Ord. MMDD nr. 152/3.XII.2008.

Vibrațiile generate de traficul rutier intens de pe raza municipiului au condus la identificarea a două zone vulnerabile la alunecări de teren: intersecțiile DN13 cu străzile Morii și Anton Pann și strada Cânepii, precum și două zone în care structura de rezistență a clădirilor este afectată: străzile Ilarie Chendi și Libertății. La nivelul municipiului sunt necesare studii geologice pentru reabilitarea următoarelor zone cu alunecări de teren:

Nr. Crt.	LOCALIZARE ALUNECARE DE TEREN	SUPRAFAȚA AFECTATĂ	NUMĂR DE CASE AVARIATE	OBSERVAȚII
1.	DEALUL CETĂȚII / DEALUL STEJĂRIȘ Str. Vasile Lucaciu	> 3.000 mp	22	
2.	DEALUL STEJĂRIȘ Str. Podei	>1.200 mp	1	
3.	DEALUL GĂRII Str. Dealul Gării	> 300 mp	1	
4.	DEALUL GĂRII Str. Tudor Vladimirescu	> 300 mp	3	
5.	DEALUL GĂRII Str. Primăverii	> 3.500 mp	15	
6.	DEALUL GĂRII Str. Ștefan cel Mare	> 600 mp	3	
7.	DEALUL VIILOR Cartier Viilor	>35.000 mp	2	Scufundare de teren
8.	DEALUL GALBEN Str. Moșilor	> 250 mp	2	
9.	DEALUL LUNCA POȘTEI Str. Axente Sever	> 2.000 mp	2	
10.	Str. Cânepii	> 5.000 mp	8	Scufundare de teren și Eroziune de mal
11.	Str. Aurel Vlaicu	> 550 mp	2	
12.	Cartier Aurel Vlaicu	> 25.000 mp	3	Scufundare de teren
13.	Str. Dimitrie Cantemir	> 150 mp	1	
14.	Str. Horia	> 3.000 mp	8	Eroziune de mal

Nr. Crt.	LOCALIZARE ALUNECARE DE TEREN	SUPRAFAȚA AFECTATĂ	NUMĂR DE CASE AVARIE	OBSERVAȚII
15.	Str. Cloșca	>1.500 mp	3	Eroziune de mal
16.	Str. Avram Iancu	> 1.330 mp	3	
17.	Străzile Ilarie Chendi / Anton Pann	> 2.500 mp	5	

Sursa: Primăria Municipiului Sighișoara

De asemenea, se impune reabilitarea unor amenajări hidrotehnice de la nivel local:

Nr. Crt.	CURSUL DE APĂ	LUCRĂRI NECESARE
1.	Râul TÂRNAVA MARE	Regularizare 12 km; apărare de mal 6,45 km; diguri 5,25 km.
2.	Pârâul HERȚEȘ	Regularizare 905 m; casetare 140 m; apărare de mal 543 m.
3.	Pârâul CLOAȘTERF	Regularizare 1,12 km; diguri 940 m.
4.	Pârâul CÂINELUI	Regularizare 1,61 km; casetare 210 m; diguri 1,06 km.
5.	Pârâul ȘAEȘ	Regularizare 510 m. Apărare de mal 464 m.

Sursa: Primăria Municipiului Sighișoara

În perioada analizată nu au fost identificate situri potențial contaminate și nici accidente majore de mediu pe factorul sol. Totuși trebuie menționat că în anul 2012, cea mai gravă situație cu care s-a confruntat sistemul de urgență a fost alunecarea de teren de pe strada Română în luna iunie.

7.4. Biodiversitatea

Pe teritoriul municipiului Sighișoara, situat în sectorul mijlociu al Bazinului Târnavei Mari se întâlnesc trei tipuri de habitate:

- Zona umedă reprezentată de Balta Șercheș, care are o suprafață de 2,2 ha este acoperită de vegetație palustră (30%) și 80% din luciul apei conține macrofite submerse. Acestei zone i se atribuie și rețeaua de băltoace temporare de pe Dealul Gării unde își au habitatul o serie de amfibieni, precum: broasca de mlaștină, buhaiul de baltă sau izvoarașul cu burta galbenă etc. Aceste specii sunt ocrotite conform OUG nr. 236/2000 iar ca măsuri de

protecție se impun reducerea presiunii antropice ce le afectează habitatele, stabilirea de noi arii protejate și promovarea reproducerii organizate în captivitate.

- Zone deschise, reprezentate de pajiști și pășuni presărate în unele locuri cu arbuști, arbori și benzi forestiere.
- Pădure reprezentată de pădurea bătrână de Quercus și păduri tinere de fag și carpen.

Pe teritoriul municipiului Sighișoara se regăsește situl de importanță comunitară **„Sighișoara – Târnava Mare”** (ROSCI0227). Zona se încadrează în Podișul Târnavelor și parțial Podișul Hârtibaciului. Suportul geo-structural a impus prezența unor biotopuri bine individualizate, favorizând existența unor ecosisteme variate bine conservate. La acest fapt se adaugă gradul relativ scăzut al presiunii antropice, zona fiind puțin populată.

Aria este de importanță internațională, având în vedere că probabil este una din ultimele pajiști de mare întindere din Europa, perfect funcționabilă din punct de vedere ecologic. Procentul habitatelor de interes european depășește 70%. Clasele de habitate protejate sunt: culturi, pășuni, alte terenuri arabile, păduri de foioase, vii și livezi, habitate de păduri (păduri în tranziție). Conform Manualului habitatelor, aici se regăsesc 19 habitate din care 7 de importanță deosebită. Se conservă 18 specii de păsări, 5 specii de mamifere, 2 specii de reptile, 3 specii de pești, 12 specii de nevertebrate, 7 specii de plante de interes comunitar. Aceste specii se află pe Lista Roșie a IUCN, iar dintre ele menționăm: bulbucii de munte, căpșunița longifolie, mlăștinița, poroinicul, crinul de pădure, lemnul cucului etc.

În acest spațiu, diversitatea culturilor agricole coexistă cu o bogată biodiversitate. Populația trăiește în strânsă legătură cu peisajul înconjurător, care include cele mai bogate pajiști ale Europei și întinse păduri caducifoliolate. Situl se află în custodia Societății „Progresul Silvic” și dispune de plan de management.

De pe asemenea, pe teritoriul administrativ al municipiului regăsim și situl de protecție specială avifaunistică **ROSPA0099 „Podișul Hârtibaciului”**. Acestea cuprinde populații importante din specii amenințate la nivelul Uniunii Europene - 10 specii: cristel de câmp (*Crex crex*), acvilă țipătoare mică (*Aquila pomarina*), viespar (*Pernis apivorus*), huhurez mare (*Strix uralensis*), caprimulg (*Caprimulgus europaeus*), ciocănitoare de stejar (*Dendrocopos medius*), ciocănitoarea de grădini (*Dendrocopos syriacus*), ghionoaie sură (*Picus canus*), ciocârlia de pădure (*Lullula arborea*), sfrâncioc roșiatic (*Lanius collurio*). Situl găzduiește și efective importante din speciile caracteristice acestei zone, de ex. aici cuibărește cea mai însemnată populație de acvilă țipătoare mică (*Aquila pomarina*) și de viespar (*Pernis apivorus*) din România, densitatea cea mai ridicată fiind atinsă la sud de Valea Hârtibaciului. Acest sit este administrat de Societatea „Progresul Silvic” Sibiu și dispune de un plan de management.

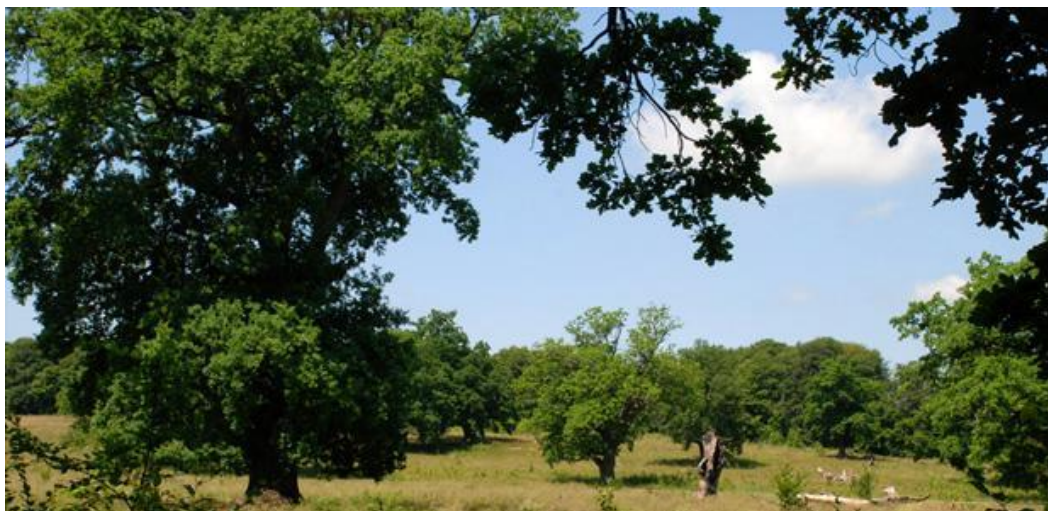
Un al treilea sit NATURA 2000 care se suprapune cu teritoriul administrativ al municipiului este **ROSCI0186 „Pădurile de stejar pufos de pe Târnava Mare”**, care cuprinde un mozaic de structuri: arborete pure de stejar pufos, rariști de stejar pufos. Speciile caracteristice acestor zone de tranziție sunt gorunul, stejarul pedunculat, teiul pucios, carpenul, jugastrul, arțar, cireș, sorb. Arboretele de stejar pufos au structuri diversificate sub raport dimensional dar și datorită prezenței ambelor specii de stejar pufos. De asemenea, trebuie menționată prezența unor specii stepice rare. Situl se remarcă și prin capacitatea de regenerare a speciei arborescente edificatoare concretizată prin existența tineretului provenit din sămânță, drajoni și lăstari. Acest sit este în custodia Asociației Microregiunea Valea Nirajului, în parteneriat cu Asociația Microregională Târnava Mică și Asociația Grupul Milvus și dispune de un plan de management.

Cel de-al patrulea sit de pe teritoriul administrativ al municipiului Sighișoara este unul de protecție specială avifaunistică – **„Dealurile Târnavelor și Valea Nirajului” (ROSPA0028)**. Deși este situat într-o regiune relativ bine locuită din Depresiunea Transilvaniei, situl dispune de habitate valoroase și o biodiversitate bogată, reflectată prin numărul de 40 de specii de păsări de interes conservativ european, dintre care 15 sunt specii de răpitoare diurne și nocturne. Mozaicul de habitate format din păduri de foioase, pășuni, fânețe și terenuri agricole susține populații importante din specii amenințate la nivelul Uniunii Europene precum acvila țipătoare mică, viesparul, barza neagră, huhurezul mare, cristelul de câmp, caprimulgul, ciocănitoarea de stejar, sfrânciocul roșiatic și ciocârlia de pădure. Acest sit este în custodia Asociației Microregiunea Valea Nirajului, în parteneriat cu Asociația Microregională Târnavă Mică și Asociația Grupul Milvus și dispune de un plan de management.

În timpul acțiunilor de supraveghere a siturilor Natura 2000 au fost constatate și unele tratamente silvice necorespunzătoare tipului funcțional de pădure.

Pe teritoriul administrativ al municipiului se află și aria protejată de interes național ce corespunde categoriei a IV-a EUCN (rezervație naturală de tip mixt) **„Stejarii seculari de la Breite”**. Aceasta este inclusă în situl de importanță comunitară „Sighișoara-Târnavă Mare” și are o suprafață de 133 ha. Pe platoul Breite se află cel mai mare, reprezentativ și bine conservat habitat de pășune împădurită cu goruni și stejari multiseculari din centrul și estul Europei. Prin originea sa, platoul, este o pădure „modificată cultural”, purtând amprenta culturii locale săsești cât și a unei naturi bogate și variate.

În perioada 2007 – 2009 a fost derulat proiectul „Conservarea biodiversității rezervației de stejari seculari de la Sighișoara” acceptat la finanțare în cadrul programului „European Environment Agency Grants and Norway Grants”. Activitățile proiectului au în vedere implementarea planului de management al rezervației, principalul obiectiv fiind de protejarea, îmbunătățirea și menținerea caracterului de pășune forestieră a rezervației.

7.5. Managementul deșeurilor

În prezent, în municipiul Sighișoara serviciile de colectare, transport deșeuri și curățenie stradală sunt asigurate de SC Schuster Ecosal SRL. Conform contractului, societatea desfășoară următoarele tipuri de activități:

- Precolectarea, colectarea și transportul deșeurilor municipale
- Preselectarea și organizarea reciclării deșeurilor
- Măturatul, spălatul, stropirea și întreținerea căilor publice
- Curățarea și transportul zăpezii de pe căile publice.

Precolectarea deșeurilor menajere se face în europubele de 120L și 240L, eurocontainere de 0,8 mc și 1,1 mc, containere de 4,6,7 și 10 mc. Atât precolectarea deșeurilor de la populație cât și transportul acestora se realizează în baza unui grafic de ridicare, zilnic, pe străzi.

În anul 2013, au fost colectate 5.810 tone deșeuri menajere și 4.300 de tone deșeuri de la agenții economici. De asemenea, deșeurile stradale colectate au fost în cantitate de 630,5 tone, iar cele vegetale (europubele) în cantitate de 770 mc. În cursul aceluiași an, s-au recuperat și au fost îndepărtate spre valorificare 238.974 kg deșeuri, activitate prestată de SC Ecoserv Sig SRL , fiind împărțite pe următoarele categorii:

- PET- uri : 92.659 kg
- Carton : 42.434 kg
- Doze aluminiu : 5.483 kg
- Fier : 43.485 kg
- Alte plastice : 10.620 kg
- Altele : 44.293 kg

În zona blocurilor de locuit sunt amenajate platforme pentru pre colectarea deșeurilor menajere, dotate cu containere speciale, destinate colectării selective a deșeurilor de ambalaje din hârtie, sticlă, PET-uri. Municipality are în vedere cu prioritate amenajarea acestor platforme încât să nu afecteze sănătatea publică.

Municipiul Sighișoara beneficiază de existența unui depozit ecologic pentru depozitarea deșeurilor menajere, care este amplasat în zona vechiului depozit, cu 4 celule de depozitare, pe o suprafață de 63.315 mp, precum și de o stație de epurare levigat. În anul 2013, a fost demarată procedura de revizuire a Autorizației Integrate de Mediu, ca urmare a finalizării celei 3 a depozitului.

Pe raza municipiului, nu există niciun depozit de deșeuri periculoase dar, în ceea ce privește colectarea, dezmembrarea și valorificarea vehiculelor scoase din uz, în municipiul Sighișoara își desfășoară activitatea următorii agenți economici autorizați: SC Remat SA, SC Siref SRL. Bateriile auto pot fi colectate de mai mulți agenți autorizați, dintre care amintim: SC Remat SA, SC Repac SRL, SC Siref SRL, SC Agroref SRL.

Prin OUG nr.196/2005 privind Fondul pentru Mediu, autoritățile locale au fost nevoite să adopte măsuri pentru diminuarea cu 15% a cantităților de deșeuri colectate și încredințate spre eliminare

finală. Astfel, a fost organizată de către operatorul Ecoserv Sig SRL activitatea de selectare a hârtiei, cartonului, plasticului și PET-urilor. În anul 2013, au fost sortate și recuperate 239,7t materiale recuperabile: PET-uri, carton, doze de aluminiu. De asemenea, în zona blocurilor de locuit au fost amenajate platforme pentru pre colectarea deșeurilor menajere, dotate cu containere speciale destinate colectării selective a deșeurilor de ambalaje din hârtie, sticlă, PET-uri.

În perioada 2007 – 2013 au fost realizate campanii de curățenie astfel:

- În lunile martie și octombrie colectarea resturilor vegetale rezultate din gospodării (Luna curățeniei de primăvară, respectiv toamnă)
- Participarea la campania „Let’s do it Romania!”, care are drept scop conștientizarea cetățenilor asupra efectelor aruncării necontrolate a gunoiului în natură.
- Campania „Sighișoreni pentru o cetate mai curată” la care au participat 131 de voluntari care au colectat 50 de saci cu deșeuri de pe versanții cetății.

De asemenea, în aceeași perioadă au fost realizate investiții pentru activitatea de sortare a deșeurilor municipale colectate. Proiectul „Un oraș mai curat pentru noi și pentru cei care vor veni” a fost cofinanțat din fonduri PHARE și finalizat în noiembrie 2009. Valoarea totală a proiectului a fost de 1.712.742 euro, din care valoarea grantului aprobat a fost de 1.000.000 euro. Astfel a fost construită o stație pentru sortarea modernă a deșeurilor menajere nepericuloase, au fost achiziționate utilaje de transport specifice stației, au fost instruite și angajate persoanele șomere în vederea desfășurării activității de colectare a deșeurilor.

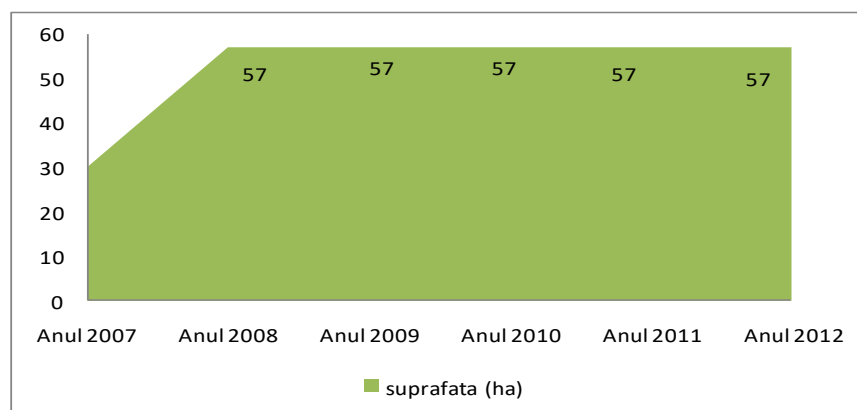
Obiectivul general al proiectului a fost reducerea volumului deșeurilor depozitate final la Sighișoara, iar obiectivele specifice reciclarea unei cantități de 30% din deșeurile aduse la depozitul conform al municipiului în perioada 2010 – 2017 și creșterea gradului de implicare al populației în menținerea curățeniei mediului înconjurător.

La darea în funcțiune, în anul 2010, activitatea de sortare selectivă a deșeurilor menajere a fost atribuită societății ATT SA, iar din 2011 societății Ecoserv Sig SRL, care are drept acționar unic Municipiul Sighișoara. Delegarea activităților către această societate s-a realizat doar în luna august a anului 2012, data la care s-a reluat și funcționarea stației de sortare a deșeurilor menajere.

Municipiul Sighișoara, în parteneriat cu Asociația Română pentru Reciclare RoRec a desfășurat o campanie de colectare a deșeurilor de echipamente electrice și electronice „Locul deșeurilor nu este în casă. Trimite-le la plimbare!”

7.6. Spațiile verzi

Conform datelor INS, în perioada 2007 – 2012 suprafața spațiilor verzi din municipiul Sighișoara a crescut de la 30 ha la 57 (+90%). În acest context, suprafața medie de spații verzi pe cap de locuitor este de 21,61 mp/loc, sub nivelul minim impus de Legea 24/2007 (care prevede 26 mp/locuitor). Această creștere semnificativă a suprafețelor de spații verzi s-a produs preponderent prin evidențierea unor terenuri împădurite aflate în intravilanul municipiului.

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online.

În municipiul Sighișoara, spațiile verzi amenajate sunt de diferite categorii: parcuri, zone verzi aferente instituțiilor și zonelor de locuit, spații de joacă, terenuri sportive. După cum se poate

observa, există diferențe între cele două surse de date – INS și municipalitate – determinate de metodologia diferită de cuantificare a suprafețelor verzi.

Spații amenajate	Suprafața (mp)
Locuri de joacă	3.323
Terenuri de sport	33.947
Spații verzi	173.999
Total spații amenajate	211.269

Sursa: Primăria Sighișoara

Activitatea de întreținere a spațiilor verzi din municipiu se desfășoară de către SC Ecoserv Sig SRL, aflată în subordinea Consiliului Local.

În perioada 2007 – 2012 au fost realizate investiții importante pentru amenajarea spațiilor verzi. Astfel, prin proiectul „Îmbunătățirea calității mediului prin înființare parc Sighișoara”, finanțat de Administrația Fondului pentru Mediu, s-au realizat patru parcuri în municipiul Sighișoara, două în cartierul Târnavă, pe strada Crizantemelor, unul pe strada M. Viteazu (lângă magazinul Kaufland) și unul pe strada A. Ipătescu. În două dintre parcuri, respectiv pe străzile Crizantemelor și M. Viteazu au fost montate și elemente de joacă pentru copii. Valoarea totală a proiectului a fost de 1.741.114,89 lei, din care 1.498.290 lei sunt finanțare nerambursabilă.

Capitolul 8. Servicii Sociale

8.1. Dezvoltarea socială

Conform clasificării după indicele de dezvoltare socială a localităților, municipiul Sighișoara se încadrează în categoria orașelor mediu dezvoltate, valoarea IDSL fiind 89. După aceeași clasificare, în județul Mureș se regăsesc: 1 oraș dezvoltat (Târgu Mureș), 3 orașe mediu dezvoltate (Sighișoara, Luduș, Reghin), 7 orașe sărace, 38 de comune dezvoltate, 39 de comune mediu-dezvoltate și 14 comune sărace.

JUDEȚ	Siruta	IDSL	IDSL grupări	IDSL6
Mureș	MUNICIPIUL TÂRGU MUREȘ	94	orașe dezvoltate	88
Mureș	MUNICIPIUL SIGHIȘOARA	89	orașe mediu dezvoltate	86,1
Mureș	ORAS LUDUȘ	82	orașe mediu dezvoltate	80,81
Mureș	MUNICIPIUL REGHIN	89	orașe mediu dezvoltate	85,96
Mureș	ORAȘ SOVATA	75	orașe sărace	71,4
Mureș	MUNICIPIUL TÂRNĂVENI	80	orașe sărace	77,96

8.2. Numărul de beneficiari de prestații sociale

Conform raportului de activitate al primarului Municipiului Sighișoara, în anul 2013, activitatea Serviciului Public de Asistență Socială s-a concretizat în întocmirea și înaintarea documentației necesare acreditării pentru o perioadă de 3 ani a serviciului, precum și pentru serviciile integrate de îngrijire, supraveghere și educație a copiilor de vârstă antepreșcolară.

În acest an, au fost acordate indemnizații lunare pentru 132 de persoane cu handicap grav sau reprezentanți legali ai acestora, deși au fost efectuate 768 de anchete sociale în acest sens. Față de anul 2010, în anul 2013 numărul anchetelor sociale a crescut de 3,36 ori, iar numărul beneficiarilor cu 80%. În plus, au fost angajați 30 de asistenți personali pentru persoanele cu handicap. Pe lângă acestea, au fost efectuate 8 anchete sociale în vederea acordării scutirii de la plata tarifului de utilizare a rețelei de drumuri naționale, pentru persoanele cu handicap.

În ceea ce privește minorii, la cererea Judecătoriei au fost efectuate 55 de anchete sociale în vederea încredințării minorilor unuia dintre părinți (cu 25,6% mai puține ca în 2010), 123 de anchete sociale cu propuneri privind luarea unor măsuri de protecție specială/reevaluare, pentru prevenirea separării copilului de părinți (cu 6% mai multe ca în 2010).

Conform Legii 416/2001 privind venitul minim garantat, la sfârșitul anului 2013 se aflau la plata ajutorului social 62 de familii/persoane singure cu două mai puține ca în 2010. De asemenea au fost acoperite cheltuieli cu înmormântarea unor persoane din familiile beneficiare de ajutor social și achiziționarea de medicamente pentru 11 persoane.

În anul 2013, au fost reprezentate notarial 7 persoane vârstnice (cu 2 mai puține ca în 2010) în vederea înstrăinării unui bun în scopul îngrijirii lor.

De asemenea, în anul 2013, au fost acordate ajutoare pentru încălzirea locuinței, pe perioada sezonului rece noiembrie 2013 – martie 2014, astfel:

- Energie electrică: 13 familii/persoane singure (față de 51 familii/persoane singure în 2010).
- Energie termică: 16 familii/persoane singure.
- Gaze naturale: 699 familii/persoane singure (față de 1753 în anul 2010).
- Combustibili solizi: 153 familii/persoane singure (față de 39 în anul 2010).

În același an, au fost realizate 16 anchete sociale cu propuneri privind acordarea bursei sociale pentru elevi și studenți, 6 anchete sociale pentru acordarea unui ajutor financiar în vederea achiziționării de calculatoare pentru elevi, în cadrul programului „Euro 200”, 55 de anchete sociale pentru obținerea ajutorului financiar „bani de liceu”, acordare masă gratuită la cantina de ajutor social ș.a.m.d.

Prestații sociale acordate	2010	2011	2012	2013
Venit minim garantat	64	35	129	62
Alocația pentru susținerea familiei	-	-	274	186
Alocații de stat pentru copii	299	-	-	256
Ajutoare de încălzire locuințe, din care:	1843	1525	1286	865
Gaze	1753	1141	933	699
Lemne, cărbuni	39	349	309	153
Energie electrică	51	35	26	13
Persoane cu handicap grav	228	171	648	132

Sursa: Rapoartele anuale ale primarului Municipiului Sighișoara, din perioada 2010 – 2013

În perioada 2010 – 2013 numărul total al beneficiarilor de prestații sociale a scăzut cu 38,3%, ceea ce conduce la o scădere a riscului de dependență al populației municipiului de ajutoarele sociale. Totuși, această scădere poate fi pusă și pe seama înăspririi condițiilor de acordare a diferitelor forme de sprijin financiar.

Se poate observa că în ceea ce privește numărul beneficiarilor de ajutoare pentru venitul minim garantat, acesta a variat între 64 de familii beneficiare în 2010 la 129 în 2012. Numărul beneficiarilor de alocații pentru susținerea familiei a scăzut cu 32,12% în 2013 față de anul anterior. Numărul alocațiilor de stat pentru copii a scăzut în 2013 față de 2010 cu 14,3%.

Numărul beneficiarilor de ajutoare pentru încălzirea locuinței a scăzut în perioada 2010 – 2013 cu 50,3% (de la 1753 în 2010 la 865 în 2013). Deși au o tendință descrescătoare, ajutoarele pentru încălzirea locuințelor cu gaze au cea mai mare pondere în totalul beneficiarilor de ajutoare pentru încălzirea locuințelor (80% din totalul acestora), urmate de cele pentru încălzirea cu lemne și cărbuni, respectiv energie electrică.

Aceeași tendință descrescătoare este urmată și de numărul persoanelor beneficiare de ajutoare pentru handicap grav, astfel fiind înregistrată o reducere cu 42,1% a numărului de indemnizații acordate.

8.3. Infrastructura de servicii sociale

În municipiul Sighișoara, serviciile sociale sunt acordate de municipalitate prin Serviciul Public de Asistență Socială, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Mureș, Centrul de Îngrijire și Asistență Socială, parohiile de toate cultele și organizații neguvernamentale. Acestea se adresează nevoilor sociale identificate la nivelul municipiului:

- ✓ Persoane vârstnice
- ✓ Adulți aflați în dificultate (marginalizați sau cu risc de marginalizare)
- ✓ Persoane cu dizabilități fizice și psihice
- ✓ Copii singuri care nu se află sub îngrijire părintească
- ✓ Persoane fără locuință

Numărul anchetelor sociale și al verificărilor derulate de serviciul Public de Asistență Socială a crescut în perioada analizată.

Pe lângă aceste servicii oferite de municipalitate se evidențiază și organizații și fundații care completează oferta de servicii sociale:

- ✓ *Centrul creștin social medical de zi*, susținut printr-un parteneriat între Asociația Filantropia Ortodoxă, Consiliul Local Sighișoara și Consiliul Județean Mureș. Acest centru oferă servicii medicale, hrană zilnică persoanelor în vârstă – abandonați sau bolnavilor cronici fără ajutor. De serviciile sale au beneficiat zilnic 90 de persoane;
- ✓ *Complexul de servicii comunitare pentru copii cu deficiențe neuropsihiatrice* – oferă servicii de adăpost, îngrijire medicală și socială copiilor cu handicap sever internați permanent

- ✓ *Centrul de Îngrijire și Asistență Sighișoara* furnizează servicii sociale permanente/temporare persoanelor cu handicap. Acest centru se află sub jurisdicția DGASPC Mureș și a avut, în anul 2013, 47 de beneficiari;
- ✓ *Serviciul de recuperare de zi pentru copilul cu dizabilități din comunitate* – oferă servicii sociale copiilor cu handicap sever.
- ✓ *Cantine sociale* – în prezent numărul lor este de 4 și sunt susținute de Consiliul Local și parohiile ecumenice
- ✓ *Parohia umană unită cu romană greco catolică* – oferă asistență la domiciliu pentru persoanele aflate în imposibilitatea de a se deplasa și activități educative pentru tineri.
- ✓ *Parohia Catolică – Casa Kolping* oferă ajutor financiar pentru cazurile sociale care au nevoie urgentă de operații și distribuie pachete pentru persoane în vârstă, bolnavi și copii.
- ✓ *Parohia reformată Diaconia* oferă hrană, servicii de curățenie și medicamente pentru vârstnici.
- ✓ *Parohia evanghelică Diaconia*, afiliată centrului intern de la Sibiu al Diaconia din Bremen, oferă servicii pentru bătrâni.
- ✓ *Clubul Rotary și Clubul Lions* oferă ajutor financiar și material în unele cazuri sociale din categoria copiilor și persoanelor în vârstă.
- ✓ *Asociația Casa Vieții Sighișoara* – oferă servicii de consiliere și îndrumare tinerilor și persoanelor aflate în dificultate.
- ✓ *Asociația Centrul Educațional Interetnic pentru Tineret* – promovează diversitatea culturală, dialogul intercultural, interacțiunea socială și conviețuirea armonioasă dintre diferitele comunități etnice din România. În acest sens organizează proiecte culturale și sociale cu metode non-formale și artistice.
- ✓ *Fundația Beraca* – oferă servicii de educare, informare, consiliere a tinerilor și femeilor în scopul reducerii violenței în familie.
- ✓ *Fundația Holt România* – oferă servicii și programe sociale care să contribuie la menținerea copiilor în familiile lor biologice și reintegrarea în familie a copiilor instituționalizați. Un proiect de succes al fundației a fost „Fiecare copil are dreptul la o familie proprie” și aparține lui Harry Holt, inițiatorul fundației.
- ✓ *Asociația Filantropia Ortodoxă* – facilitează incluziunea socială, oferind servicii sociale la sediu sau la domiciliu
- ✓ *Asociația Centrul Creștin Social de Noapte* – acordă servicii sociale care se adresează persoanelor fără adăpost
- ✓ *Fundația Luminița Copiilor* – oferă servicii sociale pentru copiii minori abandonați, tinerilor și cazurilor sociale din municipiu. Fundația și-a propus ca scop oferirea unui cadru familial pentru copiii abandonați în secția de Pediatrie a Spitalului Municipal Sighișoara.
- ✓ *Asociația Crown Child Placement* – oferă servicii de plasament pentru copii abandonați.
- ✓ *Fundația Day Spring*

- ✓ *Fundația Rhema* - oferă servicii sociale pentru persoane cu dizabilități, ori alte categorii marginalizate.
 - ✓ *Fundația Veritas* – oferă programe sociale și educaționale unui grup larg de beneficiari.
- Dintre programele oferite de fundație amintim:

- programul pentru preșcolari și „Clubul Copiilor” pentru copii de etnie rromă;
- Clubul pentru persoane vârstnice;
- Clubul pentru persoanele cu nevoi speciale;
- Programul împotriva violenței domestice;
- Servicii Educaționale și organizarea de evenimente pentru comunitate;
- Cafeneaua internațională.

Capitolul 9. Educație

9.1. Infrastructura educațională

În municipiul Sighișoara, în anul 2012, își desfășurau activitatea un număr 27 unități școlare (cu sau fără personalitate juridică, publice sau private) și două unități conexe.

Unitățile publice, cu sau fără personalitate juridică din municipiul Sighișoara sunt redată în tabelul următor:

Nr.crt.	Unități cu personalitate juridică	Unități fără personalitate juridică
1	Club Sportiv Școlar	Grădinița cu program normal Nr. 07
2	Grădinița cu program prelungit Nr. 02	Grădinița cu program normal Hetiur
3	Grădinița cu program prelungit "Târnavă"	Grădinița cu program normal Rora
4	Școala Gimnazială "Aurel Mosora"	Grădinița cu program normal Nr. 07
5	Școala Gimnazială "Miron Neagu"	Grădinița cu program normal Nr. 01
6	Școala Gimnazială "Victor Jinga"	Grădinița cu program normal Nr. 06
7	Școala Gimnazială "Zaharia Boiu"	Școala Primară Dealul Viilor
8	Școala Gimnazială "Radu Popa"	Grădinița cu program normal Nr. 04
9	Colegiul Național "Mircea Eliade"	Școala Gimnazială "Nicolae Iorga"
10	Liceul Teoretic "Joseph Haltrich"	Școala Gimnazială "Octavian Goga"
11	Liceul Tehnologic Nr. 1	Grădinița cu program prelungit Nr. 01
12	Liceul Tehnologic Nr. 2	Școala Primară Hetiur
13		Școala Primară Rora

Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Mureș. Rețea Școlară 2012-2013

Pe lângă aceste unități funcționează și unități conexe precum: Clubul Copiilor Sighișoara și Școala postliceală sanitară „Eugen Nicoară”, autorizată conform hotărârii ARACIP nr. 9/3.10.2011. În sfera învățământului privat funcționează și o școală sanitară postliceală patronată de Fundația Laurenția din Reghin.

În învățământul preșcolar au apărut două grădinițe private Pinocchio (cu program de predare în limba germană) și Sophie's Kindergarden (cu program de predare în limba engleză și germană). Acestea sunt acreditate de Ministerul Educației.

În municipiul Sighișoara se oferă posibilitatea educării copiilor în limba maghiară și germană de la grădiniță și până în clasa a XII-a. Astfel pe lângă grădinițele particulare și în cele de stat există clase cu predare în aceste limbi (Grădinițele nr. 2, 3 și 6 în limba germană, respectiv 1,2,6 și 8 în limba maghiară). În învățământul primar și gimnazial, școlile gimnaziale „Aurel Mosora” și „Zaharia Boiu” au clase cu predare în limba maghiară. La Colegiul Național „Mircea Eliade” și Liceul Teoretic „Joseph Haltrich” se regăsesc secții cu predare în limba maghiară și germană de la clasa zero până la a XII-a.

Învățământul liceal asigură continuarea studiilor în variate profile: real, uman, sau pe specialități. În cadrul liceelor teoretice funcționează clase cu predare în limbile maghiară și germană. Se remarcă faptul că liceele tehnologice și-au diversificat oferta, înființând profile în acord cu noua orientare economică a orașului: turism, contabilitate, chimie alimentară, dar mențin în oferta lor și profilele clasice - ceramică, confecții, electrotehnică - ce asigură calificările necesare industriei locale.

În cadrul Clubului Copiilor, preșcolarii, elevii din învățământul primar și gimnazial pot participa la cursuri de informatică, carting, teatru medieval, dans modern, cultură și civilizație engleză și protecția mediului. Activitatea clubului este organizată pe cercuri, grupe de începători, avansați și performanță. În prezent, clubul are 7 cercuri: Cercul de dans modern, Cercul de teatru medieval, Cercul „Cultură și civilizație engleză”, Cercul „Atelierul fanteziei”, Cercul de informatică, Cercul de carting și Cercul de protecția mediului și ecologie. În anul școlar 2012 – 2013 au fost înscriși un număr de 750 de elevi.

La Clubul Sportiv Școlar elevii au posibilitatea să practice: handbal, atletism, fotbal și judo. Clubul are 11 antrenori și 280 de sportivi, care au participat la competiții naționale.

De asemenea, elevii mai pot participa la activități de informare și educare derulate de organizațiile neguvernamentale din Sighișoara: Centrul Educațional Interetnic pentru Tineret, Fundația Beraca, Fundația „Luminița Copiilor”, Centrul de prevenire, evaluare și consiliere antidrog Mureș, Fundația Veritas.

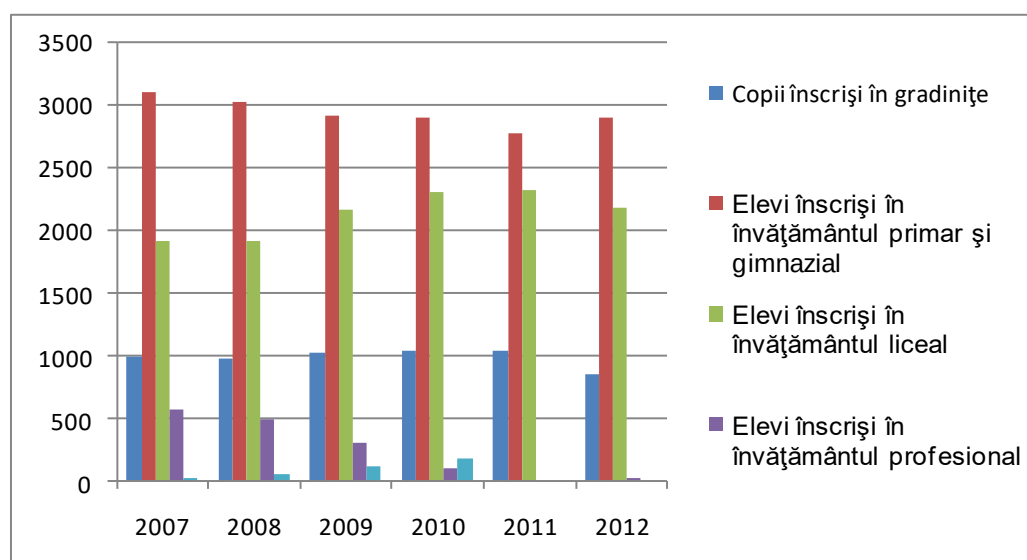
9.2. Populația școlară

În ceea ce privește populația școlară, în perioada 2007 – 2012 trendul urmat este unul descrescător și astfel putem observa o scădere cu 9,8% a numărului total de școlari (de la 6669 în anul 2007 la 6015 în anul 2012).

În aceeași perioadă, au fost înregistrate scăderi ale numărului de preșcolari (-14,4%), ale elevilor din învățământul primar și gimnazial (-6,6%), ale elevilor din învățământul profesional (-93%, valori absolute de la 575 în 2007 la 39 în 2012). Această scădere accentuată se justifică pe fondul scăderii interesului pentru această formă de învățământ.

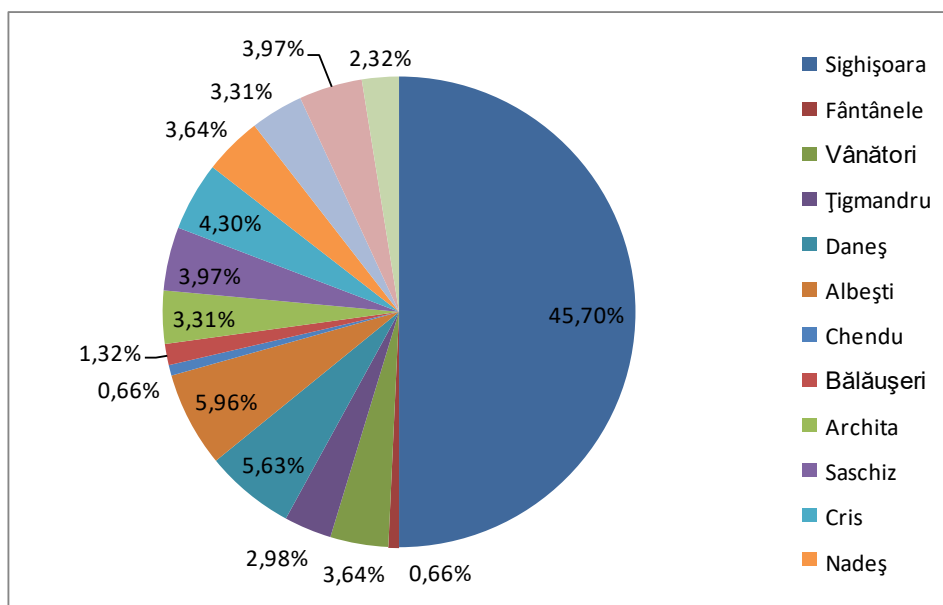
Pe de altă parte, numărul elevilor de liceu a înregistrat o creștere cu 13,78% în perioada 2007 – 2012, dar aceasta nu compensează scăderea numărului de elevi ai celorlalte forme de învățământ.

În ceea ce privește elevii înscriși în învățământul postliceal se observă o creștere accentuată de la 26 în 2007 la 183 în 2010, după care nu au mai fost raportate date. Referitor la elevii înscriși în școlile de maiștri au fost raportate date numai pentru anul 2012, când numărul acestora era de 25.

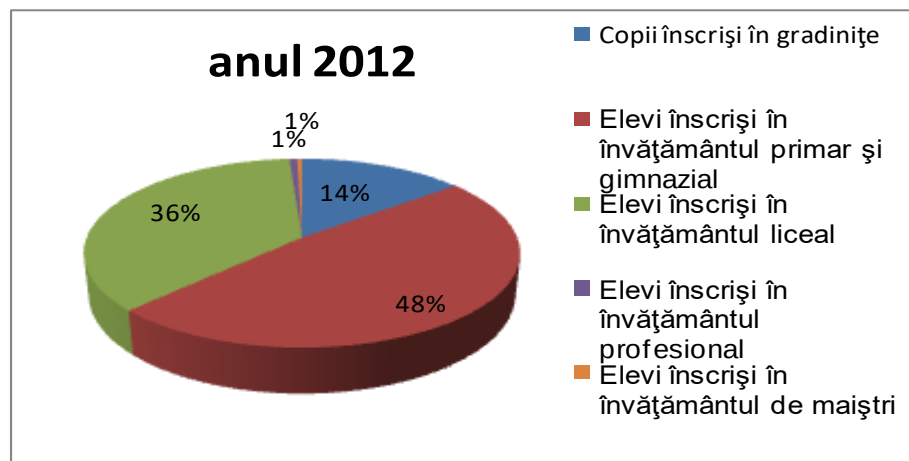
Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online

Creșterea numărului de elevi din învățământul liceal se poate explica și pe baza faptului că, anual la liceele din municipiul Sighișoara se înscriu și elevi din localitățile limitrofe. Astfel, se observă că 45,7% din elevii de liceu provin din municipiu iar restul din zonele limitrofe. Cei mai mulți provin din: Vânători (3,64%), Daneș (5,63%), Albești (5,96%), Archita (3,31%), Saschiz (3,97%), Cris (4,3%), Nadeș (3,64%), Seleuș (3,97%) etc.

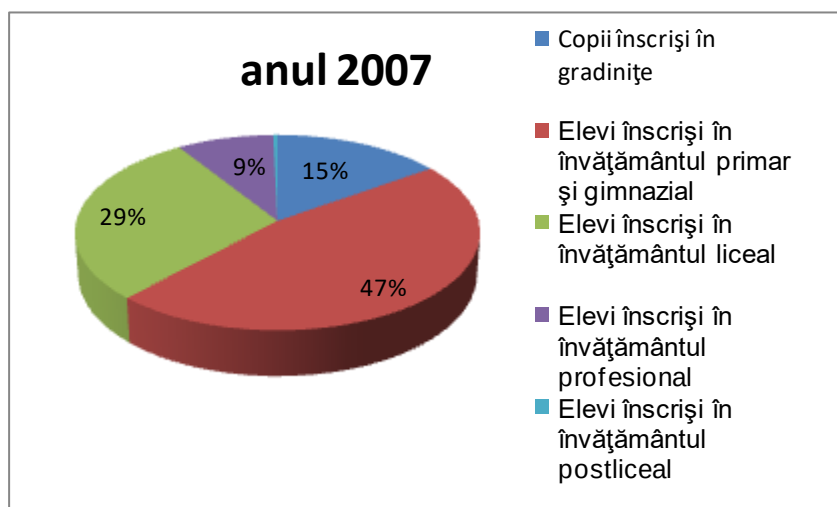

Sursa: www.admitereliceu.ro

Dacă se are în vedere anul 2012, se poate observa că populația școlară era reprezentată de 48% elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial (cu 1% mai mult decât în anul de bază al analizei noastre), 14% preșcolari (cu 1% mai puțin ca în anul 2007), 36% liceeni (cu 7% mai mult ca în 2007) și un procent mic de cei din învățământul profesional și de maiștri (sub 1%).

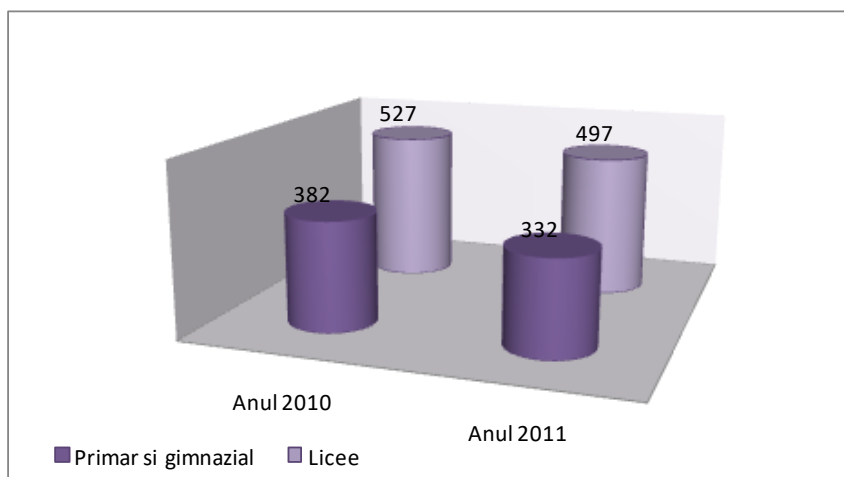
Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online

În ceea ce privește numărul absolvenților putem observa că numărul total al acestora a scăzut în 2011 față de 2010 cu 21,28% (de la 1057 la 832). Astfel, numărul absolvenților ciclului primar și gimnazial a înregistrat o scădere ușoară de 13%, iar cel al absolvenților de liceu de 5,7%.

Pentru absolvenții școlilor de maiștri și profesionale nu au fost raportate date în perioada analizată.

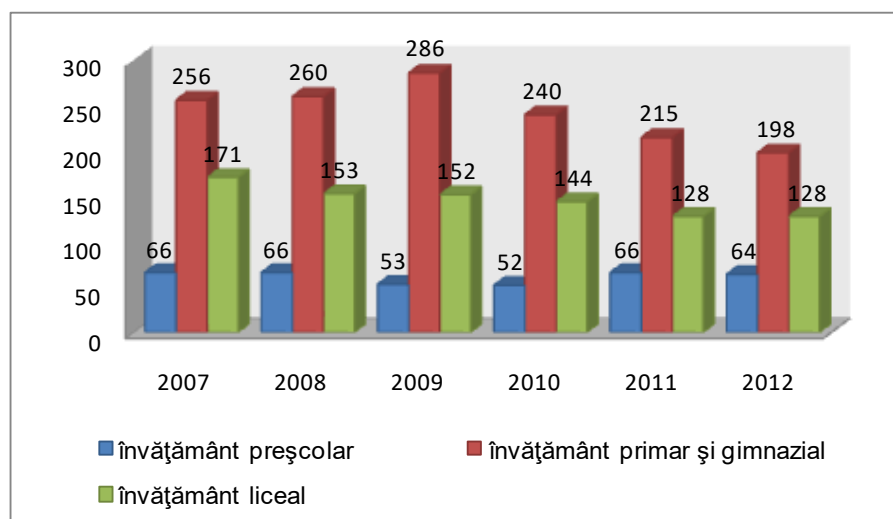

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online

9.3. Personalul didactic

În ceea ce privește evoluția personalului didactic se observă o scădere a numărului total de profesori de la 493 în 2007 la 390 în 2012 (-20,8%).

Numărul personalului didactic din învățământul preșcolar a scăzut de la 66 în 2007 la 64 în 2012 (-3,1%), a celor din învățământul primar și gimnazial de la 256 în 2007 la 198 în 2012 (-22,6%), iar al profesorilor de liceu de la 171 în 2007 la 128 în 2012 (-25,1%).

Sursa: Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online

În ceea ce privește infrastructura școlară, în perioada 2007 – 2012, putem observa că numărul sălilor de clasă și al celor de gimnastică a crescut cu 1, iar al PC-urilor de la 439 la 647 (+47,3%). Numărul laboratoarelor școlare, al atelierelor școlare și al terenurilor de sport a scăzut în perioada analizată cu: 5,9%, 25% respectiv 34%.

În anul 2012, infrastructura școlară era reprezentată de:

- ✓ 266 săli de clasă și cabinete școlare (față de 265 în 2007)
- ✓ 32 laboratoare școlare (față de 34 în 2007)
- ✓ 13 săli de gimnastică (față de 12 în 2007)
- ✓ 9 ateliere școlare (față de 12 în 2007)
- ✓ 2 terenuri de sport (față de 3 în 2007)
- ✓ 647 PC-uri (față de 439 în 2007).

În anul 2012, un profesor din municipiul Sighișoara predă în medie pentru 15,42 elevi, peste media județeană (13,87), regională (14,52) și națională (13,33).

În același an, într-o clasă din municipiul Sighișoara, studiau, în medie, 22,61 elevi, sub media județeană (26,36), regională (27,7) și națională (27,4).

9.4. Oferta educațională

Învățământul liceal din municipiul Sighișoara oferă specializări variate în cadrul profilelor real, uman și tehnologic. În liceele teoretice există și clase cu predare în limbile maghiară și germană.

Astfel, la Colegiul Național „Mircea Eliade” elevii pot opta pentru una din următoarele specializări:

- ✓ Profil real: Matematică – Informatică, Științe ale Naturii
- ✓ Profil uman: Filologie.

La Liceul Teoretic „Joseph Haltrich” se pot alege următoarele specializări:

- ✓ Profil real: Matematică – Informatică, Științe ale Naturii
- ✓ Profil uman: Filologie.

La Liceul Tehnologic Nr. 1 (Grupul Școlar Agricol) elevii pot opta pentru una din următoarele specializări:

- ✓ Profil tehnic: Mecanică, Electric
- ✓ Profil servicii: Economic, Turism și alimentație
- ✓ Profil uman: Științe sociale.

La Liceul Tehnologic Nr. 2 (Grupul Școlar de Industrie Ușoară) specializările care pot fi alese sunt:

- ✓ Profil tehnic: Mecanică, Industrie textilă și pielărie, Electronică automatizări
- ✓ Profil real: Științe ale Naturii.

Pentru absolvenții de liceu, care doresc să continue studiile în municipiu, există doar o extensie a Universității de Artă și Design din Cluj-Napoca (secția pictură)

Învățământul vocațional era asigurat în anul 2012 de Școala de Muzică cu clasele I – VIII, unde se studiau instrumente precum: vioara, violoncelul, percuția dar și de clasele cu profil sportiv din cadrul a două școli generale.

Pentru adulți, oferta educațională este mai restrânsă, aceștia pot participa atunci când sunt implementate proiecte de pregătire profesională pentru ghid turistic, îngrijitor personal pentru persoane cu handicap sau se adresează șomerilor prin cursurile de calificare organizate de AJOFM.

În perioada 2007 – 2013 au fost elaborate și depuse spre finanțare din POR 2007-2013 proiecte pentru reabilitarea (inclusiv termică), consolidarea, extinderea, mansardarea, modernizarea și dotarea unui număr de 11 unități de învățământ din Municipiul Sighișoara, respectiv:

- Gimnaziul de stat „Victor Jinga”;
- Școala nr. 5 „Octavian Goga”;
- Gimnaziul de stat „Aurel Moșora”;
- Gimnaziul de stat „Nicolae Iorga”;
- Gimnaziul de stat „Zaharia Boiu”;
- Școala Dealul Viilor;
- Școala Cătun Rora;
- Școala nr. 1 „Radu Popa”;
- Școala „Miron Neagu”;
- Grup școlar Industrie Ușoară;
- Liceul „Mircea Eliade”

AVENSA

Valoarea totală a investițiilor prevăzute de cele 11 proiecte s-a situat la circa 6,6 mil. de Euro. Din păcate, deși au trecut de etapa de evaluare și au fost declarate eligibile, aceste proiecte nu au fost finanțate din programul sus-menționat, ca urmare a epuizării finanțărilor disponibile, fiind trecute pe listele de rezervă.

Având în vedere scăderea continuă a populației școlare, care e preconizată să continue și pe viitor, aceste proiecte de investiții trebuie reanalizate din perspectiva eficienței și a utilității lor, una dintre opțiunile fiind regruparea/comasarea unităților de învățământ în spațiile existente. Pe de altă parte, o parte din clădirile în care funcționează unități de învățământ au fost retrocedate vechilor proprietari, prin urmare nu mai pot face obiectul unor investiții publice.

Capitolul 10. Sănătate

10.1. Infrastructură sanitară

În anul 2012, în municipiul Sighișoara funcționau următoarele unități sanitare, proprietate publică sau privată:

- 1 spital;
- 1 ambulatoriu integrat spitalului;
- 1 policlinică;
- 1 dispensar medical;
- 1 centru de sănătate mintală;
- 1 cabinet de medicină generală;
- 7 cabinete medicale școlare;
- 15 cabinete de medicină de familie;
- 29 cabinete stomatologice;
- 27 cabinete medicale de specialitate;
- 11 farmacii;
- 1 creșă;
- 15 laboratoare medicale;
- 5 laboratoare de tehnică dentară;
- 3 alte tipuri de cabinete medicale.
-

În perioada 2007 – 2012 infrastructura medicală din municipiul Sighișoara s-a extins, astfel se observă creșterea numărului de cabinete școlare medicale (de la 1 la 7), al cabinetelor medicale de familie (de la 14 la 15), al cabinetelor stomatologice (de la 21 la 29), al farmaciilor (de la 9 la 11), al laboratoarelor medicale (de la 6 la 15). Numărul spitalelor, al ambulatoriilor, al dispensarelor medicale, creșelor și al laboratoarelor de tehnică dentară s-a menținut constant pe întregul interval analizat, în timp ce numărul policlinicilor și al cabinetelor medicale de medicină generală s-a redus ușor.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Spitale	1	1	1	1	1	1
Ambulatorii integrate spitalului	1	1	1	1	1	1
Policlinici	3	2	2	2	2	1
Dispensare medicale	1	1	1	1	1	1
Centre de sănătate mintală	:	:	:	:	1	1
Cabinete medicale de medicină generală	12	6	5	3	1	1
Cabinete medicale școlare	1	1	1	2	7	7

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Cabinete medicale de familie	14	18	18	15	16	15
Cabinete stomatologice	21	25	25	24	30	29
Cabinete medicale de specialitate	27	30	31	25	23	27
Farmacii	9	10	11	11	11	11
Creșe	1	1	1	1	1	1
Laboratoare medicale	6	6	6	8	9	15
Laboratoare de tehnică dentară	5	5	5	5	5	5
Alte tipuri de cabinete medicale	:	4	2	3	4	3

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online.

Spitalul Municipal Sighișoara, al doilea ca mărime din județul Mureș, are arondată o populație de peste 74.000 de locuitori și funcționează cu un număr de 271 de paturi, distribuite în următoarele secții și compartimente clinice:

- ✓ Secția Chirurgie funcționează cu 46 de paturi, din care 8 în compartimentul ORL, 8 în compartimentul urologie și 2 în compartimentul ortopedie și traumatologie.
- ✓ Secția Medicină Internă funcționează cu un număr total de 60 de paturi, din care 20 sunt repartizate în compartimentul cardiologie, 5 paturi în compartimentul nefrologie și 5 paturi în compartimentul diabet zaharat, nutriție și boli metabolice.
- ✓ Secția Obstetrică și Ginecologie – 25 de paturi.
- ✓ Secția Pediatrie – 35 de paturi, din care 4 în compartimentul recuperare pediatrică.
- ✓ Secția Pneumologie – 25 paturi, din care 8 paturi destinate TBC.
- ✓ Compartiment ATI – 10 paturi .
- ✓ Compartiment Boli infecțioase – 20 de paturi.
- ✓ Compartiment Neonatologie – 15 paturi.
- ✓ Compartiment Neurologie – 15 paturi.
- ✓ Compartiment Psihiatrie
- ✓ Compartiment Primiri urgențe

La acestea se adaugă 10 paturi pentru însoțitori și 22 de paturi pentru spitalizarea de zi.

Pe lângă acestea spitalul dispune și de un ambulatoriu integrat, cabinete de specialitate (cardiologie, chirurgie generală, hematologie, medicină internă, neurologie, ortopedie și traumatologie, ORL, OG, oftalmologie, pediatrie, psihiatrie, reumatologie, recuperare medicală și balneologie, urologie, boli endocrine și nutriție, diabet zaharat, planificare familială, oncologie, boli infecțioase, TBC), laborator de radiologie și imagistică medicală, cabinet de recuperare și medicină fizică, laborator de sănătate mintală, laboratoare de analize medicale, de balneofizioterapie, farmacie, bază de tratament, cabinet de sterilizare, precum și de un bloc operator cu 3 săli.

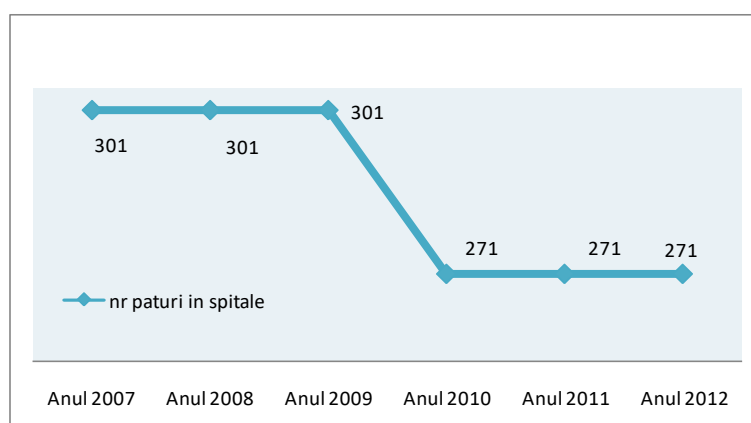
Din populația arondată, aproape 50% de locuitori provin din municipiul Sighișoara, restul din mediul rural. Adresabilitatea acestuia locuitorilor din alte județe învecinate este de aproximativ 11%, fiind explicată de situarea sa la întretăierea a trei județe: Mureș, Brașov, Sibiu.

Activitatea spitalului se desfășoară în 10 clădiri (7 clădiri pavilionare, dispensarul TBC, policlinică, laboratoare) aflate în administrația Consiliului Local, care au statut de monumente istorice datorită vechimii de peste 100 de ani.

Conform clasificării efectuate de Ministerul Sănătății, Spitalul Municipal Sighișoara se înscrie în categoria a IV-a a spitalelor care au un nivel de competență bazal și deservește populația pe o rază administrativ-teritorială limitată, pentru afecțiuni cu un grad mic de complexitate.

Conform datelor, numărul de paturi din Spitalul municipal Sighișoara a scăzut (-10%) de la 301 în 2007 la 271 în 2012 ca urmare a restructurării sistemului sanitar.

Astfel, în anul 2012, în municipiul Sighișoara se găseau 10,26 paturi la mia de locuitori, peste media județeană (6,96), regională (6,24), națională (6,79). Trebuie totuși avut în vedere faptul că spitalul nu deservește numai locuitorii orașului ci și pe cei din zonele limitrofe.

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online.

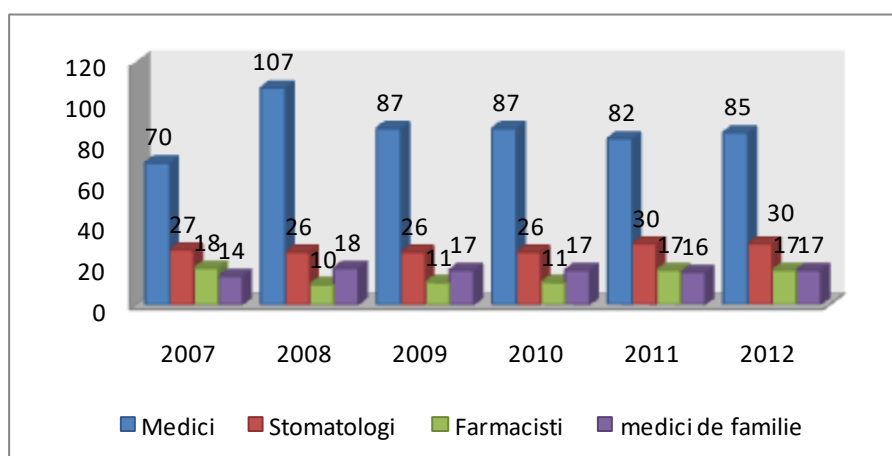
Creșa din cadrul Municipiului Sighișoara este o instituție publică fără personalitate juridică, specializată în servicii cu caracter social, medical, educațional pentru creșterea, îngrijirea și educarea timpurie a copiilor de vârstă antepreșcolară – cuprinsă între 3 luni și 4 ani. Creșa furnizează servicii sociale pentru 29 de copii.

În Sighișoara funcționează Stația de ambulanță ca parte a Serviciului Județean de Ambulanță și Centrul SMURD de descarcerare și salvare.

10.2. Personalul medical

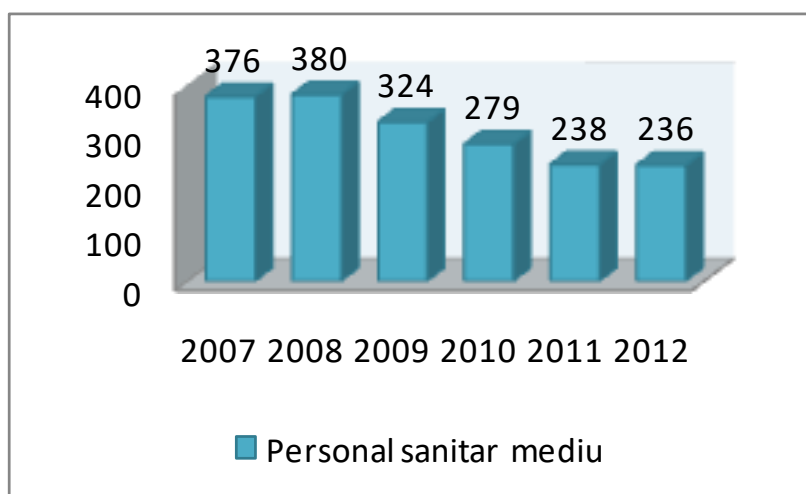
Datorită dezvoltării infrastructurii medicale din municipiu, se observă că în perioada 2007 – 2012 numărul cadrelor medicale a urmat un trend ascendent. Astfel, numărul medicilor a crescut cu 21,42% (în valori absolute, de la 70 la 85). Din totalul medicilor, medicii de familie reprezentau aproximativ 20% pe întreaga perioadă. De asemenea se observă o creștere a numărului acestora cu 21% (de la 14 în 2007 la 17 în 2012). Numărul medicilor stomatologi din municipiu are o

evoluție favorabilă, acesta crescând cu 11,1% în perioada analizată. În schimb, se poate observa o scădere ușoară (-5,6%) a numărului de farmaciști din oraș.

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online.

Referitor la personalul mediu sanitar, se observă că în perioada 2007 – 2012 numărul acestora a scăzut cu 37,3% (de la 376 în 2007 la 236 în 2012).

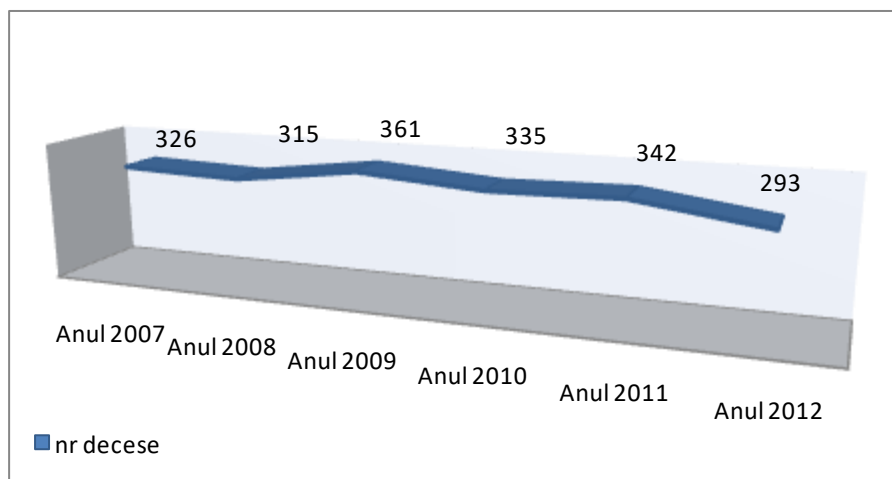
Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online.

În anul 2012, în municipiul Sighișoara un medic deservea în medie 310,2 persoane, peste media județeană (268,15) dar sub cea regională (397,2) și națională (397,8). În privința medicilor de familie, se observă că unul deservea, în medie, 1551 persoane peste media județeană (1408,3), regională (1491,7) și națională (1551,2). În același an, un stomatolog din municipiul Sighișoara

deservea, în medie 879 persoane, sub media județeană (1450,45), regională (1603,1) și națională (1545,9). În 2012, un farmacist din municipiul Sighișoara deservea, în medie, 1551 persoane peste media județeană (1465), regională (1548,3) și națională (1383,5). Cu privire la personalul sanitar mediu, în anul 2012, unul deservea în medie, 111,7 persoane, sub media județeană (146,5), regională (181,2) și națională (170,6).

10.3. Morbiditatea

Conform datelor obținute de la Institutul Național de Statistică, în perioada 2007 – 2012 numărul deceselor din municipiul Sighișoara a variat, dar tendința urmată este una de scădere. Astfel, în 2012 față de 2007 numărul deceselor a scăzut cu 10,12%.

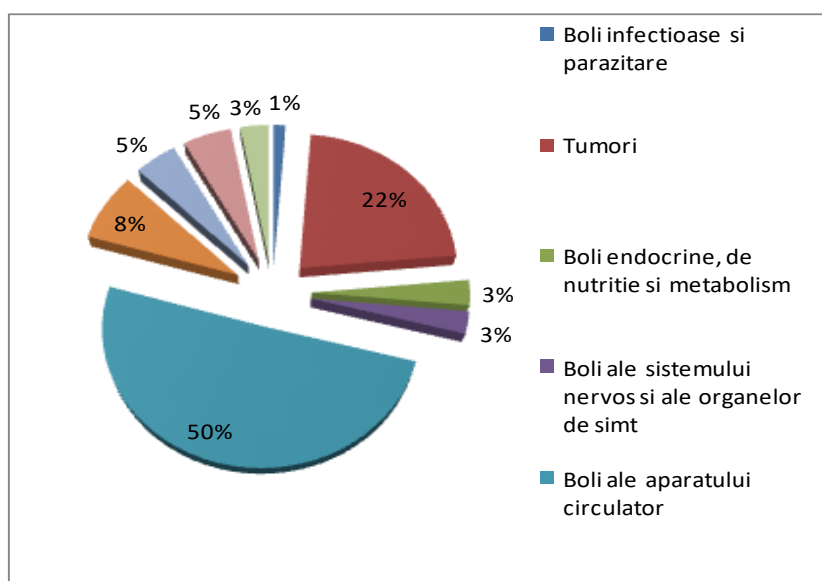
Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online.

Conform datelor, în județul Mureș principalele afecțiuni care conduc la decese sunt: tumorile (pondere de peste 20% în totalul cauzelor deceselor din perioada 2007 - 2012), bolile aparatului circulator (cu o pondere de peste 50% pe toată perioada analizată), bolile aparatului respirator (pondere de peste 5% în perioada analizată), bolile aparatului digestiv, leziunile traumatiche și alte cauze.

Dacă se are în vedere anul 2012, putem observa că 50,48% dintre decesele din județul Mureș au fost cauzate de bolile aparatului circulator (boala ischemică a inimii și boli cerebro-vasculare), 22,33% au fost cauzate de tumori, 7,88% au fost cauzate de boli ale aparatului respirator, 5,09% cauzate de leziuni externe, 4,52% de bolile aparatului digestiv etc.

În comparație cu 2007, în 2012 ponderea deceselor cauzate de tumori a crescut cu 2 puncte procentuale și a celor cauzate de bolile aparatului respirator cu 1 punct procentual. Numărul

deceselor a căror cauză au fost bolile aparatului circulator au scăzut cu 5 puncte procentuale în 2012 față de 2007, bolile aparatului digestiv cu 1 punct procentual și al leziunilor cu 0,5%.

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online.

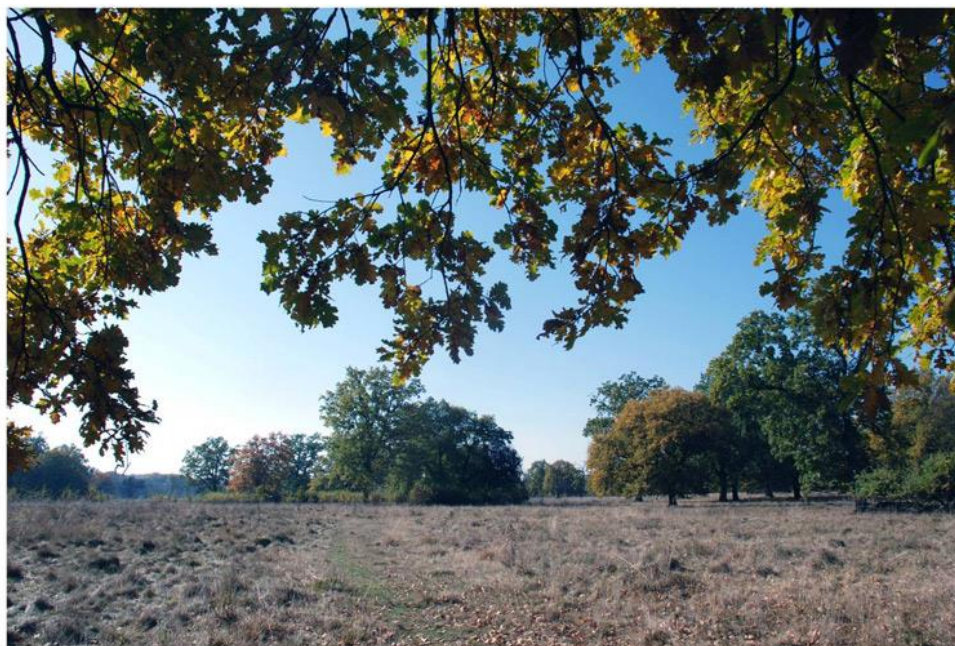
Capitolul 11. Turismul

11.1. Resurse turistice naturale

Municipiul Sighișoara este unul dintre cele mai vizitate orașe din România datorită patrimoniului cultural remarcabil, concentrat cu precădere în zona cetății. Cu toate acestea, pe teritoriul municipiului există și obiective turistice naturale, demne de a fi menționate.

În afară de cele patru situri NATURA 2000, prezentat pe larg în subcapitolul 7.4. „Biodiversitate”, teritoriul municipiului Sighișoara deține și alte numeroase arii naturale de interes turistic, în special ariile împădurite de pe Dealul Hulei, Dealul Arpaș, Dealul Boilor, Dealul Strâmb, Dealul Bisericii, Dealul Gării, Dealul din Mijloc, Dealul Rustig, Dealul Poienii, Dealul Săstinei, Dealul Brădet, Dealul Ciuhii, Dealul Volzân, Dealul Galben și altele, inclusiv păduri cum ar fi pădurea Șelimbeac, pădurea Herțeș, pădurea Arpaș, pădurea Bisericii, pădurea de pe Dealul Viilor sau de pe Dealul Rusu.

O altă posibilă atracție o reprezintă apele, în special lacul Șercheș, care urmează a fi valorificat și în scopuri turistice, dar și Târnava Mare și afluenții săi, ale căror maluri, amenajate corespunzător, pot oferi o zonă de promenadă și relaxare pentru locuitorii municipiului și pentru turiști.

11.2. Resursele turistice antropice

Resursele turistice antropice din Sighișoara sunt concentrate în centrul istoric al orașului, respectiv în cetate, arie care a fost declarată patrimoniu cultural mondial de către UNESCO din anul 1999. În conformitate cu Legea nr. 5 din 6 martie 2000 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național – secțiunea a III-a – Zone Protejate, în municipiul Sighișoara există următoarele elemente de patrimoniu cultural și istoric de interes național:

- Ansamblul urban fortificat (în totalitatea sa);
- Casa Vlad Dracul;
- Casa cu Cerb;
- Biserica din Deal;
- Zonă sacră – gropi rituale; așezare dacică în punctul Dealul Turcului (epoca fierului);
- Situl arheologic cu așezare și necropole de pe Dealul Viilor.

AVENSA

În conformitate cu Lista Monumentelor Istorice din 2010, editată de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național (Vezi Anexa nr. 4), Sighișoara dispune 322 de clădiri considerate monumente istorice (mai multe decât toate celelalte localități din județul Mureș, inclusiv decât municipiul Târgu Mureș), plus ansamblul de fortificații cu cele 9 turnuri și centrul istoric al orașului care este inclus în patrimoniul UNESCO.

Din punct de vedere arhitectural clădirile orașului se împart în trei categorii, după scopul utilizării în timp și anume: arhitectura militară, arhitectura ecleziastică și arhitectura civilă.

- *Arhitectura militară* cuprinde Turnul cu Ceas denumit și Turnul Porții, precum și cele 14 turnuri de apărare (din care mai există 9) ale principalelor bresle (tăbăcarii, cositorarii, aurarii, frânghierii, măcelarii, cojocarii, țesătorii, croitorii, cizmarii, lăcătușii, dogarii, bărbierii, fierarii). Acestea erau construite, apărate și reparate de către meșteșugarii grupați în aceste organizații profesionale.
- *Arhitectura ecleziastică* include biserici istorice precum Biserica din Deal, Biserica Romano-Catolică, Biserica Mănăstirii - aflate în cetate, Biserica Leproșilor, Biserica ortodoxă din cartierul Cornești - în Orașul de jos. Toate sunt cuprinse în patrimoniul național.
- În ceea ce privește *arhitectura civilă*, majoritatea celor 164 de case din cetate au peste 300 de ani vechime și sunt considerate monumente istorice. Clădirile monument istoric se regăsesc atât în interiorul cetății, cât și în afara acesteia, la poalele cetății și răspândite pe aria orașului vechi. Dintre cele mai importante amintim: Casa Vlad Dracul, Casa cu Cerb, Casa cu șindrilă, Casa Fronius, Casa Venețiană, Casa Romană – toate aflate în cetate, iar în Orașul de Jos : Casa Johan Schuller von Rosenthal, Casa Zilinski, Casa Orașului - azi sediul Bibliotecii Municipale și a sălii (Casei de Cultură) Mihai Eminescu, Casa Asociației Muzicale (cunoscută sub numele de Sala Sander sau sala Ciprian Porumbescu), Clădirea Casei Meșteșugarilor (cunoscută sub numele de Perla), clădirea Hotelului Steaua.

Cetatea Sighișoara a făcut parte – probabil chiar de la început - dintr-un sistem de fortificații. După atacul tătarilor din 1241, care a provocat distrugeri însemnate, lucrările de fortificare au fost reluate. Astfel, în sec. XV și XVI zidul cetății ajunge la o lungime de 930 m cu 14 turnuri și 5 bastioane de apărare, astăzi existând 9 turnuri și 2 bastioane, precum și porțiuni însemnate ale zidului. Din cauza unor ani cu precipitații mai abundente în sec. XX, zidul cetății de pe versantul nordic la Cimitirul din Deal și între Turnul Croitorilor și Turnul Cojocarilor este parțial căzut, necesitând reparații urgente.

Turnul cu Ceas (Turnul Porții) este principalul punct de intrare în cetate, fiind numit astfel datorită ceasului cu figurine, unic în România și constituind o imagine simbol a Sighișoarei. Forma actuală a turnului datează din anul 1677, când au avut loc reparații capitale, după marele incendiu din 1676. După mai bine de un secol turnul a fost renovat și s-au înlocuit țiglele simple cu țigle multicolore, s-au pictat emblemele și inscripția. În prezent Turnul cu Ceas adăpostește Muzeul de Istorie al orașului, care cuprinde expoziții de arheologie, farmacie, unelte și produse, mobilier, orologerie. Lângă Turnul cu Ceas se află Colecția de arme medievale, iar sub turn se află Camera de tortură, amenajată ca expoziție. La Turnul cu Ceas au fost făcute reparații în perioada 1997 – 2003: scările interioare au fost înlocuite, s-a realizat o sală de expoziții temporare, s-a

reparat laboratorul de restaurare, s-a introdus încălzire centrală, s-au restaurat figurinele și mecanismul actual al ceasului, iar la acoperiș s-a realizat înlocuirea părților de tablă distruse și a jgheaburilor. S-au efectuat reparații la bolta de sub Turnul cu Ceas, unde s-a realizat un magazin de suveniruri și la Camera de la Colecția de arme, redându-se toată structura de cărămizi inițială.

Turnul Tăbăcarilor este plasat pe latura de SE și este unul dintre cele mai vechi turnuri, fapt susținut de arhitectura simplă și eficientă, care ar putea comunica, prin “Galeria arcașilor”, cu Turnul Cositorarilor. Aceasta ar evita pătrunderea turiștilor în curtea casei parohiale și ar ajuta la vizitarea sistemului defensiv și la admirarea panoramei din bastionul Turnului Cositorarilor.

Turnul Cositorarilor - înalt de 25 m, acesta pornește de la o bază pătrată, apoi devine pentagonal și se lărgeste spre a deveni octogonal, în timp ce acoperișul are plan hexagonal. O inscripție pierdută precizează faptul că, în 1583, s-au făcut reparații și probabil tot atunci s-a construit și bastionul de artilerie dinspre Orașul de Jos.

Turnul Frânghierilor - datând probabil din secolul al XIII-lea, acest turn a făcut parte din fortificația inițială de pe vârful dealului. De plan pătrat, cu forme simple, este astăzi locuința paznicului cimitirului.

Turnul Măcelarilor - De la Turnul Franghierilor, zidul cetății coboară spre nord-est până la Turnul Măcelarilor. Porțiunea de zid dintre cele două turnuri s-a păstrat intactă, așa că se pot observa fazele de evoluție. Turnul Măcelarilor are aspect tipică Renașterii, o prismă octogonală supraînălțată pe un plan hexagonal pentru a obține câmp de tragere peste micul bastion de artilerie din fața sa.

Turnul Cojocarilor - aflat la foarte mică distanță de Turnul Măcelarilor, modest ca dimensiuni și forme, pe plan pătrat, reparat și supraînălțat după incendiul din 1676, datează probabil din secolul al XV-lea.

Turnul Croitorilor - acesta impune prin simplitate și masivitate, și poate fi datat din secolul al XIV-lea. În timpul incendiului din 1676, pulberăria orașului aflată aici a explodat, distrugând o mare parte din turn.

Turnul Cismarilor - este menționat pentru prima oară în 1521 și avea menirea de a proteja un bastion de artilerie, împreună cu care formează un nod fortificat de maximă importanță pentru flancul de NE al cetății. Din 1681 este refăcut în manieră barocă. Turnul Cismarilor găzduiește postul de radio Radioson, fiind renovat în întregime în interior.

AVENSA

Turnul Fierarilor - construit în 1631, este un turn de flancare, remarcabil prin masivitatea sa. Rolul său a fost și acela de a proteja Biserica Mănăstirii în caz de asediu. În 1631 a fost construit un bastion între Turnul Fierarilor și Turnul Dogarilor, dar care a fost ulterior demolat.

Arhitectura religioasă a fost în evul mediu la fel de importantă ca și arhitectura militară. Nu întâmplător pe vechea stemă a orașului Sighișoara (aflată actualmente în Muzeul din Turnul cu Ceas) există deviza “Nomen Domini turris fortissimo” (numele Domnului este cel mai tare turn).

Prima biserică parohială a fost, după legendă, lângă Scara Acoperită, unde se pot vedea și astăzi ruinele ei, nu mai veche de sec. al XIV-lea. Biserica Mănăstirii, dedicată Sfintei Fecioare, a aparținut Mănăstirii Dominicane, (demolată la sfârșitul sec. al XIX-lea) fiind construită începând din sec. al XIII-lea. În perioada de vară poate fi vizitată de către turiști și conducerea parohiei dorește să organizeze un mic muzeu cu obiectele de cult aflate în patrimoniul bisericii

Biserica din Deal este neîndoiește cel mai important monument arhitectonic al cetății. Construcția acestei biserici, pusă sub patronajul Sfântului Nicolae, începe în anul 1345 și continuă cu intermitențe până în 1525. Biserica înglobează cele două construcții mai vechi de pe platoul superior al dealului: o capelă romanică și un donjon patrulater. Monumentul este valoros și prin existența singurei cripte cunoscute în Transilvania, aflată dedesubtul corului și care conține morminte. Frescele interioare au fost probabil pictate în două etape: 1483 și 1488. Picturile din 1483 (corul și arcul de triumf) îi aparțin probabil lui Valentinus Pictor (care a devenit ulterior primar în 1490), iar cele din 1488 (în nava laterală nord-sud) îi aparțin probabil lui Jakobus Kendlinger. Biserica din Deal a cunoscut două mari restaurări: în 1934, când s-au decopertat o parte din vechile fresce și cea din 1993 și 2001, restaurare integrală realizată de Fundația Messerschmitt din München și Ministerul Culturii din România, dându-i-se înfățișarea de astăzi. În interior s-au păstrat piese rare de sculptură și pictură religioasă; tabernacolul gotic din piatră cu decor traforat, amvonul sculptat din 1480 și un vechi agheasmatar din piatră sec. XV. Din sec. XIV datează altarul poliptic al Sf. Martin, iar stranele din lemn sculptate de J. Reychmut sunt din sec. XVI. Interesante sunt sculpturile funerare realizate de Elias Nicolai aflate în interiorul bisericii, precum și frumoasele altare aduse de la bisericile din Șaeș și Cund. Astăzi biserica este muzeu și prezintă altare poliptice și piese de mobilier liturgic din biserici rămase fără comunitate.

Biserica Ortodoxă din Cornești – cu hramul „Intrarea Maicii Domnului în Biserică”, este primul lăcaș creștin românesc din piatră, din aceasta zonă. Construită în 1788-1797 pe locul unei biserici din lemn în timpul preotului Ștefan Balaș, este un monument neoclasic adaptat cerințelor de cult ortodox. Se mai păstrează de atunci clopotul, un antimis (val liturgic) și un potir de aur. Pictura

murală din interior este opera artistului Veniamin Precup. Iconostasul actual datează din 1997 și este sculptat în lemn de către artistul Huțanu din Bacău, iconostasul vechi fiind dăruit mănăstirii din Jacul Romanesc. Biserica este foarte bine întreținută, având loc reparații integrale ale fațadei și acoperișului.

Biserica Reformată - construită în 1888, este o clădire neo-romanică cu elemente neo-gotice. În interior se remarcă pupitrul de lemn al predicatorului cu baldachin decorat cu denticul și stranele originale. Biserica se află pe strada Gh. Lazar.

Biserica Romano-Catolică Sfântul Iosif a fost construită în 1894 după demolarea Mănăstirii Maicilor Franciscane și a Turnurilor Lăcătușilor. Se află în partea de N-E a cetății, lângă zidul de incintă. Construită în stil eclectic de către arhitectul sighișorean Letz, biserica a suferit reparații interioare după incendiul din 1983. Orga actuală este cumpărată de la o biserică săsească din împrejurimi și este construită de către Karl Einschenk 1908.

Biserica Leproșilor, aflată în “Orașul de Jos”, pe strada Ștefan cel Mare nr.34, este un monument gotic din sec. XV și a fost transformată între 1647 și 1684 într-o biserică de mici dimensiuni care deservea azilul de leproși, având spre V un amvon din care se predica celor bolnavi. Ea a fost integral restaurată în anii 1975 – 1976.

Biserica Unitariană este situată pe strada Gării și datează din 1936 –1938. Construcția din cărămidă are un plan dreptunghiular cu axidă semicirculară și un turn masiv spre V, ce prezintă forme specifice arhitecturii moderne din mediul urban secuiesc.

Sinagoga Evreiască – este o clădire cu plan dreptunghiular, beneficiind de două accese. Acoperișul este în două ape, sub cornișă existând o friză cu arcaturi romanice. În interior, tavanul cu cer înstelat este pictat, iar mobilierul din lemn, stranele și tribunele sunt originale. Atât pe fațada principală, cât și pe peretele de est se găsește un dulap din lemn, care prezintă, în partea superioară, un fronton triunghiular din lemn cu steaua lui David.

Catedrala Ortodoxă – amplasată pe malul nordic al râului Târnava Mare, construcția a fost ridicată între anii 1934 și 1937, după planurile arhitectului Dumitru Petrescu Gopeș, interiorul fiind creația pictorului A. Demian. Iconostasul a fost realizat de Șchiopul și Babic, doi specialiști din Rupea.

Descoperirile arheologice arată că vechile locuințe ale coloniștilor germani din sec. al XII-lea erau semi-îngropate și aveau un singur nivel. Actualele locuințe din piatră și cărămidă, au fost ridicate treptat, mai ales din secolul al XIV-lea, suferind modificări după incendiul din 1676. Arhitectura locuințelor burgheze din Sighișoara nu a avut niciodată un caracter monumental. Astfel se poate vorbi de un stil baroc într-o formă simplificată pentru sec. XVII. Însă spre sfârșitul sec. XVIII-lea, odată cu dominația habsburgică și începuturile dezvoltării economiei capitaliste a apărut în rândurile claselor înstărite nevoia de confort mai ridicat și tendința de a-și construi case cu fațade reprezentative; astfel apar case cu ornamentații influențate de barocul târziu, goticul venețian, clasicismul timpuriu, care dau arhitecturii locale farmec și pitoresc.

Piața Cetății, în forma ei de patruleter rectangular, odinioară locuită de familiile patricienilor înstăriți ai orașului, a suferit de-a lungul timpului numeroase transformări. Casa care și-a păstrat cel mai bine forma este Casa cu Cerb, denumită astfel după capul de cerb fixat pe colțul clădirii. Este o construcție specifică renașterii transilvane, datând probabil din sec. al XVII-lea. Între anii 1988 și 2001 au fost efectuate mari lucrări de restaurare realizate la început de Ministerul Culturii și apoi de către Fundația Restauro Messerschmitt. Este o clădire extrem de funcțională, cuprinzând pensiune, hotel și centru cultural româno-german: sală de expoziții, de conferințe, etc. Deoarece sala cu frescă nu este complet restaurată se dorește realizarea, la finele restaurării, a unui mic muzeu.

Casa de pe stâncă, situată în Piața Cetății nr.8, a fost construită în secolele al XV – XVI-lea, renovată după marele incendiu din 1676, restaurată în secolul al XIX-lea și în anii 1999 - 2000 de către Fundația Veritas. Actuala destinație este de sediu al unui centru cultural, oferind o cofetărie, un internet cafe și cursuri de calculator și limbi străine.

Casa cu șindrila (Ewert) este o casă specifică de meșteșugari, ce găzduiește astăzi sediul Centrului Educațional Interetnic pentru Tineret. A suferit mai multe reparații în 1912 și 2000 – 2003. Se află pe strada Bastionului nr.6. Galeria deschisă decorată cu balustradă de lemn și friză de denticul și baluștri, unica păstrată în Sighișoara, împreună cu pivnițele și dimensiunile ferestrelor de la etaj, indică una din cele mai vechi case. Centrul educațional a amenajat aici o sală de conferințe, un internet cafe și diferite cercuri: dans, ceramică, teatru și hotel pentru tineret.

Casa Venețiană, situată în Piața Muzeului, este denumită astfel după încadrările de piatră ale ferestrelor care imită goticul venețian. În momentul de față clădirea găzduiește Forumul German și un centru de asistență pentru persoane vârstnice. Casa a suferit o reparație completă în interior și la bază (pivnițele), care în viitor s-ar putea să primească o destinație de magazin alimentar.

Casa Vlad Dracul, situată în str. Cositorarilor nr.1, fosta casă Paullini, pare să fie cea mai veche construcție civilă de piatră din cetate, judecând după bolta semicilindrică din piatră de râu de la parterul clădirii. Între anii 1950 – 1974 a adăpostit azilul de bătrâni, iar din 1976 a devenit restaurant, suferind ample lucrări de restaurare.

Tot din Piața Cetății pornește Strada Școlii, pe care poate fi remarcată casa de la nr. 4-6. Clădirea ocupa odinioară suprafața a trei loturi și datează din sec. XVI. I s-au făcut reparații în sec. XVIII, XIX. A fost între 1886 și 1889 sediul vechii primărie a orașului, devenind după restaurarea din 1999 - 2001, **Complex hotelier Sighișoara**.

În apropierea Bisericii Mănăstirii se află clădirea care adăpostește **primăria orașului Sighișoara (fosta prefectură a Județului Târnava Mare)**. Edificiul s-a construit între anii 1887 –1888. La etaj există o sală în stil baroc, unde se ține Festivalul de Muzică Academică și alte concerte susținute de formații prestigioase.

Pe strada Școlii regăsim **Scările acoperite din lemn**, construite în 1642 și numărând 175 de trepte, respectiv **Școala din Deal**, ce poartă inscripția *Schola Seminarium Republicae* – 1619.

Nu numai cetatea se bucură de prezența unor clădiri vechi și deosebit de pitorești, dar și **“Orașul de Jos”** are o serie de case deosebite cum ar fi: **Casa Zilinski** din sec. XVIII, casă de brutar, **Casa Rosenthal** - sec. XVIII, **Casa meseriașilor** (actualul restaurant Perla Cetății) - sec. XIX, clădirea hotelului restaurant Steaua - sec. XIX, refăcută în 1912 de către arhitectul Baltes în stilul art nouveau, **Casa Herman Oberth** de pe strada Zaharia Boiu - sec. XX, clădirea notariatului - sec. XX, ș.a.

AVENSA

Prin intermediul **Festivalului Medieval** orașul Sighișoara a devenit capitala culturală medievală a României, fiind cunoscută ca loc de desfășurare pentru astfel de manifestări. Evenimentele au loc în general în cadrul centrului istoric medieval al cetății: Festivalul Sighișoara Medievală, Festivalul de muzică academică, Festivalul Proetnica, Festivalul Fanfarelor.

Biserica Evanghelică din Deal a primit premiul UNESCO „Europa Nostra” pentru restaurare, iar premiul „Grigore Ionescu Budești” a fost acordat pentru colectivul de restauratori și proiectanți de la Casa cu Cerb. De asemenea în cetate au fost restaurate clădirile Liceului Teoretic „Josef Haltrich”. La toate acestea se adaugă investiții private în restaurarea unor imobile din cetate. Prioritatea zero sunt însă fortificațiile și multe dintre casele private aflate într-o fază avansată de degradare.

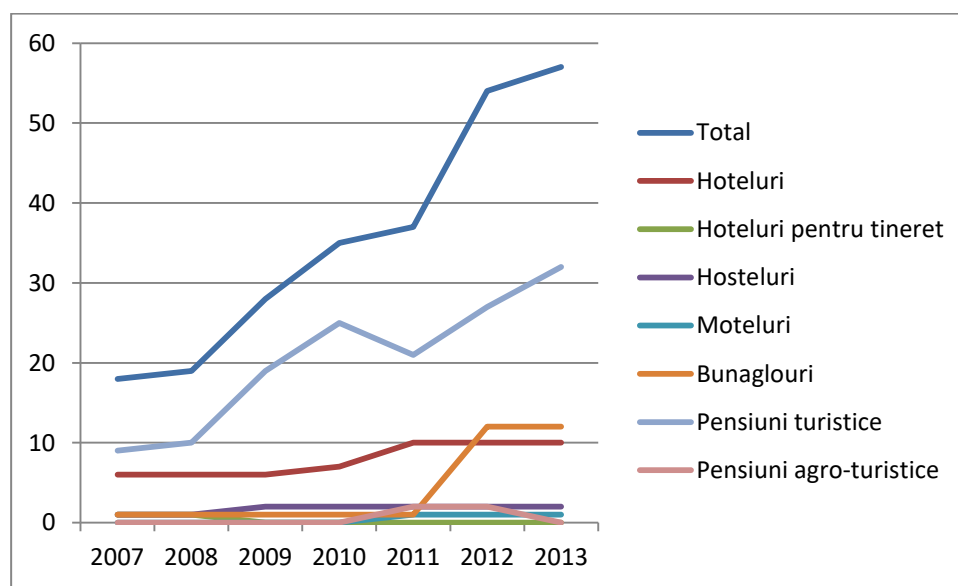
Sighișoara este și astăzi un veritabil oraș-muzeu, oferind vizitatorului modern șansa de a realiza o înotarcere în timp, în atmosfera medievală de acum câteva sute de ani.

O recunoaștere a valorii deosebite a orașului o reprezintă includerea sa în patrimoniul mondial UNESCO încă din anul 1999. Primele studii ale reabilitării cetății au fost făcute de Ministerul Culturii în anul 2003. Studiul de fezabilitate al zonei de patrimoniu mondial (cetatea și centrul istoric) a început în anul 2004 sub coordonarea Institutului Național al Monumentelor.

11.3. Infrastructura turistică

În perioada 2007-2013, municipiul Sighișoara a cunoscut o dinamică pozitivă, ascendentă, a numărului de structuri de primire turistică, pe fondul unui număr tot mai mare de turiști și, deci, a unei cereri tot mai substanțiale și mai diversificate de locuri de cazare. Numărul de unități de cazare a crescut de mai bine de 3 ori, de la 18 unități (în anul 2007) la 57 în anul 2013 și această dinamică nu a fost (se pare) influențată de criza economică, care a afectat alte sectoare economice, dar care a catalizat eforturile de dezvoltare a turismului în municipiul Sighișoara. În ultimii ani, întreprinzătorii locali care au intuit potențialul imens al turismului, au construit, amenajat și dotat numeroase structuri de cazare turistică – hoteluri, pensiuni, moteluri, campinguri etc. Acestea sunt localizate în special în zona Cetății Medievale, dar și în zonele limitrofe, valorificând frumusețea împrejurimilor localității.

Fig. 22. Evoluția numărului de structuri de primire turistică pe tipuri de unități în municipiul Sighișoara în perioada 2007-2013

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO-ONLINE (2014)

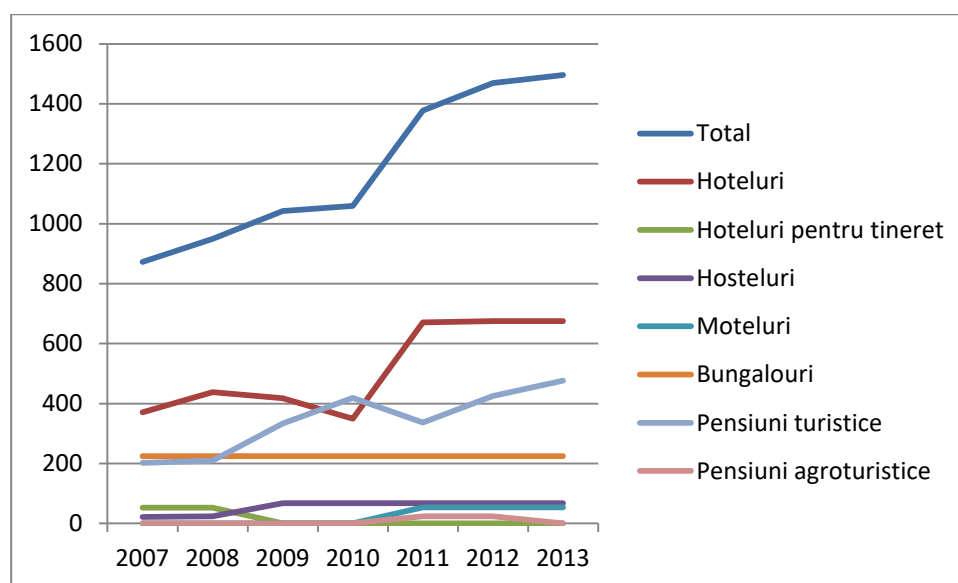
După cum se poate observa din figura de mai sus, cea mai mare creștere a numărului de unități de cazare s-a înregistrat în cazul pensiunilor turistice (de peste 3 ori), dar și al hotelurilor, care s-a dublat între 2007 și 2013. Celelalte tipuri de unități de cazare au rămas la un nivel relativ constant.

În ansamblu, se poate aprecia că municipiul Sighișoara dispune de o ofertă semnificativă și diversificată de unități de cazare.

Din perspectiva capacității de cazare a structurilor de primire turistică, se constată aceeași evoluție pozitivă a numărului de locuri de cazare, dar ceva mai puțin spectaculoasă, dinamică explicabilă prin numărul mare de pensiuni de mici dimensiuni lansate pe piață. Astfel, în perioada 2007-2013, numărul de locuri de cazare a crescut de la 872 la 1486, ceea ce înseamnă o creștere cu 71,5%, comparativ cu creșterea cu 216% a numărului de unități de cazare. Cele 1.486 de locuri-pat din camerele permanente sunt amplasate în 668 de camere, la care se adaugă 22 de camere sezoniere cu 44 de locuri-pat. La acestea se adaugă 800 de locuri pe terenuri de campare.

Fig. 23. Evoluția capacității de cazare pe tipuri de structuri de primire turistică în municipiul Sighișoara (2007-2013)

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO-ONLINE (2014)

Conform evidențelor Primăriei Municipiului Sighișoara, care se bazează pe o clasificare diferită a unităților de cazare din municipiu în comparație cu cea propusă de INS, hotelurile din oraș dispun de cea mai mare capacitate de cazare (719 locuri, 47% din total), urmate de pensiuni (642 de locuri, 42%). Aceste două tipuri de unități de cazare au înregistrat și cea mai mare creștere a numărului de locuri de cazare din perioada 2007-2013, fiind vizate de majoritatea investitorilor din domeniul turistic.

AVENSA

Tip de unitate de cazare	Număr de unități	Număr de camere	Număr de locuri-pat
Hotel	11	345	719
Pensiune	41	279	642
Motel	1	23	46
Hostel	2	21	79
Camping	2	22	44
TOTAL	57	690	1530

Sursa: Primăria Municipiului Sighișoara

Conform datelor ANT, cele mai multe locuri de cazare din municipiul Sighișoara sunt clasificate la 3 stele/flori – 715 (46,7% din total), urmate de cele de 2 stele (555), de 4 stele (145) și de 5 stele (115). Prin urmare, și din acest punct de vedere putem vorbi de o ofertă turistică foarte

diversificată, pentru toate categoriile de clienți. Din perspectiva numărului de locuri de cazare clasificate, cele mai mari unități de cazare din municipiu sunt:

- Hotelul „Binder Bubi” (5 stele – 101 locuri);
- Hotelul „Korona” (4 stele – 75 locuri);
- Hotelul „Central Park” (4 stele – 66 locuri);
- Hotelul „Sighișoara” (3 stele – 64 locuri);
- Hotelul „Rex” (3 stele – 60 locuri);
- Hotelul „Casa Wagner” (3 stele – 59 locuri);
- Hotelul „Poienița” (3 stele – 51 locuri).

Pe lângă unitățile de alimentație publică aferente hotelurilor, hostelurilor, motelurilor și pensiunilor menționate, mai există și numeroase alte restaurante, pizzerii, ceainării, cofetării, dar și unitățile de alimentație publică din centrele comerciale, care deservește atât populația municipiului Sighișoara, cât și turiștii.

Baza de alimentație publică este bine reprezentată în Sighișoara, unde funcționează un număr mare de restaurante – asociate sau nu bazelor de cazare:

- **Restaurante asociate structurilor de cazare:** Restaurant Korona, Restaurant Sighișoara, Restaurant Lorelei și Restaurant La Pastorella în cadrul Hotelului Binder Bubi, Restaurant Rex, Restaurant Poenița, Restaurant Claudiu, Restaurant Transilvania, Restaurant Apart

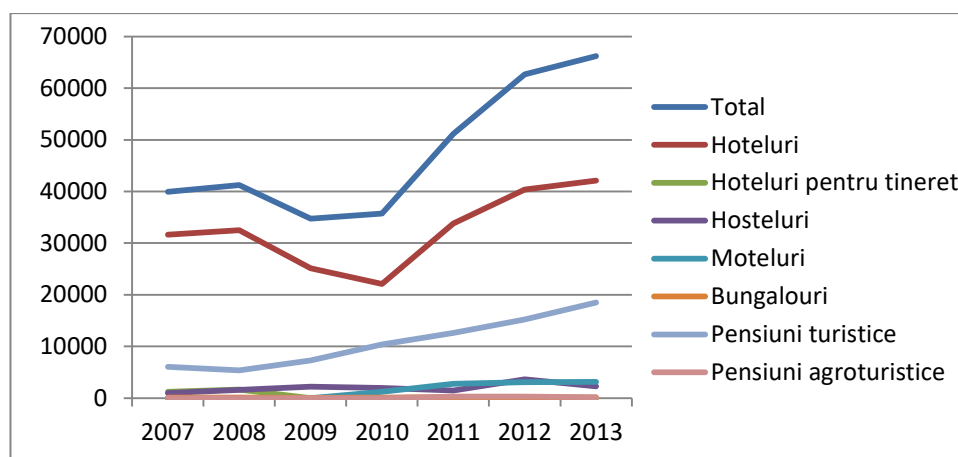
Cafe Sighișoara, Restaurant Cavaler, Restaurant Joker, Restaurant Casa Wagner, Restaurant Casa cu Cerb, Cafe-Restaurant Chic, Restaurant-Pizzerie San Genaro, Restaurant Burg Hostel, Restaurant Central Park;

- **Restaurante/pizzerii:** Restaurant Casa Vlad Dracul, Restaurant Rustic, Restaurant Carpați, Restaurant Catering House, Restaurant Vila Franka, Restaurant-Pizzerie Quatro Amici, Restaurant-Pizzerie JO Pub, Restaurant-Pizzerie Perla, Restaurant-Pizzerie Veneția, Restaurant-Pizzerie San Marco, Restaurant-Pizzerie Concordia, Restaurant Casa Ferdinand, Restaurant-Pizzerie Al Forno, Restaurant Express Four Seasons;
- **Cofetării și cafenele:** Cofetărie Burg Kaffe, Cofetărie Casa Cositorarului, Cofetăria La Angela, Cafenea Julius Cafe și Cafe Central, Cafenea Caractere, Cofetărie Teodora, International Cafe, Lazy Louis Caffè, Medieval Cafe;
- **Cluburi:** Club Aristocrat, Club Black Box, Club Kramer, Club M.O.S.

11.4. Circulația turistică

În linie cu evoluția pozitivă a numărului de unități de cazare și a capacității acestora, numărul de turiști înregistrați oficial de INS la structurile de cazare din municipiul Sighișoara a crescut, în perioada 2007-2013, cu 65,7%, atingând în 2013 un maxim istoric (66.211 de sosiri raportate). Singurul interval de timp în care trendul pozitiv a fost întrerupt a fost 2009-2010, când piața turistică de la nivel global a fost profund afectată de criza economică și financiară globală, ceea ce a avut și un impact negativ asupra numărului de turiști care au preferat să viziteze Sighișoara.

Fig. 24. Dinamica numărului de sosiri ale turiștilor în municipiul Sighișoara pe tipuri de structuri de primire turistică în perioada 2007-2013

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO-ONLINE (2014)

Este greu de stabilit numărul exact al turiștilor care vizitează municipiul Sighișoara în fiecare an, un element de referință în acest sens fiind numărul vizitatorilor înregistrați la Muzeul de Istorie, de 117.940 în 2013. Având în vedere faptul că numeroși turiști vizitează Cetatea Medievală în afara programului Muzeului de Istorie – restrâns în ultimii ani din cauza restructurării personalului și imposibilitatea plății orelor suplimentare – cifra reală a vizitatorilor este mult mai mare, situându-se în jurul cifrei de 200.000. O analiză a grupurilor de turiști din punctul de vedere al țării de origine arată o proporție semnificativă de spanioli, japonezi, germani, italieni, americani, englezi, francezi și maghiari.

Din perspectiva statisticilor oficiale cu privire la numărul sosiri ale turiștilor, cei mai mulți se cazează la hoteluri: acestea au oferit servicii de cazare pentru peste 40.000 de turiști în anul 2012, reprezentând 64,4% din totalul sosirilor înregistrate în Sighișoara, respectiv 42.000 (63,6%) în anul 2013. Acest procent este mai ridicat decât procentul capacității de cazare al hotelurilor din totalul capacității de cazare de la nivelul municipiului, ceea ce indică o mai bună rată de ocupare a locurilor de cazare din hoteluri comparativ cu celelalte unități de primire turistică.

Pensiunile turistice au înregistrat 15.511 sosiri ale turiștilor în Sighișoara în anul 2012, respectiv 24,7% din total, și 18.525 sosiri ale turiștilor în 2013, cu o pondere în creștere, atingând 28% din totalul turiștilor cazați la nivelul municipiului. Raportat la ponderea acestora numerică, dar și din perspectiva capacității lor de cazare, acest procent pare unul scăzut, dar este demn de amintit că multe din pensiunile turistice sunt conduse cu mai multă flexibilitate de familii, care își permit să închidă uneori pensiunea în afara sezonului, și deci nu toate funcționează permanent. De asemenea, din perspectiva evoluției din ultimii ani, se evidențiază faptul că sosirile turiștilor la pensiuni nu au fost afectate de criza economică. Astfel, creșterea numărului de turiști a fost constantă în perioada 2007-2013, comparativ cu situația hotelurilor, unde numărul de turiști a scăzut în anii 2009 și 2010, afectând și situația globală la nivelul municipiului Sighișoara. Acest fapt demonstrează că, în perioada de criză, o parte din turiștii care în mod normal s-ar fi orientat spre serviciile hoteliere, au apelat la pensiuni ca la o alternativă mai ieftină de cazare.

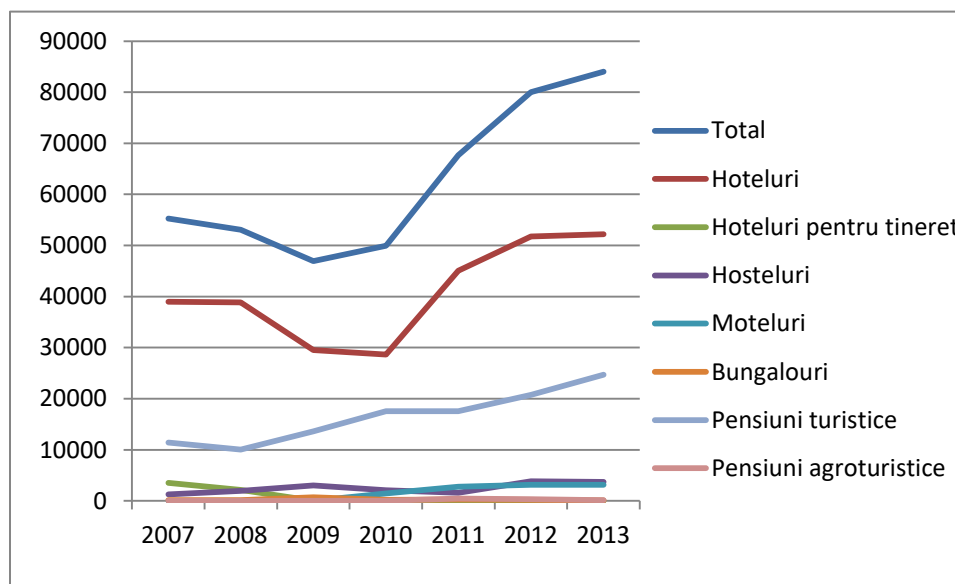
AVENSA

Dinamica numărului de înnoptări înregistrat oficial la nivelul municipiului Sighișoara urmărește aceleași tendințe ca și cea a numărului de sosiri, având aceeași caracteristică, de ușoară scădere în anii 2009 și 2010, pentru a crește semnificativ începând cu anul 2011. În anul 2012, s-au înregistrat peste 80000 de înnoptări iar în 2013, 84000 de înnoptări, ceea ce indică faptul că tendința de creștere s-ar putea menține și în viitor. Per ansamblu, în perioada 2007-2013, numărul de înnoptări în unitățile de cazare sighișorene a crescut cu 51,9%.

Din păcate, aceleași statistici relevă faptul că durata medie a sejurului turistic în Sighișoara este una deosebit de scurtă, de obicei o singură noapte, mai exact o medie de 1,27 nopți/sejur în 2013 (față de 1,38 nopți/sejur în 2007), ceea ce este total nesatisfăcător.

Fig. 24. Dinamica numărului de înnoptări ale turiștilor în municipiul Sighișoara pe tipuri de structuri de primire turistică în perioada 2007-2013

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO-ONLINE (2014)

Pe structuri de primire turistică, nu se evidențiază deosebiri semnificative din perspectiva duratei sejurului. La hoteluri, care dețin peste 60% din totalul de sosiri și de înnoptări, durata medie a sejurului este de 1,28 nopți, cu foarte puțin peste media de la nivelul municipiului. O situație ceva mai bună se înregistrează la pensiuni, unde media este de 1,36 nopți/sejur.

Municipiul Sighișoara are nevoie de o strategie reală de atragere a turiștilor pe o perioadă mai îndelungată. Durata foarte redusă a sejurului afectează rentabilitatea operatorilor din domeniu și impactul acestei activități asupra economiei locale. Creșterea duratei sejurului se poate face doar prin îmbunătățirea și diversificarea ofertei turistice locale, creșterea calității serviciilor oferite turiștilor și acțiuni de promovare.

11.5. Promovarea turistică și evenimente organizate

Centrul de Informare Turistică este situat pe **str. Octavian Goga nr. 8** și este administrat de municipiul **Sighișoara** prin Compartimentul Cultură, Turism, Tineret, Sport și Asociația Turistică Sighișoara.

Centrul de Informare Turistică este, pentru turiștii români și străini, locul efectiv de pornire în cunoașterea și vizitarea municipiului Sighișoara. Centrul de Informare Turistică oferă toată gama de informații necesare turiștilor: potențialul turistic al Sighișoarei și zonei adiacente; posibilitățile de cazare și servire a mesei în hoteluri, moteluri, pensiuni, campinguri etc.; agențiile de turism din Sighișoara; transport, calendarul acțiunilor culturale din municipiu; materiale informative și promoționale referitoare la potențialul turistic al Sighișoarei: hărți turistice, broșuri, pliante, afișe, etc. Centrul de Informare Turistică vine în sprijinul turiștilor și în perioada Festivalului Sighișoara Medievală prin organizarea unui dispecerat de cazare.

În paralel cu acest Centru de Informare Turistică, există și un proiect „Crearea și dotarea unui **Centru Național de Informare și Promovare Turistică în Municipiul Sighișoara**”, prin care autoritățile locale urmăresc promovarea municipiului Sighișoara ca valoare istorică, arhitectonică și culturală, pe plan național și internațional, în scopul creșterii numărului de turiști. Proiectul beneficiază de o finanțare nerambursabilă în cadrul Fondului European pentru Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Axa prioritară 5 – Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului, Domeniul de intervenție 5.3 – Promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare, în scopul creșterii atractivității României ca destinație turistică, Operațiunea – Crearea Centrelor Naționale de Informare și Promovare Turistică și dotarea acestora. Valoarea totală a proiectului este de 1.869.294,40 lei, din care 85% – valoarea eligibilă nerambursabilă din FEDR, 13% valoarea eligibilă nerambursabilă din bugetul național și 2% cofinanțare eligibilă a beneficiarului, adică municipiul Sighișoara. Obiectivul general al proiectului este promovarea Sighișoarei ca valoare istorică, arhitectonică și culturală, pe plan național și internațional, în scopul creșterii atractivității sale ca destinație turistică și a creșterii numărului de turiști, iar Centrul de Informare Turistică va fi situat la parterul Sălii „Ciprian Porumbescu” și va fi structurat astfel: un birou pentru informarea turiștilor, două birouri pentru personalul centrului, o sală de conferințe unde personalul centrului va organiza diverse evenimente turistice, o sală pentru organizarea de expoziții și realizarea diferitelor prezentări pentru turiști și anexe: holuri și grupuri sociale.

AVENSA

În Sighișoara, de-a lungul unui an, se desfășoară o serie de evenimente artistice (muzică, teatru, dans, folclor, film) cu o puternică rezonanță pe plan național și internațional. Fie că sunt organizate exclusiv de municipalitate, în parteneriat cu terți sau de diverse organizații, acestea compun Calendarul evenimentelor culturale desfășurate în municipiul Sighișoara.

Principalele evenimente organizate în parteneriat în anul 2013 au fost:

Festivalul Sighișoara Medievală - are loc, de obicei, la sfârșitul lunii iulie, este o manifestare reprezentativă pentru municipiu, care a ajuns la cea de-a 22-a ediție. Festivalul se dorește a fi o prezentare a Sighișoarei așa cum era ea în Evul Mediu, în cadrul acestei manifestări având loc spectacole de muzică, dans și teatru medieval, la care sunt invitați să participe artiști din țară și din străinătate. Este cel mai important și mai cunoscut festival din Sighișoara, un adevărat brand local și un mijloc de promovare turistică foarte eficient, la care anual participă peste 50.000 de turiști. Începând cu anul 2013, la inițiativa Asociației Turistice Sighișoara, festivalul este organizat în parteneriat.

Festivalul Academia Sighișoara, organizat în prima jumătate a lunii august, începând din anul 1994, în parteneriat cu Fundația Elan București și Asociația „Cultura VIVA Sighișoara”. La acest eveniment de înaltă ținută artistică concertează în fiecare an artiști români și străini, iar la cursurile organizate participă studenți din țară și din străinătate.

Festivalul ProEtnica - și-a propus să ofere comunităților etnice și organizațiilor de imigranți din România o voce publică și posibilitatea de a-și prezenta toate domeniile vieții sociale, culturale și spirituale, prin diverse forme culturale și academice și metode variate. Manifestarea este organizată din anul 2001 la inițiativa și în parteneriat cu Centrul Cultural Interetnic. În anii 2010 și 2011 evenimentul nu s-a organizat din motive obiective, iar în 2012 a fost inclus ca secțiune în Festivalul Sighișoara Medievală.

Festivalul Fanfarelor - se desfășoară în luna septembrie, în organizarea Casei de cultură, începând din anul 2004. Prin acest eveniment, Sighișoara se înscrie pe harta localităților care nu numai că susțin o fanfară, dar și crează cadrul de exprimare a acesteia, alături de cele mai reprezentative fanfare din România. Festivalul se constituie într-un punct de atracție pentru turiști, luna septembrie fiind o lună de vacanță în care Sighișoara este încă asaltată de turiști dornici să guste din farmecul locurilor.

Festivalul Hameiului din Transilvania – Transylvania Hop Fest, organizat în luna septembrie, are în vedere, în principal, antrenarea unor largi segmente ale populației la viața comunitară, precum și oferirea unor zile de destindere și voie bună, sens în care se derulează un program cultural-artistic menit să mulțumească toate categoriile de vârstă.

Ciclul de evenimente cultural-educative „Gaudeamus” - Fundația Cultural-Științifică „Gaudeamus” organizează concerte de muzică de cameră susținute de reputați interpreți din țară și străinătate. După anul 2000, aceste concerte au fost găzduite în Sala Festivă a Primăriei. Începând din 2011, Municipiul Sighișoara, cu aprobarea Consiliului Local, a devenit partener cu Fundația Cultural – Științifică Gaudeamus în organizarea Ciclului de evenimente.

Târgul meșteșugarilor - Fundația “Veritas” a inițiat în anul 2005 o manifestare culturală care și-a propus să îmbine tradiția meșteșugului cu cea a portului și cântecului popular din 6 județe. An de an, de regulă în luna iulie, în Piața Cetății vin zeci de meșteri populari din împrejurimi – Mureș, Cluj, Sibiu, Brașov, Harghita – dar și din Nordul Moldovei - Suceava - pentru a-și expune produsele de artă populară confecționate atât înaintea târgului, cât și în timpul acestuia, în atelierelor de creație. De asemenea, programul manifestării a cuprins și momente în care participanții și-au prezentat portul, precum și cântece populare specifice zonei din care proveneau.

Zilele Culturii Germane - Forumul Democrat al Germanilor din România - Filiala Sighișoara a inițiat, în anul 2006, o manifestare culturală care este, încă de la prima ediție, un cadru generos de exprimare a valorii culturii germane ca o componentă esențială a multiculturalismului Sighișoarei.

Întâlnirea Sașilor - anual, în luna septembrie, sașii rămași în România, dar și cei plecați în străinătate, se întâlnesc în diferite localități din Transilvania și sărbătoresc împreună. Evenimentul a devenit o tradiție în rândul multor sași dornici de a se revedea, aceștia având ocazia de a petrece momente plăcute împreună. Programul evenimentului cuprinde expuneri și dezbateri, expoziții, muzică și dans.

Sighișoara Blues Festival se află în 2014 la cea de-a IX-a ediție, fiind organizat la sfârșitul lunii martie, printr-un parteneriat încheiat între Asociația "Sighișoara Blues Festival" și municipalitate. Eveniment cultural cu participare internațională, festivalul își propune promovarea blues-ului, gen muzical care, deși slab reprezentat pe scena națională, se adresează unui public devenit tot mai numeros în ultima vreme, într-o oarecare măsură și datorită acestui festival.

Festivalul Național de Muzică Ușoară pentru Copii și Tineret "Vocea Cetății" se va desfășura în premieră în anul 2014.

Festivalul de film Sighișoara Film Festival– este un festival non-competițional organizat la Sighișoara de către Fundația Română pentru Educație și Educatori (F.R.E.E.), în parteneriat cu Primăria Municipiului Sighișoara și Universitatea Națională de Artă Teatrală și cinematografică "I.L. Caragiale" din București (UNATC). Acesta are loc, de regulă, la sfârșitul lunii iunie, și constă din proiecții de filme în aer liber, workshop-uri și dezbateri deschise.

Tot în luna iunie are loc **Festivalul și Concursul Internațional de Balet Clasic și Modern**.

La mijlocul lunii iulie se desfășoară **Tabăra Internațională de Arte Plastice Sighișoara**, aflată în 2014 la a cea de-a IV-a ediție, și care are loc în Galeria de Artă Contemporană din Turnul Fierarilor.

Festivalul Național de Folclor "Datini" se desfășoară la sfârșitul lunii noiembrie – începutul lunii decembrie. Asociația L.C.S. Speranța a inițiat în anul 2007 o manifestare culturală care are ca scop principal cultivarea interesului pentru folclorul autentic în rândul tinerei generații, cultivarea dragostei pentru portul popular, dansul popular și tradițiile populare românești. Considerat unul dintre evenimentele de referință în Transilvania, festivalul își propune să stimuleze tinerii care promovează datinile și obiceiurile populare românești.

Municipalitatea organizează anual manifestări dedicate sărbătorilor naționale: Ziua Culturii Naționale, Unirea Principatelor Române, Ziua Europei, Ziua Independenței României, Ziua Victoriei, Ziua Eroilor, Ziua Internațională a Copilului, Săptămâna Mobilității Europene, Ziua Drapelului Național, Ziua Mediului, Ziua Imnului Național, Ziua Solidarității Orașelor din Patrimoniul Mondial, Ziua Armatei, Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice, Ziua Națională a României, Ziua Revoluției etc.

Toate aceste festivaluri sunt organizate și de Primăria Municipiului Sighișoara și sunt prezentate pe website-ul acesteia. Totodată, se stabilește anual și un calendar al evenimentelor care se desfășoară în municipiu, multe dintre ele având însă un caracter mai degrabă local, mai sus fiind menționate doar acele evenimente care au rezonanță națională și internațională.

Festivalurile din Sighișoara mențin vie și la un nivel foarte ridicată viața artistică și culturală a orașului, având un aport important în atragerea unui număr mare de turiști, în special în sezonul estival. Pentru evitarea accentuării caracterului de sezonalitate al turismului în Sighișoara, s-ar impune organizarea unor evenimente de anvergură și în semestrul rece al anului.

Capitolul 12. Cultură și sport

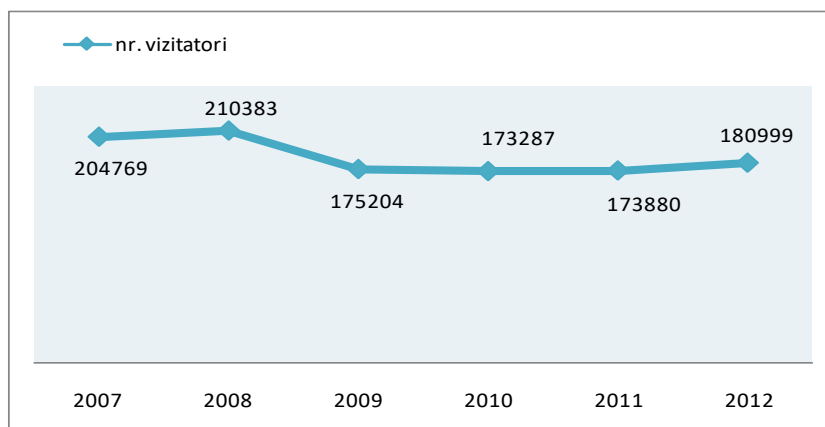
12.1. Infrastructura și viața culturală:

La nivelul municipiului Sighișoara își desfășoară activitatea următoarele instituții de cultură:

- ✓ **Muzeul de Istorie** – este o instituție de cultură aflată în subordinea Consiliului Local, care a fost înființată în 1899, în turnul cu Ceas, și care dispune două atracții turistice: Expoziția de arme medievale și Camera de tortură, care au atras, în 2013, peste 117.900 de vizitatori. Muzeul de Istorie deține 11.802 piese de patrimoniu, dintre care 40 din categoria Tezaur și 11.762 din categoria Fond.

Pe lângă activitatea de colecționare, evidență, cercetare și expunere, în vederea studiului și a recreării, de bunuri materiale mobile, Muzeul derulează și programe de educație muzeală pentru copii și elevi, dar și evenimente de tipul „Noaptea Muzeelor”, care a cuprins spectacole și o expoziție tematică și a înregistrat 3.150 de vizitatori.

În perioada 2007 – 2012, conform datelor INS, numărul vizitatorilor Muzeului de Istorie Sighișoara s-a cifrat la peste 150.000 anual, ceea ce îl poziționează în topul celor mai vizitate muzee din România, după Castelul Bran, Complexul Muzeal „Astra” din Sibiu, Muzeul de Istorie Naturală „Grigore Antipa” și Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti” din București, Complexul Muzeal Peleş-Pelișor din Sinaia, depășind chiar și Muzeul Național de Artă al României din Capitală.

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online

- ✓ **Biblioteca municipală „Zaharia Boiu”** – este o altă instituție de cultură care se află în subordinea municipalității și care a fost înființată în 1968, cu toate că bazele sale au fost puse încă din 1684, când Martin Kelp, rector și profesor la gimnaziul care funcționa pe

lângă Biserica Evanghelică, a pus bazele unei colecții de cărți menite să servească învățământul sighișorean.

Biblioteca are o secție de carte veche (cele mai valoroase exemplare fiind 9 incunabule din secolul al XV-lea, precum și 6 calendare tipărite în anul 1486), una pentru adulți și una pentru copii, având sală de lectură proprie. Acestea au fost reunite în 1968 în același sediu din centrul municipiului, care are 17 încăperi. Fondul de carte este de 130.000 volume. Clădirea se află într-o stare avansată de degradare și necesită reparații urgente, pentru a putea asigura desfășurarea în bune condiții a bibliotecii și a sălii de spectacole a municipiului, amplasată în aceeași clădire.

Biblioteca este anual gazda a numeroase activități culturale specifice, precum: lansări de carte, expoziții tematice, spectacole omagiale, fiind o prezență activă în calendarul cultural sighișorean.

Conform datelor, în anul 2012 situația cititorilor aflați în evidențele Bibliotecii Municipale a fost:

- Secția adulți: 882 de cititori nou-înscriși, 6.907 frecvența cititorilor și 20.211 cărți împrumutate
- Secția copii: 445 de cititori nou-înscriși, 6.137 frecvența cititorilor și 22.022 cărți împrumutate
- Sala de lectură: 103 cititori nou-înscriși, 2623 frecvența cititorilor și 5.782 cărți consultate
- Serviciul BIBLIONET: 2.500 de utilizatori.

Pe lângă aceasta, la nivelul municipiului Sighișoara funcționează și 14 biblioteci școlare, amplasate în incinta unităților de învățământ. Numărul acestora în perioada 2007 – 2012 s-a redus cu o unitate, iar numărul de volume existente a scăzut cu 0,4%. De asemenea, numărul cititorilor activi s-a redus cu 8,1% (de la 12.561 în 2011 la 11.532 în 2012). O explicație pentru această dinamică negativă constă din reducerea continuă a populației școlare.

- ✓ **Sala „Mihai Eminescu”** – este o altă unitate de cultură aflată în structura municipiului, care găzduiește numeroase spectacole de muzică, teatru și dans. O problemă identificată la nivelul acesteia este lipsa unui sistem de afișaj a manifestărilor artistice găzduite.
- ✓ **Centrul Educațional interetnic pentru tineret** a fost înființat în anul 2000, sub forma unei asociații finanțate de autoritățile germane, cu scopul promovării diversității culturale, dialogului intercultural, interacțiunii sociale și conviețuirii armonioase a diferitelor comunități etnice. În acest sens, au fost derulate proiecte culturale și sociale cu metode non-formale și artistice, pe plan local, național și internațional. Activitatea centrului se desfășoară în monumentul istoric „Casa cu șindrilă”, fiind susținută financiar de propriul hotel de tineret, de cursurile de limbă germană sau de concertele live oferite.

Municipiul Sighișoara este recunoscut datorită numeroaselor evenimente muzicale, de teatru, dans, folclor, film organizate, prezentate pe larg în Subcapitolul 11.5.

În municipiul Sighișoara își desfășoară activitatea numeroase asociații și fundații culturale precum: Asociația Corală Vox Animi, Asociația Culturală Kikerics, Asociația culturală Sighișoara Blues Hospital, Fundația Elan, Asociația Turistică Sighișoara, Fundația Mihai Eminescu Trust, Asociația Culturală „Plaiuri Ardelene”, etc.

În municipiu se regăsesc puncte de desfacere a presei locale, naționale și internaționale. Consiliul Local editează publicația „Glasul Cetății”, iar gradul de acces la serviciile de internet este unul ridicat.

În perioada 2007 – 2012 au fost efectuate o serie de investiții în acest domeniu. Astfel, proiectul HERITPROT „Prevenirea riscului de incendiu și îmbunătățirea sistemelor de stingere a incendiilor din orașele cu centre istorice incluse în patrimoniul mondial” a fost aprobat spre finanțare în 2011 și are ca obiectiv dezvoltarea unor politici locale și regionale și schimbul de bune practici în domeniul prevenirii apariției riscurilor de incendiu. Proiectul se va derula pe o perioadă de 3 ani. Prin proiectul „Creșterea accesului la serviciile de internet” a fost pusă la dispoziția municipiului Sighișoara aparatura necesară pentru facilitarea accesului la internet în două spații publice în Piața Cetății și la Serviciul Public Comunitar de Evidență a Persoanelor.

12.2. Infrastructura și activitatea sportivă

Activitatea sportivă este reprezentată în municipiu de handbal, care este practicat în cadrul clubului privat Handbal Club Sighișoara. Echipa își desfășoară activitatea în **Sala Polivalentă „Radu Voina”** care este administrată de Consiliul Local. Aceasta găzduiește activitățile Centrului Național de Excelență, în ramura sportivă handbal. Anual, se organizează turnee de judo, lupte, de fotbal în sală pentru copii. Pe lângă aceasta, în municipiul Sighișoara există și **terenul de handbal „Voința”** dotat cu teren sintetic, și vestiare.

Pe lângă acestea, funcționează și sălile de sport ale colegiilor și gimnaziilor din municipiu, **baza sportivă Textila** și un teren de tenis.

Activitățile sportive se desfășoară pentru elevi în cadrul **Clubului Sportiv Școlar**, unde se organizează competiții de handbal, atletism și fotbal (juniori) Clubul are 354 de sportivi și 10 antrenori. Unul din sporturile cu rezultate bune pe plan național este atletismul.

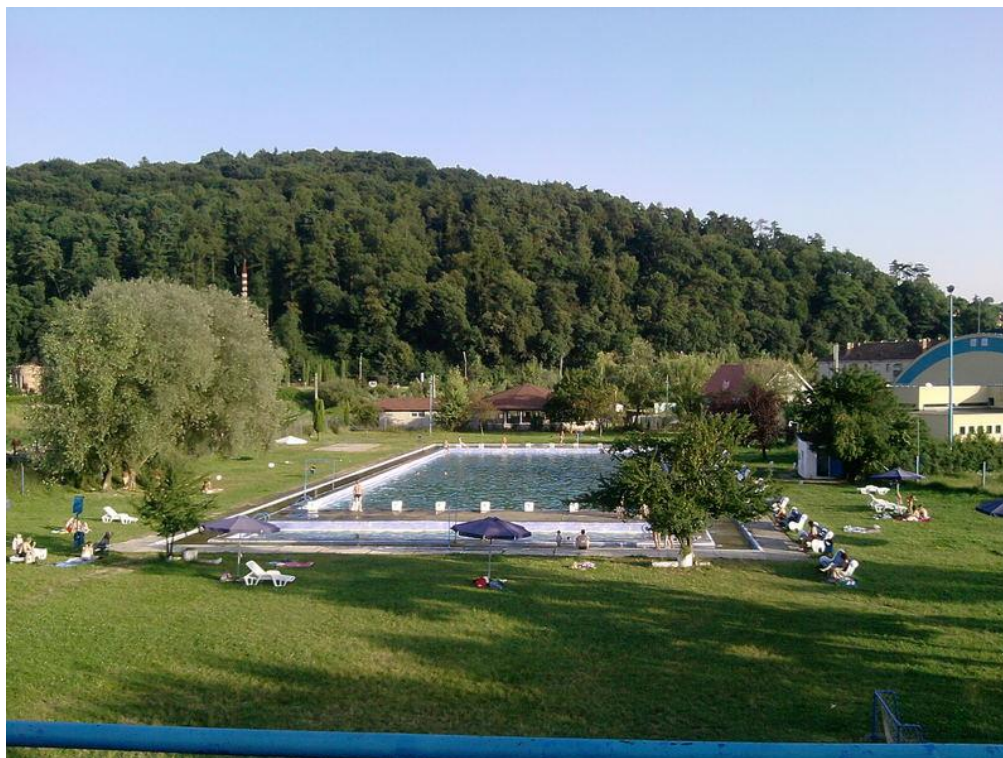
Pe lângă acest club au fost înființate numeroase asociații private care promovează sportul în municipiu, iar dintre acestea amintim: **Asociația Sportivă Judo Club Simo, Șah Club Junior, Șah Club Dragon, Asociația de Fotbal Club „Dealul Mare”, Asociația Sportivă Motor Club Lorincz Racing Team, Clubul Athletic Municipal, Clubul de TAE-BO „Budo Maris”, Asociația „Club Sportiv Hara”, Clubul Sportiv „Spartacus”, etc.** În anul 2014, a fost constituită **Asociația Sportivă Handbal Club Municipal Sighișoara**, la care Consiliul Local deține 30% din patrimoniu.

La nivelul municipiului Sighișoara se află în curs de finalizare lucrările la noul **Stadion Municipal**, care include și o pistă de atletism pretabilă inclusiv pentru competiții internaționale, o investiție de circa 2 milioane de Euro, realizată cu fondurile puse la dispoziție de compania KAUF LAND ROMANIA, care a construit un centru comercial pe locația fostei arene municipale.

Clubul Sportiv Spartacus din Sighișoara a fost înființat în anul 2008 cu scopul de a sprijini sportul de masă, de a încuraja persoanele de toate vârstele să facă sport. Anual, sportivii clubului participă la numeroase turnee naționale și internaționale de lupte libere (Târgu-Mureș, Corund, Vaslui, Kiskunfelegyhaza etc.) la care au obținut nenumărate medalii. De asemenea, Clubul organizează Turneul Internațional Cupa Cetății, unde participă elevi de la cluburile sportive din țară și din străinătate. Pentru antrenamente, clubul folosește sala de sport de la Colegiul Național „Mircea Eliade”.

Ștrandul din municipiu a fost redeschis și aici se desfășoară cursuri de înot pentru copii. Pe lângă acesta, sighișorenii și turiștii mai pot beneficia de piscina hotelului Aquaris, a hotelului Korona sau a hotelului Cavaler. Pentru sportul de amatori au fost înființate săli de fitness și aerobic.

Capitolul 13. Capacitate administrativă și guvernanță locală

13.1. Administrația publică locală

În municipiul Sighișoara, administrația publică este organizată și funcționează potrivit prevederilor Legii administrației publice locale nr. 215/2001 și în conformitate cu hotărârile Consiliului Local. Administrația publică din localitate se organizează și funcționează în temeiul principiilor autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, eligibilității autorităților administrației publice locale, legalității și al consultării cetățenilor în soluționarea problemelor locale de interes deosebit. Structura organizatorică a administrațiilor publice locale reprezintă formalizarea și repartizarea misiunilor și funcțiilor între diferite subansamble (direcții, departamente, servicii, birouri, etc.) definite cu această ocazie, precum și relațiile stabilite între subansamblele în cauză. Organigrama este reprezentarea vizuală a structurii organizatorice.

Principalele domenii aflate sub administrarea autorităților publice locale sunt:

- a) planificarea urbană și gestionarea spațiilor verzi de interes local;
- b) colectarea și gestionarea deșeurilor menajere, inclusiv salubritatea și întreținerea terenurilor pentru depozitarea acestora;
- c) construcția, întreținerea și iluminarea străzilor și drumurilor publice locale;
- d) administrarea bunurilor din domeniile public și privat locale;
- e) construcția, gestionarea, întreținerea și echiparea instituțiilor preșcolare și extrașcolare (creșe, grădinițe de copii, școli de artă, de muzică);
- f) activități culturale, sportive, de recreere și pentru tineret, precum și planificarea, dezvoltarea și gestionarea infrastructurilor necesare acestor tipuri de activități;
- g) amenajarea piețelor agricole, a spațiilor comerciale, realizarea oricăror alte măsuri necesare
- h) pentru dezvoltarea economică a unității administrativ-teritoriale;
- i) instituirea și gestionarea întreprinderilor municipale și organizarea oricărei alte activități necesare dezvoltării economice a unității administrativ-teritoriale;
- j) construcția de locuințe și acordarea altor tipuri de facilități pentru păturile social vulnerabile, precum și pentru alte categorii ale populației;
- k) organizarea serviciilor anti-incendiu.

Necesitatea realizării unor servicii de interes local, precum și necesitatea dezvoltării economice locale au condus autoritățile locale către o colaborare cu o serie de instituții locale, regionale, naționale. Astfel sub controlul autorităților locale, anumite servicii, prin crearea cadrului legislativ necesar, sunt prestate de către regii autonome sau societăți comerciale.

În subordinea Primarului funcționează:

- Cabinetul Primarului;
- Serviciul Relații Publice, cu 5 compartimente;
- Direcția Arhitect Șef, având în subordine Direcția Administrarea Patrimoniului cu 6 compartimente și Biroul de Cadastru și Agricultură;
- Direcția Economică, cu birourile Taxe și Impozite, Buget – Contabilitate – Salarizare și Executare Creanțe;
- Biroul Achiziții, Accesare Fonduri Europene și Managementul Proiectelor.

În subordinea viceprimarului funcționează:

- Biroul logistic și aprovizionare tehnico-materială, cu 1 compartiment;
- Serviciul Investiții – urmărire contracte, monitorizare servicii de utilități publice, cu 3 compartimente;

În subordinea secretarului funcționează:

- S.P.C.L.E.P, cu 2 compartimente (stare civilă și, respectiv, evidența persoanelor);
- Serviciul Administrație Publică Locală, cu 6 compartimente;
- Serviciul Public de Asistență Socială, cu 5 compartimente.

La toate acestea, se mai adaugă compartimentele audit public intern și protecție civilă – P.S.I.

O parte din posturile din organigrama Primăriei nu sunt ocupate în prezent, din cauza constrângerilor legale și bugetare, ceea ce îngreunează furnizarea unor servicii publice de calitate.

În perioada mai 2010 – mai 2011, municipiul Sighișoara a implementat proiectul **"Îmbunătățirea calității serviciilor furnizate de către Primăria Sighișoara prin implementarea unui sistem informatic de registratură electronică și gestiune documente"**, proiect ce a primit finanțare în cadrul Programului Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative. Valoarea totală a proiectului a fost de 273.436 lei (fără TVA) din care contribuția municipiului Sighișoara a fost de 2%. Proiectul a avut drept scop creșterea eficienței și eficacității administrației publice în beneficiul socio-economic al societății românești, urmărind realizarea unor măsuri organizatorice și sisteme informatice care duc la creșterea calității și eficienței serviciilor publice furnizate de Municipiul Sighișoara.

12.2. Structuri asociative ale administrației publice locale

Municipiul Sighișoara face parte, alături de majoritatea unităților administrativ-teritoriale din județul Mureș, din Asociația de Dezvoltare Intercomunitară "ECOLECT Mureș", înființată în anul 2008, în scopul implementării sistemului de management integrat al deșeurilor din județul Mureș.

Totodată, municipiul Sighișoara face parte, alături de majoritatea unităților administrativ-teritoriale din județul Mureș, din Asociația de Dezvoltare Intercomunitară "Aqua Invest Mureș", înființată în anul 2008, cu scopul de a sprijini realizarea lucrărilor ample de reabilitare și modernizarea a rețelei de alimentare cu apă și canalizare care se derulează în prezent. În lipsa acestei structuri asociative, realizarea unor investiții ample pentru modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare din oraș ar fi fost imposibilă.

Din păcate, aceste asociații de dezvoltare intercomunitară nu dispun de resurse proprii și au o capacitate administrativă redusă, ciclul lor de viață fiind același cu al proiectelor de investiții pentru derularea cărora au fost create.

Municipiul Sighișoara nu este inclus în nicio structură asociativă de tipul grupurilor de acțiune locale (GAL), dar teritorial este înconjurat de comunele care s-au asociat în GAL "Dealurile Târnavelor", constituit în anul 2007 din 8 comune și 35 de organizații partenere.

Pentru perioada 2014-2020, în vederea eficientizării serviciilor publice și a valorificării de noi oportunități de dezvoltare, se recomandă crearea de noi structuri asociative ale administrației publice locale și creșterea capacității administrative a celor deja existente.

Municipiul Sighișoara a semnat, de-a lungul timpului, acorduri de înfrățire cu următoarele localități:

- Blois (Franța);
- Città di Castello (Italia);
- Dinkelsbühl (Germania);
- Kiskunfélegyháza (Ungaria);
- Zamosc (Polonia).

De asemenea, există și colaborări cu anumite orașe, considerate partenere:

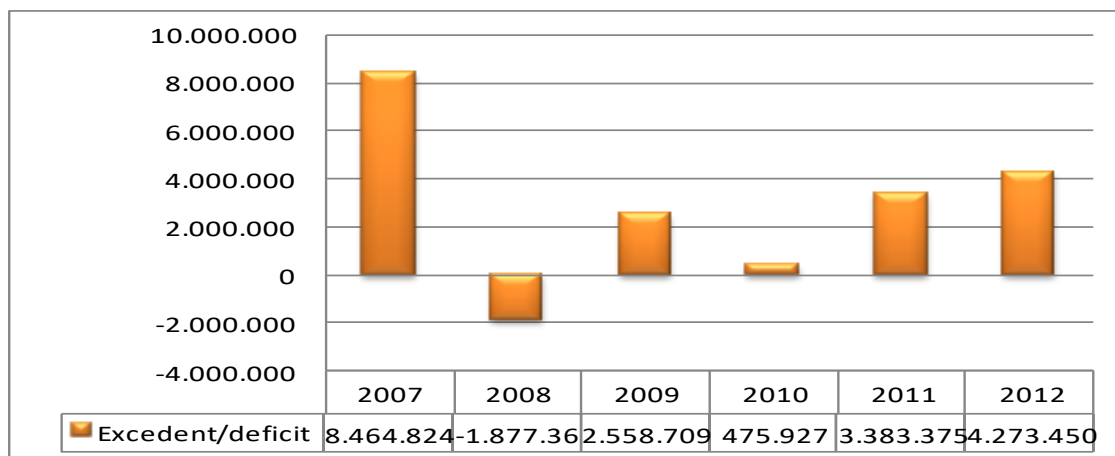
- Tabor (Cehia) – al cărui festival este un model pentru Festivalul "Sighișoara Medievală";
- Neu-Isenburg (Germania);
- Baden (Elveția);
- Ptuj (Slovenia);
- Samokov (Bulgaria).

Aceste înfrățiri s-au materializat în schimburi culturale, turistice și economice, existând inițiative concrete ale municipalității pentru continuarea lor.

12.3. Bugetul local

Referitor la evoluția veniturilor și cheltuielilor de la bugetul local al municipiului Sighișoara se poate observa că în perioada 2007 – 2012 acestea au fluctuat, existând ani în care a fost realizată o bună gestiune a sumelor colectate (excedent bugetar), dar și un an în care a fost înregistrat deficit bugetar. Această evoluție se justifică pe fondul manifestării crizei economice dar și a numeroaselor modificări legislative.

În anul 2008, valoarea cheltuielilor efectuate a depășit cu aproximativ 2 milioane de lei valoarea veniturilor colectate fiind înregistrat astfel un deficit de 2 milioane lei. În perioada următoare au fost luate măsuri de reducere a cheltuielilor și implicit a deficitului fiind înregistrat excedent bugetar.

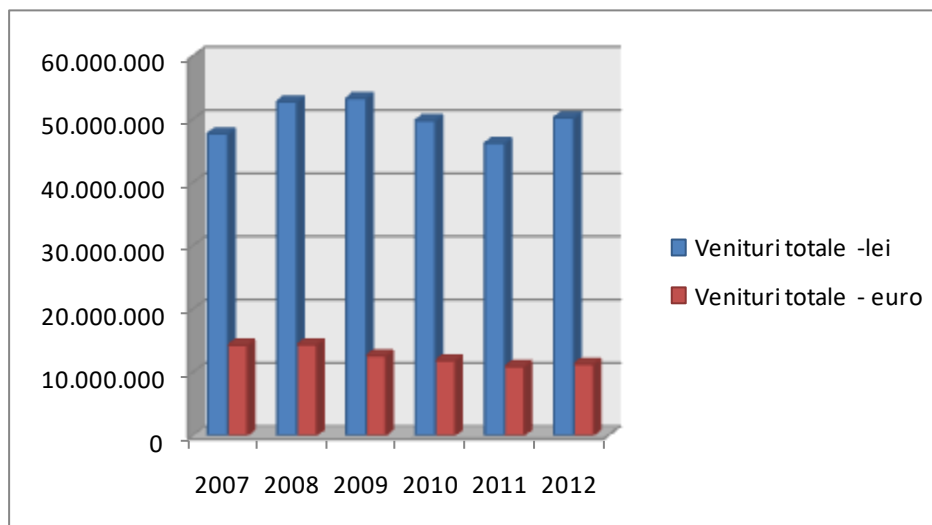

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Veniturile mobilizate la bugetul local au avut de asemenea o evoluție fluctuantă în perioada 2007 – 2012. Dacă este considerat anul 2007 an de bază al analizei desfășurate, este evidențiat faptul că în toți anii veniturile nominale colectate la bugetul local al municipiului au fost superioare celor colectate în anul de bază, excepție făcând anul 2011, când acestea au fost cu aproximativ 1 milion de lei mai mici.

În anul 2009, pe fondul creșterii veniturilor proprii și al sumelor defalcate din TVA, a fost atins maximul valorii nominale a veniturilor colectate la bugetul local (53,3 milioane lei), iar în 2011 datorită reducerii sumelor defalcate din TVA a fost atins minimul valorii veniturilor colectate (46,2 milioane lei).

Datorită fenomenului inflaționist, veniturile totale mobilizate la bugetul local al municipiului Sighișoara au fost prezentate în echivalent Euro. Cursul folosit pentru conversie este cursul mediu anual afișat de Banca Națională a României în perioada 2007 – 2012. În această perioadă, moneda națională s-a depreciat puternic în raport cu moneda Euro, cursul de schimb crescând de la 3.3373 lei/euro în 2007 la 4.4560 lei/euro în 2012, fapt care a condus la o scădere a veniturilor totale în echivalent euro. Astfel, observăm că în 2012, veniturile totale în echivalent euro colectate la bugetul local au fost cu 23% mai mici decât cele colectate în 2007.

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice. Calcule ale autorilor pe baza cursului mediu anual leu/euro publicat de Banca Națională a României.

Referitor la structura veniturilor de la bugetul local al municipiului Sighișoara se observă faptul că acestea sunt alcătuite din venituri proprii (într-o proporție mai mare de 50% în perioada analizată), sume defalcate din TVA (în proporție de aproximativ 40%) și în mică parte de subvenții și sume primite de la U.E.

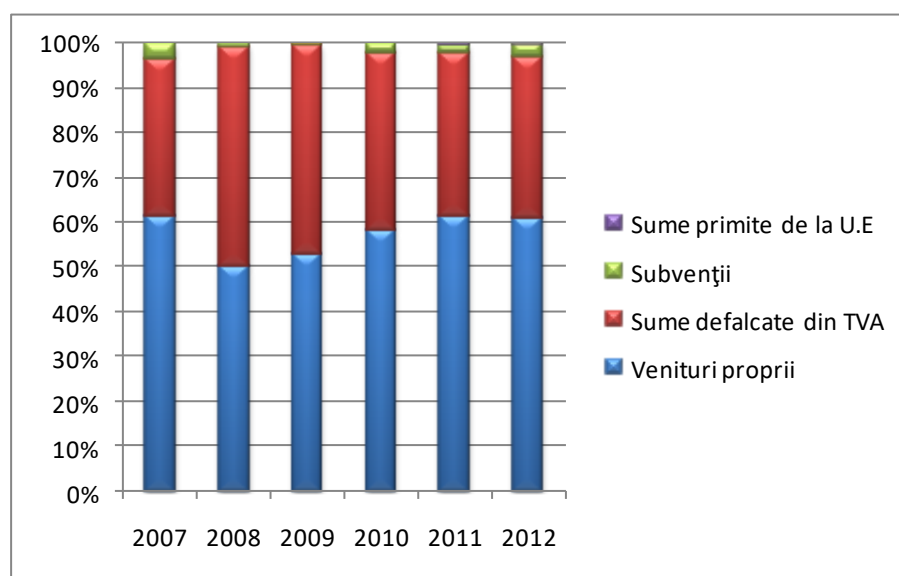
În anul 2012, comparativ cu 2007 ponderea veniturilor proprii în total venituri ale municipiului Sighișoara a scăzut cu 2 puncte procentuale iar a subvențiilor cu 0,6 puncte procentuale. În schimb, ponderea sumelor defalcate din TVA a crescut cu 1 punct procentual iar a sumelor primite de la U.E cu numai 0,1 pp.

Deși a avut o evoluție descendentă ponderea ridicată a veniturilor proprii în totalul veniturilor mobilizate la bugetul local al municipiului Sighișoara evidențiază un grad de autonomie ridicat. Veniturile proprii sunt alcătuite din cote defalcate din impozitul pe venit și din sume alocate din cotele defalcate din impozitul pe venit pentru echilibrarea bugetelor locale.

În anul 2007, ponderea sumelor defalcate din TVA în total venituri a fost cea mai scăzută (34,8% - valoarea minimă), cu 14 puncte procentuale mai mică decât cea din 2008 (valoarea maximă a perioadei analizate - 48,8%).

Pe întreaga perioadă analizată, ponderea subvențiilor în totalul veniturilor a fost una scăzută, cea mai mare (3,68%) fiind înregistrată în anul 2007, iar cea mai mică (0,6%) în 2009. Se poate

observa că ponderea sumelor primite de la UE nu depășește 1% în perioada analizată, fapt care scoate în evidență dificultatea co-finanțării proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă.

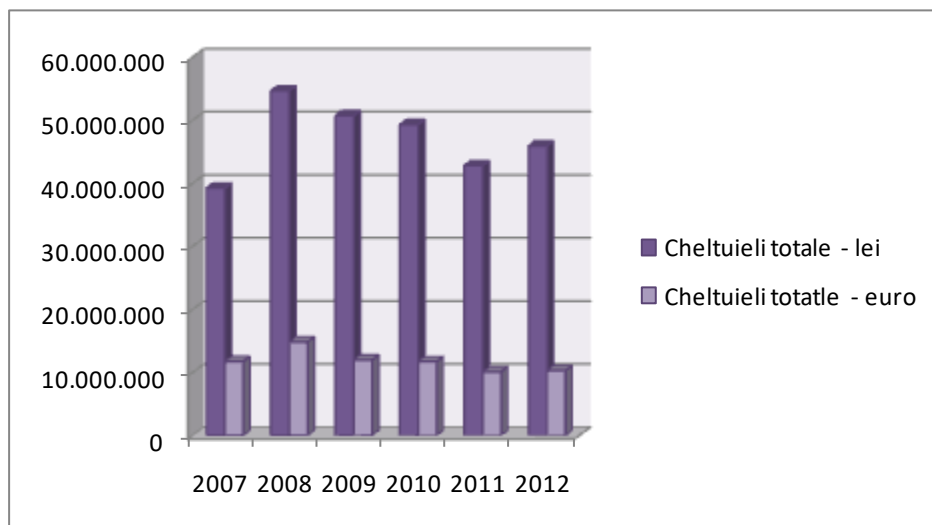

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

În echivalent euro, valoarea veniturilor proprii a scăzut de la 8,7 milioane euro în 2007 la 6,7 milioane euro în 2012, a sumelor defalcate din TVA de la 4,9 milioane la 3,9 milioane, a subvențiilor de la 0,5 milioane la 0,3 milioane, iar a sumelor primite de la UE de la 68.538 euro la 11.875 euro. A fost observat faptul că multe proiecte propuse de municipalitate au fost trecute pe o listă de rezervă din cauza lipsei de fonduri pentru derularea acestora. De asemenea, o serie de proiecte cu finanțare europeană se află în derulare, fapt pentru care o analiză concludentă a acestora poate fi efectuată numai atunci când ele vor fi finalizate.

În perioada 2007 – 2012 evoluția cheltuielilor a fost una fluctuantă. În anul 2008 creșterea cheltuielilor a fost superioară veniturilor fiind înregistrat astfel deficit bugetar. Anul 2007, este anul în care valoarea cheltuielilor a fost minimă (39,2 milioane lei – 11,7 milioane euro). Creșterea din 2008 a cheltuielilor față de 2007 a fost de 39,3%. În aceeași situație, creșterea în echivalent euro a fost mai mică 26%, pe fondul deprecierei cursului de schimb. După anul 2008 au fost aplicate măsuri de reducere a deficitului bugetar înregistrat precum scăderea cheltuielilor efectuate, mărirea bazei de impozitare, axarea pe impozitele indirecte etc.

În perioada 2007 – 2012 valoarea cheltuielilor în echivalent euro a depășit pragul de 10 milioane euro.

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice. Calcule ale autorilor pe baza cursului mediu anual leu/euro publicat de Banca Națională a României

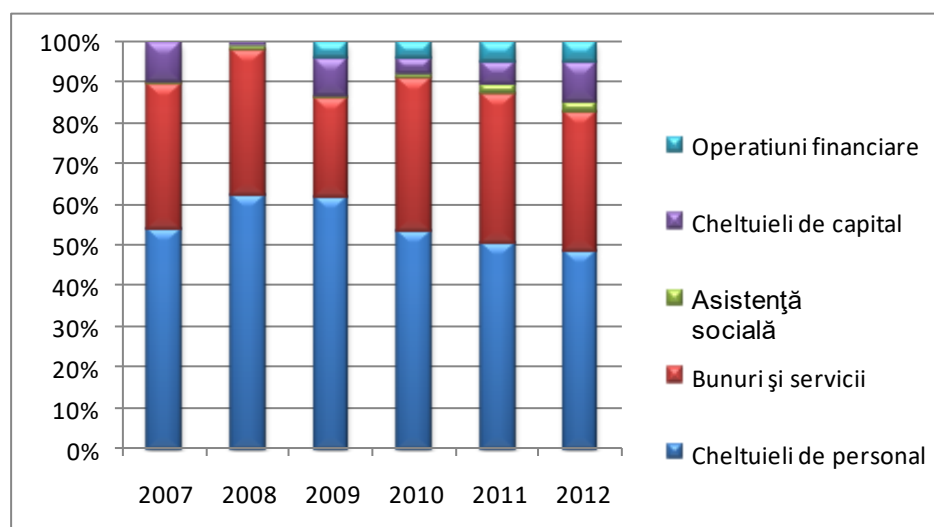
Dacă se are în vedere structura cheltuielilor, pe titluri se poate observa că în perioada 2007 – 2012 aproximativ 50% din totalul cheltuielilor efectuate de municipalitate sunt reprezentate de cheltuielile de personal. Ponderea acestora în total cheltuieli are o evoluție fluctuantă, scăzând de la 50,8% în 2007 până la 42,4% în 2012. Această evoluție poate fi pusă pe seama reducerii numărului de salariați dar și pe seama plafonării salariilor pentru angajați.

Cheltuielile cu bunuri și servicii au reprezentat în perioada 2007 – 2012 aproximativ 30% din totalul cheltuielilor angajate de bugetul local al municipiului Sighișoara. Se observă că în anul 2007 acestea au avut ponderea maximă de 33,5%, în timp ce, pe fondul crizei în anul 2009 acestea au scăzut până la 22,1%.

Ponderea cheltuielilor cu dobânzile în total cheltuieli a crescut în perioada analizată de la 1,44% la 3,31%, a transferurilor între unități ale administrației publice de la 0,41% la 3,44%, a cheltuielilor cu asistența socială de la 0,57% la 2,24%. Ponderea cheltuielilor cu subvențiile în total cheltuieli a fost de aproximativ 4% pe întreaga perioadă analizată.

Ponderea cheltuielilor de capital (investiții) a fluctuat în perioada analizată și a scăzut de la 9,17% în 2007 la 8,31% în 2012. Anul 2008 este anul în care au fost efectuate cele mai mici cheltuieli pentru investiții (pondere de numai 0,7% în total cheltuieli).

Ponderea cheltuielilor efectuate pentru co-finanțarea proiectelor cu finanțare nerambursabilă a fost scăzută și nu a depășit 1% din totalul cheltuielilor efectuate pe întreaga perioadă analizată, fiind evidențiată astfel o deficiență în accesarea fondurilor nerambursabile.

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

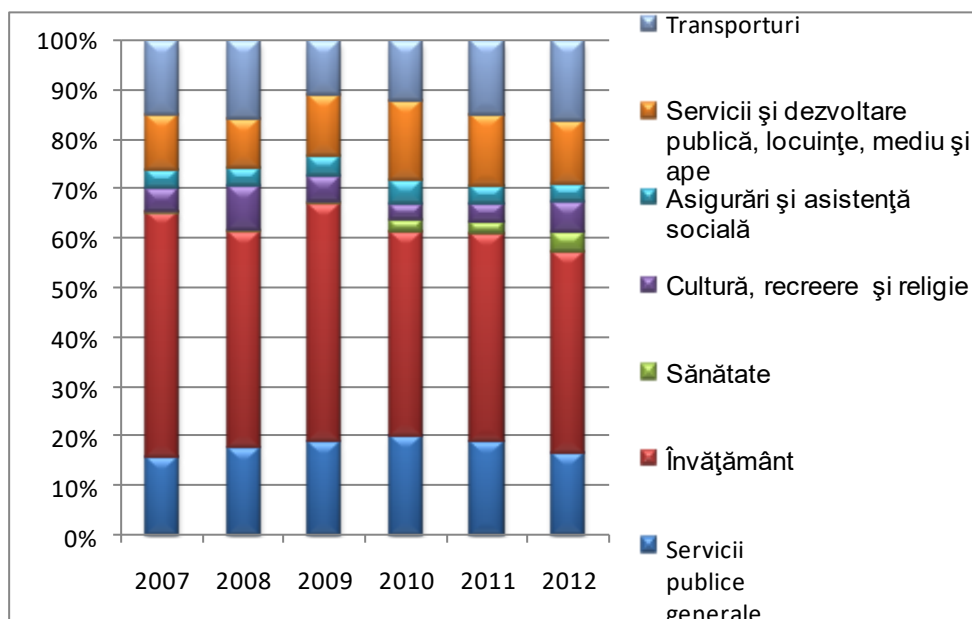
Dacă se are în vedere structura cheltuielilor pe părți și capitole se poate observa că în perioada 2007 – 2012 cea mai mare parte a cheltuielilor efectuate au fost destinate serviciilor publice generale, învățământului, transporturilor și serviciilor de dezvoltare publică, locuințe, mediu și apă.

Ponderea cheltuielilor cu serviciile publice generale în total cheltuieli a fluctuat în perioada analizată, valoarea minimă (15,12%) fiind înregistrată în 2007 iar cea maximă (19,83%) în 2010.

Ponderea cheltuielilor alocate învățământului a urmat un trend descendent, scăzând de la 48,4% în 2007 la 40% în 2012.

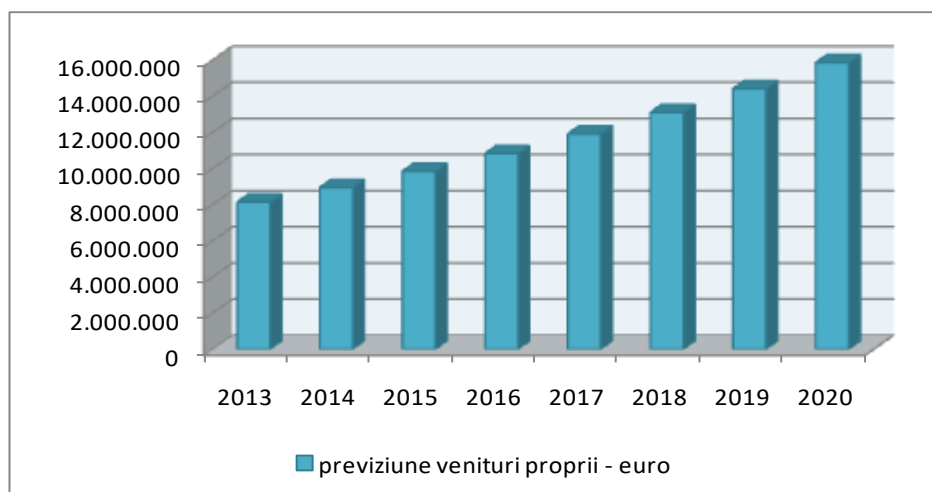
Ponderea cheltuielilor pentru cultură, recreere și religie a crescut de la 4,38% în 2007 la 6,12% în 2012, a celor serviciilor de dezvoltare publică, locuințe, mediu și apă de la 11,2% la 12,9%, a celor efectuate pentru transporturi de la 14,4% la 15,8%.

Ponderea cheltuielilor cu sănătatea în totalul cheltuielilor deși are o evoluție ascendentă este una redusă de numai 3,9% în 2012, iar a cheltuielilor cu combustibilii și energia nu a depășit 1% pe întreaga perioadă analizată.

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Pentru perioada 2013 – 2020, estimăm o creștere moderată a veniturilor mobilizate la bugetul municipiului Sighișoara, cu o rată medie anuală de 10%. În această estimare nu s-a avut în vedere rata inflației. În această ipoteză, care ia în considerare creșterea veniturilor proprii ale bugetului municipiului Sighișoara, prin îmbunătățirea gradului de colectare și menținerea taxelor și impozitelor locale la o valoare reală similară cu cea din prezent, cu menținerea nivelului actual al transferurilor de la bugetul de stat și de la bugetul U.E, veniturile proprii ale unității administrativ teritoriale ar urma să ajungă la o valoare estimată de 15 milioane Euro în 2020.

Sursa: calcule ale autorilor

Pe de altă parte, dacă avem în vedere o creștere a ratei de absorbție a fondurilor europene, până la un ritm anual de 2-3 mil euro și o eventuală mărire a taxelor și impozitelor locale, sustenabilă pe un context macroeconomic de creștere, veniturile totale ale bugetului municipiului Sighișoara ar putea ajunge la 26 mil euro în 2020, în varianta optimistă.

II. Analiza SWOT

Dezvoltarea urbană	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Polarizarea unei arii rurale transjudețene cu peste 100.000 de locuitori	Lipsa unei zone metropolitane
Municipiul are statutul de centru urban și poate accesa fonduri din POR 2014-2020	
Disponibilitatea unor resurse naturale bogate și variate în jurul municipiului	
Centrul istoric al orașului este înscris pe lista Patrimoniului Mondial UNESCO din anul 1999.	
Amplasarea municipiului într-un cadru natural atractiv	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Disponibilitatea fondurilor europene pentru dezvoltarea/sprijinirea polilor urbani	Concurența manifestată de orașele de rang superior
	Accentuarea disparităților de dezvoltare din oraș și sat, dintre regiuni și județe.
Profilul demografic	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Existența unui număr mare de persoane în vârstă de muncă	Rata foarte scăzută a natalității și sporul natural negativ
Specificul multi-etnic, multi-lingvistic și multi-confesional al populației	Accentuarea fenomenului de îmbătrânire demografică
Mortalitate infantilă relativ scăzută	Scăderea populației stabile a municipiului
Nivel relativ ridicat de instruire al populației	Migrația unei părți importante a populației adulte în țară și în străinătate
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Dezvoltarea unui program de creștere a natalității	Continuarea procesului de îmbătrânire demografică și creșterea gradului de dependență
	Migrația forței de muncă către alte țări, mai ales a persoanelor înalt calificate (brain-drain).

Fondul locativ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Existența unui fond locativ mare	Numărul mare de tineri care nu dispun de o locuință sau care locuiesc în condiții improprii
Construcția de noi locuințe din fonduri private	Calitatea precară a infrastructurii urbane din ansamblurile de locuințe construite în perioada comunistă (căi de acces, locuri de parcare, spații publice, spații verzi, locuri de joacă, iluminat public, etc.)
Gradul ridicat de dotare al locuințelor cu instalații și dependențe	Eficiența energetică redusă a blocurilor de locuințe și a clădirilor publice, care generează emisii ridicate de CO2, un aspect urban inestetic, costuri mari de întreținere și confort redus.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Disponibilitatea fondurilor europene pentru creșterea eficienței energetice a clădirilor	Hazardele naturale (ex. alunecări de teren).
Existența programului "PRIMA CASĂ".	
Economie și forță de muncă	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Numărul mare de întreprinderi active la nivel local (rata ridicată a antreprenoriatului)	Criza economică globală a afectat mediul de afaceri local
Pondere relativ ridicată a sectorului IMM în economia locală	Creșterea costurilor cu materii prime, energie, taxe și impozite, precum și scăderea cererii au condus la înregistrarea de pierderi financiare
Existența unei baze industriale solide și diversificate (alimentară, textilă, ceramică, prelucrarea metalului, etc.)	Nivelul scăzut de salarizare
Existența unor suprafețe agricole extinse (pășuni, fânețe, livezi, terenuri arabile)	Lipsa unor exploatații agricole și ferme zootehnice de mari dimensiuni
Dezvoltarea sectorului serviciilor (comerț, turism, servicii bancare și de asigurări, etc.)	Lipsa unor structuri asociative de tip cluster, care să integreze firmele locale în lanțuri de furnizare a produselor cu valoare adăugată ridicată
Atragerea unor investitori străini importanți	Lipsa terenurilor pentru atragerea de noi investitori
Existența unui Consiliu Local al IMM	Amplificarea migrației externe și interne a

	forței de muncă calificate și a celei cu studii superioare.
	Slaba valorificare a potențialului local de producere a energiei din surse regenerabile
	Declinul învățământului tehnic și profesional
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Creșterea atractivității mediului de afaceri și investițional autohton (atragera de noi investitori străini).	Propagarea crizei economice globale și a efectelor acesteia (cu impact și asupra companiilor locale care exportă).
Creșterea puterii de cumpărare a populației (creșterea vânzărilor companiilor locale).	Scăderea apetitului investițional global și orientarea investitorilor către piețele emergente cu potențial ridicat de creștere (migrarea unor investitori locali către Asia).
Disponibilitatea fondurilor europene pentru creșterea competitivității economice	Creșterea șomajului pe termen lung, mai ales în rândul tinerilor.
Disponibilitatea fondurilor europene pentru cercetare-dezvoltare-inovare	Scaderea spiritului antreprenorial.
Disponibilitatea fondurilor europene pentru dezvoltarea agriculturii și a mediului rural	Sprrijin insuficient pentru dezvoltarea sectorului IMM
Creșterea interesului pentru energia verde și valorificarea potențialului de producere a energiei regenerabile.	Perpetuarea practicării agriculturii de subzistență.
Disponibilitatea fondurilor europene pentru producția și distribuția de energie (din surse regenerabile)	Fragmentarea proprietății și exploatațiilor agricole.
	Epuizarea resurselor de hidrocarburi și creșterea prețului la energie
Infrastructura de transport	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Accesul direct al municipiului la rețeaua TEN-T rutieră și feroviară	Lipsa unei infrastructuri de transport rutier rapid către polii urbani din România și străinătate
Reabilitarea magistralei feroviare care străbate municipiul	Existența unui număr important de străzi orășenești nemodernizate și/sau aflate într-o stare avansată de degradare.
Reabilitarea DN 14	Lipsa unui pod care să asigure legătura cu cartierul Târnavă
Distanța relativ redusă față de aeroporturile internaționale din Sibiu și Târgu Mureș	Abandonarea proiectului legăturii feroviare Sighișoara-Târgu Mureș

	Lipsa unei variante de ocolire
	Numărul insuficient de locuri de parcare și lipsa unui sistem eficient de management al parcărilor
	Gradul ridicat de uzură și eficiența energetică redusă a parcului de autovehicule pentru transport în comun
	Lipsa unui sistem integrat de monitorizare și management al traficului în interiorul municipiului
	Insuficiența pistelor pentru bicicliști și a zonelor pietonale, ca alternative ecologice de deplasare
	Accesibilitatea deficitară pentru turiști și locuitori în zona veche a orașului, care concentrează obiectivele turistice importante
	Lipsa unei parări pentru autocare în zona centrului istoric
	Lipsa unei zone de promenadă pe malul râului Târnavă
	Inexistența unui sistem de e-ticketing la nivelul sistemului de transport local în comun
	Lipsa unui operator microregional/metropolitan de transport în comun
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Modernizarea infrastructurii de transport din țară și din regiune (de ex. coridorul pan-european IV).	Alocări insuficiente de la bugetul de stat pentru realizarea de lucrări de investiții (de ex. Autostrada Transilvania, varianta de ocolire)
Disponibilitatea fondurilor europene și guvernamentale (PNDL) pentru dezvoltarea infrastructurii de transport și servicii publice	Creșterea parcului auto și suprasolicitarea infrastructurii de transport
Protecția Mediului	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Calitatea satisfăcătoare a apelor de suprafață din zonă	Existența unor izvoare permanente care nu corespund din punct de vedere bacteriologic

	și chimic.
Calitatea apei potabile furnizate se încadrează în parametrii impuși de Legea 458/2002, clasa A2.	Existența unor surse de poluare a apei din râul Târnava Mare în amonte de Sighișoara
În perioada 2007 – 2012 nu au fost semnalate accidente majore de mediu pe factorul apă.	În municipiu, nu există o stație automată de monitorizare a aerului.
Extinderea și reabilitarea rețelei de distribuție a apei	Au fost constatate depășiri ale limitelor impuse pentru pulberile în suspensie și amoniac în perioada 2007 – 2012.
Poluare cu nitrați scăzută	La nivelul municipiului nivelul poluării fonice este ridicat, datorită traficului auto (E60) și celui feroviar (calea ferată Brașov-Teiuș).
Lipsa siturilor contaminate	Nu există o variantă ocolitoare a municipiului, pentru reducerea efectelor poluării generate de traficul auto.
Existența a 4 situri NATURA 2000 pe teritoriul municipiului	Existența pericolului unor alunecări de teren în intravilanul municipiului.
Existența unui depozit de deșeuri ecologic la nivel local, precum și a unui operator care colectează și transportă deșeurile.	Ariile protejate sunt amenințate de activitățile antropice și de pășunatul excesiv
Existența unor operatori privați care preiau și valorifică vehiculele scoase din uz	Lipsa unui depozit de deșeuri inerte
Operatorul local de salubritate asigură pre-colectarea selectivă a deșeurilor	Informarea/conștientizarea insuficientă cu privire la colectarea selectivă a deșeurilor
Derularea mai multor campanii de curățenie la nivel local	
Existența unei stații de sortare a deșeurilor	
Creșterea suprafeței de spații verzi prin amenajarea de noi parcuri	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Creșterea interesului și a investițiilor pentru protecția mediului (creșterea calității aerului, apei, solului cu impact benefic asupra cetățenilor din municipiu)	Cadru legislativ complex, instabil, inflexibil, necorelat (de ex. între legislația de mediu, cea de transport, turism, etc.)
Disponibilitatea fondurilor europene și guvernamentale (fondul de mediu) pentru conservarea patrimoniului natural și protecția mediului	Accentuarea schimbărilor climatice.

Infrastructura tehnico-edilitară	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Reabilitarea stației de tratare a apei	Scăderea cantității de apă potabilă distribuite, cu precădere în cazul operatorilor economici
Infrastructura de telecomunicații este bine dezvoltată	Desființarea sistemului centralizat de alimentare cu energie termică
Extinderea și reabilitarea rețelei de alimentare cu apă și de canalizare	Sistemul de iluminat public este unul uzat fizic și moral, având o eficiență energetică redusă, ceea ce generează emisii importante de CO ₂ și costuri ridicate cu asigurarea necesarului de energie.
Modernizarea iluminatului arhitectural	Existența unor zone/cartiere care nu sunt conectate la rețeaua centralizată de alimentare cu apă și canalizare
Existența unui Plan de Acțiune pentru Energie Durabilă. Municipiul Sighișoara este semnatar al Convenției Primarilor prin care își asumă reducerea emisiilor de CO ₂ cu 21% până în 2020.	
Modernizarea rețelei de distribuție a gazelor naturale	
Existența unui sistem de supraveghere video a spațiilor publice	
Existența unui sistem de monitorizare a consumului de energie la unitățile de învățământ	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Disponibilitatea fondurilor europene pentru dezvoltarea/modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare și a serviciilor publice	Alocări insuficiente de la bugetul de stat pentru realizarea de lucrări de investiții.
Disponibilitatea fondurilor guvernamentale pentru dezvoltarea/modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare (PNDL)	Creșterea prețului la combustibili.
Servicii Sociale	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Existența unui Serviciu public de asistență socială	Insuficiente proiecte integrate care să vizeze comunitatea de romi din municipiu și din localitățile învecinate

Existența unui număr important de furnizorii privați de servicii sociale.	Starea avansată de degradare a infrastructurii de servicii sociale existente la nivel de municipiu (de ex. Căminul de bătrâni) și insuficiența acestora în raport cu cererea în creștere
	Creșterea numărului de persoane expuse riscului de excluziune socială (de ex. romi, bătrâni dependenți, persoane care locuiesc în condiții improprii, etc.)
	Numărul insuficient de locuințe sociale în raport cu numărul persoanelor fără locuință sau care locuiesc în condiții improprii.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Creșterea gradului de implicare a mediului privat și non-guvernamental în furnizarea de servicii de asistență socială.	Accentuarea fenomenului de sărăcie și accentuarea excluziunii sociale.
Promovarea egalității de șanse și a incluziunii sociale (inclusiv a grupurilor defavorizate din municipiu).	
Disponibilitatea fondurilor europene pentru dezvoltarea infrastructurii sociale	
Educație	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Existența unei rețele diversificate de unități de învățământ preuniversitar - publice și private	Scăderea populației școlare, la toate nivelurile educaționale
Atractivitatea liceelor din municipiu pentru absolvenții de gimnaziu din zona rurală învecinată	Rata scăzută de promovabilitate la examenele de bacalaureat
Oferta educațională a celor patru licee din municipiu este variată.	Slaba dezvoltare a învățământului tehnic și profesional
Existența extensiilor universitare	Scăderea numărului de personal didactic cu 20,8% în perioada 2007 – 2012.
Desfășurarea a numeroase activități extracurriculare și școlare de către Clubul Copiilor și Elevilor, dar și de către Clubul Școlar Sportiv din municipiu.	Scăderea numărului de laboratoare și ateliere școlare și dotarea lor deficitară
Existența unui număr relativ mare de săli de	Slaba corelare dintre oferta educațională

sport pentru elevi	locală și nevoile mediului de afaceri
	Starea fizică necorespunzătoare a unora dintre clădirile de școli, inclusiv a unor săli de sport
	Slaba dezvoltare a serviciilor de formare profesională continuă și numărul redus de participanți la astfel de cursuri
	Rata ridicată a abandonului școlar în rândul comunității rome.
	Lipsa unui campus educațional modern pentru învățământul preuniversitar.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Creșterea gradului de implicare a mediului privat și non-guvernamental în furnizarea educaționale.	Scăderea gradului de cuprindere al populației în sistemul de învățământ, creșterea abandonului școlar.
Creșterea interesului pentru educație, formală și informală.	
Disponibilitatea fondurilor europene pentru dezvoltarea infrastructurii educaționale	
Disponibilitatea fondurilor europene pentru dezvoltarea resurselor umane	
Sănătate	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Creșterea numărului de unități medicale, cu precădere a celor din sectorul privat	Scăderea numărului de paturi de spital
Adresabilitatea ridicată a Spitalului Municipal – cca 50% dintre pacienți provin din mediul rural, inclusiv din județele învecinate (SB, BV)	Oferta de servicii medicale este relativ puțin diversificată
Creșterea speranței de viață a populației	Spitalul Municipal își desfășoară activitatea în clădiri necorespunzătoare și insuficient dotate pentru o unitate medicală modernă.
Creșterea numărului de medici și stomatologi	Numărul insuficient de cabinete medicale școlare și deficitul de personal la nivelul acestora
Rata scăzută a mortalității infantile.	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Disponibilitatea fondurilor europene pentru dezvoltarea infrastructurii de sănătate	Accentul redus pus pe prevenție.
Creșterea gradului de implicare a mediului	Migrarea în străinătate a personalului

privat și non-guvernamental în furnizarea de servicii medicale.	medical
	Legislația defavorabilă furnizării unor servicii medicale de către Spitalul Municipal
Turism	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Centrul istoric al orașului este înscris pe lista Patrimoniului Mondial UNESCO din anul 1999, fiind unul dintre cele mai importante obiective turistice din România.	Atracțiile turistice naturale din municipiu și din împrejurimi sunt insuficient cunoscute și mediatizate pe plan intern și extern.
Existența unor arii protejate și rezervații naturale	Durata scăzută a sejurului turistic
În municipiul Sighișoara există multe obiective de patrimoniu cultural și istoric de interes național	Infrastructura de agrement din zonă este insuficientă în raport cu numărul mare de turiști și vizitatori.
Diversitatea ofertei locale de spații de cazare	O parte dintre monumentele istorice din municipiu se află într-o stare avansată de degradare și nu sunt valorificate corespunzător în scop turistic.
Creșterea semnificativă a numărului de locuri de cazare	Deficitul de personal calificat în domeniul turismului are un impact negativ asupra calității serviciilor furnizate turiștilor.
Preferința turiștilor pentru un standard ridicat de confort.	Lipsa unor pachete turistice integrate, diversificate (turismul cultural-religios, balnear și de wellness, gastronomic, ecologic, etc.), inclusiv în cooperare cu alte centre turistice din Transilvania.
Dinamica sosirilor și înnoptărilor a fost una pozitivă după anul 2010, atingându-se cifre record în 2012.	Insuficiența monumentelor de for public din municipiu
Municipiul Sighișoara deține un centru de informare turistică și există un proiect în derulare pentru crearea și dotarea unui Centru Național de Informare și Promovare Turistică.	Lipsa unui brand turistic al Sighișoarei
Anual se organizează numeroase evenimente de rezonanță națională și internațională, care atrag numeroși turiști, cel mai cunoscut fiind Festivalul "Sighișoara Medievală".	Lipsa unui structuri de mari dimensiuni și moderne de tip camping

Existența unui Plan Urbanistic Zonal pentru zona construită protejată (Centrul Istoric)	Lacul Șercheș nu este amenajat în scop turistic și de agrement
	Lipsa unui contract de mentenanță pentru sistemul de iluminat arhitectural și a unui plan de management al zonei protejate (Centrul Istoric)
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Creșterea numărului de turiști care vizitează România (potențial de dezvoltare a turismului în Sighișoara).	Scăderea pieței turistice la nivel global.
Dezvoltarea agroturismului (inclusiv din jurul municipiului).	
Dezvoltarea sectorului tehnologiei informațiilor și comunicațiilor și creșterea numărului de utilizatori ai Internetului (de ex. potențial de promovare online a ofertei turistice locale).	
Disponibilitatea fondurilor europene și guvernamentale pentru dezvoltarea/modernizarea infrastructurii turistice	
Disponibilitatea fondurilor europene pentru conservarea patrimoniului construit	
Cultură și sport	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Existența unor instituții de cultură (muzeu, bibliotecă)	Absența unei rețele/ a unui cluster în domeniul industriilor creative și culturale.
Existența în municipiu a unui număr mare de asociații și fundații culturale.	În perioada 2007 – 2012 numărul vizitatorilor de muzee s-a redus cu 11,6%.
În perioada 2007 – 2013 s-au derulat o serie de proiecte menite să îmbunătățească și să valorifice patrimoniul cultural local (HERO, FOS, HERITPROT, etc.).	Cetatea Sighișoara necesită lucrări urgente de reabilitare și revitalizare, în scopul protejării patrimoniului construit și a creșterii atractivității turistice.
Creșterea accesului la internet în două spații publice a fost realizată prin implementarea unui proiect prin care aparatura necesară a fost pusă la dispoziția municipalității.	Instituțiile culturale din municipiu necesită lucrări de reabilitare și dotare.
Activitatea sportivă este reprezentată în principal de handbal dar și de judo, tenis,	Infrastructura sportivă de la nivel local este uzată fizic și moral, inclusiv cea pentru

atletism.	sportul școlar (săli și terenuri de sport, bazine de înot didactic).
Existența unui număr ridicat de asociații sportive private care promovează sportul în municipiu.	Lipsa unei infrastructuri de afișaj stradal pentru evenimentele culturale și a unei agenții de bilete
Cele două ștranduri din municipiu(modernizate) sunt introduse în circuitul comercial.	Lipsa unor spații adecvate pentru organizarea de evenimente de amploare (inclusiv în aer liber)
Pentru sportul de amatori au fost înființate săli de aerobic și fitness.	Inexistența unei agenții de management cultural și insuficienta colaborare cu centre culturale internaționale
În perioada analizată, a fost aprobată finanțarea proiectului „Bază sportivă în Hetiur”, dar până în prezent a fost realizat doar studiul de fezabilitate.	Lipsa unei secții muzeale etnografice
Noul stadion municipal, care dispune și de o pistă de atletism modernă, este în curs de finalizare	Lipsa unei galerii de artă moderne
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Disponibilitatea fondurilor europene pentru conservarea patrimoniului construit	Modificări legislative cu privire la regimul obiectivelor de patrimoniu
Disponibilitatea fondurilor europene și guvernamentale pentru modernizarea infrastructurii de cultură și sportive	
Creșterea interesului populației pentru sport și menținerea unei stări bune de sănătate (creșterea speranței de viață).	Menținerea la un nivel scăzut a finanțărilor de la bugetul de stat alocate culturii.
Guvernanță locală	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Municipiul Sighișoara face parte din diferite asociații de dezvoltare intercomunitară (A.D.I.) pentru implementarea unor proiecte de dezvoltare locală.	O parte din posturile din organigrama Primăriei nu sunt ocupate în prezent, din cauza constrângerilor legale și bugetare, ceea ce îngreunează furnizarea unor servicii publice de calitate.
Municipiul Sighișoara este înfrățit cu orașe din Franța, Italia, Germania, Ungaria, Polonia, în baza acordurilor de cooperare fiind derulate vizite de studiu, schimburi economice și culturale.	Nivelul redus de salarizare al personalului din administrația locală

Creșterea ponderii veniturilor proprii în bugetul local, o mai bună colectare a taxelor și impozitelor.	Volumul relativ redus al finanțărilor nerambursabile atrase în perioada 2007-2013, ca urmare a numărului mare de proiecte trecute pe listele de rezervă ale AM/OI.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Creșterea gradului de implicare al cetățenilor în viața comunității și dezvoltarea societății civile.	Capacitate administrativă redusă.
Creșterea numărului de inițiative de tip parteneriat public-privat (inclusiv la nivel local, resurse adiționale pentru investiții).	Mentținerea corupției și a birocrăției la un nivel înalt.
	Cadru legislativ complex, instabil, inflexibil

III. Strategia de dezvoltare locală a Municipiului Sighișoara pentru perioada de programare 2014-2020

3.1. Contextul strategic

3.1.1. Contextul strategic european

Strategia „Europa 2020” - Obiectivul general al acestei strategii este transformarea UE într-o economie inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii, pentru a oferi un nivel ridicat al ocupării forței de muncă, al productivității și pentru a asigura coeziunea economică, socială și teritorială. Cele trei priorități stabilite în cadrul acestei strategii sunt:

- Creștere inteligentă
- Creștere durabilă
- Creștere favorabilă incluziunii sociale.

Printre țintele Strategiei Europa 2020 se numără:

- rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 75%
- nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare de 3% din PIB-ul Uniunii Europene
- obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice:
- emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% sub nivelul înregistrat în 1900
- 20% din energia produsă să provină din surse regenerabile
- creșterea cu 20% a eficienței energetice
- rata de părăsire timpurie a școlii sub 10%
- ponderea tinerilor cu vârsta între 30-34 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 40%
- scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 20 de milioane.

Cadrul Strategic pentru Amenajarea Teritoriului Uniunii Europene integrează la nivel teritorial obiectivele de coeziune și competitivitate ale Uniunii, stabilind ca obiective:

1. Amenajarea policentrică a teritoriului
2. O nouă relație urban-rural
3. Accesul egal la infrastructură și cunoaștere
4. Administrarea înțeleaptă a patrimoniului natural și cultural

Liniile directoare strategice ale Uniunii Europene (Community Strategic Guidelines) indică trei priorități:

- îmbunătățirea atractivității Statelor Membre, regiunilor și orașelor, prin îmbunătățirea accesibilității, asigurarea unui nivel și a unei calități adecvate a serviciilor și protejarea mediului înconjurător

- încurajarea inovării, antreprenoriatului și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere, prin promovarea capacității de cercetare-inovare, inclusiv a noilor instrumente TIC
- crearea de noi locuri de muncă, mai bine plătite, prin atragerea de noi persoane în procesul de ocupare și în activități antreprenoriale, îmbunătățirea adaptabilității lucrătorilor și a firmelor și investițiile în capitalul uman

Conectarea Europei – are scopul de a accelera investițiile pe termen lung în drumuri, căi ferate, rețele energetice, conducte și rețele de mare viteză în bandă largă.

- **Ameliorarea legăturilor de transport** – investiții în proiecte de infrastructură menite să faciliteze transportul de mărfuri și călători, în special între vestul și estul Europei. Investițiile se vor axa pe moduri de transport ecologice și durabile.
- **Conectarea rețelelor energetice** – realizarea de conexiuni între țările UE, care să faciliteze furnizarea energiei - atât a celei tradiționale, cât și a energiei provenind din surse regenerabile.
- **Sprijinirea rețelelor digitale de mare viteză** – crearea de rețele în bandă largă și furnizarea de servicii digitale paneuropene. Se vor acorda subvenții pentru crearea infrastructurii necesare în vederea introducerii serviciilor de identificare digitală, precum și a serviciilor electronice în domeniul achizițiilor publice, sănătății, justiției și operațiunilor vamale. Banii vor fi utilizați pentru a asigura conectarea și interoperabilitatea serviciilor naționale.

CARTA ALBĂ Foaie de parcurs pentru un spațiu european unic al transporturilor – Către un sistem de transport competitiv și eficient din punct de vedere al resurselor – stabilește următoarele obiective de atins până în anul 2050:

- Eliminarea autoturismelor cu combustibili convenționali din orașe
- Reducerea cu 40% a emisiilor din transportul maritim
- Trecerea a 50% dintre pasagerii și mărfurile de pe relațiile interurbane de distanță medie de pe modul rutier pe modul feroviar și naval
- Reducerea în ansamblu cu 60% a emisiilor generate de activitatea de transport.

Energie 2020: O strategie pentru energie competitivă, sustenabilă și sigură COM (2011) 21 din 26.1.2011 – țintește realizarea unei Europe eficiente din punct de vedere energetic; construirea unei adevărate piețe integrate pan-europene de energie; sporirea puterilor consumatorilor și atingerea celui mai înalt nivel de siguranță și securitate; extinderea poziției de lider a Europei în domeniul tehnologiilor energetice și al inovării; consolidarea dimensiunii externe a pieței energetice a UE.

Regiunile cunoașterii -scopul de a întări potențialul Regiunilor Europene, și în particular de a încuraja și sprijini dezvoltarea, în întreaga Europă, în “clustere orientate pe cercetare”, universități asociate, centre de cercetare, întreprinderi și autorități regionale.

Strategia Dunării este o platformă pentru încurajarea parteneriatelor, atât între autoritățile locale și regionale, cât și între autorități, mediu privat și sectorul neguvernamental, prin generarea de proiecte pentru dezvoltarea regiunii Dunării. Această strategie are patru piloni:

- conectivitatea (transport durabil, rețele de energie, turism și cultură);
- protecția mediului, a resurselor de apă și managementul riscurilor;
- prosperitate și dezvoltare socio-economică (educație, cercetare, dezvoltare rurală, competitivitate, piața internă);
- îmbunătățirea sistemului de guvernare (capacitate instituțională și securitate internă)

3.1.2. Contextul strategic național:

Țintele Strategiei Europa 2020 asumate de România sunt:

- rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 70%
- nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare de 2% din PIB-ul României
- obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice:
- emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% sub nivelul înregistrat în 1900
- 24% din energia produsă să provină din surse regenerabile
- creșterea cu 19% a eficienței energetice
- rata de părăsire timpurie a școlii sub 11,3%
- ponderea tinerilor cu vârsta între 30-34 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 26,7%
- scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 580.000.

La nivelul Statelor Membre, Strategia Europa 2020 este implementată prin intermediul **Programelor Naționale de Reformă** (PNR).

Acordul de parteneriat 2014-2020 (varianta aprobată de Guvern, martie 2014) are ca și obiectiv global Reducerea disparităților de dezvoltare economică și socială între România și statele membre ale UE. Pentru a atinge aspirațiile de creștere economică și pentru a avea o economie modernă și competitivă, România trebuie să răspundă următoarelor provocări: competitivitatea și dezvoltarea locală, oamenii și societatea, infrastructura, resursele și administrația și guvernarea.

Astfel, pentru fiecare provocare au fost identificate obiective (corelate cu obiectivele tematice de la nivelul UE) și priorități de dezvoltare pentru perioada 2014-2020:

- Provocarea 1 – Competitivitatea și dezvoltarea locală

- Provocarea 2 – Oamenii și societatea
- Provocarea 3 – Infrastructura
- Provocarea 4 – Resursele
- Provocarea 5 – Administrația și guvernarea

Programul Operațional Regional 2014-2020 (varianta martie 2014) își propune ca și obiectiv general creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunilor, capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul lor de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.

Axele prioritare definite în cadrul POR 2014-2020 sunt:

1. Îmbunătățirea activităților de transfer tehnologic
2. Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii
3. Eficiența energetică în clădiri publice
4. Sprijinirea dezvoltării urbane
5. Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului
6. Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională și locală
7. Dezvoltarea infrastructurii de sănătate și sociale
8. Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban
9. Îmbunătățirea infrastructurii educaționale
10. Îmbunătățirea activității cadastrale
11. Asistență tehnică

Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020 (varianta martie 2014)

Plecând de la experiența perioadei de programare 2007-2013, în scopul asigurării unei mai bune coordonări a procesului de gestionare a fondurilor europene, a unei abordări integrate a proiectelor majore de investiții vizând îndeplinirea obligațiilor asumate de România prin Tratatul de Aderare precum și prin alte directive europene a căror perioadă de implementare se încheie la orizontul anilor 2020, Guvernul a stabilit necesitatea grupării priorităților de investiții aferente sectoarelor infrastructurii majore de transport, mediu și energie într-un singur program operațional - Programul Operațional Infrastructură Mare.

Axele prioritare ale POIM 2014-2020:

Transport:

1. Dezvoltarea rețelei TEN-T pe teritoriul României
2. Creșterea accesibilității regionale prin conectarea la TEN-T
3. Dezvoltarea unui sistem de transport sigur și prietenos cu mediul

Mediu:

4. Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
 5. Protejarea și refacerea biodiversității, remedierea solurilor contaminate și monitorizarea calității aerului
 6. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor
- Energie curată și Eficiență Energetică:
7. Energie sigură și curată pentru o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon
 8. Asistență tehnică

Programul Operațional Competitivitate 2014-2020 (varianta martie 2014)

În cadrul POC 2014-2020 au fost identificate două axe prioritare:

1. Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare (CDI) în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor
2. Tehnologia Informației și Comunicărilor (TIC) pentru o economie digitală competitivă
3. Asistență tehnică

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020 (varianta martie 2014)

În cadrul POCU 2014-2020 au fost identificate următoarele axe prioritare:

1. Inițiativa "Locuri de muncă pentru tineri"
2. Îmbunătățirea situației tinerilor din categoria NEET
3. Locuri de muncă pentru toți
4. Incluziunea socială și combaterea sărăciei
5. Educație și competențe
6. Asistență tehnică

Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 (varianta martie 2014) își propune să consolideze capacitatea administrativă a autorităților și instituțiilor publice, contribuind astfel la susținerea creșterii durabile în România.

POCA 2014-2020 este structurat pe trei axe prioritare și are rolul de a contribui la crearea unei administrații publice moderne capabilă să faciliteze dezvoltarea socio-economică a țării, prin intermediul unor servicii publice, investiții și reglementări de calitate, contribuind la atingerea obiectivelor strategiei 2020:

1. Guvernare eficientă, predictibilă și transparentă
2. Administrație accesibilă
3. Asistență tehnică

Programul Operațional Asistență Tehnică 2014-2020 (varianta martie 2014) își propune ca și obiectiv general asigurarea sprijinului necesar implementării eficiente și transparente a fondurilor

ESI alocate României în cadrul Politicii de Coeziune a UE, precum și pregătirii următoarei perioade de programare.

Strategia POAT 2014-2020 cuprinde două direcții principale de acțiune:

- 1) Sprijin pentru beneficiari în implementarea proiectelor finanțate din fondurile ESI, precum și pentru promovarea utilizării fondurilor și a rolului politicii de coeziune către beneficiari și publicul larg. Această direcție de acțiune va fi pusă în practică prin intermediul:
 - Axei prioritare 1 "Capacitatea beneficiarilor de a pregăti și implementa proiecte finanțate din fondurile ESI și diseminarea informațiilor privind aceste fonduri"
- 2) Sprijin pentru sistemul de coordonare, gestionare și control al fondurilor ESI prin asigurarea resurselor umane, a cadrului adecvat și a instrumentelor necesare. Această direcție de acțiune va fi implementată prin intermediul:
 - Axei prioritare 2 "Sprijin pentru coordonarea, gestionarea și controlul fondurilor ESI"
 - Axei prioritare 3 "Resursele umane implicate în sistemul de coordonare, gestionare și control al fondurilor ESI în România".

Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007 – 2013 și 2020, 2030 – obiective:

- modernizarea și dezvoltarea rețelei de transport de interes European și național, creșterea condițiilor de siguranță și a calității serviciilor;
- liberalizarea pieței interne de transport;
- stimularea dezvoltării economiei și a competitivității;
- întărirea coeziunii sociale și teritoriale la nivel regional și național;
- compatibilitatea cu mediul înconjurător.

Strategia de transport intermodal în România 2020 – obiective avute în vedere:

- modernizarea și/sau construirea unor terminale intermodale și a infrastructurii aferente
- realizarea unor servicii intermodale de calitate
- implementarea unui sistem de urmărire, planificare și management a transportului intermodal de marfă, utilizând sistemele inteligente de transport disponibile pe piață
- stimularea promovării sistemului național de transport intermodal

Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007-2026 are ca principale obiective transformarea României într-o destinație turistică de calitate pe baza patrimoniului său natural și cultural.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României pentru orizontul de timp 2020, respectiv 2030. Obiectivele pentru 2020 vizează atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile.

Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030 – are următoarele obiective:

- Valorificarea periferialității prin dezvoltarea rolului de conector și releu la nivel continental și intercontinental
- Racordarea șa rețeaua europeană de poli și coridoare de dezvoltare
- Structurarea și dezvoltarea echilibrată a rețelei de localități urbane
- Afirmarea solidarității urban-rural
- Dezvoltarea rurală
- Consolidarea și dezvoltarea legăturilor interregionale ca suport al dezvoltării regionale
- Dezvoltarea adecvată a diferitelor categorii de teritorii
- Creșterea competitivității teritoriale
- Protejarea, dezvoltarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural.

3.1.3. Contextul strategic regional și județean

Strategia de Dezvoltare Regională Centru 2014-2020 (versiune de lucru martie 2014):

Obiectiv global: dezvoltarea echilibrată a Regiunii Centru prin stimularea creșterii economice bazate pe cunoaștere, protecția mediului înconjurător și valorificarea durabilă a resurselor naturale precum și întărirea coeziunii sociale

Domenii strategice de dezvoltare (DSD) și priorități (P):

- D.S.D. 1. Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale regionale
 D.S.D. 2. Creșterea competitivității economice, stimularea cercetării și inovării
 D.S.D. 3. Protecția mediului înconjurător, creșterea eficienței energetice, stimularea utilizării surselor alternative de energie
 D.S.D. 4. Dezvoltarea zonelor rurale, sprijinirea agriculturii și silviculturii
 D.S.D. 5. Dezvoltarea turismului, sprijinirea activităților culturale și recreative
 D.S.D. 6. Dezvoltarea resurselor umane, creșterea incluziunii sociale

Strategia de Dezvoltare a Județului Mureș pentru perioada 2014-2020:

Obiectiv general: Creșterea competitivității economiei și a atractivității județului Mureș, reducerea disparităților existente între mediul urban și rural, în scopul creării unui climat favorabil pentru locuitori, întreprinzători și turiști.

Obiective specifice de dezvoltare:

1. Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de bază din mediul urban și rural, ca suport pentru dezvoltarea economică a județului;

2. Dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor, încurajarea transferului tehnologic și a cercetării aplicate în sectoare cu potențial de creștere pentru îmbunătățirea competitivității economiei și creare de noi locuri de muncă;
3. Întărirea caracterului de centru medical și de cercetare a județului Mureș;
4. Susținerea polilor de dezvoltare urbani și rurali (așa cum au fost ele definite în PATJ a județului Mureș) în scopul asigurării unei dezvoltări policentrice a județului; Dezvoltarea zonelor rurale pentru reducerea decalajelor economice și sociale majore față de mediul urban;
5. Diversificarea economiei locale prin dezvoltarea sectorului turistic, cu prioritate turismul cultural, balnear, rural și montan, în spiritul tradiției multiculturale;
6. Valorificarea rațională a patrimoniului natural, a potențialului pentru producerea resurselor de energie regenerabile, în conformitate cu principiile dezvoltării durabile;
7. Dezvoltarea eficientă a resurselor umane, ca suport pentru creșterea competitivității economice;
8. Dezvoltarea serviciilor sociale și sporirea accesului la servicii sociale durabile și de înaltă calitate a grupurilor defavorizate
9. Dezvoltarea capacității administrative a autorităților publice locale.

3.2. Analiza implementării Strategiei de Dezvoltare Economico-Socială a Municipiului Sighișoara pentru perioada 2008-2013:

Documentul “Strategia de dezvoltare economico-socială a municipiului Sighișoara pentru perioada 2008-2013” a fost elaborată în perioada 2007-2008, în cadrul unui proiect co-finanțat din PHARE 2005, cu sprijinul unui consultant extern. Strategia cuprindea viziunea, opțiunile strategice de dezvoltare, obiectivele specifice și direcțiile specific de dezvoltare de investiții , precum și lista proiectelor de investiții prioritare ale municipiului pentru perioada de programare anterioară.

În ciclul de programare 2007-2013, au fost implementate sau sunt încă în faza de implementare următoarele proiecte prioritare de investiții cuprinse în Strategia de Dezvoltare Economico-Socială a Municipiului Sighișoara pentru perioada 2008-2013:

- Extinderea și modernizarea infrastructurii de apă și de apă uzată (stație de tratare, reabilitare conductă de aducțiune și de distribuție a apei, stație de epurare, etc.);
- Îmbunătățirea serviciilor de colectare a deșeurilor;
- Atragerea și orientarea de noi investiții în oraș;
- Organizarea zilelor orașului;
- Promovarea Sighișoarei ca destinație turistică și culturală (prin organizarea anuală a unui număr important de evenimente de profil);

- Executarea de lucrări de reparații/modernizări și dotări la majoritatea unităților de învățământ din municipiu;
- Proiectul “Sighișoareni pentru o cetate mai curată”;
- Iluminarea cetății (proiectul FOS);
- Executarea de lucrări de modernizare și reparații la străzile și aleile pietonale din municipiu;
- Amenajarea de locuri de parcare;
- Reabilitarea termică (parțială) a unor blocuri de locuințe;
- Modernizarea Gării Sighișoara și a tronsonului de mare viteză Sighișoara-Coșlariu;
- Amenajarea și modernizarea spațiilor verzi din municipiu (proiectele finanțate de AFM);
- Înființarea unui centru de informare și promovare turistică;
- Etc.

Cu toate acestea, se observă faptul că un număr mare de proiecte strategice din vechea strategie a municipiului nu au fost implementate. Dintre acestea, pot fi menționate următoarele:

- Restaurarea zidurilor, turnurilor, bastioanelor și fortificațiilor Cetății Sighișoara;
- Reabilitarea termică a blocurilor de locuințe;
- Implementarea unui sistem de transport public ecologic și modern;
- Asigurarea unui acces facil al locuitorilor și turiștilor în Cetatea Sighișoara;
- Realizarea de parcuri sub- și supraterane;
- Amenajarea de piste de biciclete pe tot teritoriul municipiului;
- Reabilitarea podurilor existente peste râul Târnavă Mare și construcția unor noi;
- Extinderea ariilor industriale;
- Înființarea unui incubator de afaceri;
- Înființarea unui centru cultural și de conferințe;
- Etc.

Având în vedere faptul că Municipiul Sighișoara a dispus de acest document strategic de dezvoltare pentru perioada de programare 2007-2013, o atenție deosebită s-a acordat asigurării continuității procesului de planificare strategică de la nivel local. În acest sens, s-au făcut următoarele demersuri:

- profilul demografic, social și economic al municipiului cuprinde o analiză comparativă a principalilor indicatori de dezvoltare socio-economică, prin raportare la valorile de referință din anul 2007, începutul fostei perioade de programare;
- au fost reactivate structurile parteneriale de la nivel local (grupuri de lucru cu personalul din administrația publică locală, dar și cu alți actori interesați de la nivel local), în vederea validării noului document strategic, în fiecare

etapă majoră a elaborării sale (profil și analiza SWOT, viziune de dezvoltare și strategie, portofoliul de proiecte);

- politicile, măsurile, acțiunile și proiectele cuprinse în vechea strategie care nu au fost implementate în perioada de programare 2007-2013, au fost readuse în discuție în cadrul structurilor partenariale și o parte dintre acestea au fost cuprinse și în noul document strategic.

Pe de altă parte, noua strategie a fost elaborată plecând de la experiența procesului de planificare și de implementare a strategiei pentru perioada 2008-2013, în vederea eliminării unor aspecte problematice sau blocaje:

- includerea în noua document de planificare strategică a unui portofoliu cât mai diversificat de proiecte, care să contribuie la rezolvarea principalelor probleme identificate la nivelul principalelor domenii de analiză și care să asigure premisele atragerii unui volum suplimentar de resurse financiare externe (din fonduri U.E., de la bugetul de stat, parteneriate public-private, etc.);
- asigurarea unei structuri logice a documentului strategic (cunoscută ca „logica intervenției”), în care să existe o corelare clară între punctele slabe, amenințările, punctele tari și oportunitățile rezultate din profilul municipiului și sintetizate în Analiza SWOT, și viziunea de dezvoltare, direcțiile strategice de dezvoltare și proiectele prioritare din strategia propusă pentru perioada 2014-2020. O astfel de structură este, în același timp, mai ușor de parcurs de către orice tip de utilizator al documentului;
- corelarea portofoliului de proiecte de dezvoltare din noua strategie cu sursele de finanțare din fonduri externe și proprii, precum și cu capacitatea reală de finanțare a comunității locale. În acest sens, noua strategie cuprinde o analiză detaliată a resurselor financiare proprii și atrase de către autoritățile publice locale în perioada de programare 2007-2013, prognoza dinamicii bugetare pentru următoarea perioadă de programare, corelarea cu prioritățile de investiții de la nivel european, național și regional și cu resursele financiare alocate pentru acestea (de ex. prin Programele Operaționale 2014-2020) și indicarea surselor potențiale de finanțare pentru fiecare proiect din portofoliul pentru următoarea perioadă de programare;
- noul document strategic este unul pragmatic, în sensul că a acordat prioritate acelor măsuri și proiecte mature (pentru care au fost realizate deja demersuri - studii, consultări, expertize, au fost rezolvate unele aspecte legate de proprietate, etc.) și asupra cărora există un larg consens la nivelul actorilor interesați de la nivel local. În acest fel, gradul de atingere

al indicatorilor de realizare ai strategiei va fi unul mai ridicat ca în perioada de programare 2007-2013, iar Municipiul Sighișoara va avea un avantaj competitiv în fața altor comunități, unde demersurile de identificare a nevoilor de dezvoltare și a proiectelor prioritare nu a fost demarat, ceea ce le va afecta negativ inclusiv capacitatea de absorbție a fondurilor europene sau de la bugetul de stat.

Nu în ultimul rând, noua strategie a Municipiului Sighișoara este una bine fundamentată științific, bazată pe instrumente de planificare moderne și agreate la nivel european (analize comparative și multidimensionale, benchmarking, analiză SWOT, etc.), datele de input provenind exclusiv din surse oficiale, verificabile (Institutul Național de Statistică, Direcția de Finanțe Publice, Oficiul Național al Registrului Comerțului, etc.) și care permit monitorizarea dinamicii socio-economice a municipiului, în faza de implementare a documentului strategic.

3.3. Viziunea de dezvoltare (orizont 2020):

Municipiul Sighișoara va fi, la orizontul anului 2020, un oraș durabil și atractiv pentru investitori, turiști și cetățeni, inclusiv pentru cei care provin din grupuri dezavantajate, cu o creștere economică inteligentă și cu conexiuni rapide la axele prioritare de transport de la nivel european, condus de o administrație locală eficientă și proactivă, orientată către un parteneriat solid cu sighișorenii și cu mediul de afaceri.

Slogan: „Sighișoara: orașul-muzeu”

3.4. Ținte specifice pentru anul 2020:

1. Sighișoara 2020: destinație turistică și pol cultural de importanță europeană

Consolidarea, la orizontul anului 2020, a statutului municipiului Sighișoara de destinație turistică de importanță europeană, creșterea numărului de turiști și a sejurului acestora, prin măsuri de tipul:

- dezvoltarea și diversificarea infrastructurii de agrement, pentru a diversifica oferta turistică locală și a prelungi sejurul vizitatorilor;
- conservarea și valorificarea în scop turistic a patrimoniului construit de la nivelul municipiului, cu precădere a obiectivelor de interes major pentru vizitatori (zidurile Cetății, Turnul cu Ceas, clădirea Primăriei);

- extinderea, reabilitarea și amenajarea spațiilor cu destinație culturală și expozițională din municipiu (biblioteca municipală, sala de evenimente, galerie de artă, muzeu), pentru a extinde și diversifica calendarul de evenimente pus la dispoziția turiștilor;
- îmbunătățirea managementului obiectivelor de patrimoniu, a activităților turistice și culturale (agenție de management cultural), plan de management al zonei protejate;
- îmbunătățirea activității de promovare a municipiului ca destinație turistică, pe piețele internă și externă (brand local, parteneriate cu centre culturale internaționale, sistem de afișaj/panotaj, etc.);
- gestiunea riguroasă a zonei verzi și a vegetației spontane de pe Dealul Cetății pentru asigurarea integrității vizuale a sitului și eficientizarea sistemului de iluminat arhitectural.

De asemenea, se va acorda prioritate conceperii și promovării unor circuite turistice integrate, de ex. prin reconstrucția căii ferate înguste cu scop turistic care să lege Sibiu de Sighișoara sau amenajarea de piste de biciclete care să includă 8 sate săsești din zonă.

2. Sighișoara 2020: oraș-conectat, atractiv pentru locuitori și investitori

Creșterea accesibilității și a mobilității în interiorul municipiului Sighișoara, la orizontul 2020, prin următoarele măsuri concrete:

- reabilitarea rețelei de străzi din municipiu și construcția unui pod nou către cartierul Târnavă, inclusiv extinderea acestora pentru a asigura accesul rapid la cartiere care actualmente sunt izolate (de ex. Târnavă II), concomitent cu introducerea transportului în comun în aceste zone;
- amenajarea de noi locuri de parcare și implementarea unui sistem de management al traficului, inclusiv al locurilor de parcare, care să conducă la decongestionarea zonei centrale;
- reducerea traficului de tranzit și a celui greu din interiorul municipiului, inclusiv a poluării produse de acesta, prin construcția unei variante de ocolire;
- creșterea atractivității transportului în comun, prin modernizarea parcului de autovehicule, implementarea sistemului de e-ticketing și extinderea numărului de trasee;
- finalizarea coridorului pan-european IV va asigura accesul municipiului la o cale ferată rapidă, ceea ce va constitui un atu în atragerea de turiști și investitori.

Deși turismul are o importanță vitală pentru dezvoltarea municipiului, acesta nu poate reprezenta o sursă de venit suficientă și constantă pentru cetățeni, în condițiile în care numărul persoanelor ocupate în domeniu este relativ redus, iar circulația turistică are caracter de sezonitate. Prin urmare, activitățile productive vor continua să fie, și în perioada 2014-2020, motorul economiei locale, prin reorientarea către activități cu valoare adăugată ridicată, care să valorifice durabil și inteligent resursele locale și să ofere un nivel de salarizare mai ridicat. În acest

sens, municipalitatea va pune la dispoziție terenuri pentru realizarea de noi investiții și se va implica activ în asigurarea necesarului de forță de muncă calificate, prin adaptarea ofertei de învățământ tehnic și profesional la cerințele specifice ale întreprinzătorilor locali, funcție de profilul activității acestora.

Conectarea cetățenilor la rețelele tehnico-edilitare se va asigura prin finalizarea lucrărilor la stația de tratare a apei potabile și de epurare a apelor uzate, precum și prin extinderea rețelei de distribuție și de canalizare în zonele neacoperite în prezent. De asemenea, se vor asigura surse alternative pentru aprovizionarea cetățenilor cu apă potabilă de calitate și va fi extinsă rețeaua de distribuție a energiei electrice în noile zone rezidențiale.

Calitatea vieții locuitorilor municipiului va fi îmbunătățită prin investiții în amenajarea de spații publice de calitate, precum și de noi zone de agrement, de practicare a sporturilor și de petrecere a timpului liber. De asemenea, vor fi continuate investițiile pentru reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ, precum și a Spitalului Municipal, căruia i se va adăuga și o maternitate nouă. În sfera serviciilor sociale, se va acorda o atenție deosebită extinderea gamei de servicii oferite grupurilor defavorizate de la nivel local (persoane vârstnice dependente, persoane fără adăpost, tineri care locuiesc în condiții improprii, persoane de etnie romă, etc.). O importanță deosebită va fi acordată economiei sociale, de ex. prin înființarea unei școli de arte și meserii profilate pe meșteșuguri tradiționale.

3. Sighișoara 2020: oraș-verde

În perioada 2014-2020, se vor realiza o serie de investiții pentru reducerea emisiilor de CO₂ cu 21%, în conformitate cu PAED aprobat în anul 2013. Acestea vor viza următoarele măsuri concrete:

- reabilitarea termică a blocurilor de locuințe și a clădirilor publice (unitățile de învățământ, unități sanitare, culturale, etc.), care nu au fost izolate până în prezent;
- valorificarea potențialului local de producere a energiei regenerabile (de ex. panouri fotovoltaice) pentru a asigura consumul public;
- achiziționarea de mijloace de transport în comun ecologice;
- extinderea și eficientizarea energetică a sistemului de iluminat public și ambiental.

Asigurarea dezvoltării sustenabile a municipiului se va asigura și prin continuarea implementării sistemului de management integrat al deșeurilor, respectiv prin consolidarea versanților și a zonelor din municipiu afectate de alunecări de teren.

4. Sighișoara 2020: guvernare locală participativă

Atingere obiectivelor integrate de dezvoltare urbană ale municipiului Sighișoara pentru orizontul 2020 depinde de adoptarea unui nou model de guvernare locală, bazate pe planificarea, implementarea și monitorizarea participativă a Strategiei de Dezvoltare Locală. Această țintă implică următoarele măsuri transversale:

- permanentizarea procesului de comunicare și de colaborare cu structurile partenariale constituite la nivel local pentru elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală, prin înființarea unui „Observator Urban”, un grup de lucru permanent, cu comisii de specialitate (infrastructură, dezvoltare economică, servicii sociale, educaționale și sanitare, mediu). Acesta va cuprinde reprezentanți ai administrației locale, ai mediului de afaceri, ai mediului non-guvernamental și ai cetățenilor și se va întâlni regulat (de ex. trimestrial sau semestrial), pentru a asigura sprijin pentru implementarea, monitorizarea și evaluarea implementării strategiei și revizuirea acesteia, de câte ori va fi necesar. De asemenea, această platformă de comunicare va permite și diseminarea informațiilor cu privire la diferite oportunități de obținere a unor finanțări nerambursabile, de colaborare, etc.;
- adoptarea de către administrația publică locală a unor scheme de sprijin pentru investitori și mediul de afaceri, de exemplu prin acordarea de reduceri la impozite pentru construcțiile industriale total sau parțial abandonate, acordarea de facilități fiscale pentru realizarea de investiții, realizarea de lucrări de infrastructură de acces la unitățile economice, sprijin în recrutarea și formarea forței de muncă, etc.;
- dezvoltarea de parteneriate cu organizațiile non-profit din sfera serviciilor sociale, inclusiv prin acordarea de finanțări nerambursabile, pentru furnizarea de servicii sociale pentru grupurile defavorizate (romi, copii cu nevoi speciale, victime ale violenței în familie, etc.), complementare la cele furnizate de autoritatea locală și DGASPC;
- rezilierea contractelor de concesiune ale căror clauze au fost nerespectate de către concesionari și achiziționarea de către autoritatea publică locală de terenuri de pe piața liberă, în vederea punerii acestora la dispoziția investitorilor existenți și potențiali, dar și a dezvoltării unor proiecte de investiții de interes comunitar;
- înființarea Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „Zona Metropolitană Sighișoara”, împreună cu comunele învecinate, pentru a contracara deficitul de terenuri pentru proiectele de investiții ale comunității, dar și pentru integrarea furnizării unor servicii publice (transport în comun, managementul deșeurilor, serviciile de apă-canal, asigurarea necesarului de finanțare a serviciilor medicale furnizate de Spitalul Municipal, dezvoltare și promovare turistică, etc.);
- înființarea unui centru/agenții de management cultural, sub forma unei structuri asociative din care să facă parte municipalitatea și toți actorii din domeniul turistic și cultural, cu scopul de a asigura managementul și promovarea integrată a acestor domenii

la nivel local (organizarea de evenimente culturale, acțiuni de promovare, promovarea tradițiilor și meșteșugurilor din zonă, etc.);

- asigurarea de către administrația publică locală a unor servicii integrate de relocare pentru persoanele care decid să se mute sau să revină în municipiu, sub forma informării și consilierii cu privire la oportunitățile de angajare, de locuire, accesul la diferite servicii publice (educaționale, sociale, culturale, sanitare), etc.;
- implicarea activă a administrației publice locale în asigurarea necesarului de forță de muncă calificată pentru mediul de afaceri local, prin adaptarea ofertei educaționale de la nivelul unităților din subordine la cerințele angajatorilor, informarea beneficiarilor de prestații sociale cu privire la oportunitățile de formare și de ocupare, acordarea de burse tinerilor care doresc să urmeze cursuri postliceale sau profesionale, etc. ;
- elaborarea planului de management al zonei protejate și monitorizarea implementării acestuia, în vederea asigurării unei dezvoltări durabile a turismului în acest areal, inclusiv prin reglementări cu privire la circulație, salubritate, reglementări urbanistice, ordine și siguranță publică, autorizări, etc.

3.5. Obiective strategice. Obiective operaționale. Măsuri.

Obiective strategice	Obiective operaționale	Măsuri	Corelarea cu obiectivele tematice ale Strategiei EUROPA 2020
1. Creșterea atractivității municipiului Sighișoara pentru locuitori	Obiectivul operațional 1.1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori:	1.1.1. Asigurarea unor spații urbane de calitate și oportunități de petrecere a timpului liber 1.1.2. Asigurarea accesului la infrastructură și servicii de educație și formare profesională de calitate pentru toți locuitorii comunității 1.1.3. Asigurarea accesului la infrastructură și servicii de sănătate de calitate pentru toți locuitorii comunității 1.1.4. Asigurarea accesului la infrastructură și servicii sociale de calitate și combaterea sărăciei	Promovarea ocupării forței de muncă și a mobilității forței de muncă de muncă Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei Investițiile în educație, competențe și învățarea pe tot parcursul vieții
	1.2. Asigurarea bunei guvernante la nivel local:	1.2.1. Aproximarea administrației publice de cetățeni (dezvoltarea capacității instituționale, acces îmbunătățit al locuitorilor la informațiile de interes public și dezvoltarea cooperării)	Îmbunătățirea accesului, a utilizării și a calității TIC (E-administrație)

Obiective strategice	Obiective operaționale	Măsuri	Corelarea cu obiectivele tematice ale Strategiei EUROPA 2020
2. Creșterea atractivității municipiului Sighișoara pentru investitori și turiști:	2.1. Crearea unui mediu afaceri atractiv, competitiv și inovativ:	2.1.1. <i>Sprijinirea competitivității întreprinderilor</i> 2.1.2. <i>Dezvoltarea infrastructurii de sprijin a mediului de afaceri (infrastructură de afaceri, infrastructura de CDI și TIC)</i>	<i>Promovarea ocupării forței de muncă și a mobilității forței de muncă de muncă</i> <i>Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor</i> <i>Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării</i> <i>Îmbunătățirea competitivității IMM, a sectorului agricol și a pescuitului și acvaculturii</i>
	2.2. Dezvoltarea durabilă a turismului	2.2.1. <i>Valorificarea patrimoniului natural, antropic și cultural și promovarea turismului</i>	<i>Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor</i> <i>Îmbunătățirea competitivității IMM, a sectorului agricol și a pescuitului și acvaculturii</i>

Obiective strategice	Obiective operaționale	Măsuri	Corelarea cu obiectivele tematice ale Strategiei EUROPA 2020
3. Asigurarea conectării municipiului Sighișoara	3.1. Îmbunătățirea mobilității și accesibilității	3.1.1. Asigurarea accesibilității la polii naționali și internaționali și la principalele rețele de transport 3.1.2. Asigurarea mobilității în interiorul municipiului	Promovarea unor sisteme de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore. Promovarea ocupării forței de muncă și a mobilității forței de muncă
	3.2. Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare	3.2.1. Asigurarea accesului locuitorilor comunității la rețelele de apă și canalizare 3.2.2. Asigurarea accesului locuitorilor comunității la rețelele de energie electrică	Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor

Obiective strategice	Obiective operaționale	Măsuri	Corelarea cu obiectivele tematice ale Strategiei EUROPA 2020
4. Asigurarea unei creșteri sustenabile a municipiului Sighișoara	4.1. Asigurarea unui management durabil al mediului	4.1.1. Protejarea biodiversității, peisajului și asigurarea calității factorilor de mediu 4.1.2. Implementarea managementului riscurilor 4.1.3. Implementarea managementului deșeurilor	<i>Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor</i> <i>Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor</i>
	4.2. Creșterea eficienței energetice și promovarea energiilor alternative	4.2.1. Reabilitarea termică a clădirilor 4.2.2. Stimularea producerii și utilizării energiilor regenerabile	<i>Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de CO2 în toate sectoarele</i>

Caracterul integrat al strategiei. Corelarea dintre țintele specifice, obiectivele strategice, operaționale, măsuri și proiecte prioritare

Obiective strategice	Obiective operaționale	Ținte strategice pentru anul 2020			
		Destinație turistică și pol cultural de importanță europeană	Oraș-conectat, atractiv pentru locuitori și investitori	Oraș-verde	Guvernanță locală participativă
1. Creșterea atractivității municipiului Sighișoara pentru locuitori	1.1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori	Restaurarea Turnului cu Ceas	Reabilitarea și dotarea Spitalului Municipal	Finalizarea complexului sportiv Stadionul Nou	Plan Integrat de Dezvoltare Urbană
	1.2. Asigurarea bunei guvernante la nivel local	Centru/Agenție de management cultural	Centru de zi pentru vârstnici	Eficientizarea sistemului de iluminat public	„Observator Urban”
2. Creșterea atractivității municipiului Sighișoara pentru investitori și turiști:	2.1. Crearea unui mediu afaceri atractiv, competitiv și inovativ	Zonă de agrement lacul Rusu	Reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ	Extindere transport în comun ecologic în zona periurbană	Scheme de sprijin pentru investitori și mediul de afaceri
	2.2. Dezvoltarea durabilă a turismului	Restaurarea și revitalizarea Cetății Sighișoara	Rețea self service și piste de biciclete	Transport ecologic în comun	Plan de management al zonei protejate

Obiective strategice	Obiective operaționale	Ținte strategice pentru anul 2020			
		Destinație turistică și pol cultural de importanță europeană	Oraș-conectat, atractiv pentru locuitori și investitori	Oraș-verde	Guvernanță locală participativă
3. Asigurarea conectării municipiului Sighișoara	3.1. Îmbunătățirea mobilității și accesibilității	Construcția unei parări în zona centrală	Construcția unui pod peste Târnavă	Zonă de promenadă Târnavă	Sistem de management al traficului
	3.2. Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare	Reabilitare și aemanajare zona Sigma	Extinderea infrastructurii de apă-canal	Bazin de înot acoperit	Cadastru tehnico-edilitar
4. Asigurarea unei creșteri sustenabile a municipiului Sighișoara	4.1. Asigurarea unui management durabil al mediului	Consolidarea și stabilizarea versanților	Construcția variantei de ocolire	Stație de transfer și sortare a deșeurilor	Modernizare spații verzi
	4.2. Creșterea eficienței energetice și promovarea energiilor alternative	Reabilitarea termică a clădirilor publice	Reabilitarea termică a blocurilor de locuințe	Construcția unei micro-hidrocentrale	Implementarea PAED

IV Portofoliul de proiecte prioritare strategice pentru perioada 2014-2020

Portofoliul de proiecte strategice ale Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Sighișoara pentru perioada 2014-2020 este prezentat în detaliu în Anexa 1, care conține toate informațiile relevante pentru fiecare proiect în parte, inclusiv încadrarea în obiectivele, prioritățile și măsurile prevăzute în strategie, bugetul estimativ și sursele de finanțare potențiale, etc.. Aceste proiecte au fost colectate și validate, în urma centralizării chestionarelor care au fost completate de participanții la grupurile de lucru și interviurile organizate cu actorii relevanți (consilieri locali, personalul din administrația public locală, reprezentanți ai mediului de afaceri, ai instituțiilor publice decentralizate, asociații profesionale, cetățeni, etc.).

Cu privire la implementarea proiectelor strategice cuprinse în portofoliul de proiecte se pot desprinde următoarele concluzii și recomandări:

- 1) având în vedere numărul mare de proiecte strategice și bugetul substanțial estimat pentru implementarea acestora, se impune o abordare pe etape a acestora, corelată cu Planul de Acțiune propus.
- 2) proiectele din portofoliul propus trebuie să fie concentrate teritorial, în anumite zone de acțiune urbană (de ex. Cetatea Sighișoara), pentru a crea efecte sinergice și a spori impactul teritorial al acestora;
- 3) succesul implementării proiectelor din portofoliul propus depinde de asigurarea unor resurse financiare complementare la cele consacrate (fonduri europene, de la bugetele de stat și locale, etc.), precum parteneriatele public-privat, creditele, etc. De asemenea, este esențială asigurarea co-finanțării proiectelor finanțate din fonduri europene, care se poate realiza doar printr-o planificare bugetară riguroasă, sub forma bugetelor multianuale.

Trebuie menționat aici faptul că, în cazul Municipiului Sighișoara, dat fiind numărul mare de proiecte depuse spre finanțare prin POR 2007-2013 care au fost incluse pe listele de rezervă ale AM/OI POR din lipsă de fonduri, o atenție deosebită s-a acordat preluării unora dintre acestea în strategia aferentă ciclului de programare 2014-2020, în condițiile în care acele proiecte răspund unor nevoi de dezvoltare încă prezente la nivel local și au un grad de maturitate avansat (studii de fezabilitate, proiecte tehnice, expertize, etc.), ceea ce le sporește șansele de a fi finanțate cu prioritate în noul exercițiu financiar.

De asemenea, subliniem faptul că în portofoliul din Anexa 1 se regăsesc atât proiecte care vor avea ca beneficiar Municipiul – Primăria Municipiului Sighișoara, cât și proiecte care vor fi implementate de alte entități de la nivel local sau supra-local (de ex. CNADNR, operatorul regional de apă-canal, ONG-uri), dar care au impact asupra municipiului. Includerea acestora în

portofoliul de proiecte s-a făcut la propunerea reprezentanților respectivelor entități, care au participat la grupurile de lucru constituite în vederea elaborării strategiei.

V. Planul de acțiune pentru implementarea Strategiei

Pentru asigurarea implementării Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Sighișoara pentru perioada 2014-2020, propunem următorul plan de acțiune, structurat pe trei intervale de timp:

Acțiuni de întreprins pe termen scurt (2014)

Acțiuni	Responsabili
Aprobarea Strategiei de dezvoltare a municipiului Sighișoara pentru perioada 2014-2020 în cadrul Consiliului Local, prin adoptarea unei hotărâri în acest sens	Consiliul Local Sighișoara Primăria Sighișoara
Organizarea reuniunilor „Observatorului Urban” – structură partenerială cu rol de implementare, monitorizare, evaluare a implementării Strategiei de Dezvoltare Locală	Primăria Sighișoara Membri grupurilor de lucru (ONG-uri, mediul privat, cetățeni, etc.)
Promovarea strategiei în rândul publicului larg și a factorilor de decizie (parlamentari, consilii județene, Guvern, MDRAP, ADR Centru, etc.), prin postarea pe site-ul instituției, editarea unei broșuri și transmiterea acesteia către instituțiile sus-menționate, prezentarea acesteia la diferite evenimente, etc., inclusiv în vederea integrării priorităților și proiectelor locale în documentele programatice de la nivel teritorial superior (PDR, POS-uri, etc.)	Primăria Sighișoara
Adoptarea unor măsuri de sprijinire a mediului de afaceri local (reduceri la impozitele pe terenuri ocupate parțial sau total, modernizare drumuri de acces, acordarea de facilități pentru realizarea de investiții, etc.)	Primăria Sighișoara
Susținerea și finalizarea proiectelor aflate în implementare din perioada de programare 2007-2013 (de ex. Proiectul POS MEDIU, CNIPT, etc.)	Beneficiarii proiectelor aflate în derulare
Elaborarea PIDU al Municipiului Sighișoara (care va viza selectarea unei zone de acțiune urbană și descrierea proiectelor ce vor fi depuse spre finanțare în cadrul POR 2014-2020), respectiv a unui Studiu de Mobilitate la nivel local (pre-condiție	Primăria Sighișoara Firme de consultanță

pentru proiectele ce vizează infrastructura de transport)	
Elaborare documentațiilor tehnico-economice aferente proiectelor propuse a fi realizate în următoarea perioadă de programare (identificare terenuri/clădiri, pregătire documente care să ateste regimul juridic al terenurilor, studii de fezabilitate-fezabilitate, studii de impact, planuri de afaceri, documentații urbanistice, etc.), respectiv revizuirea acestora pentru proiectele care se află pe lista de rezervă sau au fost respinse în ciclul de programare 2007-2013	Primăria Sighișoara Firme de consultanță
Identificarea, analizarea și selectarea surselor de finanțare pentru proiectele propuse spre implementare în următoarea perioadă de programare (parteneriate public-privat, credite, alte resurse financiare externe, finanțări din fonduri europene – PO, fonduri de la bugetele de stat și local, etc.)	Beneficiarii proiectelor propuse a fi realizate
Identificarea partenerilor publici și privați pentru dezvoltarea și implementarea proiectelor prioritare, propuse spre implementare în parteneriat (ONG-uri, alte APL, autorități publice centrale)	Primăria Sighișoara
Realizarea de acorduri de parteneriat între Primărie, structuri asociative (de ex. ADI) și parteneri din mediul non-guvernamental și mediul de afaceri pentru realizarea proiectelor din portofoliul de proiecte prioritare (de ex. în domeniul turismului, serviciilor sociale, educaționale, culturale, etc.). Înființarea ADI Zona Metropolitană Sighișoara și a Agenției/Centrului de Management Cultural	Primăria Sighișoara ADI-uri Mediul de afaceri Mediul ONG
Planificarea multianuală a bugetului având în vedere resursele necesare pentru implementarea proiectelor prioritare (inclusiv în corelare cu quantumul co-finanțării pentru proiectele cu finanțare externă) și stabilirea graficului de derulare/implementare a strategiei (includerea în bugetul multianual a investițiilor propuse ca fiind prioritare în vederea pregătirii lor)	Primăria Sighișoara Consiliul Local Sighișoara
Asigurarea capacității instituționale a Primăriei, prin participarea personalului de specialitate la cursuri de formare profesională, achiziționarea de servicii de consultanță externă pentru managementul proiectelor, etc.)	Primăria Sighișoara

Acțiuni de întreprins pe termen mediu (2015-2017)

Acțiuni	Responsabili
Continuarea activităților pe termen scurt care nu au fost finalizate (acțiunile noi și diferite față de cele anterioare)	Aceiași responsabili ca și pe termen scurt
Depunerea PIDU spre aprobare la AM/OI cu atribuții în domeniu și evaluarea conformității acestuia. Revizuirea conform observațiilor AM/OI dacă va fi cazul.	Primăria Sighișoara AM/OI POR 2014-2020
Elaborarea cererilor de finanțare aferente proiectelor prioritare din portofoliul Strategiei (a se vedea Anexa 1), depunerea acestora spre evaluare la AM/OI cu atribuții în domeniu (inclusiv revizuirea acestora conform solicitărilor de clarificări, dacă va fi cazul)	Primăria Sighișoara AM/OI POR 2014-2020 Firme de consultanță
Semnarea contractelor de achiziție publică cu AM/OI și Implementarea proiectelor prioritare (realizare achiziții publice, executare lucrări, etc.)	Primăria Sighișoara
Promovarea rezultatelor proiectelor la nivel național și internațional (materiale promoționale, participare la manifestări internaționale, site-uri WEB, etc.)	Primăria Sighișoara
Monitorizarea stadiului implementării proiectelor din portofoliul de proiecte prioritare și realizarea unor rapoarte de progres	Primăria Sighișoara Structurile partenariale formate la nivelul municipiului pentru planificare strategică (grupuri de lucru sectoriale)
Achiziționarea de terenuri de pe piața liberă pentru derularea de investiții publice sau concesionarea către investitori	Primăria Sighișoara
Evaluarea intermediară a Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Sighișoara	Primăria Sighișoara Evaluator independent

Acțiuni de întreprins pe termen lung (2018-2020)

Acțiuni	Responsabili
Continuarea activităților pe termen mediu care nu au fost finalizate (acțiunile noi și diferite față de cele anterioare)	Aceiași responsabili ca și pe termen mediu
Revizuirea Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Sighișoara pe baza evaluării intermediare și luarea de măsuri corective, dacă e cazul	Primăria Sighișoara

Finalizarea implementării proiectelor prioritare	Primăria Sighișoara
Promovarea rezultatelor proiectelor la nivel național și internațional	Primăria Sighișoara
Pregătirea Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Sighișoara pentru perioada 2021-2027	Primăria Sighișoara Structurile parteneriale formate la nivelul municipiului pentru planificare strategică (de ex. grupuri de lucru sectoriale)

Sursele de finanțare care pot fi utilizate pentru implementarea proiectelor prioritare din portofoliul propus sunt: fonduri europene (FEDR, FSE, FC, FEADR și FEP), inclusiv noile instrumente financiare pentru dezvoltarea teritorială (de ex. CLLD, etc.), bugetul de stat, bugetele locale, credite sau fonduri private și finanțări de tip PPP. În lista proiectelor prioritare ale municipiului Sighișoara au fost indicate, pentru fiecare dintre acestea, sursele de finanțare potențiale.

În ceea ce privește resursele financiare care trebuie puse la dispoziție de către Primăria Municipiului Sighișoara pentru implementarea proiectelor, acestea au fost stabilite plecând de la posibilitățile reale de care dispune aceasta, prin raportarea la media veniturilor și cheltuielilor bugetare din perioada 2007-2012. Aceste informații sunt prezentate în Anexa nr. 1

VI. Sistemul de monitorizare și evaluare al strategiei

6.1. Procesul de informare și diseminare

În vederea realizării unei transparențe decizionale cu privire la elaborarea Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Sighișoara, a validării analizei-diagnostic, a analizei SWOT, a viziunii de dezvoltare și a strategiei de dezvoltare propriu-zise, dar mai ales a alegerii proiectelor prioritare pentru următorul ciclu de programare, au fost implicați toți actorii relevanți de la nivel local (consilieri locali, personalul de specialitate al administrației publice locale și județene, ai asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, reprezentanți ai mediului de afaceri, ai celui non-guvernamental, ai societății civile, presă și cetățeni), prin realizarea a 4 grupuri de lucru sectoriale cu aceștia și a unei ședințe de Consiliu Local, unde au fost prezentate și dezbătute toate aspectele relevante ale documentului strategic. În urma acestor activități au fost centralizate, în minute aferente fiecărei întâlniri și în ghidurile de interviu completate de participanți (a se vedea Anexa 2

și 3), și analizate cu atenție toate feedback-urile primite de la participanți și a fost revizuită Strategia în conformitate cu acestea.

Pe lângă aceste activități a fost încărcată pe site-ul Primăriei Sighișoara (www.sighisoara.org.ro/) o sinteză a Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Sighișoara, în vederea consultării publice, care a durat 10 zile, și au fost publicate articole în ziarele locale.

6.2. Sistemul de monitorizare și evaluare al strategiei

Monitorizarea implementării strategiei se va derula conform următorului calendar de activități:

1. Acțiuni de monitorizare a implementării Strategiei Municipiului Sighișoara pentru perioada 2014-2020 se vor realiza în anul 2017, respectiv în 2019, în strânsă corelare cu procesul de examinare a performanțelor de la nivel național, impus de Comisia Europeană pentru toate Statele Membre (în condițiile prevederii, în premieră, a unei rezerve de performanță).
2. Primăria Sighișoara va avea ca atribuții documentarea valorii indicatorilor de monitorizare selectați, prezentați în tabelul de mai jos, pe baza surselor secundare: datele statistice puse la dispoziție de Institutul Național de Statistică (de ex. Baza de date TEMPO Online) și din Rapoartele Anuale de Implementare ale Programelor Operaționale aferente perioadei 2014-2020, elaborate de Autoritățile de Management/Organismele Intermediare (pe baza datelor din SMIS), în contextul în care toate proiectele prioritare din portofoliul strategiei sunt propuse spre finanțare din Programe Operaționale.
3. În contextul în care se va constata că informațiile disponibile la nivelul surselor de informații existente (bazele de date ale INS, Rapoartelor Anuale de Implementare) nu sunt suficiente pentru a reflecta progresul implementării Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Sighișoara, se poate opta, complementar, pentru aplicarea de chestionare de monitorizare organizațiilor care implementează proiecte relevante pentru măsurile Strategiei. Cu toate acestea, trebuie avut în vedere că procesul de colectare a informațiilor din surse primare, pe bază de chestionar, este un proces anevoios, iar rezultatele pot fi viciate de rata ridicată de non-răspuns;
4. Rezultatele celor două acțiuni de monitorizare propuse (2017 și 2019), se vor centraliza într-un Raport de monitorizare.

Principalul scop al Raportului de monitorizare este de a evidenția stadiul privind implementarea Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Sighișoara și de a propune recomandări pentru

eficientizarea implementării acesteia. Prin urmare, acesta va avea următoarea structură minimală:

- Introducere: Raportul de monitorizare va avea o secțiune introductivă în care se vor menționa informații cu privire la perioada acoperită de raportul de monitorizare, sursele de date utilizate pentru aprecierea progresului în implementarea strategiei, dificultăți întâmpinate.
- Capitolul 1: această secțiune descrie activitățile desfășurate în procesul de monitorizare.
- Capitolul 2: acest capitol face o prezentare a măsurilor și acțiunilor care au făcut obiectul procesului de monitorizare. Vor fi, apoi, menționate recomandări de eficientizare a implementării fiecărei măsuri și acțiuni în parte;
- Concluzii finale: Raportul se finalizează cu o apreciere generală privind progresul înregistrat în implementarea Strategiei.

Pentru a asigura reprezentativitatea concluziilor, Raportul de Monitorizare se va dezbate cu membri grupurilor de lucru din cadrul Observatorului Urban, cei care au un interes direct sau pot influența buna implementare a Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Sighișoara pentru perioada 2014-2020. Raportul de monitorizare va fi apoi dezbătut în plenul Consiliului Local, pentru a analiza progresul înregistrat în implementarea Strategiei și a identifica recomandări pentru eficientizarea implementării acesteia.

În procesul elaborării Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Sighișoara pentru perioada 2021-2027, Consiliul Local va include și o secțiune dedicată evaluării impactului implementării Strategiei aferente perioadei 2014-2020.

Acest studiu va genera un Raport de evaluare ex-post, care va include o analiză a:

- gradului de realizare a indicatorilor cuprinși în Strategie;
- eficienței implementării acestuia;
- impactului efectiv în termeni de eliminare a problemelor sau de valorificare a șanselor care au stat la baza Strategiei;
- sustenabilității rezultatelor obținute;
- mecanismelor cauzale care au stat la baza succesului sau insuccesului în implementarea priorităților Strategiei;
- eventualelor efecte secundare neplanificate;
- lecțiilor învățate din implementarea actualei Strategii pentru exercițiile de planificare viitoare – identificând, de exemplu, înregistrarea și menționarea deficiențelor constatate în legătură cu procesul inițial de proiectare a priorităților, măsurilor, acțiunilor, țintelor, indicatorilor și menționând recomandările pentru diminuarea sau eliminarea acestor deficiențe în exercițiile de planificare viitoare.

Pentru monitorizarea implementării Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Sighișoara, se propune următorul set de indicatori și valori țintă preconizate pentru anul 2020:

Indicator
Lungimea străzilor orășenești reabilite/modernizate (km)
Numărul de poduri reabilite/modernizate
Lungimea variantei de ocolire construite (km)
Puterea instalată (MW) a unităților de producere a energiei din surse regenerabile;
Număr de centre sociale înființate/modernizate
Număr de instituții publice reabilite termic
Lungimea pistelor de biciclete amenajate (km)
Lungimea aleilor pietonale amenajate și reabilite (trotuare) – km
Număr de unități de învățământ înființate/reabilite/modernizate
Lungimea rețelelor noi/extinse/modernizate de alimentare cu apă (km)
Lungimea rețelelor noi/extinse/modernizate de canalizare (km)
Număr de copuri de iluminat public eficient energetic instalate
Număr de beneficiari din grupurile vulnerabile și supuși excluziunii sociale care beneficiază de infrastructură și servicii noi/îmbunătățite de asistență socială
Numărul de locuri de parcare amenajate
Numărul de locuri de joacă amenajate
Număr de mijloace de transport ecologice achiziționate
Număr de obiective de patrimoniu reabilite și introduse în circuitul turistic
Număr de unități medicale modernizate și dotate
Număr de instituții culturale înființate
Suprafața de spații publice regenerare (ha)
Număr de locuințe pentru tineri construite
Număr de locuințe sociale construite

Anexe

Anexa 1. Lista monumentelor istorice din municipiul Sighișoara (2010)

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
MS-I-s-A-15426 (Cod RAN: 114523.01.01)	Necropola romană de la Sighișoara	municipiul Sighișoara	"Pârâul Hotarului" la 2 km de oraș, pe versantul sudic al Șaeșului, în dreapta DJ Sighișoara - Șaeș	Epoca romană
MS-I-s-A-15427 (Cod RAN: 114523.02.01)	Castrul roman de la Sighișoara	municipiul Sighișoara	"Podmoale" (Burgstadel)	Epoca romană
MS-I-m-A-15427.01	Castru	municipiul Sighișoara	"Podmoale" (Burgstadel) la 3 km NV de oraș, pe șoseaua Sighișoara - Mediaș	sec. II - III p. Chr.
MS-I-m-A-15427.02 (Cod RAN: 114523.02.02)	Vicus militaris	municipiul Sighișoara	"Podmoale" (Burgstadel) la 3 km NV de oraș, pe șoseaua Sighișoara - Mediaș	sec. II - III p. Chr.
MS-I-s-A-15428 (Cod RAN: 114523.03)	Situl arheologic de la Sighișoara, punct "Dealul Turcului"	municipiul Sighișoara	"Dealul Turcului" (Wietenberg)	
MS-I-m-A-15428.01 (Cod RAN: 114523.03.03)	Așezare fortificată	municipiul Sighișoara	"Dealul Turcului" (Wietenberg) la 2 km NV de oraș	sec. II - I a. Chr., Cultura geto - dacică
MS-I-m-A-15428.02 (Cod RAN: 114523.03.02)	Necropolă	municipiul Sighișoara	"Dealul Turcului" (Wietenberg) la 2 km NV de oraș	sec. II - I a. Chr., Cultura geto - dacică
MS-I-m-A-15428.03 (Cod RAN: 114523.03.01)	Așezare fortificată	municipiul Sighișoara	"Dealul Turcului" (Wietenberg) la 2 km NV de oraș	Epoca bronzului, Cultura Wietenberg

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
MS-II-a-A-15805 (Cod RAN: 114523.09.01, 114523.09.02, 114523.09.03, 114523.09.04, 114523.09.05, 114523.09.06, 114523.09.07, 114523.09.08, 114523.09.09, 114523.09.10, 114523.09.11, 114523.09.12, 114523.09.13)	Ansamblu fortificații: intrarea fortificată, Turnul cu Ceas, Turnul Tăbăcarilor, Turnul Cositorarilor, Turnul Frânghierilor, Turnul Măcelarilor și Bastionul Castaldo, Turnul Cojocarilor, Turnul Croitorilor, Turnul Cizmarilor, Turnul fierarilor, curtinele	municipiul Sighișoara	Turnul cu Ceas-Piața Muzeului nr. 1; accesul fortificat-str. Turnului; Turnul Tăbăcarilor-str. Cositorarilor 18; Turnul Cositorarilor- str. Cositorarilor nr. 11; Turnul Frânghierilor-str. Scării nr. 8; Turnul Măcelarilor și Bastionul Castaldo-str. Cojocarilor nr. 15; Turnul Cojocarilor-str. Cojocarilor 12; Turnul Croitorilor-str. Zidul Cetății nr. 7; Turnul Cizmarilor-str. Zidul Cetății nr. 2; Turnul Fierarilor - Piața Muzeului nr. 9; curtinele cuprinse între turnuri, fără adrese poștale.	sec. XIV - XVIII
MS-II-s-A-15806	Centrul istoric al municipiului Sighișoara, incluzând zona înscrisă în Lista Patrimoniului Mondial	municipiul Sighișoara	N- str. Ștefan cel Mare cu ramificația, Bd. Libertății până la intersecția cu str. Gh. Lazăr, NE- str. Gh. Lazăr, E-str. Horia Teculescu până la nr. 177, SE- str. N. Iorga, S-str. G. Coșbuc, Șt. O. Iosif, Păstorilor, SV- pârâul Șaeșului pe	

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
			tronsonul dintre intersecția cu str. Păstorilor cu str. Ilarie Chendi; V-str. Anton Pann, str. Ecaterina Teodorescu, str. Horea până la intersecția cu str. Cornești și pâraul Șaeșului; NV-str. Spitalului, str. Zaharia Boiu, str. Gării până la str. Libertății, limita zonei rezervate coincide cu limita laturilor caselor de pe străzile limitrofe. Zona cuprinde: 1. Dealul Cetății (cetatea și cimitirul evanghelic), 2. Orașul de Jos (zona cuprinsă între la V-pâraul Șaeșului, la N Dealul Cetății, str. Zaharia Boiu, la E str. Horia Teculescu, la S str. Nicolae Iorga, G. Coșbuc, St.O. Iosif, Păstorilor. 3 Cartierul Cornești. 4. Cartierul Gării, (între str. Gării, b-dul Libertății, str. Gh. Lazăr, Târnava). 5. zona bisericii evanghelice Siechhof	
MS-II-a-A-15807	Ansamblul urban "Str. Nouă"	municipiul Sighișoara	Str. Nouă de la nr. 2-6	sec. XIX

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
MS-II-a-B-20924	Linia ferată îngustă Brădeni-Sighișoara	municipiul Sighișoara	Sat Apold, comuna Apold; sat Șaes, comuna Apold; municipiul Sighișoara; sat Criș, comuna Daneș	sf. sec. XIX
MS-II-m-B-15808	Casă	municipiul Sighișoara	Str. 1 Decembrie 1918 7	sec. XIX
MS-II-m-A-15809	Casă	municipiul Sighișoara	Str. 1 Decembrie 1918 8	1812, 1850 - 1900, modif. sec. XX
MS-II-m-B-15810	Casă	municipiul Sighișoara	Str. 1 Decembrie 1918 13	sec. XIX
MS-II-m-A-15811 (Cod RAN: 114523.85)	Casa Misselbacher	municipiul Sighișoara	Str. 1 Decembrie 1918 14	sec. XVII, sec. XVIII, sec. XIX
MS-II-m-B-15812 (Cod RAN: 114523.84)	Casă	municipiul Sighișoara	Str. 1 Decembrie 1918 15	1750, sec. XIX
MS-II-m-A-15813 (Cod RAN: 114523.35)	Casă	municipiul Sighișoara	Str. 1 Decembrie 1918 16	1753, 1840
MS-II-m-A-15814	Casă	municipiul Sighișoara	Str. 1 Decembrie 1918 18	1840
MS-II-m-A-15815	Casă	municipiul Sighișoara	Str. 1 Decembrie 1918 27	sf. sec. XIX
MS-II-m-B-15816	Liceul "Mircea Eliade"	municipiul Sighișoara	Str. 1 Decembrie 1918 31-33	1897

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
MS-II-m-A-15817	Casă	municipiul Sighișoara	Str. 1 Decembrie 1918 36	1872
MS-II-m-A-15819	Casă	municipiul Sighișoara	Str. 1 Decembrie 1918 38	1839
MS-II-m-A-15820	Casă	municipiul Sighișoara	Str. 1 Decembrie 1918 40	1650 - 1750, 1808, 1875-1900
MS-II-m-A-15821	Casă	municipiul Sighișoara	Str. 1 Decembrie 1918 47	1785 - 1825, transf. sec. XX
MS-II-m-A-15822	Casă	municipiul Sighișoara	Str. 1 Decembrie 1918 48	sec. XIX
MS-II-m-B-15823	Casă	municipiul Sighișoara	Str. 1 Decembrie 1918 50	1750 - 1800, sf. sec. XIX
MS-II-m-B-15824	Casă	municipiul Sighișoara	Str. 1 Decembrie 1918 51	1780 – 1830
MS-II-m-B-15828 (Cod RAN: 114523.110)	Casă	municipiul Sighișoara	Str. 1 Mai 2	1650 - 1760, sf. sec. XVIII
MS-II-m-B-15829	Banca agricolă	municipiul Sighișoara	Str. 1 Mai 7	1913
MS-II-m-B-15830	Casă	municipiul Sighișoara	Str. 1 Mai 10	înc. sec. XX
MS-II-m-B-15831	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Avram Iancu 2	sec. XIX
MS-II-m-A-15833 (Cod RAN: 114523.49)	Casa Dobrian	municipiul Sighișoara	Str. Bastionului 1	sec. XVII

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
MS-II-m-A-15834 (Cod RAN: 114523.50)	Casa Moldovan	municipiul Sighișoara	Str. Bastionului 2	sec. XV, sec. XVIII, sec. XIX
MS-II-m-A-15835 (Cod RAN: 114523.58)	Școala elementară a liceului "Josef Haltrich"	municipiul Sighișoara	Str. Bastionului 3	sf. sec. XVII, 1887 – 1920
MS-II-m-A-15836 (Cod RAN: 114523.60)	Casa Ewert	municipiul Sighișoara	Str. Bastionului 4	sec. XVI, sec. XIX
MS-II-m-A-15837 (Cod RAN: 114523.39)	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Bastionului 5	sec. XVII
MS-II-m-A-15838 (Cod RAN: 114523.65)	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Bastionului 7	sec. XVI - XVII
MS-II-m-A-15839 (Cod RAN: 114523.64)	Casa Kootz	municipiul Sighișoara	Str. Bastionului 9	sec. XVII
MS-II-m-A-15840	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Bastionului 11	sec. XVII, înc. sec. XX
MS-II-m-A-15842 (Cod RAN: 114523.121)	Fostul azil, azi casa Nikos Beloianis	municipiul Sighișoara	Str. Bălcescu Nicolae 4	mijl. sec. XVIII, înc. sec. XIX
MS-II-m-B-15843	Clădirea Parchetului	municipiul Sighișoara	Str. Bălcescu Nicolae 6	1903
MS-II-m-B-15848	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Boiu Zaharia 9	1896

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
MS-II-m-B-15849	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Boiu Zaharia 22	sec. XIX
MS-II-m-B-15850	Spital	municipiul Sighișoara	Str. Boiu Zaharia 29	1892 – 1896
MS-II-m-B-15976	Casa în care a locuit Zaharia Boiu (1834-1903), poet și publicist	municipiul Sighișoara	Str. Boiu Zaharia 33	înc. sec. XIX
MS-II-m-A-15851 (Cod RAN: 114523.63)	Casa Krempels	municipiul Sighișoara	Piața Cetății 1	sec. XV, sec. XVII
MS-II-m-A-15853 (Cod RAN: 114523.61)	Casa Kühn	municipiul Sighișoara	Piața Cetății 3	sec. XV - XVII
MS-II-m-A-15854 (Cod RAN: 114523.52)	Casa Duldner	municipiul Sighișoara	Piața Cetății 6	sec. XVII, transf. fațade sec. XIX
MS-II-m-A-15855 (Cod RAN: 114523.59)	Casa Wagner	municipiul Sighișoara	Piața Cetății 7	sec. XVIII
MS-II-m-A-15856 (Cod RAN: 114523.67)	Casa Roman	municipiul Sighișoara	Piața Cetății 8	sec. XV - XVI, sec. XIX
MS-II-m-A-15857 (Cod RAN: 114523.57)	Casa Dumitru Cartius	municipiul Sighișoara	Piața Cetății 9	sec. XVII-XIX
MS-II-m-A-15858	Casa Gh. Medrea	municipiul Sighișoara	Piața Cetății 10	sec. XV - XVII

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
MS-II-m-A-15859	Casă	municipiul Sighișoara	Piața Cetății 11	sec. XV – XIX
MS-II-m-A-15860	Casă	municipiul Sighișoara	Piața Cetății 13	sec. XV, sec. XIX
MS-II-m-B-15841	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 1	1750
MS-II-m-A-15861 (Cod RAN: 114523.120)	Casa Nistor	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 2	sec. XIX
MS-II-m-B-15862	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 3	1750 - 1825, modif. sec. XX
MS-II-m-A-15863 (Cod RAN: 114523.119)	Casa Duldner	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 6	1776, sec. XIX
MS-II-m-A-15864 (Cod RAN: 114523.114)	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 8	1617, sf. sec. XVIII - înc. sec. XIX (1830)
MS-II-m-B-15845	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 10	1800
MS-II-m-B-15846	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 22	1850
MS-II-m-B-15865	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 24	sec. XIX
MS-II-m-B-15866	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 26	sf. sec. XVIII
MS-II-m-B-15847	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 28	1826

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
		Sighișoara		
MS-II-m-A-15867	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 30	1780 - 1820, cca. 1900
MS-II-m-B-15868	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 33	1798, sec. XIX, 1935
MS-II-m-B-15869	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 41	1700 - 1750, 1930 – 1945
MS-II-m-B-15870	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 42	sf. sec. XVIII-înc. sec. XIX
MS-II-m-B-15871	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 44	1780 – 1820
MS-II-m-B-15872	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 46	sec. XIX
MS-II-m-B-15873	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 50	1850 – 1900
MS-II-m-B-15874	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 52	sec. XIX
MS-II-m-B-15875	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 54	sec. XVII, sec. XVIII, sec. XX
MS-II-m-B-15876	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 58	sec. XIX
MS-II-m-B-15877	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 60	sec. XIX
MS-II-m-B-15878	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 62	1700

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
MS-II-m-B-15879	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 64	1770
MS-II-m-B-15880	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie 92	sec. XIX
MS-II-m-B-15916	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Cloșca 37	sec. XIX
MS-II-m-A-15881 (Cod RAN: 114523.56)	Casa Leonhardt	municipiul Sighișoara	Str. Cojocarilor 1	sec. XVIII - XX
MS-II-m-A-15882 (Cod RAN: 114523.55)	Casa Roman S.	municipiul Sighișoara	Str. Cojocarilor 2	sec. XVII - XVIII
MS-II-m-A-15883 (Cod RAN: 114523.54)	Casa Heinz	municipiul Sighișoara	Str. Cojocarilor 3-5	sec. XVII
MS-II-m-A-15884 (Cod RAN: 114523.26)	Casa Morin	municipiul Sighișoara	Str. Cojocarilor 4	sec. XVIII
MS-II-m-A-15885 (Cod RAN: 114523.66)	Casa Tichy	municipiul Sighișoara	Str. Cojocarilor 8	sec. XVII - XVIII
MS-II-m-A-15886 (Cod RAN: 114523.51)	Casa Baschner	municipiul Sighișoara	Str. Cojocarilor 9	sec. XVII - XVIII, sec. XX
MS-II-m-A-15887 (Cod RAN: 114523.12)	Casa Durutya-Ebner	municipiul Sighișoara	Str. Cojocarilor 11-13	sec. XVII - XVIII

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
MS-II-m-A-15888 (Cod RAN: 114523.13)	Casa Wolf	municipiul Sighișoara	Str. Cositorarilor 1	sec. XVIII - XIX
MS-II-m-A-15889 (Cod RAN: 114523.14)	Casa Bacon	municipiul Sighișoara	Str. Cositorarilor 2	sec. XVIII, sec. XX
MS-II-m-A-15890 (Cod RAN: 114523.15)	Casa Loris	municipiul Sighișoara	Str. Cositorarilor 3	sec. XVI - XVII, 1932
MS-II-m-A-15891 (Cod RAN: 114523.16)	Casa Wonnerth	municipiul Sighișoara	Str. Cositorarilor 4	sec. XVI - XVII, sec. XIX, 1938
MS-II-m-A-15892 (Cod RAN: 114523.17)	Casa Fronius	municipiul Sighișoara	Str. Cositorarilor 5-7	nr. 5: sec. XVI-XIX, nr. 7: sec. XVIII-XIX
MS-II-m-A-15893 (Cod RAN: 114523.18)	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Cositorarilor 9	sec. XVIII - XIX
MS-II-m-A-15894	Consistoriul Districtual al bisericii evangelice C. A.	municipiul Sighișoara	Str. Cositorarilor 10	sec. XVII - XVIII
MS-II-m-A-15895 (Cod RAN: 114523.19)	Casă, azi spațiu comercial	municipiul Sighișoara	Str. Cositorarilor 12	sec. XVIII, sec. XIX
MS-II-m-A-15897 (Cod RAN: 114523.117)	Fostul sanatoriu, azi maternitatea	municipiul Sighișoara	Str. Gării 1	înc. sec. XX
MS-II-m-A-15899	Casa Augustin	municipiul	Piața Goga Octavian 1	sec. XVIII -

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
		Sighișoara		XIX, 1930- 1940
MS-II-m-A-15900 (Cod RAN: 114523.123)	Casă	municipiul Sighișoara	Piața Goga Octavian 7	sec. XVI, sec. XVIII, sec. XIX – XX
MS-II-m-A-15901 (Cod RAN: 114523.115)	Casă	municipiul Sighișoara	Piața Goga Octavian 8	sec. XVIII, sec. XX
MS-II-m-B-15902	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Grigorescu Eremia, general 1	1850
MS-II-m-B-15903	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Grigorescu Eremia, general 2	1800
MS-II-m-B-15904	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Grigorescu Eremia, general 3	1850
MS-II-m-B-15905	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Horea 63	sec. XIX
MS-II-m-B-15906	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Iorga Nicolae 7	sf. sec. XIX, 1920 – 1930
MS-II-m-B-15907	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Iorga Nicolae 10	sec. XIX
MS-II-m-B-15908	Biserica reformată	municipiul Sighișoara	Str. Lazăr Gheorghe 2	1888
MS-II-m-A-15909	Casa Gagesch-Winter	municipiul Sighișoara	Str. Mănăstirii 1	sec. XVII, sec. XX
MS-II-m-A-15910 (Cod RAN: 114523.20)	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Mănăstirii 2	sec. XVII, modif. sec. XIX

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
MS-II-m-A-15911 (Cod RAN: 114523.21)	Casa Gagesch	municipiul Sighișoara	Str. Mănăstirii 3	sec. XVI, sec. XIX, înc. sec. XX
MS-II-m-A-15912 (Cod RAN: 114523.22)	Casa Teutsch	municipiul Sighișoara	Str. Mănăstirii 4	sec. XVI, sec. XVIII, modif. 1850-1915
MS-II-m-A-15913	Casa Nichitoiu	municipiul Sighișoara	Str. Mănăstirii 6	sec. XVII, modif. sec. XX
MS-II-m-A-15914 (Cod RAN: 114523.23)	Casa Schlosser	municipiul Sighișoara	Str. Mănăstirii 8	sec. XVI - XVII, modif. sec. XX
MS-II-m-B-15915 (Cod RAN: 114523.38)	Casa Medrea	municipiul Sighișoara	Str. Mănăstirii 10	1750 - 1800, sec. XIX- XX
MS-II-m-A-15919 (Cod RAN: 114523.82)	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Morii 1	sec. XVIII, sec. XX
MS-II-m-A-15920 (Cod RAN: 114523.69)	Casa Lotz	municipiul Sighișoara	Str. Morii 5	1676 - 1700 (1688), sec. XIX
MS-II-m-A-15921	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Morii 7	1782, 1900
MS-II-m-A-15922 (Cod RAN: 114523.70)	Casa Kellner	municipiul Sighișoara	Str. Morii 11	sec. XVIII, sec. XX
MS-II-m-A-15923 (Cod RAN: 114523.97)	Casa Kunft și Ticușan	municipiul Sighișoara	Str. Morii 15	sec. XVIII, sec. XX

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
MS-II-m-A-15924 (Cod RAN: 114523.72)	Casa Savoi	municipiul Sighișoara	Str. Morii 17	1685 - 1750, sec. XX
MS-II-m-A-15925	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Morii 19	1780,1920 - 1930,
MS-II-m-A-15926	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Morii 23	sec. XVIII, sec. XIX
MS-II-m-A-15927 (Cod RAN: 114523.108)	Casa Szakacs	municipiul Sighișoara	Str. Morii 25	1680, sec. XVIII – XIX
MS-II-m-A-15928	Casa Beer	municipiul Sighișoara	Str. Morii 27	sec. XVIII, sec. XIX
MS-II-m-A-15929 (Cod RAN: 114523.74)	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Morii 29	sec. XVIII
MS-II-m-B-15930	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Moșilor 8	sec. XIX
MS-II-m-B-15931	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Moșilor 19	sec. XIX
MS-II-m-A-15932 (Cod RAN: 114523.25)	Școală și secție a muzeului orășenesc	municipiul Sighișoara	Piața Muzeului 3-4	sec. XVI,1676 - 1700, sec. XIX
MS-II-m-A-15933 (Cod RAN: 114523.11)	Casa Paulinus-"Vlad Dracul"	municipiul Sighișoara	Piața Muzeului 5	1501
MS-II-m-A-15934 (Cod RAN:	Casa Hoch-Casa Venețiană, azi sediul	municipiul Sighișoara	Piața Muzeului 6	sec. XV - XVI, sec. XVII, sec. XVIII,

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
114523.27)	Forumului Democrat al Germanilor din Sighișoara și cămin de bătrâni			modificări 1891
MS-II-m-A-15935	Primăria mun. Sighișoara	municipiul Sighișoara	Piața Muzeului 7	1887 – 1888
MS-II-m-A-15936 (Cod RAN: 114523.28)	Biserica fostei mănăstiri dominicane, azi biserică evanghelică, zisă Biserica Mănăstirii	municipiul Sighișoara	Piața Muzeului 8	sec. XIII, 1492 - 1508, 1678, 1804, 1886
MS-II-m-A-15937 (Cod RAN: 114523.75)	Fostul "Magyar Casino"	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 2	1601-1700, 1675 - 1700I, 1850 -1900
MS-II-m-A-15938 (Cod RAN: 114523.76)	Casa Heinz	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 3	1701-1711, 1650 - 1700, 1800 - 1825
MS-II-m-A-15939 (Cod RAN: 114523.77)	Casa Taschler	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 4	1742, modif. sec. XX
MS-II-m-A-15940 (Cod RAN: 114523.78)	Casă	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 5	1700 - 1750, sf. sec. XIX-înc. sec. XX
MS-II-m-A-15941 (Cod RAN: 114523.79)	Casa Wultschner	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 6	1676, 1700-1750, transf. înc. sec. XIX, 1881, 1926
MS-II-m-A-15942 (Cod RAN:)	Fostul restaurant "Heimat"	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 9	1700 - 1775, 1800 – 1825

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
114523.80)				
MS-II-m-A-15943 (Cod RAN: 114523.81)	Casa Sartorius Baltes	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 13	sf. sec. XVII - sec. XVIII
MS-II-m-A-15944	Fostul sediu al asociației breslașilor, azi birouri, spațiu comercial	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 15	1898 – 1901
MS-II-m-B-15945	Casa Misselbacher	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 16	sf. sec. XIX-înc. sec. XX
MS-II-m-A-15947	Casă	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 20	sec. XIX
MS-II-m-A-15948	Casă	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 21	1600 - 1650, 1700 - 1750, 1800 - 1850
MS-II-m-B-15949	Casa de cultură	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 22	1874 - 1876,1930 - 1940,
MS-II-m-A-15950	Casa în care a locuit Michael Albert (1836- 1893), pedagog și scriitor	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 23	1700 - 1725, 1820
MS-II-m-A-15951	Casă	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 24	sf. sec. XVIII,1800 – 1850
MS-II-m-A-15952	Casă	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 25	1400 - 1450,1800 – 1850
MS-II-m-A-15953	Casă	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 27	înc. sec. XIX

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
MS-II-m-A-15954 (Cod RAN: 114523.89)	Casă	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 29	sec. XVII, 1720, 1875 – 1900
MS-II-m-B-15955	Casă	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 30-31	1870
MS-II-m-B-15956	Casă	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 32	1902
MS-II-m-B-15957	Casă	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 34	sf. sec. XIX
MS-II-m-B-15958	Casă	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 35	sec. XVIII, cca. 1820, sec. XX
MS-II-m-B-15959	Casă	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 36	sec. XVIII, cca. 1910 – 1920
MS-II-m-A-15960 (Cod RAN: 114523.91)	Casa Schuller von Rosenthal	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 37	1694 - 1703, sec. XIX
MS-II-m-A-15961	Casa Markus	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 39	sec. XVII - XVIII, sec. XIX
MS-II-m-A-15962 (Cod RAN: 114523.68)	Casa Wohl	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 40	sec. XVIII - XIX
MS-II-m-A-15963 (Cod RAN: 114523.96)	Casa Fink	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 41	sec. XVII - XVIII, sec. XIX
MS-II-m-A-15964 (Cod RAN: 114523.95)	Casă	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 42	sec. XVI, sec. XVIII

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
MS-II-m-A-15965 (Cod RAN: 114523.94)	Casa Jacobi	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 43	sec. XVII, 1876
MS-II-m-A-15966 (Cod RAN: 114523.93)	Casa Csutak	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 44	sec. XVI, 1676 - 1700, sec. XVIII
MS-II-m-A-15967 (Cod RAN: 114523.92)	Casa Weber	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 45	1600 - 1676, sec. XIX
MS-II-m-A-15968 (Cod RAN: 114523.83)	Casa Ungar	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 46	sec. XVII, sec. XIX
MS-II-m-A-15969 (Cod RAN: 114523.90)	Casa Manchen	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 47	sec. XVII, sec. XIX
MS-II-m-A-15970 (Cod RAN: 114523.98)	Casa Kroner	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 48	sec. XVI, modif. sec. XVIII
MS-II-m-A-15971 (Cod RAN: 114523.88)	Casa Welther	municipiul Sighișoara	Piața Oberth Hermann 49	sec. XVI
MS-II-a-A-15973	Liceul "J. Haltrich"	municipiul Sighișoara	Str. Scării 6	sec. XVI (corpul vechi), 1901 (corpul nou)
MS-II-m-A-15974 (Cod RAN: 114523.06.01, 114523.06.02)	Biserica evanghelică "Din Deal"	municipiul Sighișoara	Str. Scării 10	sec. XIII, sec. XIV, 1429 - 1483, 1525

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
MS-II-m-B-15975	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Sever Axente 57	1668
MS-II-a-B-15977	Uzina electrică	municipiul Sighișoara	Str. Șaguna Andrei, mitropolit 8	uzina 1903-1904, birourile 1906, corpul central
MS-II-m-A-15978	Scara de lemn, acoperită	municipiul Sighișoara	Str. Școlii f.n.	1656
MS-II-m-A-15979 (Cod RAN: 114523.62)	Casa cu cerb	municipiul Sighișoara	Str. Școlii 1	1250 - 1599, 1693, sec. XVIII
MS-II-m-A-15980 (Cod RAN: 114523.29)	Casa Mild	municipiul Sighișoara	Str. Școlii 2	cca. 1700, sf. sec. XIX
MS-II-m-A-15981 (Cod RAN: 114523.30)	Fosta primărie a orașului, azi hotel "Sighișoara"	municipiul Sighișoara	Str. Școlii 4-6	sec. XVI - XVIII, 1886 - 1889
MS-II-m-A-15982 (Cod RAN: 114523.32)	Casa Wagner	municipiul Sighișoara	Str. Școlii 7	sec. XVI, sec. XVIII, sec. XX
MS-II-m-A-15983 (Cod RAN: 114523.33)	Casa Virgil Mârzea	municipiul Sighișoara	Str. Școlii 8	sec. XVI - XVII, sec. XIX
MS-II-m-A-15984 (Cod RAN: 114523.73)	Casa Dr.J. Bacon	municipiul Sighișoara	Str. Școlii 9	sec. XVII - XVIII, sec. XX
MS-II-m-A-15985 (Cod RAN: 114523.34)	Casa Essigmann	municipiul Sighișoara	Str. Școlii 10	sec. XVII - XVIII, sec. XX

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
MS-II-m-A-15986 (Cod RAN: 114523.53)	Casa Leonhardt	municipiul Sighișoara	Str. Școlii 11	sec. XVII - XVIII, sec. XX
MS-II-m-A-15987 (Cod RAN: 114523.131.01, 114523.131.02, 114523.131.03)	Casa Fronius	municipiul Sighișoara	Str. Școlii 13	sec. XVII - XVII, sec. XIX - XX
MS-II-m-A-15988	Casa "Sachsen Heim"	municipiul Sighișoara	Str. Școlii 14	sec. XVIII, sec. XIX - XX
MS-II-m-A-15989 (Cod RAN: 114523.37)	Casa Haraszty	municipiul Sighișoara	Str. Școlii 15	sec. XVII - XVIII, 1890
MS-II-m-A-15990 (Cod RAN: 114523.24)	Casa Fabini	municipiul Sighișoara	Str. Școlii 16 Tâmplarilor nr. 11	sec. XVII, modif. 1902
MS-II-m-A-15991 (Cod RAN: 114523.71)	Casa Teutsch	municipiul Sighișoara	Str. Școlii 17	sec. XVII
MS-II-m-B-15992	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Ștefan cel Mare 21	sec. XIX
MS-II-m-B-15993	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Ștefan cel Mare 23	sec. XIX
MS-II-m-B-15994	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Ștefan cel Mare 25	sec. XIX
MS-II-m-B-15995	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Ștefan cel Mare 27	sec. XIX

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
MS-II-m-A-15996 (Cod RAN: 114523.87, 114523.87.01)	Biserica leproșilor ("Siechhof")	municipiul Sighișoara	Str. Ștefan cel Mare 34	1647, 1684, 1814, 1854
MS-II-m-A-15997 (Cod RAN: 114523.100)	Casa Zapotofski	municipiul Sighișoara	Str. Tâmplarilor 1	1700 - 1725
MS-II-m-A-15998	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Tâmplarilor 2	1600 - 1625, 1700 - 1730I, ext. cca. 1930
MS-II-m-A-15999 (Cod RAN: 114523.101)	Casa Steiner	municipiul Sighișoara	Str. Tâmplarilor 3	1600 - 1625, 1683, 1700 - 1750
MS-II-m-A-16000 (Cod RAN: 114523.102)	Casa Nagy	municipiul Sighișoara	Str. Tâmplarilor 4	1675 - 1750, sec. XIX
MS-II-m-A-16001 (Cod RAN: 114523.103)	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Tâmplarilor 5	1600 - 1650, sec. XX
MS-II-m-A-16002 (Cod RAN: 114523.104)	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Tâmplarilor 7	casa: 1700-1725, sec. XX, poarta: 1800 - 1850
MS-II-m-A-16003 (Cod RAN: 114523.105)	Casa Lighner	municipiul Sighișoara	Str. Tâmplarilor 8	1750 - 1800, sec. XX
MS-II-m-A-16004 (Cod RAN: 114523.106)	Casa Șerbu	municipiul Sighișoara	Str. Tâmplarilor 9	1675 - 1700, 1800- 1850

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
MS-II-m-A-16005 (Cod RAN: 114523.107)	Casa Markus	municipiul Sighișoara	Str. Tâmplarilor 12	1600 - 1650, 1678, 1775 - 1800, 1825 - 1850
MS-II-m-A-16006 (Cod RAN: 114523.116)	Casa Zikely	municipiul Sighișoara	Str. Tâmplarilor 14	sf. sec. XVII, 1700 - 1750
MS-II-m-A-16007 (Cod RAN: 114523.109)	Casa Zatler	municipiul Sighișoara	Str. Tâmplarilor 18	sec. XVII, 1800 - 1850
MS-II-m-A-16008 (Cod RAN: 114523.99)	Casa Klein și Klemenzy	municipiul Sighișoara	Str. Tâmplarilor 24	1576, sf. sec. XVI, 1600 - 1625
MS-II-m-B-16009	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Tâmplarilor 26	sec. XIX, 1910 - 1911
MS-II-m-A-16010 (Cod RAN: 114523.111)	Casa Richter	municipiul Sighișoara	Str. Tâmplarilor 28	sec. XVIII
MS-II-m-A-16011 (Cod RAN: 114523.112)	Casa Ernest	municipiul Sighișoara	Str. Tâmplarilor 30	1716, 1800 - 1850
MS-II-m-A-16012	Casa Gross	municipiul Sighișoara	Str. Tâmplarilor 34	sec. XVII
MS-II-m-A-16013 (Cod RAN: 114523.113)	Casa Kuntz	municipiul Sighișoara	Str. Tâmplarilor 38	1600 - 1625
MS-II-m-A-16014 (Cod RAN: 114523.118)	Casa Hohr	municipiul Sighișoara	Str. Tâmplarilor 40	1700 - 1725, 1800 - 1825

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
MS-II-m-B-16015	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Teculescu Horia 1	sf. sec. XVIII, sec. XX
MS-II-m-B-16016	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Teculescu Horia 3	sf. sec. XVIII, 1850 - 1900
MS-II-m-B-16017	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Teculescu Horia 4	sf. sec. XVIII, 1829, 1920
MS-II-m-B-16018	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Teculescu Horia 5	sf. sec. XVIII, sec. XIX - XX
MS-II-m-B-16020	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Teculescu Horia 13	sec. XIX
MS-II-m-B-16021	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Teculescu Horia 26	sf. sec. XVIII, modif. sec. XIX
MS-II-m-B-16022	Casă, azi Întreprinderea Viei și Vinului	municipiul Sighișoara	Str. Teculescu Horia 34-38	sec. XIX
MS-II-m-A-16023 (Cod RAN: 114523.122)	Casa Lang	municipiul Sighișoara	Str. Turnului 4	sec. XVII, 1820
MS-II-m-A-16024 (Cod RAN: 114523.125)	Casa Weisskopf	municipiul Sighișoara	Str. Turnului 5	sec. XVII, 1734
MS-II-m-A-16025 (Cod RAN: 114523.126)	Casa Onea	municipiul Sighișoara	Str. Turnului 7	sec. XVII
MS-II-m-A-16026 (Cod RAN: 114523.86)	Biserica "Intrarea Maicii Domnului în Biserică"	municipiul Sighișoara	Str. Varga Ecaterina 22	1788 - 1797, 1822

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
MS-II-m-A-16027 (Cod RAN: 114523.127)	Casa Jakody	municipiul Sighișoara	Str. Zidul Cetății 3	1772
MS-II-m-A-16028	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Zidul Cetății 4	1787, sec. XX
MS-II-m-A-16029 (Cod RAN: 114523.128)	Casa Mureșan	municipiul Sighișoara	Str. Zidul Cetății 5	1776, sec. XX
MS-II-m-B-16030 (Cod RAN: 114523.129)	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Zidul Cetății 9	sf. sec. XVIII, modif. sec. XX
MS-II-m-B-16031 (Cod RAN: 114523.124)	Casă	municipiul Sighișoara	Str. Zidul Cetății 11	sec. XVIII, modif. sec. XX
MS-II-m-B-20924.08	Pod metalic	municipiu Sighișoara	La intrarea dinspre Agnita, pe traseul liniei înguste	sf. sec. XIX
MS-III-m-A-16083	Turnul "La Chip"	municipiul Sighișoara	"La Podei", pe șoseaua Sighișoara- Mediaș	1469
MS-III-m-B-16084	Bustul lui Zaharia Boiu	municipiul Sighișoara	Str. Boiu Zaharia lângă biserica ortodoxă "Intrarea Maicii Domnului în Biserică"	1937
MS-III-m-B-16085	Bustul lui Ilarie Chendi	municipiul Sighișoara	Str. Chendi Ilarie în grădina publică	sec. XX
MS-IV-m-B-16112	Mormântul botanistului Johann	municipiul Sighișoara	în cimitirul evanghelic de pe dealul Cetății	sec. XIX

Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
	Christian Baumgarten			

Anexa 2. Lista proiectelor prioritare strategice